

Izdevums
latviešu valodā

Tiesību akti

53. sējums

2010. gada 30. janvāris

Saturs

IV	<i>Tiesību akti, kas pieņemti pirms 2009. gada 1. decembra saskaņā ar EK līgumu, Līgumu par ES un Euratom līgumu</i>	
★	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 66/2010 (2009. gada 25. novembris) par ES ekomarķējumu ⁽¹⁾	1
★	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 67/2010 (2009. gada 30. novembris), ar ko paredz vispārējus noteikumus Kopienas finansiāla atbalsta piešķiršanai Eiropas komunikāciju tīklu jomā	20
★	Direktīva 2009/144/EK (2009. gada 30. novembris) par dažām lauksaimniecības un mezsaimniecības riteņtraktoru sastāvdaļām un parametriem ⁽¹⁾	33

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ

Cena: EUR 8

LV

Tiesību akti, kuru virsraksti ir gaišajā drukā, attiecas uz kārtējiem jautājumiem lauksaimniecības jomā un parasti ir spēkā tikai ierobežotu laika posmu.

Visu citu tiesību aktu virsraksti ir tumšajā drukā, un pirms tiem ir zvaigznīte.

IV

(Tiesību akti, kas pieņemti pirms 2009. gada 1. decembra saskaņā ar EK līgumu, Līgumu par ES un Euratom līgumu)

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 66/2010**(2009. gada 25. novembris)****par ES ekomarķējumu****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 175. panta 1. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1980/2000 (2000. gada 17. jūlijs) par pārskatīto Kopienas ekoetiķetes piešķiršanas programmu ⁽⁴⁾ paredzēja izveidot brīvprātīgu ekomarķējuma piešķiršanas sistēmu, lai popularizētu produktus, kuru ietekme uz vidi visā aprites ciklā ir iespējami maza, un lai sniegtu patērētājiem precīzu, nemaldinošu un zinātniski pamatotu informāciju par produktu ietekmi uz vidi.

(2) Regulas (EK) Nr. 1980/2000 īstenošanas pieredze liecina, ka minētā ekomarķējuma sistēma ir jāgroza, lai palielinātu tās efektivitāti un racionalizētu tās darbību.

⁽¹⁾ OV C 120, 28.5.2009., 56. lpp.

⁽²⁾ OV C 218, 11.9.2009., 50. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 2. aprīļa Atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts) un Padomes 2009. gada 26. oktobra Lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 237, 21.9.2000., 1. lpp.

(3) Grozītā sistēma (turpmāk "ES ekomarķējuma sistēma") būtu jāīsteno atbilstīgi Līgumu noteikumiem, tostarp jo īpaši piesardzības principam, kā noteikts EK līguma 174. panta 2. punktā.

(4) Ir jānodrošina ES ekomarķējuma sistēmas koordinēšana ar prasību noteikšanu saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem ⁽⁵⁾.

(5) ES ekomarķējuma sistēma ir daļa no ilgtspējīga patēriņa un ražošanas jomā īstenotās Kopienas politikas, kuras mērķis ir samazināt patēriņa un ražošanas negatīvo ietekmi uz vidi, veselību, klimatu un dabas resursiem. Minētā sistēma ir izstrādāta, lai ar ES ekomarķējuma palīdzību popularizētu produktus, kuri atbilst labiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem. Tālab ir lietderīgi prasīt, lai kritēriji, kuriem produktam jāatbilst, lai varētu izmantot ES ekomarķējumu, būtu noteikti, pamatojoties uz labākajiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem, kas sasniegti attiecībā uz šādiem produktiem Kopienas tirgū. Minētajiem kritērijiem vajadzētu būt vienkārši saprotamiem un izmantojamiem, kā arī pamatotiem ar zinātniskiem datiem, ņemot vērā visjaunākos tehnoloģiskos sasniegumus. Šiem kritērijiem vajadzētu būt uz tirgu orientētiem un attiekties tikai uz produktu radītās ietekmes uz vidi svarīgākajiem aspektiem visā aprites ciklā.

(6) Lai izvairītos no vides marķējuma sistēmu savairošanās un veicinātu labāku ekoloģisko raksturlielumu sasniegšanu visās ražošanas jomās, kuru radītā ietekme uz vidi savukārt ietekmē patērētāju izvēli, būtu jāpaplašina ES ekomarķējuma izmantošanas iespējas. Tomēr attiecībā uz pārtikas

⁽⁵⁾ OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.

- un barības produktu grupām būtu jāuzsāk pētījums, lai nodrošinātu, ka kritēriji ir īstenojami un var garantēt pievienoto vērtību. Attiecībā uz pārtikas un barības produktiem, kā arī neapstrādātiem lauksaimniecības produktiem, kuri ir iekļauti Padomes Regulas (EK) Nr. 834/2007 (2007. gada 28. jūnijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu ⁽¹⁾ darbības jomā, būtu jāapsver izvēle, ka - lai neradītu neizpratni patērētājiem - ES ekomarķējumu varētu piešķirt vienīgi produktiem, kas ir sertificēti kā bioloģiskie produkti.
- (7) ES ekomarķējuma mērķim vajadzētu būt aizstāt bīstamas vielas ar drošākām vielām, kad vien tas ir tehniski iespējams.
- (8) Lai ES ekomarķējuma sistēmu pieņemtu plašāka sabiedrība, ir būtiski, lai vides aizsardzības nevalstiskās organizācijas (NVO) un patērētāju organizācijas ieņemtu svarīgu lomu un aktīvi iesaistītos ES ekomarķējuma kritēriju izstrādāšanā un definēšanā.
- (9) Ir vēlams, lai ikviena ieinteresētā puse varētu vadīt ES ekomarķējuma kritēriju izstrādi vai pārskatīšanu, ja tiek ievēroti vispārpieņemti procedūras noteikumi un procesu koordinē Komisija. Lai nodrošinātu Kopienas pasākumu saskaņotību, ir lietderīgi prasīt, lai ES ekomarķējuma kritēriju izstrādē un pārskatīšanā tiktu ievēroti Kopienas jaunākie stratēģiskie mērķi vides jomā, kas ietverti, piemēram, vides rīcības programmās, ilgtspējīgas attīstības stratēģijās un klimata pārmaiņu programmās.
- (10) Lai vienkāršotu ES ekomarķējuma sistēmu un samazinātu ar ES ekomarķējuma izmantošanu saistīto administratīvo slogu, novērtēšanas un pārbaudes procedūras būtu jāracionalizē.
- (11) Ir lietderīgi paredzēt ES ekomarķējuma izmantošanas nosacījumus un, lai nodrošinātu to izpildi, uzdot kompetentajām iestādēm veikt pārbaudi un aizliegt ES ekomarķējuma izmantošanu, ja minētie nosacījumi nav izpildīti. Turklāt ir lietderīgi prasīt, lai dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, kuras piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un nodrošina šo noteikumu izpildi.
- (12) Lai palielinātu ES ekomarķējuma izmantošanu un iedrošinātu tos, kuru produkcija atbilst ES ekomarķējuma kritērijiem, būtu jāsamazina ES ekomarķējuma izmantošanas izmaksas.
- (13) Izmantojot veicināšanas pasākumus, kā arī informēšanas un izglītošanas kampaņas, sabiedrība būtu jāinformē vietējā, valsts un Kopienas mērogā, un jāpalielina sabiedrības izpratne par ES ekomarķējuma sistēmu, lai patērētāji izprastu ES ekomarķējuma nozīmi un spētu izdarīt apzinātu izvēli. Tas ir arī nepieciešams, lai ražotāji un mazumtirgotāji sistēmu uzskatītu par pievilcīgāku.
- (14) Sagatavojot savus valsts zaļā publiskā iepirkuma rīcības plānus, dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja pieņemt pamatnostādnes, un tās varētu apsvērt mērķu noteikšanu videi draudzīgu produktu publiskajam iepirkumam.
- (15) Lai atvieglotu ar vides marķējumu apzīmēto produktu virzīšanu tirgū valstu un Kopienas mērogā, mazinātu papilddarbu uzņēmumiem, jo īpaši MVU, un nemulsinātu patērētājus, jāveicina arī ES ekomarķējuma sistēmas un valstu ekomarķējuma sistēmu konsekvence un jāveicina to saskaņošana.
- (16) Lai nodrošinātu piešķiršanas sistēmas un tirgus uzraudzības un ES ekomarķējuma izmantošanas kontroles saskaņīgu piemērošanu Kopienā, kompetentajām iestādēm būtu jāapmainās ar informāciju un pieredzi.
- (17) Šīs regulas īstenošanai vajadzīgie pasākumi būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽²⁾.
- (18) Jo īpaši Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt kritērijus, kuriem produktiem ir jāatbilst, lai izmantotu ES ekomarķējumu, un izdarīt grozījumus šīs regulas pielikumos. Šie pasākumi, kuri ir vispārīgi un kuru mērķis ir grozīt nebūtiskus šīs regulas elementus, *inter alia*, papildinot to ar jauniem nebūtiskiem elementiem, jāpieņem saskaņā ar Lēmuma 1999/468/EK 5.a pantā paredzēto regulatīvo kontroles procedūru.
- (19) Skaidrības un juridiskās noteiktības labad Regula (EK) Nr. 1980/2000 būtu jāaizstāj ar šo regulu.
- (20) Būtu jāparedz atbilstoši pārejas noteikumi, lai nodrošinātu vienmērīgu pāreju no Regulas (EK) Nr. 1980/2000 piemērošanas uz šīs regulas piemērošanu,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu paredz noteikumus par brīvprātīgas ES ekomarķējuma sistēmas izveidi un piemērošanu.

⁽¹⁾ OV L 189, 20.7.2007., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

2. pants

Piemērošanas joma

1. Šo regulu piemēro ikvienai precei vai pakalpojumam, ko Kopienas tirgū par atlīdzību vai bez maksas piegādā vai sniedz izplatīšanai, patēriņam vai lietošanai (turpmāk "produkti").

2. Šo regulu nepiemēro ne cilvēkiem paredzētām zālēm, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/83/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm ⁽¹⁾, ne veterinārajām zālēm, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/82/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz veterinārajām zālēm ⁽²⁾, ne arī jebkura veida medicīnas ierīcēm.

3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "produktu grupa" ir produktu kopums, kurus izmanto līdzīgiem mērķiem un kuri ir līdzīgi no lietošanas viedokļa, vai kuriem ir līdzīgas funkcionālas īpašības un kuri ir līdzīgi no patērētāju uztveres viedokļa;
- 2) "uzņēmējs" ir jebkurš ražotājs, izgatavotājs, importētājs, pakalpojumu sniedzējs, vairumtirgotājs vai mazumtirgotājs;
- 3) "ietekme uz vidi" ir jebkādas izmaiņas vidē, kuras pilnīgi vai daļēji izraisījis produkts sava aprites cikla laikā;
- 4) "ekoloģiskie raksturlielumi" ir ražotāja panāktie rezultāti, strādājot pie tām produkta īpašībām, kurām ir ietekme uz vidi;
- 5) "pārbaude" ir procedūra, lai apliecinātu, ka produkts atbilst konkrētiem ES ekomarķējuma kritērijiem.

4. pants

Kompetentās iestādes

1. Katra dalībvalsts norīko par šajā regulā paredzēto uzdevumu izpildi atbildīgo iestādi vai iestādes valsts ministrijās vai ārpus tām (turpmāk "atbildīgā iestāde" vai "atbildīgās iestādes") un nodrošina, ka tās spēj darboties. Ja norīko vairākas kompetentās iestādes, tad attiecīgā dalībvalsts nosaka to pilnvaras un tām piemērojamās koordinācijas prasības.

2. Kompetento iestāžu struktūra ir tāda, kas garantē to neatkarību un neitralitāti, un to reglaments ir tāds, kas nodrošina veikto pasākumu pārredzamību, kā arī visu ieinteresēto personu iesaistīšanos.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes atbilst V pielikumā noteiktajām prasībām.

⁽¹⁾ OV L 311, 28.11.2001., 67. lpp.

⁽²⁾ OV L 311, 28.11.2001., 1. lpp.

4. Kompetentās iestādes nodrošina, ka pārbaudes procesu konsekventi, neitrāli un uzticami veic no pārbaudāmā uzņēmēja neatkarīga puse, pamatojoties uz starptautiskiem, Eiropas vai attiecīgās valsts standartiem un procedūram attiecībā uz iestādēm, kuras pārvalda produktu sertifikācijas sistēmas.

5. pants

Eiropas Savienības Ekomarķējuma komiteja

1. Komisija izveido Eiropas Savienības Ekomarķējuma komiteju (ESEK), kuras sastāvā ir pārstāvji no visu dalībvalstu kompetentām iestādēm un citām ieinteresētām personām, kā minēts 4. pantā. ESEK ievēl priekšsēdētāju saskaņā ar tās reglamentu. ESEK piedalās ES ekomarķējuma kritēriju izstrādē un pārskatīšanā, kā arī jebkādā ES ekomarķējuma sistēmas īstenošanas pārskatīšanā. Turklāt tā konsultē Komisiju šajos jautājumos un palīdz tai, jo īpaši sniedzot ieteikumus par obligātajām prasībām attiecībā uz ekoloģiskajiem raksturlielumiem.

2. Komisija nodrošina, lai ESEK darbībā tiktu ievērota visu ar katru attiecīgo produktu grupu saistīto ieinteresēto personu samērīga līdzdalība, tostarp kompetento iestāžu, izgatavotāju, ražotāju, importētāju, pakalpojumu sniedzēju, vairumtirgotāju, mazumtirgotāju, jo īpaši MVU, un vides aizsardzības grupu un patērētāju organizāciju līdzdalība.

6. pants

Vispārīgas prasības saistībā ar ES ekomarķējuma kritērijiem

1. ES ekomarķējuma kritēriju pamatā ir produktiem piemērojamie ekoloģiskie raksturlielumi un Kopienas jaunākie stratēģiskie mērķi vides jomā.

2. ES ekomarķējuma kritērijos ietver vides prasības, atbilstoši kurām produktu vērtē, lai lemtu par ES ekomarķējuma piešķiršanu.

3. ES ekomarķējuma kritērijus nosaka, pamatojoties uz zinātniskiem pierādījumiem un ņemot vērā visu produktu aprites ciklu. Nosakot šādus kritērijus, novērtē:

- a) būtiskākos vidi ietekmējošus faktorus produkta aprites ciklā, jo īpaši ietekmi uz klimata pārmaiņām, iesaīdu uz dabu un bioloģisko daudzveidību, enerģijas un resursu patēriņu, radīto atkritumu apjomu, visu veidu emisijas vidē un piesārņojumu, ko rada bīstamu vielu fizikālie faktori kā arī izmantošana un noplūde;

- b) kaitīgu vielu aizstāšanu ar mazāk kaitīgāk vielām kā tādām vai ar alternatīvu materiālu izmantošanu vai dizaina maiņu, kad tas ir tehniski iespējams;
- c) iespēju samazināt ietekmi uz vidi produktu ilglaicīguma un otrreizējas izmantošanas dēļ;
- d) neto starpību starp videi radītajiem ieguvumiem un aprūtinājumiem, tostarp veselības un drošības aspektus, dažādos konkrēto produktu aprites posmos;
- e) sociālos un ētikas aspektus, piemēram, sniedzot atsauci uz atbilstošajām starptautiskajām konvencijām un nolīgumiem, piemēram, attiecīgajiem SDO standartiem un rīcības kodeksiem;
- f) produktu grupas ekomarķējuma kritērijus, kas izveidoti citiem vides marķējumiem, īpaši oficiāli atzītus valsts vai reģionu mērogā – EN ISO 14024 I tipa vides marķējumus – ja tie eksistē konkrētai produktu grupai, lai uzlabotu sinerģiju;
- g) cik iespējams - mērķi samazināt izmēģinājumus uz dzīvniekiem.

4. ES ekomarķējuma kritērijos ietver prasības, kuru mērķis ir nodrošināt, lai produkti, kuriem ir ES ekomarķējums, pienācīgi funkcionētu atbilstoši tiem paredzētajam izmantošanas veidam.

5. Pirms ES ekomarķējuma kritēriju izstrādes pārtikas un barības produktiem, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 (2008. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu ⁽¹⁾, Komisija, vēlākais, līdz 2011. gada 31. decembrim veic pētījumu, izpētot iespēju ieviest ticamus kritērijus attiecībā uz ekoloģiskajiem raksturlielumiem visā šādu produktu aprites ciklā, tostarp zivsaimniecības un lauksaimniecības produktiem. Pētījumā īpaša uzmanība būtu jāpievērš ES ekomarķējuma kritēriju ietekmei uz pārtikas un barības produktiem, kā arī neapstrādātiem lauksaimniecības produktiem, kas iekļauti Regulas (EK) Nr. 834/2007 darbības jomā. Pētījumā būtu jāapsver iespēja, ka - lai neradītu neizpratni patērētājiem - ES ekomarķējumu var piešķirt vienīgi produktiem, kas ir sertificēti kā bioloģiskie produkti.

Ņemot vērā pētījuma rezultātu un ESEK atzinumu, Komisija saskaņā ar 16. panta 2. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru pieņem lēmumu par to, kurai pārtikas vai barības produktu grupai, ja tāda ir, iespējams izstrādāt ES ekomarķējuma kritērijus.

6. ES ekomarķējumu nedrīkst piešķirt nedz precēm, kuras satur vielas vai preparātus/maisījumus, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu

un iepakojumu ⁽²⁾ ir klasificēti kā toksiski, bīstami videi, kancerogēni, mutagēni vai reproduktīvajai funkcijai toksiski (CMR), nedz precēm, kuras satur vielas, kas minētas 57. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH) un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru ⁽³⁾.

7. Komisija var pieņemt pasākumus, lai piešķirtu atkāpes no 6. punkta attiecībā uz atsevišķu produktu kategorijām, kuri satur 6. punktā minētās vielas, un tikai tādā gadījumā, ja nav tehniski iespējams tos kā tādus aizstāt vai izmantot alternatīvus materiālus vai mainīt dizainu, vai gadījumā, ja produktiem ir ievērojami lielāki vispārējie ekoloģiskie raksturlielumi salīdzinājumā ar citiem tās pašas kategorijas produktiem. Atkāpes nepiešķir attiecībā uz vielām, kuras atbilst Regulas (EK) Nr. 1907/2006 57. panta kritērijiem un saskaņā ar šīs regulas 59. panta 1. punktā aprakstīto procedūru ir identificētas maisījumos, materiālos (jebkurā homogēnā tā daļā vai kompleksā materiālā) koncentrācijā, kura ir lielāka par 0,1 % masas procenta apjomā (svars/svars). Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs regulas elementus, pieņem saskaņā ar 16. panta 2. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

7. pants

ES ekomarķējuma kritēriju izstrāde un pārskatīšana

1. Pēc apspriešanās ar ESEK Komisija, dalībvalstis, kompetentās iestādes un citas iesaistītās personas var ierosināt un vadīt ES ekomarķējuma kritēriju izstrādi vai pārskatīšanu. Ja kritēriju izstrādes vadīšanu uztic šādām citām iesaistītajām personām, tām jāparāda zināšanas produkta jomā, kā arī spēja procesu vadīt neitrāli un saskaņā ar šīs regulas mērķiem šajā sakarā priekšroku dod konsorciem, kuru sastāvā ir vairāk nekā viena interešu grupa.

Puse, kura uzsāk un vada ES ekomarķējuma kritēriju izstrādi vai pārskatīšanu, saskaņā ar I pielikuma A daļā noteikto procedūru sagatavo šādus dokumentus:

- a) sākotnējo ziņojumu;
- b) kritēriju priekšlikuma projektu;
- c) tehnisko ziņojumu, kurš pamato kritēriju priekšlikuma projektu;
- d) noslēguma ziņojumu;
- e) rokasgrāmatu ES ekomarķējuma potenciālajiem izmantotājiem un kompetentajām iestādēm;
- f) rokasgrāmatu valsts iestādēm, kuras slēdz līgumus par publiskajiem iepirkumiem.

Šos dokumentus iesniedz Komisijai un ESEK.

⁽¹⁾ OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.

2. Ja attiecībā uz citu ekomarķējuma sistēmu, kura atbilst EN ISO 14024 I tipa vides marķējuma prasībām, jau ir izstrādāti kritēriji tādai produktu grupai, kurai ES ekomarķējuma kritēriji nav noteikti, jebkura dalībvalsts, kura atzīst šo citu ekomarķējuma sistēmu, pēc apspriešanās ar Komisiju un ESEK ir tiesīga ierosināt šo kritēriju iekļaušanu ES ekomarķējuma sistēmā.

Šādos gadījumos var piemērot saīsinātu kritēriju izstrādes procedūru, kas noteikta I pielikuma B daļā, ar noteikumu, ka ierosinātie kritēriji ir izstrādāti saskaņā ar I pielikuma A daļu. Šo procedūru vada vai nu Komisija, vai dalībvalsts, kas saskaņā ar 1. punktu ir ierosinājusi saīsināto kritēriju izstrādes procedūru.

3. Ja ir nepieciešama kritēriju nebūtiska pārskatīšana, var piemērot I pielikuma C. daļā noteikto saīsināto pārskatīšanas procedūru.

4. ESEK un Komisija līdz 2011. gada 19. februāris vienojas par darba plānu, kurā ir iekļauta stratēģija un produktu grupu saraksts, kas nav pilnīgs. Šajā plānā apsvērs citas Kopienas darbības (piemēram, zaļa publiskā iepirkuma jomā), un to var atjaunināt saskaņā ar Kopienas jaunākajiem stratēģiskajiem mērķiem vides jomā. Šo plānu regulāri atjaunina.

8. pants

ES ekomarķējuma kritēriju noteikšana

1. Provizoriskos ES ekomarķējuma kritērijus izstrādā saskaņā ar I pielikumā noteikto procedūru un ņemot vērā darba plānu.

2. Vēlākais, deviņus mēnešus pēc apspriešanās ar ESEK Komisija pieņem pasākumus ES ekomarķējuma kritēriju noteikšanai katrā produktu grupā. Šo pasākumus publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Galīgajā priekšlikumā Komisija ņem vērā ESEK piezīmes un skaidri izceļ, dokumentē un sniedz paskaidrojumus par to, kāpēc galīgajā priekšlikumā salīdzināmā ar priekšlikuma projektu ir veiktas jebkādas izmaiņas pēc apspriešanās ar ESEK.

Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs regulas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 16. panta 2. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

3. Ar 2. punktā minētajiem pasākumiem Komisija:

- a) nosaka prasības, kas jāizpilda, novērtējot konkrētu produktu atbilstību ES ekomarķējuma kritērijiem ("novērtējuma prasības");
- b) norāda trīs būtiskākos vides faktorus katrā produktu grupai, kurus drīkst attēlot II pielikumā aprakstītajā papildus uzlīmē ar teksta logu;

c) katrā produktu grupai norāda atbilstīgu kritēriju un novērtējuma prasību spēkā esamības laiku;

d) norāda produkta mainīguma pakāpi, kāda pieļaujama c) apakšpunktā minētajā spēkā esamības laikā.

4. Nosakot ES ekomarķējuma kritērijus, cenšas neieviešat pasākumus, kuru īstenošana varētu radīt nesamērīgu administratīvo un ekonomisko slogu MVU.

9. pants

ES ekomarķējuma piešķiršana un tā izmantošanas noteikumi un nosacījumi

1. Visi uzņēmēji, kas vēlas izmantot ES ekomarķējumu, iesniedz pieteikumu 4. pantā minētajām kompetentajām iestādēm saskaņā ar šādiem noteikumiem:

- a) ja produkta izcelsme ir tikai vienā dalībvalstī, tad pieteikumu iesniedz dalībvalsts kompetentajai iestādei;
- b) ja viena veida produkta izcelsme ir vairākās dalībvalstīs, tad pieteikumu var iesniegt kompetentajai iestādei kādā no attiecīgajām dalībvalstīm;
- c) ja produkta izcelsme ir ārpus Kopienas, pieteikumu iesniedz jebkuras tādas dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā produktu paredzēts laist tirgū vai kurā tas jau ir laists tirgū.

2. ES ekomarķējuma forma ir norādīta II pielikumā.

ES ekomarķējumu var izmantot tikai saistībā ar produktiem, kuri atbilst ES ekomarķējuma kritērijiem, ko piemēro attiecīgiem produktiem, un kuriem ir piešķirts ES ekomarķējums.

3. Pieteikumos norāda pilnīgu uzņēmēja kontaktinformāciju, kā arī attiecīgo produkta grupu, un pilnīgu produkta aprakstu, kā arī citu informāciju, kuru pieprasa kompetentā iestāde.

Pieteikumos iekļauj visus attiecīgos dokumentus, kas vajadzīgi saskaņā ar atbilstošo Kopienas pasākumu, ar kuru nosaka ES ekomarķējuma kritērijus attiecīgajai produktu grupai.

4. Kompetentā iestāde, kurai iesniedz pieteikumu, iekasē maksu par pieteikumu saskaņā ar III pielikumu. ES ekomarķējumu drīkst izmantot tikai ar nosacījumu, ka maksājumi ir veikti laikus.

5. Divos mēnešos pēc pieteikuma saņemšanas attiecīgā kompetentā iestāde pārbauda, vai ir iesniegti visi minētie dokumenti un to paziņo uzņēmējam. Kompetentā iestāde noraida pieteikumu, ja uzņēmējs visus dokumentus neiesniedz sešos mēnešos pēc šāda paziņojuma saņemšanas.

Ja visi dokumenti ir iesniegti un kompetentā iestāde ir pārbaudījusi, ka produkts atbilst ES ekomarķējuma kritērijiem un novērtējuma prasībām, kas publicētas saskaņā ar 8. pantu, kompetentā iestāde katram produktam piešķir reģistrācijas numuru.

Uzņēmēji sedz testēšanas un atbilstības ES ekomarķējuma kritērijiem novērtēšanas izmaksas. Uzņēmējiem var likt apmaksāt ceļa un uzturēšanas izdevumus, ja pārbaudi ir nepieciešams veikt uz vietas ārpus dalībvalsts, kurā atrodas kompetentā iestāde.

6. Ja ES ekomarķējuma kritēriji paredz ražošanas iekārtu atbilstību noteiktām prasībām, tad tādas prasības ievēro visās ražotnēs, kur ražo attiecīgo produktu, kuram ir ES ekomarķējums. Attiecīgā gadījumā kompetentā iestāde veic pārbaudes uz vietas vai šādam nolūkam norīko pilnvarotus pārstāvi.

7. Kompetentās iestādes pirmām kārtām atzīst tādus testus, kas ir akreditēti saskaņā ar ISO 17025, un tādu struktūru veiktas pārbaudes, kas ir akreditētas saskaņā ar EN 45011 standartu vai tam pielīdzināmu starptautisku standartu. Kompetentas iestādes sadarbojas, lai nodrošinātu novērtēšanas un pārbaudes procedūru efektīvu un konsekventu īstenošanu, jo īpaši ar 13. pantā minētās darbgrupas starpniecību.

8. Kompetentā iestāde ar katru uzņēmēju noslēdz līgumu, ievērojot ES ekomarķējuma izmantošanas noteikumus (tostarp noteikumus par ES ekomarķējuma atļaujas izsniegšanu un anulēšanu, īpaši pēc kritēriju pārskatīšanas). Šajā nolūkā izmanto standarta līgumu saskaņā ar paraugu IV pielikumā.

9. Uzņēmējs drīkst produktam uzlikt ES ekomarķējumu tikai pēc līguma noslēgšanas. Uzņēmējs uz ES ekomarķētā produkta norāda arī reģistrācijas numuru.

10. Kompetentā iestāde, kas produktam piešķirusi ES ekomarķējumu, paziņo to Komisijai. Komisija izveido kopēju reģistru un regulāri to atjaunina. Šis reģistrs ir publiski pieejams ES ekomarķējuma jautājumiem veltītā tīmekļa vietnē.

11. ES ekomarķējumu drīkst izmantot uz produktiem, kuriem piešķirts ES ekomarķējums, un ar tiem saistītajos reklāmas materiālos.

12. ES ekomarķējuma piešķiršana neietekmē Kopienas vai valstu tiesību aktos noteikto vides prasību vai citus aspektus reglamentējošo prasību ievērošanu dažādos produkta aprites posmos.

13. ES ekomarķējuma izmantošanas tiesības neietver ES ekomarķējuma izmantošanu par preču zīmes sastāvdaļu.

10. pants

Tirgus uzraudzība un ES ekomarķējuma izmantošanas kontrole

1. Aizliegts nepatiesā vai maldinošā veidā reklamēt vai izmantot apzīmējumus vai logotipus, kurus iespējams sajaukt ar ES ekomarķējumu.

2. Produktiem, kuriem tā piešķirusi ES ekomarķējumu, kompetentā iestāde regulāri veic pārbaudes, lai pārliecinātos, ka produkts atbilst ES ekomarķējuma kritērijiem un novērtējuma prasībām, kas publicētas saskaņā ar 8. pantu. Kompetentā iestāde šādas pārbaudes pēc vajadzības veic arī pēc sūdzības saņemšanas. Minētās pārbaudes var veikt izlases veidā.

Kompetentā iestāde, kas produktam piešķirusi ES ekomarķējumu, informē ES ekomarķējuma izmantotāju par visām sūdzībām, kuras saņemtas par produktiem, kam ir ES ekomarķējums, un tā var pieprasīt, lai izmantotājs reaģē uz šīm sūdzībām. Kompetentā iestāde ir tiesīga neatklāt izmantotājam sūdzības iesniedzēja identitāti.

3. ES ekomarķējuma izmantotājs atļauj kompetentajai iestādei, kas produktam piešķirusi ES ekomarķējumu, veikt vajadzīgās izmeklēšanas, lai uzraudzītu produktu grupai noteikto kritēriju un 9. panta prasību pastāvīgu ievērošanu.

4. ES ekomarķējuma izmantotājs pēc tās kompetentās iestādes pieprasījuma, kas produktam piešķirusi ES ekomarķējumu, nodrošina piekļuvi telpām, kurās attiecīgais produkts tiek ražots.

Šādu pieprasījumu var izdarīt jebkurā pieņemamā laikā un bez iepriekšēja paziņojuma.

5. Ja jebkura kompetentā iestāde pēc tam, kad tā ir devusi ES ekomarķējuma izmantotājam iespēju iesniegt savus apsvērumus, konstatē, ka produkts, kuram ir ES ekomarķējums, neatbilst attiecīgajai produktu grupai noteiktajiem kritērijiem vai ka ES ekomarķējums netiek izmantots saskaņā ar 9. pantu un 10. panta 1. punktu, tā vai nu aizliedz izmantot ES ekomarķējumu šiem produktiem, vai arī - ja ES ekomarķējumu piešķirusi cita kompetentā iestāde - informē šo kompetento iestādi. Šīs regulas 9. panta 4. punktā minētās maksas ES ekomarķējuma izmantotājam neatlīdzina ne pilnīgi, ne daļēji.

Kompetentā iestāde par šādu aizliegumu tūlīt informē visas pārējās kompetentās iestādes un Komisiju.

6. Kompetentā iestāde, kas ir piešķirusi produktam ES ekomarķējumu, neizpauž un neizmanto ar ES ekomarķējuma izmantošanas piešķiršanu nesaistītiem mērķiem informāciju, kura tai kļuvusi pieejama laikā, kad veikts novērtējums par to, kā ES ekomarķējuma izmantotājs ievēro 9. pantā paredzētos ES ekomarķējuma izmantošanas noteikumus.

Tā veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu iesniegto dokumentu aizsardzību pret viltošanu un nelikumīgu piesavināšanos.

11. pants

Ekomarķējuma sistēmas dalībvalstīs

1. Ja ir publicēti ES ekomarķējuma kritēriji attiecīgai produktu grupai, tad citas, valsts vai reģionālā līmenī oficiāli atzītas ekomarķējuma sistēmas, EN ISO 14024 I tipa ekomarķējuma sistēmas, kas publikācijas laikā neaptver minēto produktu grupu, uz šo produktu grupu var attiecināt vienīgi tad, ja minēto sistēmu paredzētie kritēriji ir tikpat stingri kā ES ekomarķējuma kritēriji vai stingrāki.

2. Lai saskaņotu Eiropas ekomarķējuma sistēmu (EN ISO 14024 I tips) kritērijus, ES ekomarķējuma kritērijos arī ņem vērā pašreizējos kritērijus, kuri izstrādāti dalībvalstīs oficiāli atzītas ekomarķējuma sistēmās.

12. pants

ES ekomarķējuma popularizēšana

1. Dalībvalstis un Komisija sadarībā ar ESEK vienojas par konkrētu darbības plānu, lai popularizētu ES ekomarķējuma lietošanu:

- a) rīkojot izpratnes veidošanas un informācijas, kā arī sabiedrības izglītošanas kampaņas patērētājiem, ražotājiem, publisko iepirkumu organizētājiem, tirgus dalībniekiem, mazumtirgotājiem un plašai sabiedrībai;
- b) veicinot sistēmas pārņemšanu, īpaši MVU;

tādējādi atbalstot ekomarķējuma sistēmas attīstību.

2. ES ekomarķējuma popularizēšanai var izmantot ES ekomarķējuma tīmekļa vietni, visās Kопienas valodās sniedzot galveno informāciju un reklāmas materiālus par ES ekomarķējumu, kā arī informāciju par to, kur iegādāties produktus ar ES ekomarķējumu.

3. Dalībvalstis veicina to, ka tiek izmantota Rokasgrāmata iestādēm, kas organizē publiskos iepirkumus, kā norādīts I pielikuma A daļas 5. punktā. Šim nolūkam dalībvalstis apsver, piemēram, mērķu noteikšanu produktu iepirkumam, kuri atbilst minētajā rokasgrāmatā noteiktajiem kritērijiem.

13. pants

Informācijas un pieredzes apmaiņa

1. Lai veicinātu šīs regulas konsekventu īstenošanu, kompetentās iestādes regulāri apmainās ar informāciju un pieredzi, jo īpaši par 9. un 10. panta piemērošanu.

2. Šim nolūkam Komisija izveido kompetento iestāžu darbagrupu. Darbagrupa tiekas vismaz divas reizes gadā. Ceļa izdevumus sedz Komisija. Darbagrupa ievēl priekšsēdētāju un izstrādā savu reglamentu.

14. pants

Ziņojums

Komisija līdz 2015. gada 19. februāris iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par ES ekomarķējuma sistēmas īstenošanu. Ziņojumā ietver arī norādes par minētās sistēmas elementu iespējamo pārskatīšanu.

15. pants

Pielikumu grozīšana

Komisija var grozīt pielikumus, tostarp mainīt III pielikumā paredzētās maksas maksimālo apjomu, ņemot vērā nepieciešamību segt sistēmas darbības izmaksas.

Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs regulas elementus, pieņem saskaņā ar 16. panta 2. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

16. pants

Komitejas procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5.a panta 1. līdz 4. punktu un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

17. pants

Sankcijas

Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu minēto noteikumu izpildi. Paredzētajām sankcijām jābūt iedarbīgām, samērīgām un atturošām. Dalībvalstis nekavējoties informē Komisiju par pieņemtajiem noteikumiem un nekavējoties informē par visiem turpmākajiem tajos izdarītajiem grozījumiem.

18. pants

Atcelšana

Regulu (EK) Nr. 1980/2000 atceļ.

19. pants

Pārejas noteikumi

Regulu (EK) Nr. 1980/2000 turpina piemērot līgumiem, kas noslēgti saskaņā ar tās 9. pantu līdz šajos līgumos norādītajam beigu datumam, izņemot minētās regulas noteikumus par maksām.

Šādiem līgumiem piemēro šīs regulas 9. panta 4. punktu un III pielikumu.

20. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā, 2009. gada 25. novembris

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs
J. BUZEK

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
Å. TORSTENSSON

I PIELIKUMS

ES EKOMARĶĒJUMA KRITĒRIJU IZSTRĀDES UN PĀRSKATĪŠANAS PROCEDŪRA

A. Standarta procedūra

Jāsagatavo turpmāk minētie dokumenti.

1. Sākotnējais ziņojums

Sākotnējā ziņojumā iekļauj šādus elementus:

- skaitļos izteikts ar produktu grupu saistītā potenciālā videi radītā ieguvuma novērtējums, ņemot vērā arī ieguvumu no citām līdzīgām Eiropas un valstu vai reģionālām EN ISO 14024 I tipa ekomarķējuma sistēmām,
- produktu grupas izvēles un sastāva pamatojums,
- apsvērumi par jebkādiem iespējamiem tirdzniecības jautājumiem,
- cita veida vides marķējuma kritēriju analīze,
- produktu grupas jomā spēkā esošie tiesību akti un pašreizējās likumdošanas iniciatīvas,
- analīzi par iespējam bīstamas vielas kā tādas aizstāta ar drošākām vielām, vai izmantot alternatīvus materiālus vai mainīt dizainu, kad vien tas ir tehniski iespējams, jo īpaši attiecībā uz vielām, kuras uzskata par ļoti bīstamām, kā minēts Regulas (EK) Nr. 1907/2006. 57. pantā,
- Kopienas iekšējā tirgus dati par attiecīgo jomu, tostarp par apjomiem un apgrozījumu,
- produktu ar ES ekomarķējumu pašreizējās un nākotnes iespējas ieiešanai tirgū,
- ar produktu grupu saistītās ietekmes uz vidi līmenis un būtiskums kopumā, kas novērtēts, pamatojoties uz jauniem vai jau veiktiem aprites cikla pētījumiem. Var izmantot arī citus zinātniskus pierādījumus. Būtiskie un pretrunīgie jautājumi jāizklāsta detalizēti un jānovērtē,
- atsauces par savāktajiem un ziņojuma sagatavošanā izmantotajiem datiem un informāciju.

Kritēriju izstrādes laikā sākotnējo ziņojumu ievieto ES ekomarķējuma jautājumiem veltītajā Komisijas tīmekļa vietnē komentēšanai un atsauksmēm.

Ja kritērijus izstrādā pārtikas un barības produktu grupām, tad sākotnējā ziņojumā ar atsauci uz pētījumu, kas veikts saskaņā ar 6. panta 5. punktu, jāparāda ka:

- izstrādājot ES ekomarķējuma kritērijus izvēlētajam produktam, iegūst faktisku pievienoto vērtību,
- ES ekomarķējumā ir ņemts vērā viss produkta aprites cikls, un
- ES ekomarķējuma izmantošana attiecīgajam produktam neizraisīs neizpratni salīdzinājumā ar citiem pārtikas marķējumiem.

2. Kritēriju priekšlikuma projekts un ar to saistītais tehniskais ziņojums

Pēc sākotnējā ziņojuma publicēšanas sagatavo kritēriju priekšlikuma projektu un to pamatojošu tehnisko ziņojumu.

Piedāvātie kritēriji atbilst šādām prasībām:

- tie pamatojas uz Kopienas tirgū pieejamajiem produktiem ar labākajiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem visa aprites cikla laikā un atbilst orientējoši 10 %-20 % no Kopienas tirgū pieejamajiem produktiem ar labākajiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem visa aprites cikla laikā,
- lai pieļautu nepieciešamo elastīgumu, precīzu procentuālo daudzumu nosaka, katru gadījumu novērtējot atsevišķi, un jebkurā gadījumā ar mērķi veicināt videi visdraudzīgākos produktus un nodrošinot, ka patērētājiem tiek dota pietiekama izvēle;
- tajos ņem vērā neto starpību starp videi radītajiem ieguvumiem un apgrūtinājumiem, tostarp veselības un drošības aspektus; attiecīgā gadījumā ņem vērā sociālos un ētikas aspektus, piemēram, sniedzot atsauci uz atbilstošajām starptautiskajām konvencijām un nolīgumiem, piemēram, attiecīgajiem ILO standartiem un rīcības kodeksiem.
- tie izriet no būtiskākajiem produkta radītās ietekmes uz vidi aspektiem, ir izteikti, ciktāl iespējams, kā svarīgākie produkta ekoloģisko raksturlielumu tehniskie rādītāji un ir novērtējami saskaņā ar šīs regulas noteikumiem,
- tie balstīti uz pamatotiem datiem un informāciju, kas, ciktāl iespējams, ir reprezentatīva attiecībā uz Kopienas tirgu,
- tie balstīti uz aprites cikla datiem un kvantitatīvu ietekmi uz vidi, ja iespējams, saskaņā ar Eiropas standartsistēmām par aprites ciklu datiem (*European Reference Life Cycle Data Systems –ELCD*),
- tos nosakot, ņem vērā visu ieinteresēto personu viedokļus, kuras piedalījās apspriešanas procesā,
- attiecībā uz definīcijām, testēšanas metodēm un tehniskajiem un administratīvajiem dokumentiem tie ir saskaņīgi ar produktu grupai spēkā esošajiem tiesību aktiem,
- tajos ņem vērā atbilstošo Kopienas politiku un citās, saistītu produktu grupu jomās paveikto darbu.

Kritēriju priekšlikuma projektu sagatavo tā, lai tas būtu viegli saprotams personām, kuras vēlas to izmantot. Tajā ietver katra kritērija pamatojumu un izskaidro ar katru kritēriju saistītos ieguvumus videi. Tas uzsver kritērijus, kas atbilst galvenajām vides īpašībām.

Tehniskajā ziņojumā ietver vismaz šādus elementus:

- katras prasības un kritērija zinātnisks izskaidrojums,
- ekoloģiskos raksturlielumus, kuri tiks sasniegti kritēriju kopuma piemērošanas rezultātā, skaitliskās vērtības, salīdzinot tās ar tirgū esošiem vidusmēra produktiem atbilstošajiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem,
- paredzamās kritēriju kopuma ietekmes uz vidi un ekonomiskās un sociālās ietekmes novērtējums,
- atbilstošas testēšanas metodes dažādo kritēriju novērtēšanai,
- testēšanas izmaksu aplēse,
- par katru kritēriju – informācija par visiem testiem, ziņojumiem un citiem dokumentiem, kas ekomarķējuma izmantotājiem jānodrošina pēc kompetentās iestādes pieprasījuma saskaņā ar 10. panta 3. punktu.

Kritēriju priekšlikuma projektu un tehnisko ziņojumu nodod sabiedriskai apspriešanai, ievietojot tos ES ekomarķējuma jautājumiem veltītajā Komisijas tīmekļa vietnē komentēšanai. Puse, kura vada produktu grupas izstrādi, priekšlikumu un ziņojumu izplata visām ieinteresētajām personām.

Kritēriju projektu apspriež vismaz divās darbgrupas sanāksmēs, uz kurām uzaicina visas ieinteresētās personas, tostarp kompetentās iestādes, nozares pārstāvjus (arī MVU), arodbiedrības, mazumtirgotājus, importētājus, vides aizsardzības un patērētāju organizācijas. Arī Komisija piedalās šajās sanāksmēs.

Kritēriju priekšlikuma projekts un tehniskais ziņojums ir pieejams vismaz vienu mēnesi pirms pirmās darbgrupas sanāksmes. Arī visus turpmākos kritēriju priekšlikumu projektus iesniedz vismaz mēnesi pirms nākamajām sanāksmēm. Visus kritēriju maiņas priekšlikumus turpmākajos projektos pamato, un pamatojumu pilnībā izskaidro un dokumentē, atsaucoties uz diskusijām atklātajās darbgrupu sanāksmēs un uz sabiedriskās apspriešanas gaitā saņemtajiem komentāriem.

Uz visiem kritēriju izstrādes procesā saņemtajiem komentāriem sniedz atbildes, norādot, vai komentārus pieņems vai noraidīs un kādēļ.

3. Galīgais ziņojums un kritēriji

Galīgajā ziņojumā iekļauj šādus elementus.

Skaidras atbildes uz visiem komentāriem un priekšlikumiem, norādot, vai tie ir pieņemti vai noraidīti un kādēļ. Attieksmei pret ieinteresētajām personām no Eiropas Savienības un no citām valstīm jābūt vienlīdzīgai.

Turklāt iekļauj šādus elementus:

- kopsavilkums uz vienas lappuses par to, cik liels ir kompetento iestāžu atbalsts kritēriju projektam,
- kopsavilkuma saraksts par visiem kritēriju izstrādes darba gaitā aprītē bijušajiem dokumentiem, norādot katra dokumenta nosūtīšanas datumu un katra dokumenta adresātu un pievienojot attiecīgo dokumentu kopijas,
- darbā vai apspriešanā iesaistīto vai atzinumu sniegušo ieinteresēto personu saraksts un šo personu kontaktinformācija,
- ziņojuma kopsavilkums,
- trīs galvenos vides faktoros produktu grupai, kuru drīkst attēlot saskaņā ar II pielikumā aprakstītajā papildus uzlīmē ar teksta logu;
- mārketinga un komunikācijas stratēģijas priekšlikums par konkrēto produktu grupu.

Visus par galīgo ziņojumu saņemtos apsvērumus ņem vērā, un pēc pieprasījuma sniedz informāciju par turpmākiem pasākumiem, kas veikti pēc komentāru saņemšanas.

4. Rokasgrāmata ES ekomarķējuma potenciālajiem izmantotājiem un kompetentajām iestādēm

Sagatavo rokasgrāmatu, lai palīdzētu potenciālajiem ES ekomarķējuma izmantotājiem un kompetentajām iestādēm novērtēt produktu atbilstību kritērijiem.

5. Rokasgrāmata iestādēm, kas organizē publiskos iepirkumus

Sagatavo rokasgrāmatu ar norādījumiem par ES ekomarķējuma kritēriju izmantošanu iestādēm, kuras slēdz līgumus par publiskajiem iepirkumiem.

Komisija nodrošinās potenciālajiem izmantotājiem un kompetentajām iestādēm paredzētās rokasgrāmatas paraugu un iestādēm, kas slēdz līgumus par publiskajiem iepirkumiem, paredzētās rokasgrāmatas paraugu, kas abi tulkoti visās Kopienas oficiālajās valodās.

B. Saīsinātā procedūra, ja kritēriji izstrādāti citās EN ISO 14024 I tipa ekomarķējuma sistēmās

Komisijai iesniedz vienotu ziņojumu. Šajā ziņojumā ietver nodaļu, kurā pierāda, ka A daļā paredzētās tehniskās un attiecībā uz apspriešanu izvirzītās prasības ir izpildītas, un pievieno arī kritēriju priekšlikuma projektu, rokasgrāmatu ES ekomarķējuma potenciālajiem izmantotājiem un kompetentajām iestādēm un rokasgrāmatu iestādēm, kas slēdz līgumus par publiskajiem iepirkumiem.

Ja Komisiju apmierina ziņojums un ja kritēriji atbilst A daļā minētajām prasībām, ziņojumu un kritēriju priekšlikuma projektu nodod sabiedriskai apspriešanai, uz diviem mēnešiem ieviejojot to komentēšanai ES ekomarķējuma jautājumiem veltītajā Komisijas tīmekļa vietnē.

Uz visiem kritēriju sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtajiem komentāriem sniedz atbildi, norādot, vai tos pieņems vai noraidīs un kādēļ.

Ņemusi vērā sabiedriskās apspriešanas laikā veiktās izmaiņas un ja neviena dalībvalsts nepieprasa noturēt atklātu darbības grupas sanākumi, Komisija, saskaņā ar 8. pantu, drīkst apstiprināt kritērijus.

Pēc jebkuras dalībvalsts pieprasījuma par kritēriju projektu sasauk atklātu darbgrupas sanāksmi, kurā piedalās visas ieinteresētās personas, tostarp kompetentās iestādes, nozares pārstāvji (arī MVU), arodbiedrības, mazumtirgotāji, importētāji, vides aizsardzības un patērētāju organizācijas. Arī Komisija piedalās šajās sanāksmēs.

Ņēmusi vērā sabiedriskās apspriešanas laikā vai darbgrupas sanāksmes gaitā veiktās izmaiņas, Komisija var apstiprināt kritērijus saskaņā ar 8. pantu.

C. Saīsinātā procedūra kritēriju nebūtiskai pārskatīšanai

Komisija sagatavo ziņojumu, kurā ir šāda informācija:

- pamatojums, kāpēc nav nepieciešama kritēriju pilnīga pārskatīšana, bet gan kritēriju un to stingrības līmeņu vienkārša atjaunināšana,
- tehniskā daļa ar atjauninātiem iepriekšējiem tirgus datiem, kuri ir izmantoti kritēriju noteikšanā,
- pārskatīto kritēriju priekšlikuma projekts,
- ekoloģisko raksturlielumu, kuri tiks sasniegti kritēriju kopuma piemērošanas rezultātā, skaitliskās vērtības, salīdzinot tās ar tirgū esošiem vidusmēra produktiem atbilstošajiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem,
- pārskatīta rokasgrāmata potenciālajiem ES ekomarkējuma izmantotājiem un kompetentajām iestādēm, un
- un pārskatīta rokasgrāmata valsts iestādēm, kuras slēdz līgumus par publiskajiem iepirkumiem.

Ziņojumu un kritēriju priekšlikuma projektu nodod sabiedriskai apspriešanai, uz diviem mēnešiem ievietojot tos ES ekomarkējuma jautājumiem veltītajā Komisijas tīmekļa vietnē komentēšanai.

Uz visiem kritēriju sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtajiem komentāriem sniedz atbildi, norādot, vai tos pieņems vai noraidīs un kādēļ.

Ņēmusi vērā sabiedriskās apspriešanas laikā veiktās izmaiņas un ja neviena dalībvalsts nepieprasa noturēt atklātu darbgrupas sanāksmi, Komisija drīkst apstiprināt kritērijus saskaņā ar 8. pantu.

Pēc jebkuras dalībvalsts pieprasījuma par kritēriju projektu sasauk atklātu darbgrupas sanāksmi, kurā piedalās visas ieinteresētās personas, tostarp kompetentās iestādes, nozares pārstāvji (arī MVU), arodbiedrības, mazumtirgotāji, importētāji, vides aizsardzības un patērētāju organizācijas. Arī Komisija piedalās šajās sanāksmēs.

Ņēmusi vērā sabiedriskās apspriešanas laikā vai darbgrupas sanāksmes gaitā veiktās izmaiņas, Komisija var apstiprināt kritērijus saskaņā ar 8. pantu.

II PIELIKUMS

ES EKOMARĶĒJUMA FORMA

ES ekomarķējums ir vienā no šīm formām:

Uzlīme:

Papildu uzlīme ar teksta logu (iespēja uzņēmējam šo teksta logu izmantot un izmantotajam tekstam jābūt tādām, kāds norādīts attiecīgajos produktu grupas kritērijos):

Uz produkta norāda arī ES ekomarķējuma reģistrācijas numuru. Tam ir šāda forma:

EU Ecolabel: xxxx/yyyy/zzzzz

kurā ar xxxx apzīmē reģistrācijas valsti, yyy – produktu grupu un zzzzz – kompetentās iestādes piešķirto numuru.

Uzlīmi, papildu uzlīmi ar teksta logu un reģistrācijas numuru drukā vai nu divās krāsās (pantoni Nr. 347 (zaļš) zieda kātam un lapām, "E" simbolam, tīmekļa vietnes adresei un ES akronīmam un pantoni Nr. 279 visiem pārējiem elementiem, tekstam un malām), vai arī melnu uz balta vai baltu uz melna.

III PIELIKUMS

MAKSAS

1. **Pieteikuma maksa**

Kompetentā iestāde, kurai iesniedz pieteikumu, iekasē maksu saskaņā ar pieteikuma apstrādes faktiskajām administratīvajām izmaksām. Šī maksa nav mazāka par EUR 200 un lielāka par EUR 1 200.

Attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem ⁽¹⁾ un jaunattīstības valstu uzņēmējiem maksimālā pieteikuma maksa nepārsniedz EUR 600.

Mikrouzņēmumu ⁽¹⁾ gadījumā maksimālā pieteikuma maksa ir EUR 350.

Pretendenti, kuri reģistrēti Vides pārvaldības un audita shēmā (EMAS) un/vai kuri ir sertificēti saskaņā ISO 14001 standartu, pieteikuma maksu samazina par 20 %. Šis samazinājums atkarīgs no nosacījuma, ka pretendents skaidri apņemas savā vides politikā nodrošināt savu produktu ar ekomarķējumu pilnīgu atbilstību ES ekomarķējuma kritērijiem visā līguma spēkā esamības laikā un ka viņa apņemšanās ir attiecīgi iekļauta sīki izstrādātos vides aizsardzības mērķos. Pretendenti, kas sertificēti atbilstīgi ISO 14001, katru gadu parāda, kā viņi šo apņemšanos īsteno. Tie, kas reģistrēti EMAS, iesniedz katru gadu pārbaudītas vides deklarācijas eksemplāru.

2. **Gada maksa**

Kompetentā iestāde katram pretendentam, kuram ir piešķirts ES ekomarķējums, var prasīt maksāt gada maksu līdz pat EUR 1 500 par ekomarķējuma izmantošanu.

Attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem un jaunattīstības valstu uzņēmējiem maksimālā gada maksa nepārsniedz EUR 750.

Mikrouzņēmumu gadījumā maksimālā gada maksa ir EUR 350.

Ikgadējā maksājuma laikposmu sāk skaitīt no dienas, kad pretendentam piešķirts ES ekomarķējums.

⁽¹⁾ MVU un mikrouzņēmumi, kā noteikts Komisijas Ietukumā 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) (Oficiālais Vēstnesis L 124, 20.5.2003. 36. lpp.).

IV PIELIKUMS

STANDARTLĪGUMS PAR ES EKOMARĶĒJUMA IZMANTOŠANAS NOSACĪJUMIEM

PREAMBULA

Kompetentā iestāde (pilns nosaukums), turpmāk "kompetentā iestāde",

kura reģistrēta (pilna adrese), un ko šā līguma parakstīšanas nolūkā pārstāv (atbildīgās personas vārds), (pilns īpašnieka vārds) kā ražotājs, izgatavotājs, importētājs, pakalpojuma sniedzējs, vairumtirgotājs vai mazumtirgotājs, kura oficiāli reģistrētā adrese ir (pilna adrese), turpmāk "īpašnieks", ko pārstāv (atbildīgās personas vārds), ir vienojušies par šādiem nosacījumiem attiecībā uz ES ekomarķējuma izmantošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 66/2010 (2009. gada 25. novembris) par ES ekomarķējumu ⁽¹⁾, turpmāk "ES ekomarķējuma regula":

1. ES EKOMARĶĒJUMA IZMANTOŠANA

1.1. Kompetentā iestāde piešķir īpašniekam tiesības izmantot ES ekomarķējumu saviem produktiem, kā aprakstīts pielikumā pievienotajā produkta aprakstā, kas atbilst attiecīgās produktu grupas kritērijiem, kuri ir spēkā, ko Eiropas Kopienas Komisija pieņēmusi (datums) un kas publicēts *Eiropas Kopienas Oficiālajā Vēstnesī* (pilna atsauce) un pievienots šim līgumam.

1.2. ES ekomarķējumu izmanto vienīgi ES ekomarķējuma regulas II pielikumā izklāstītajos veidos.

1.3. Īpašnieks nodrošina, ka marķējamais produkts visā līguma laikā vienmēr atbilst visiem ES ekomarķējuma regulas 9. pantā noteiktajiem izmantošanas nosacījumiem un noteikumiem. Jauns pieteikums nav jāiesniedz, ja izmaiņas produktu īpašībās neietekmē kritēriju ievērošanu. Tomēr īpašnieks par šādām izmaiņām informē kompetento iestādi, nosūtot ierakstītu vēstuli. Kompetentā iestāde var veikt atbilstošas pārbaudes.

1.4. Līgumu var paplašināt, iekļaujot plašāku produktu klāstu nekā sākotnēji paredzēts, par ko jāvienojas ar kompetentos iestādi, un ievērojot nosacījumu, ka tie pieder tai pašai produktu grupai un arī atbilst tās kritērijiem. Kompetentā iestāde var pārbaudīt, vai šie nosacījumi ir izpildīti. Attiecīgi groza pielikumu, kurā doti produkta apraksti.

1.5. Īpašnieks nereklamē vai nesniedz paziņojumu, vai neizmanto nevienu marķējumu vai logotipu tādā veidā, kas ir nepatiess un maldinošs vai kas rada neizpratni vai izraisa šaubas par ES ekomarķējuma integritāti.

1.6. Saskaņā ar šo līgumu īpašnieks ir atbildīgs par veidu, kā ES ekomarķējumu izmanto saistībā ar tā produktu, jo īpaši sakarā ar reklāmu.

1.7. Kompetentā iestāde, tostarp tās pārstāvji, kuri šādam nolūkam pilnvaroti, var veikt visas nepieciešamās pārbaudes, lai uzraudzītu, ka īpašnieks pastāvīgi ievēro produktu grupas kritērijus un izmantošanas nosacījumus un šā līguma noteikumus saskaņā ar ES ekomarķējuma regulas 10. pantā paredzētajiem noteikumiem.

2. ATĻAUJAS APTURĒŠANA UN ANULĒŠANA

2.1. Ja īpašnieks apzinās, ka viņš nevar izpildīt šā līguma 1. punktā ietvertos izmantošanas nosacījumus vai noteikumus, īpašnieks to paziņo kompetentajai iestādei un neizmanto ES ekomarķējumu, kamēr nav izpildīti izmantošanas nosacījumi vai noteikumi un par to paziņots kompetentajai iestādei.

2.2. Ja kompetentā iestāde uzskata, ka īpašnieks ir pārkāpis jebkuru no šajā līgumā paredzētajiem izmantošanas nosacījumiem vai noteikumiem, kompetentā iestāde ir tiesīga apturēt vai anulēt savu atļauju īpašniekam izmantot ES ekomarķējumu un ir tiesīga veikt vajadzīgos pasākumus, lai īpašnieks to turpmāk neizmantotu, tostarp pasākumus, kādi ir paredzēti ES ekomarķējuma regulas 10. un 17. pantā.

(¹) OV L 27, 30.1.2010., 1. lpp.

3. ATBILDĪBAS IEROBEŽOŠANA UN ATLĪDZINĀŠANA
- 3.1. Īpašnieks nedrīkst iekļaut ES ekomarķējumu kā jebkura galvojuma vai garantijas daļu saistībā ar šā līguma 1.1. punktā norādīto produktu.
- 3.2. Kompetentā iestāde, tostarp pilnvarotie pārstāvji, nav atbildīgi par nekādu īpašniekam radušos zaudējumu vai kaitējumu, kuru izraisījis ES ekomarķējuma piešķiršana un/vai izmantošana.
- 3.3. Kompetentā iestāde, tostarp pilnvarotie pārstāvji, nav atbildīgi par nekādu trešai personai radušos zaudējumu vai kaitējumu, kuru izraisījis ES ekomarķējuma piešķiršana un/vai izmantošana, tostarp reklamēšana.
- 3.4. Īpašnieks atlīdzina jebkuru zaudējumu, kaitējumu vai saistības, kuras radušās kompetentajai iestādei vai tās pilnvarotajiem pārstāvjiem un garantē atlīdzību kompetentajai iestādei un tās pilnvarotajiem pārstāvjiem, ja īpašnieks ir pārkāpis šo līgumu vai ja kompetentā iestāde ir paļāvusies uz īpašnieka sniegto informāciju vai dokumentāciju, tostarp jebkuras trešās personas prasības.
4. MAKSAS
- 4.1. Pieteikuma maksas un gada maksas lielumu nosaka saskaņā ar ES ekomarķējuma regulas III pielikumu.
- 4.2. ES ekomarķējuma izmantošana ir atkarīga no attiecīgajām savlaicīgi samaksātajām maksām.
5. LĪGUMA ILGUMS UN PIEMĒROJAMĀS TIESĪBAS
- 5.1. Izņemot šā līguma 5.2., 5.3. un 5.4. punktā paredzētos noteikumus, šis līgums ir spēkā no tā parakstīšanas dienas līdz (...) vai līdz produktu grupas kritēriju termiņa beigām, atkarībā no tā kurš termiņš ir agrāk.
- 5.2. Ja īpašnieks ir pārkāpis jebkuru no šā līguma izmantošanas nosacījumiem vai noteikumiem 2.2. punkta nozīmē, kompetentā iestāde ir tiesīga to uzskatīt par līguma pārkāpumu, kas kompetentajai iestādei dot tiesības papildus 2.2. punktam izbeigt līgumu pirms termiņa, kas norādīts 5.1. punktā, nosūtot ... (termiņu nosaka kompetentā iestādē) īpašniekam ieregistrētu vēstuli.
- 5.3. Īpašnieks var izbeigt līgumu, trīs mēnešus iepriekš sniedzot kompetentajai iestādei paziņojumu, kuru nosūta ierakstītā vēstulē.
- 5.4. Ja produktu grupas kritēriji, kā noteikts 1.1. punktā, tiek paplašināti, nemainot produktu grupas kritēriju termiņu, un ja kompetentā iestāde vismaz trīs mēnešus pirms produktu grupas kritēriju un šā līguma termiņa beigām nav sniegusi rakstisku paziņojumu par līguma izbeigšanu, kompetentā iestāde vismaz trīs mēnešus iepriekš informē īpašnieku par to, ka līgums tiks automātiski atjaunots uz laikposmu, kamēr ir spēkā produktu grupas kritēriji.
- 5.5. Pēc šā līguma izbeigšanas īpašnieks ES ekomarķējumu saistībā ar šā līguma 1.1. punktā un pielikumā aprakstīto produktu nedrīkst izmantot ne marķēšanai, ne reklamēšanai. Tomēr sešus mēnešus pēc līguma izbeigšanās ES ekomarķējumu var izmantot precēm, kuras pieder īpašniekam vai citām personām un kuras ir izgatavotas pirms līguma izbeigšanās. Minēto noteikumu nepiemēro, ja līgums ir izbeigts 5.2. punktā paredzēto iemeslu dēļ.
- 5.6. Uz jebkurām domstarpībām starp kompetento iestādi un īpašnieku vai uz jebkuru vienas puses prasību pret otru pusi, kuras pamatā ir šis līgums un kura nav atrisināta ar līgumslēdzēju pušu savstarpēju vienošanos, attiecas piemērojamie tiesību akti, ko nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām ("Roma I") ⁽¹⁾, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 864/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām ("Roma II") ⁽²⁾.
- Līguma daļa ir šādi pielikumi:
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 66/2010 (2009. gada 25. novembris) par ES ekomarķējumu kopija (attiecīgajā(-s) Kopienas valodā(-s)),
 - produkta apraksts, kurā iekļauj vismaz nosaukumus un/vai izgatavotāja starptautisko atsauces numuru, izgatavošanas vietu un attiecīgo ES ekomarķējuma reģistrācijas numuru vai numurus,
 - Komisijas lēmuma (par produkta grupas kritērijiem) kopija.

⁽¹⁾ OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.

⁽²⁾ OV L 199, 31.7.2007., 40. lpp.

vieta datums

.....

(kompetentā iestāde)

pilnvarotā persona

.....

(juridiski saistošs paraksts)

.....

(īpašnieks)

pilnvarotā persona

.....

(juridiski saistošs paraksts)

V PIELIKUMS

PRASĪBAS SAISTĪBĀ AR KOMPETENTAJĀM IESTĀDĒM

1. Kompetentā iestāde ir neatkarīga no organizācijas vai produkta, kuram tā veic novērtēšanu.

Iestāde, kas pieder uzņēmumu asociācijai vai profesionālajai federācijai, kura pārstāv uzņēmumus, kas iesaistīti novērtējamo produktu izstrādē, izgatavošanā, piegādē, uzstādīšanā, lietošanā vai apkalpošanā, var tikt pilnvarota par kompetento iestādi, ja ir pierādīta tās neatkarība un interešu konflikta neesamība.

2. Kompetentā iestāde, tās augstākā vadība un darbinieki, kas ir atbildīgi par atbilstības novērtēšanas uzdevumiem, nav vērtējamo produktu konstruktori, izgatavotāji, piegādātāji, uzstādītāji, pircēji, īpašnieki, lietotāji vai apkalpotāji, ne arī to pilnvaroti pārstāvji. Tas neizslēdz novērtējamo produktu izmantošanu, kas nepieciešama atbilstības novērtēšanas iestādes darbībai, vai produktu izmantošanu personīgiem mērķiem.

Kompetentā iestāde, tās augstākā vadība un darbinieki, kas ir atbildīgi par atbilstības novērtēšanas uzdevumiem nav tieši saistīti ar šo produktu izstrādi, izgatavošanu vai konstruēšanu, tirdzniecību, uzstādīšanu, lietošanu vai apkalpošanu, kā arī nepārstāv šajās darbībās iesaistītās personas. Viņi neiesaistās darbībās, kuras varētu būt konfliktā ar viņu sprieduma neatkarību un integritāti saistībā ar atbilstības novērtēšanu, ko viņi ir pilnvaroti veikt. Tas jo īpaši attiecas uz konsultāciju pakalpojumiem.

Kompetentās iestādes nodrošina, ka to filiāļu vai apakšlīgumu slēdzēju darbības neietekmē atbilstības novērtēšanas darbību konfidencialitāti, objektivitāti vai taisnīgumu.

3. Kompetentās iestādes un to darbinieki veic atbilstības novērtēšanas darbības ar visaugstāko profesionālo godīgumu un vajadzīgo tehnisko kompetenci konkrētajā jomā bez jebkāda spiediena un pamudinājumiem, galvenokārt finansiāliem, kas varētu ietekmēt viņu lēmumu vai atbilstības novērtēšanas darbību rezultātus, īpaši no to personu vai personu grupu puses, kuras ir ieinteresētas šo darbību rezultātos.
4. Kompetentajai iestādei jānodrošina saskaņā ar šo regulu tai piešķirto atbilstības novērtēšanas uzdevumu veikšana neatkarīgi no tā, vai šos uzdevumus tā veic pati, vai tos veic kāds cits tās uzdevumā, tai ņemoties atbildību par šiem uzdevumiem.

Kompetentajai iestādei vienmēr un visām atbilstības novērtēšanas procedūrām un produktu veidiem un kategorijām, saistībā ar ko tā ir pilnvarota, ir:

- a) nepieciešamās tehniskās zināšanas un pietiekama un atbilstīga pieredze, lai veiktu atbilstības novērtēšanas uzdevumus,
- b) to procedūru apraksts, saskaņā ar kurām veic atbilstības novērtēšanu, nodrošinot pārredzamību un to, ka šīs procedūras ir iespējams atkārtot. Tai ir piemērota politika un procedūras, ar ko darbība, ko tā veic kā pilnvarotā iestāde, ir nodalīta no pārējās darbības,
- c) procedūras darbību veikšanai, kurās pienācīgi ņem vērā uzņēmuma lielumu, nozari, kurā tas darbojas, struktūru, attiecīgās tehnoloģijas sarežģītības pakāpi un to, vai attiecīgie uzņēmumi ražo sērijveida produktus vai ne.

Tai ir nepieciešamie līdzekļi, lai pienācīgi veiktu tehniskos un administratīvos uzdevumus saistībā ar atbilstības novērtēšanas darbībām, un ir piekļuve visam nepieciešamajam aprīkojumam un iekārtām.

5. Darbiniekiem, kas ir atbildīgi par atbilstības novērtēšanas darbību veikšanu, ir:

- a) plašas zināšanas par visām atbilstības novērtēšanas darbībām saistībā ar kompetentā iestāde ir pilnvarota;
- b) nepieciešamās spējas sagatavot sertifikātus, dokumentāciju un ziņojumus, kas uzrāda, ka novērtēšana ir veikta.

6. Tiek garantēta kompetento iestāžu, to augstākā līmeņa vadības un darbinieku, kuri veic novērtēšanu, objektivitāte.

Atalgojums, ko saņem kompetentās iestādes augstākā līmeņa vadība un darbinieki, kas veic novērtēšanu, nav atkarīgs no veikto novērtējumu skaita vai to rezultātiem.

7. Kompetentās iestādes piedalās attiecīgajās standartizācijas darbībās un šīs regulas 13. pantā minētās kompetento iestāžu darbības darbībās, vai arī nodrošina, ka to novērtēšanas personāls ir informēts par minētajām darbībām, un šīs darbības darbības rezultātā pieņemtos administratīvos lēmumus un sagatavotos dokumentus piemēro kā vispārīgas pamatnostādnes.
-

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 67/2010

(2009. gada 30. novembris),

ar ko paredz vispārējus noteikumus Kopienas finansiāla atbalsta piešķiršanai Eiropas komunikāciju tīklu jomā

(kodificēta versija)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 156. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Padomes Regula (EK) Nr. 2236/95 (1995. gada 18. septembris), ar ko paredz vispārējus noteikumus Kopienas finansiāla atbalsta piešķiršanai Eiropas komunikāciju tīklu jomā ⁽³⁾, ir vairākas reizes būtiski grozīta ⁽⁴⁾. Skaidrības un praktisku iemeslu labad būtu lietderīgi veikt attiecīgās regulas kodifikāciju.

(2) Līguma 155. pants paredz, ka Kopiena izstrādā vairākas pamatnostādnes, kas aptver Eiropas komunikāciju tīklu jomā paredzēto pasākumu mērķus, prioritātes un vispārīgus plānus, un ka tā var atbalstīt vispārējas intereses projektus, kurus atbalsta dalībvalstis Eiropas komunikāciju tīklu jomā. Saskaņā ar minēto pantu Kopienas atbalstu var piešķirt vispārējas intereses projektiem, kas ir identificēti vadlīnijās.

(3) Būtu jāparedz vispārēji noteikumi attiecībā uz Kopienas finansējumu Eiropas komunikāciju tīkliem, tādējādi atļaujot 155. panta īstenošanu.

(4) Būtu jāpalielina privāta kapitāla ieguldījums Eiropas komunikāciju tīklos un jāattīsta partnerattiecības starp valsts un privāto sektoru.

(5) Kopienas atbalsts var būt jo īpaši pētījumu par iecerēto pasākumu iespējamību, aizņēmumu garantiju vai procentu likmju subsīdiju veidā. Šīs subsīdijas un garantijas saistās jo īpaši ar Eiropas Investīciju bankas vai citu valsts vai privātu finanšu organizāciju finansiālu atbalstu. Konkrētos attiecīgi pamatotos gadījumos var apsvērt iespēju par tiešu dotāciju ieguldījumiem.

(6) Aizdevumu garantijas uz komerciāliem pamatiem būtu jāpiešķir Eiropas Investīciju fondam vai citām finanšu organizācijām, un Kopienas finansiālais atbalsts var aptvert visas šo garantiju saņēmēju maksātās prēmijas vai to daļu.

(7) Kopienas atbalsts ir galvenokārt paredzēts, lai pārvarētu finansiālus šķēršļus, kas varētu rasties projekta darbības uzsākšanas posmā.

(8) Ir nepieciešams noteikt Kopienas atbalsta robežas attiecībā pret kopējām ieguldījumu izmaksām. Tomēr būtu jānosaka augstāka Kopienas atbalsta likme, lai veicinātu prioritāro projektu pārrobežu posmu pabeigšanu.

(9) Valsts un privātā sektora partnerības izveide (vai citas valsts un privātā sektora sadarbības formas) prasa, lai institucionālie ieguldītāji ievērotu stingras finansiālas saistības ar nosacījumu, ka tās ir pietiekami interesantas privātā kapitāla piesaistei. Kopienas daudzgadu finansiāla atbalsta piešķiršana novērstu nenoteiktību, kas palēnina projektu attīstību. Tādēļ būtu jāveic pasākumi, lai piešķirtu finansiālu atbalstu projektiem, kuri izraudzīti, pamatojoties uz daudzgadu juridiskām saistībām.

(10) Kopienas atbalsts projektiem būtu jāpiešķir, pamatojoties uz to, kādā mērā tie veicina Līguma 154. panta mērķu īstenošanu, kā arī citu Līguma 155. pantā minēto vadlīniju aptverto mērķu un prioritāšu īstenošanu. Būtu jāņem vērā arī citi aspekti, piemēram, stimulējoša ietekme uz valsts un privātu finansējumu, projektu tieša un netieša sociālekonomiska ietekme, jo īpaši attiecībā uz nodarbinātību un sekmām attiecībā uz vidi.

(11) Ir lietderīgi pieļaut riska kapitāla līdzdalību ieguldījumu fondos, prioritāti piešķirot Eiropas komunikāciju tīklu riska kapitāla nodrošināšanai līdz 1 % no kopējās summas laika posmam no 2000. līdz 2006. gadam, lai iegūtu pieredzi šajā finansējuma formā. Šo robežu var paaugstināt līdz 2 % pēc šā instrumenta darbības izvērtēšanas. Ir lietderīgi izskatīt arī tā iespējamo paplašināšanu nākotnē.

⁽¹⁾ 2009. gada 10. jūnija Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 24. novembra Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts) un Padomes 2009. gada 26. novembra Lēmums.

⁽³⁾ OV L 228, 23.9.1995., 1. lpp.

⁽⁴⁾ Skat. II pielikumu.

(12) Lai palielinātu pārredzamību un papildītu to projektu vai projektu grupu cerības, kurām ir svarīgas finansiālas vajadzības ilgākam laika posmam, būtu vēlams sastādīt paredzamās daudzgadu programmas konkrētiem sektoriem vai jomām. Šīm programmām būtu jānorāda atbalsta kopējais un gada apjoms, kurš var tikt piešķirts attiecīgā laika posmā šādiem projektiem vai projektu grupām un ko varētu ņemt par pamatu, pieņemot ikgadējos lēmumus par finansiāla atbalsta piešķiršanu gada budžeta asignējumu robežās, ja tie atbilst attiecīgajām paredzamajām daudzgadu programmām. Tomēr šajās programmās norādītie gada apjomi nav pielīdzināmi budžeta saistībām.

(13) Komisijai ar izmaksu un guvuma analīzes un citu piemērotu kritēriju palīdzību būtu rūpīgi jāizvērtē projektu potenciālā ekonomiskā dzīvotspēja, kā arī to finansiālais ienesīgums.

(14) Kopienas finansiālajam atbalstam atbilstoši Līguma 155. panta 1. punkta pirmās daļas trešajam ievilkumam vajadzētu būt savienojamam ar Kopienas politiku, jo īpaši attiecībā uz tīkliem un vides aizsardzību, konkurenci un valsts līgumu piešķiršanu. Vides aizsardzībai būtu jāietver ietekmes uz vidi novērtējums.

(15) Ir nepieciešams precizēt dalībvalstu un Komisijas attiecīgās pilnvaras un atbildību attiecībā uz finanšu kontroli.

(16) Komisijai būtu jānodrošina visu to Kopienas darbību pareiza koordinācija, kas skar Eiropas komunikāciju tīklus, jo īpaši starp finansējumu Eiropas komunikāciju tīkliem un struktūrfondiem, Kohēzijas fondam, Eiropas Investīciju fondam un Eiropas Investīciju bankai.

(17) Būtu jāparedz piemērotas Kopienas atbalsta novērtēšanas, īstenošanas un kontroles metodes.

(18) Attiecībā uz finansētajām darbībām būtu jāsniedz piemērota informācija, kā arī jāparedz to publicitāte un pārredzamība.

(19) Ņemot vērā Eiropas komunikāciju tīklu nozīmību, ir lietderīgi iekļaut šajā regulā finanšu ietvaru 1999. gada 6. maija lēmuma nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju par budžeta disciplīnu un budžeta procedūras uzlabošanu⁽¹⁾ 33. punkta nozīmē EUR 4 874 880 000 apjomā laika posmam no 2000. gada līdz 2006. gadam.

(20) Padomei būtu lietderīgi izskatīt jautājumu par to, vai turpināt vai grozīt saskaņā ar šo regulu veiktos pasākumus, pamatojoties uz Komisijas iesniegto vispusīgo ziņojumu līdz 2006. gada beigām.

(21) Šīs regulas īstenošanai vajadzīgie pasākumi būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību⁽²⁾.

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Definīcija un darbības joma

Šī regula paredz nosacījumus un procedūras Kopienas atbalsta piešķiršanai atbilstoši Līguma 155. panta 1. punkta pirmās daļas trešajam ievilkumam tiem vispārējās intereses projektiem Eiropas komunikāciju tīklu telekomunikāciju infrastruktūru jomā un vispārējās intereses projektiem Eiropas komunikāciju tīklu transporta un enerģētikas infrastruktūru jomā, kuri minēti 20. panta trešajā daļā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 680/2007 (2007. gada 20. jūnijs), ar ko paredz vispārīgus noteikumus Kopienas finansiālā atbalsta piešķiršanai Eiropas transporta un enerģētikas tīklu jomā⁽³⁾.

2. pants

Tiesības uz atbalstu

Kopienas atbalstu var piešķirt tikai vispārējās intereses projektiem (turpmāk - "projektiem"), kas norādīti Līguma 155. panta 1. punkta pirmās daļas pirmajā ievilkumā minētajās vadlīnijās.

Tiesības uz atbalstu ir arī projektu atsevišķām daļām, ciktāl tās ir tehniski un finansiāli neatkarīgas vienības.

3. pants

Atbalsta veidi

1. Kopienas atbalsts projektiem var būt vienā vai vairākos no šādiem turpmāk minētiem veidiem:

a) kopīgi finansēti pētījumi, kas attiecas uz projektiem, tostarp iepriekšēji pētījumi, tehniski ekonomiskā pamatojuma un izvērtēšanas pētījumi un citi tehniskā atbalsta pasākumi attiecībā uz šādiem pētījumiem. Kopienas līdzdalība kopumā nedrīkst pārsniegt 50 % no pētījuma kopējām izmaksām. Pieteikami pamatotos izņēmuma gadījumos pēc Komisijas ierosinājuma un ar attiecīgās dalībvalsts piekrišanu Kopienas līdzdalība drīkst pārsniegt 50 % robežu;

b) procentu subsīdijas aizdevumiem, ko piešķirusi Eiropas Investīciju banka vai citas valsts vai privātās finanšu iestādes. Subsīdēšanas ilgums parasti nepārsniedz piecus gadus;

⁽¹⁾ OV C 172, 18.6.1999., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

⁽³⁾ OV L 162, 22.6.2007., 1. lpp.

- c) līdzdalība izdevumu segšanā saistībā ar maksu par garantijām Eiropas Investīciju fonda un citu finanšu iestāžu aizdevumiem;
- d) tiešas subsīdijas ieguldījumiem pietiekami pamatotos gadījumos;
- e) riska kapitāla līdzdalība ieguldījumu fondos vai līdzvērtīgos finanšu uzņēmumos, piešķirot prioritāti Eiropas komunikāciju tīklu projektu riska kapitāla nodrošināšanai un iesaistot lielu daļu privātā sektora ieguldījumu; šāda riska kapitāla līdzdalība nedrīkst pārsniegt 1 % no 19. pantā minētajiem budžeta līdzekļiem. Saskaņā ar 18. panta 2. punktā minēto procedūru šo ierobežojumu var palielināt līdz 2 %, sākot no 2003. gada, pamatojoties uz šā instrumenta darbības pārskatu, ko Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei. Līdzdalības ieguldījumu var veikt tieši fondā vai līdzvērtīgā finanšu uzņēmumā vai atbilstīgā kopīgu ieguldījumu struktūrā, kuru pārvalda tie paši līdzekļu pārvaldītāji. Sīki izstrādāti noteikumi par riska kapitāla līdzdalības īstenošanu paredzēti I pielikumā.

2. Kopienas atbalstu, kas minēts 1. punktā, vajadzības gadījumā apvieno, lai iespējami palielinātu atvēlēto budžeta līdzekļu efektivitāti, izmantojot tos visekonomiskākajā veidā.

3. Kopienas atbalsta veidus, kas minēti 1. punktā, izmanto izlases veidā, lai ievērotu dažādo komunikāciju tīklu veidu īpašās iezīmes un nodrošinātu to, ka šis atbalsts nerada konkurences traucējumus starp attiecīgā sektora uzņēmumiem.

4. Transporta infrastruktūras projektu finansējums 19. pantā minētajā laikā būtu jāizmanto tā, lai vismaz 55 % tiktu paredzēti dzelzceļiem, tostarp kombinētam transporta, un, lielākais, 25 % — ceļiem.

5. Komisija veicina privātā finansējuma avotu piesaisti projektiem, kas tiek finansēti saskaņā ar šo regulu, jo īpaši tajos atbalsta gadījumos, kad Kopienas finansēšanas instrumentu kāpinātā iedarbība var tikt palielināta valsts un privātajās sabiedrībās. Komisija izskata katru gadījumu atsevišķi, ņemot vērā, ja vajadzīgs, iespējamo alternatīvu nodrošināt finansējumu tikai ar valsts līdzekļu palīdzību. Katras attiecīgās dalībvalsts atbalsts katram projektam tiek prasīts saskaņā ar Līgumu.

4. pants

Nosacījumi Kopienas atbalsta saņemšanai

1. Kopienas atbalstu principā piešķir tikai tad, ja projekta īstenošanai ir finansiālas dabas šķēršļi.

2. Kopienas atbalsts nepārsniedz minimumu, ko uzskata par nepieciešamu projekta uzsākšanai.

3. Neatkarīgi no izvēlēta līdzdarbības veida, Kopienas atbalsta kopējais apjoms saskaņā ar šo regulu nepārsniedz 10 % no kopējām ieguldījumu izmaksām. Tomēr Kopienas atbalsta kopējais apjoms izņēmuma kārtā var sasniegt 20 % no kopējām ieguldījumu izmaksām turpmāk minētajos gadījumos:

a) projekti, kas saistīti ar satelītu izvietojanas un navigācijas sistēmām, kā noteikts 17. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā Nr. 1692/96/EK (1996. gada 23. jūlijs) par Kopienas pamatnostādņem Eiropas transporta tīkla attīstībai ⁽¹⁾;

b) prioritārie projekti enerģētikas tīklu jomā;

c) Eiropas nozīmes projektu posmi, kas uzskaitīti Lēmuma Nr. 1692/96/EK III pielikumā ar nosacījumu, ka projekti jāuzsāk līdz 2010. gadam, lai novērstu trūkumus un/vai pabeigtu trūkstošos posmus, ja šādiem posmiem ir pārrobežu raksturs vai tajos šķērsojams dabisks šķērslis, lai sniegtu ieguldījumu paplašinātas Kopienas iekšējā tirgus integrācijā, sekmētu drošību, nodrošinātu valstu tīklu savietojamību un/vai būtiski samazinātu transporta veidu neatbilstību, atbalstot videi draudzīgus transporta veidus. Šo likmi diferencē, ņemot vērā citām valstīm, jo īpaši kaimiņu dalībvalstīm, sniegtās priekšrocības.

Attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 1336/97/EK (1997. gada 17. jūnijs) par vairākām pamatnostādņem attiecībā uz Eiropas telekomunikāciju tīkliem ⁽²⁾ I pielikumā minētajiem vispārējas intereses projektiem kopējais Kopienas atbalsts, ko piešķir atbilstīgi šai regulai, var sasniegt 30 % no kopējām ieguldījumu izmaksām.

4. Atbilstoši šai regulai paredzētos finanšu līdzekļus principā nepiešķir projektiem vai to daļām, kas gūst labumu no citiem Kopienas finansējuma avotiem.

5. Trešajā punktā minēto projektu gadījumā, ievērojot šajā regulā noteiktās robežas, nosaka daudzgadu juridiskās saistības un budžeta saistības pilda, veicot gada maksājumus.

5. pants

Kopienas provizoriskā daudzgadu programma

1. Neskarot 6. panta piemērošanu un lai uzlabotu Kopienas darbības efektivitāti, Komisija saskaņā ar 18. panta 2. punktā minēto procedūru var izstrādāt provizorisku daudzgadu programmu pa sektoriem (turpmāk tekstā "programma"), pamatojoties uz Līguma 155. panta 1. punktā minētajām pamatnostādņem. Programma tiks pamatota uz finansiālā atbalsta pieteikumiem saskaņā ar 8. pantu un atspoguļos *inter alia* dalībvalstu sniegto informāciju, jo īpaši 9. pantā minēto informāciju.

⁽¹⁾ OV L 228, 9.9.1996., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 183, 11.7.1997., 12. lpp.

2. Programmā ietver tikai tādas vispārējas intereses projektu un/vai vispārējas intereses projektu saskaņīgas grupas, kā iepriekš noteikts Līguma 155. panta 1. punktā minētajās pamatnostādnēs, konkrētās jomās, kurām ir būtiskas finansiālas vajadzības ilgākā laika posmā.

3. Katram projektam vai projektu grupai programma nosaka orientējošas finansiālā atbalsta summas atbilstīgi budžeta lēmējstādes ikgadējiem lēmumiem. Provizoriskajām daudzgadu programmām izmanto ne vairāk kā 75 % no 19. pantā minētajiem budžeta līdzekļiem.

4. Programmu ņem par pamatu ikgadējiem lēmumiem, ar kuriem atbalstu sadala Kopienas atbalsta projektiem gada budžeta apropriāciju robežās. Komisija regulāri informē 18. panta 1. punktā minēto Komiteju par programmas gaitu un ikvienu Komisijas pieņemto lēmumu par Kopienas atbalsta sadalījumu minētajiem projektiem. Papildu dokumenti, kas pievienoti Komisijas provizoriskajam budžeta projektam, ietver ziņojumu par katras provizoriskās daudzgadu programmas īstenošanu atbilstīgi Padoles Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 (2002. gada 25. jūnijs) par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienas vispārējam budžetam ⁽¹⁾.

Programma jāpārskata vismaz termiņa vidū vai arī, pamatojoties uz projektu vai projektu grupu efektīvu attīstības gaitu, un, ja vajadzīgs, to pārstrādā saskaņā ar 18. panta 2. punktā minēto procedūru.

Programma dod norādes arī uz citiem attiecīgo projektu finansējuma avotiem, jo īpaši tiem, ko finansē no citiem Kopienas instrumentiem un Eiropas Investīciju bankas.

5. Gadījumā, ja projektu vai projektu grupu īstenošanā notiek ievērojamas izmaiņas, attiecīgā dalībvalsts nekavējoties informē Komisiju.

Jautājumu izlemšana par grozījumu izdarīšanu provizoriskajās vispārējās summās, kas noteiktas projektu programmās, kas var būt vajadzīga pēc šādām izmaiņām, notiek saskaņā ar 18. panta 2. punktā minēto procedūru.

6. pants

Projektu atlases kritēriji

1. Projektiem atbalstu sniedz atkarībā no tā, cik liels ir to ieguldījums Līguma 154. pantā noteikto mērķu un Līguma 155. panta 1. punktā minētajās vadlīnijās definēto pārējo mērķu un prioritāšu sasniegšanā.

⁽¹⁾ OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.

2. Īstenojot šo regulu, Komisija nodrošina, ka tās lēmumi par Kopienas atbalsta piešķiršanu atbilst prioritātēm, kas noteiktas pamatnostādnēs dažādām jomām saskaņā ar Līguma 155. panta 1. punktu. Tas attiecas arī uz lēmumu atbilstību ikvienai prasībai, kas noteikta šajās pamatnostādnēs attiecībā uz Kopienas kopējo atbalstu procentos.

3. Kopienas atbalstu piešķir projektiem, kuri ir potenciāli ekonomiski dzīvotspējīgi un kuru finansiālo ienesīgumu pieteikuma iesniegšanas laikā uzskata par nepietiekamu.

4. Lēmumā piešķirt Kopienas atbalstu ņem vērā arī:

- a) projekta nopietnību,
- b) Kopienas iesaistes stimulējošo ietekmi uz valsts un privātu finansējumu,
- c) finanšu paketes drošību,
- d) tiešas vai netiešas sociālekonomiskas sekas, jo īpaši attiecībā uz nodarbinātību,
- e) sekas saistībā ar vidi.

5. Īpaši attiecībā uz pārrobežu projektiem ņem vērā arī dažādu projekta daļu grafiku koordināciju.

7. pants

Atbilstība

Saskaņā ar šo regulu finansētie projekti atbilst Kopienas tiesībām un Kopienas politikai, jo īpaši attiecībā uz vides aizsardzību, konkurenci un valsts līgumu piešķiršanu.

8. pants

Finansiāla atbalsta pieteikumu iesniegšana

Finansiāla atbalsta pieteikumus Komisijai iesniedz attiecīgā dalībvalsts vai, ar dalībvalsts piekrišanu, valsts vai privātie uzņēmumi vai iestādes, kas ar attiecīgo jautājumu ir tieši saistītas.

Komisija vienojas ar attiecīgajām dalībvalstīm.

9. pants

Pieteikumu izvērtēšanai un identificēšanai nepieciešamā informācija

1. Katrs finansiāla atbalsta pieteikums ietver visu informāciju, kas nepieciešama projekta izskatīšanai saskaņā ar 4., 6. un 7. pantu, un jo īpaši:

- a) ja pieteikums attiecas uz projektu:
 - i) par projekta izpildi atbildīgo organizāciju;

- ii) attiecīgā projekta aprakstu un paredzētā Kopienas atbalsta veidu;
 - iii) izmaksu un guvuma analīzes rezultātus, tostarp potenciālās ekonomiskās dzīvotspējas analīzes un finansiālā ienesīguma analīzes rezultātus;
 - iv) transporta jomā atbilstoši vadlīnijām projekta stāvokli attiecībā uz asīm un mezglēm;
 - v) atbilstību reģionālajai plānošanai;
 - vi) kopsavilkuma pārskatu par ietekmi uz vidi, pamatojoties uz novērtējumiem, kas veikti saskaņā ar Padomes Direktīvu 85/337/EEK (1985. gada 27. jūnijs) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu ⁽¹⁾;
 - vii) paziņojumu, ka ir izskatītas alternatīvas iespējas valsts un privātam finansējumam, tostarp attiecībā uz Eiropas Investīciju fondu un Eiropas Investīciju banku;
 - viii) finanšu plānu, kurā euro vai valsts valūtā norāda visas finanšu paketes sastāvdaļas, tostarp finansiālo atbalstu, kas pieprasīts Kopienai — visos tā dažādajos veidos, kā minēts 3. panta 1. punktā — un vietējām, reģionālajām vai valstu pārvaldes iestādēm, kā arī privātajiem avotiem, un jau piešķirto atbalstu;
- b) ja pieteikums attiecas uz pētījumu, pētījuma nolūku un mērķi, kā arī paredzētās metodes un paņēmienus;
 - c) darba pagaidu grafiku;
 - d) aprakstu par attiecīgās dalībvalsts veicamajiem kontroles pasākumiem attiecībā uz pieprasīto līdzekļu izlietojumu.

2. Pieteikuma iesniedzēji sniedz Komisijai visu attiecīgo papildu informāciju, ko tā pieprasa, piemēram, par parametriem, pamatnostādņem un hipotēzēm, ar ko pamatota peļņas-zaudējumu analīze.

3. Lai izvērtētu pieteikumu, Komisija var lūgt jebkādu tai vajadzīgo speciālistu padomu, tostarp Eiropas Investīciju bankas atzinumu.

10. pants

Finansiālā atbalsta piešķiršana

Saskaņā ar Līguma 274. pantu Komisija lemj par šajā regulā paredzētā finansiālā atbalsta piešķiršanu saskaņā ar Komisijas veikto pieteikumu izvērtējumu atbilstīgi atlases kritērijiem. Attiecībā uz projektiem, kas paredzēti atbilstīgā provizoriskajā daudzgadu programmā, kura izveidota saskaņā ar 5. pantu, Komisija ikgadējos lēmumus par atbalsta piešķiršanu pieņem, nepārsniedzot attiecīgajā programmā noteikto provizorisko finansiālo summu.

⁽¹⁾ OV L 175, 5.7.1985., 40. lpp.

Attiecībā uz pārējiem projektiem pasākumus paredz saskaņā ar 18. panta 2. punktā minēto procedūru. Komisija savu lēmumu paziņo tieši saņēmējiem un dalībvalstīm.

11. pants

Finanšu noteikumi

1. Kopienas atbalsts var segt tikai ar projektiem saistītus izdevumus, kuri radušies par projekta īstenošanu atbildīgajiem saņēmējiem vai trešajām personām.

2. Izdevumi, kas radušies pirms datuma, kurā Komisija ir saņēmusi finansiālā atbalsta pieteikumu, netiek segti.

3. Lēmumi par finansiāla atbalsta piešķiršanu, ko Komisija pieņem saskaņā ar 10. pantu, uzliek saistības segt izdevumus, ko atļauj budžets.

4. Maksājumus parasti veic avansa, starpposma maksājumu un galīgā maksājuma veidā. Avansu, kurš parasti nepārsniedz 50 % no pirmās gadā paredzētās daļas, izmaksā, kad atbalsta pieteikums ir apstiprināts. Starpposma maksājumus veic, pamatojoties uz maksājuma pieprasījumiem, ņemot vērā projekta vai pētījuma gaitu un, ja vajadzīgs, precīzi un caurskatāmi ņemot vērā pārskatītos finanšu plānus.

5. Maksājumos jāņem vērā tas, ka infrastruktūras projektus īsteno vairāku gadu laikā, un tādēļ jāparedz daudzgadīgs finansējums.

6. Komisija veic galīgo maksājumu pēc tam, kad ir apstiprināts projekta vai pētījuma nobeiguma ziņojums, kuru iesniedzis atbalsta saņēmējs un kurā uzskaitīti visi faktiskie izdevumi.

7. Saskaņā ar 18. panta 2. punktā minēto procedūru Komisija pieņem sistēmu attiecībā uz ieguldījumu fondiem vai līdzvērtīgiem finanšu uzņēmumiem, paredzot maksājumu procedūras, grafiku un apjomu procentu likmju subsīdijām, garantiju maksas subsīdijām un atbalstam riska kapitāla līdzdalības formā un piešķirot prioritāti Eiropas komunikāciju tīklu projektu riska kapitāla nodrošināšanai.

12. pants

Finanšu kontrole

1. Lai garantētu saskaņā ar šo regulu finansētu projektu veiksmīgu pabeigšanu, dalībvalstis un Komisija, katra atbilstīgi savai kompetencei, veic vajadzīgos pasākumus, lai:

a) regulāri pārbaudītu, vai projekti un pētījumi, ko finansē Kopiena, tiek veikti pareizi;

b) nepieļautu pārkāpumus un tos novērstu;

c) atgūtu visas summas, kas zaudētas pārkāpumu dēļ, tostarp procentus par nokavētu atmaksāšanu saskaņā ar Komisijas pieņemtajiem noteikumiem. Dalībvalstij ir jāatmaksā visas nepareizi izmaksātās summas, izņemot gadījumus, kad dalībvalsts un/vai īstenojošā valsts iestāde pierāda, ka tā nav atbildīga par pārkāpumu.

2. Dalībvalstis informē Komisiju par pasākumiem, ko tās šajā nolūkā veic, un jo īpaši paziņo Komisijai to vadības un kontroles sistēmu aprakstu, kas izveidotas projektu un pētījumu efektīvas īstenošanas nodrošināšanai.

3. Dalībvalstis dara pieejamus Komisijai attiecīgus valstu ziņojumus par projektu kontroli.

4. Neskarot jebkādas kontroles pasākumus, ko veic dalībvalstis saskaņā ar saviem normatīvajiem un administratīvajiem aktiem un neskarot Līguma 246. panta noteikumus un kontroles pasākumus, kas veikti saskaņā ar Līguma 279. pantu, Komisijas amatpersonas vai pārstāvji var veikt pārbaudes uz vietas, tostarp pārbaudes izlases veidā, attiecībā uz projektiem, ko finansē atbilstoši šai regulai, un var pārbaudīt kontroles sistēmas, ko izveidojušas, un pasākumus, ko veikušas valsts iestādes, kuras par šim nolūkam veiktajiem pasākumiem informē Komisiju.

5. Pirms tiek veiktas pārbaudes uz vietas, Komisija par to brīdina attiecīgo dalībvalsti, lai no tās saņemtu visu nepieciešamo palīdzību. Ja Komisija veic pārbaudes uz vietas, par to nebrīdinot, uz tām attiecināmi nolīgumi, kas noslēgti saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 noteikumiem. Šajās pārbaudēs var piedalīties attiecīgās dalībvalsts amatpersonas vai pārstāvji.

Komisija var lūgt attiecīgo dalībvalsti veikt pārbaudi uz vietas, lai pārliedzinātu par maksājumu pieprasījumu pareizību. Komisijas pārstāvji vai amatpersonas var piedalīties šajās pārbaudēs, un tiem šajās pārbaudēs ir jāpiedalās obligāti, ja to lūdz attiecīgā dalībvalsts.

Komisija nodrošina to, ka visas tās veiktās pārbaudes tiek veiktas koordinēti, lai izvairītos no pārbaužu atkārtotības par to pašu jautājumu tajā pašā laikā posmā. Attiecīgā dalībvalsts un Komisija nekavējoties apmainās ar svarīgu informāciju saistībā ar veikto pārbaužu rezultātiem.

6. Gadījumos, kad Kopienas atbalsts ir piešķirts valsts vai privātajiem uzņēmumiem vai organizācijām, kas tieši ieinteresētas, kontroles pasākumus veic Komisija, attiecīgi sadarbojoties ar dalībvalstīm.

7. Atbildīgās organizācijas un iestādes un valsts vai privātie uzņēmumi vai iestādes, kas tieši ieinteresētas, nodrošina, ka piecus gadus pēc pēdējā maksājuma, kas saistīts ar kādu projektu, Komisijai ir pieejami visi papildu dokumenti par projekta izdevumiem.

13. pants

Atbalsta samazināšana, pārtraukšana un atcelšana

1. Ja tiek konstatēts, ka pasākuma īstenošana pilnībā vai daļēji neattiecināma tai piešķirto finansiālo atbalstu, Komisija veic šā gadījuma atbilstīgu pārbaudi, jo īpaši, lūdzot dalībvalstij vai tās šā pasākuma veikšanai norādītām iestādēm vai organizācijām konkrētā termiņā iesniegt savas piezīmes.

2. Pēc 1. punktā minētās pārbaudes Komisija var samazināt, pārtraukt vai atcelt atbalstu saistībā ar attiecīgo darbību, ja pārbaude atklāj pārkāpumu vai nespēju izpildīt kādu no nosacījumiem, kas noteikti lēmumā par atbalsta piešķiršanu, un jo īpaši kādu nozīmīgu pārmaiņu, kas iespaido tā projekta būtību vai īstenošanas nosacījumus, kuram nav lūgts Komisijas apstiprinājums.

Jebkāda nevajadzīga kumulācija ir pamats pārmaksāto summu atmaksāšanai.

3. Ja darbs nav sākts divos gados no paredzētās projekta sākšanas dienas, kā norādīts lēmumā par atbalsta piešķiršanu, Komisija anulē piešķirto atbalstu, izņemot gadījumus, kad Komisijai sniegts pienācīgs pamatojums.

4. Jebkura summa, kas jāatlīdzina sakarā ar to, ka uz to nav atbilstošu tiesību, ir jāatmaksā Komisijai.

5. Ja 10 gadu laikā pēc finansiāla atbalsta piešķiršanas attiecīgā darbība nav pabeigta, Komisija, ievērojot proporcionalitātes principu un ņemot vērā visus būtiskos faktus, var pieprasīt finansiāla atbalsta atmaksāšanu.

14. pants

Koordinācija

Komisija ir atbildīga par koordināciju un saskaņotību starp projektiem un programmām, ko paredz 5. panta 1. punkts un ko īsteno atbilstīgi šai regulai, un projektiem, ko īsteno ar ieguldījumiem no Kopienas budžeta, Eiropas Investīciju bankas, Eiropas Investīciju fonda un citiem Kopienas finanšu instrumentiem.

15. pants

Novērtēšana, uzraudzība un izvērtēšana

1. Dalībvalstis un Komisija nodrošina, ka projektu īstenošanu atbilstīgi šai regulai efektīvi uzrauga un izvērtē. Projektus var pieļaut atbilstīgi uzraudzības un izvērtējuma rezultātiem.

2. Lai nodrošinātu Kopienas atbalsta efektīvu izmantošanu, Komisija un attiecīgās dalībvalstis sistemātiski uzrauga projektu attīstību, vajadzības gadījumā, sadarbojoties ar Eiropas Investīciju banku un citām attiecīgām institūcijām.

3. Saņemot atbalsta pieteikumu un pirms tā apstiprināšanas, Komisija veic novērtējumu, kura mērķis ir izvērtēt projekta atbilstību 4. un 6. pantā paredzētajiem nosacījumiem un kritērijiem. Vajadzības gadījumā Komisija šajā novērtējumā lūdz piedalīties Eiropas Investīciju banku un citas attiecīgās institūcijas.

4. Komisija un dalībvalstis izvērtē veidu, kā īsteno projektus un programmas, un to īstenošanas ietekmi, lai noteiktu, vai sākotnējos mērķus var sasniegt un vai tie ir sasniegti. Šis novērtējums, cita starpā, aptver projektu ietekmi uz vidi, ņemot vērā spēkā esošos Kopienas tiesību aktus. Komisija, iepriekš apspriežoties ar attiecīgo dalībvalsti, var prasīt, lai saņēmējs sniedz arī konkrētu vērtējumu par projektiem vai projektu grupām, kurām tiek sniegts atbalsts atbilstīgi šai regulai, vai informāciju un palīdzību, kas nepieciešama šādu projektu izvērtēšanai.

5. Uzraudzību veic, ja vajadzīgs, pamatojoties uz faktiskiem un finanšu rādītājiem. Rādītāji ir saistīti ar projekta veidu un mērķiem. Tos sakārto tā, lai parādītu:

- a) sasniegto projekta fāzi attiecībā pret sākotnēji noteikto plānu un darbības mērķiem;
- b) panākto attīstību attiecībā uz vadību un ar to saistītas problēmas.

6. Izvērtējot individuālos atbalsta pieteikumus, Komisija ņem vērā saskaņā ar šo pantu veikto novērtējumu un izvērtējumu rezultātus.

7. Izvērtēšanas un uzraudzības procedūras, kas paredzētas 4. un 5. punktā, nosaka lēmumos, ar kuriem projektus apstiprina un/vai līgumu noteikumus, kas attiecas uz finansiālo atbalstu.

16. pants

Informācija un publicitāte

1. Komisija iesniedz novērtēšanai Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai gada ziņojumu par atbilstoši šai regulai veiktajām darbībām. Šajā ziņojumā ir izvērtējums par rezultātiem, kas sasniegti ar Kopienas atbalstu dažādās piemērošanas jomās attiecībā uz sākotnējiem mērķiem, kā arī nodaļa par pašreizējo daudzgadu programmu būtību un īstenošanu, jo īpaši pārskats par 5. panta 4. punkta otrajā daļā paredzētajiem labojumiem.

2. Saņēmēji nodrošina to, ka saskaņā ar šo regulu piešķirtajam atbalstam ir atbilstīga publicitāte, lai informētu sabiedrību par Kopienas lomu projektu īstenošanā.

Tie apspriežas ar Komisiju par to, kādā veidā publicitāti vajadzētu nodrošināt.

17. pants

Īstenošana

Par šīs regulas īstenošanu atbild Komisija.

18. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja (turpmāk "komiteja").

Eiropas Investīciju banka ieceļ komitejā pārstāvi, kuram nav balsstiesību.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Padomes Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā noteiktais termiņš ir trīs mēneši.

19. pants

Finansējums

Finanšu shēmu šīs regulas īstenošanai laika posmam no 2000. līdz 2006. gadam nosaka EUR 4 874 880 000 apmērā.

Lēmumus par gada apropriācijām pieņem attiecīgā budžeta lēmējstādē, ievērojot paredzamās finanšu iespējas.

Līdzekļu piešķiršana ir saistīta ar kvalitatīvu vai kvantitatīvu īstenošanas līmeni.

20. pants

Pārskatīšanas klauzula

Līdz 2006. gada beigām Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei vispusīgu pārskatu par pieredzi, kas gūta darbā ar šajā regulā paredzētajiem Kopienas atbalsta piešķiršanas mehānismiem, jo īpaši ar 3. pantā noteiktajiem mehānismiem un noteikumiem.

Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar Līguma 156. panta pirmajā daļā minēto procedūru pārbauda, vai un ar kādiem nosacījumiem šajā regulā paredzētos pasākumus turpina vai groza pēc 19. pantā minētā laika posma beigām.

21. pants

Atcelšana

Regulu (EK) Nr. 2236/95 atceļ.

Atsauces uz atcelto regulu uzskata par atsaucēm uz šo regulu un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu III pielikumā.

22. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2009. gada 30. novembris

*Eiropas Parlamenta vārdā -
priekšsēdētājs*
J. BUSEK

*Padomes vārdā -
priekšsēdētājs*
B. ASK

I PIELIKUMS

Regulas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētie sīki izstrādātie noteikumi īstenošanai1. *Nosacījumi Kopienas ieguldījumam riska kapitālā*

Finansiālā atbalsta pieteikumos saskaņā ar šīs regulas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu ir šāda informācija, ko 18. panta 1. punktā minētā Komiteja uzskata par pietiekamu un kas ir par pamatu lēmumu pieņemšanai par atbalsta piešķiršanu:

- informatīvs pārskats, kas ietver fonda dibināšanas dokumentu galvenos noteikumus, tostarp par fonda juridisko un vadības struktūru,
- sīki izstrādātas fonda ieguldījumu pamatnostādnes, tostarp informācija par mērķa projektiem,
- informācija par privāto ieguldītāju iesaistišanu,
- informācija par darbības teritoriālajiem aspektiem,
- informācija par fonda finansiālo dzīvotspēju,
- informācija par ieguldītāju tiesībām vērsties pret fondu gadījumos, kad fonds nepilda savas saistības pret tiem,
- informācija par politiku attiecībā uz izstāšanos no fonda un pasākumi fonda darbības izbeigšanai,
- pārstāvības tiesības ieguldītāju komisijās.

Pirms tiek pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, starpniecības ieguldījumu fondam vai citai līdzvērtīgai finanšu iestādei jāuzņemas ieguldīt projektos, kas saskaņā ar Līguma 155. panta 1. punkta pirmās daļas pirmo ievilkumu iepriekš identificēti kā vispārējas intereses projekti, summu, kura ir vismaz divas ar pusi reizes lielāka par summu, ko iegulda Kopiena.

Kopienas atbalstu ieguldījumu fondiem vai līdzvērtīgiem finanšu uzņēmumiem, ja to piešķir riska kapitāla līdzdalības formā, principā piešķir vienīgi tad, ja Kopienas ieguldījuma risks ir *pari passu* pārējo fonda ieguldītāju riskam.

Saņēmējiem ieguldījumu fondiem vai līdzvērtīgiem finanšu uzņēmumiem jāievēro pareizas finanšu pārvaldības principi.

2. *Iejaukšanās ierobežojumi un maksimālā ieguldījumu summa*

Ieguldījumi saskaņā ar šīs regulas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu nepārsniedz 1 % no kopējā apjoma 19. pantā noteiktajam laika posmam. Taču šo maksimālo apjomu var palielināt saskaņā ar minēto 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu.

Kopienas atbalsts saskaņā ar 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu nepārsniedz 20 % no ieguldījumu fonda vai līdzvērtīga finanšu uzņēmuma kopējā kapitāla.

3. *Kopienas ieguldījuma pārvaldība*

Kopienas ieguldījuma pārvaldību nodrošinās Eiropas Investīciju fonds (EIF). Sīki izstrādātus noteikumus un nosacījumus Kopienas atbalsta īstenošanai saskaņā ar 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu, tostarp īstenošanas uzraudzību un kontroli, paredz Sadarbības nolīgumā starp Komisiju un EIF, ņemot vērā šā pielikuma noteikumus.

4. *Citi noteikumi*

Noteikumi par regulā paredzēto novērtējumu, uzraudzību un izvērtēšanu pilnībā attiecas uz šīs regulas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu, tostarp noteikumi par Kopienas atbalsta piešķiršanu, finanšu kontroli un samazināšanu, atbalsta apturēšanu un atcelšanu. To, cita starpā, nodrošina attiecīgi noteikumi, kurus paredz Sadarbības nolīgums starp Komisiju un EIF un attiecīgas vienošanās ar fondiem vai līdzvērtīgiem finanšu uzņēmumiem, kas saņem ieguldījumus, un kuri paredz vajadzīgo kontroli katram vispārējas intereses projektam. Tiks pieņemti atbilstīgi noteikumi, lai ļautu Revīzijas palātai pildīt tās uzdevumus, jo īpaši pārbaudīt, vai maksājumi ir veikti pareizi.

Uz 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā paredzētajiem maksājumiem attiecas regulas 11. panta 7. punkts, neskarot 11. panta 6. punktu. Beidzoties ieguldījumu periodam vai, attiecīgos gadījumos, pirms tā beigām, visas atlikuma summas, ko rada ieguldītā kapitāla peļņa vai peļņas un kapitāla pieauguma sadale, kā arī jebkādas citas summas, kas pienākas ieguldītājiem, atmaksā Kopienas budžetā.

Visus lēmumus par riska kapitāla līdzdalības nodrošināšanu saskaņā ar 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu iesniedz 18. panta 1. punktā minētajai Komitejai.

Komisija regulāri ziņo minētajai Komitejai par riska kapitāla līdzdalības īstenošanu saskaņā ar 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu.

Līdz 2006. gada beigām Komisija atbilstīgi 15. pantam sniedz izvērtējumu par darbībām, kas veiktas saskaņā ar 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu, jo īpaši par regulas izmantošanu, tās ietekmi uz atbalstīto Eiropas komunikāciju tīklu projektu īstenošanu un privāto ieguldītāju līdzdalību finansētajos projektos.

II PIELIKUMS

Atceltā regula ar turpmāko grozījumu sarakstu

Padomes Regula (EK) Nr. 2236/95
(OV L 228, 23.9.1995., 1. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1655/1999
(OV L 197, 29.7.1999., 1. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 788/2004
(OV L 138, 30.4.2004., 17. lpp.)

tikai 1. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 807/2004
(OV L 143, 30.4.2004., 46. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1159/2005
(OV L 191, 22.7.2005., 16. lpp.)

III PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Regula (EK) Nr. 2236/95	Šī regula
1. pants	1. pants
2. panta 1. punkts	2. pants
4. panta 1. punkta a) līdz e) apakšpunkts	3. panta 1. punkta a) līdz e) apakšpunkts
4. panta 1. punkta f) apakšpunkts	3. panta 2. punkts
4. panta 2. punkts	3. panta 3. punkts
4. panta 3. punkts	3. panta 4. punkts
4. panta 4. punkts	3. panta 5. punkts
5. pants	4. pants
5a. pants	5. pants
6. panta 1. punkts	6. panta 1. punkts
6. panta 1.a punkts	6. panta 2. punkts
6. panta 2. punkts	6. panta 3. punkts
6. panta 3. punkta ievadvārdi	6. panta 4. punkta ievadvārdi
6. panta 3. punkta pirmais ievilkums	6. panta 4. punkta a) apakšpunkts
6. panta 3. punkta otrais ievilkums	6. panta 4. punkta b) apakšpunkts
6. panta 3. punkta trešais ievilkums	6. panta 4. punkta c) apakšpunkts
6. panta 3. punkta ceturtais ievilkums	6. panta 4. punkta d) apakšpunkts
6. panta 3. punkta piektais ievilkums	6. panta 4. punkta e) apakšpunkts
6. panta 4. punkts	6. panta 5. punkts
7. pants	7. pants
8. panta pirmais teikums	8. panta pirmā daļa
8. panta otrais teikums	8. panta otrā daļa
9. panta 1. punkta ievadvārdi	9. panta 1. punkta ievadvārdi
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta ievadvārdi	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta ievadvārdi
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmais ievilkums	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļa
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) daļa
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešais ievilkums	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) daļa
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta ceturtais ievilkums	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta iv) daļa
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta piektais ievilkums	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta v) daļa
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta sestais ievilkums	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta vi) daļa
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta septītais ievilkums	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta vii) daļa
9. panta 1. punkta a) apakšpunkta astotais ievilkums	9. panta 1. punkta a) apakšpunkta viii) daļa
9. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunkts	9. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunkts
9. panta 2. un 3. punkts	9. panta 2. un 3. punkts
10. un 11. pants	10. un 11. pants
12. panta 1. punkta ievadvārdi	12. panta 1. punkta ievadvārdi
12. panta 1. punkta pirmais ievilkums	12. panta 1. punkta a) apakšpunkts
12. panta 1. punkta otrais ievilkums	12. panta 1. punkta b) apakšpunkts
12. panta 1. punkta trešais ievilkums	12. panta 1. punkta c) apakšpunkts
12. panta 2. līdz 7. punkts	12. panta 2. līdz 7. punkts
13. panta 1. un 2. punkts	13. panta 1. un 2. punkts

Regula (EK) Nr. 2236/95	Šī regula
13. panta 2.a punkts	13. panta 3. punkts
13. panta 3. punkts	13. panta 4. punkts
13. panta 4. punkts	13. panta 5. punkts
14. pants	14. pants
15. panta 1. līdz 4. punkts	15. panta 1. līdz 4. punkts
15. panta 5. punkta ievadvārdi	15. panta 5. punkta ievadvārdi
15. panta 5. punkta pirmais ievilkums	15. panta 5. punkta a) apakšpunkts
15. panta 5. punkta otrais ievilkums	15. panta 5. punkta b) apakšpunkts
15. panta 6. un 7. punkts	15. panta 6. un 7. punkts
16. panta 1. punkts	16. panta 1. punkts
16. panta 2. punkta pirmais teikums	16. panta 2. punkta pirmā daļa
16. panta 2. punkta otrais teikums	16. panta 2. punkta otrā daļa
17. panta 1. punkts	17. pants
17. panta 2. punkta pirmais teikums	18. panta 1. punkta pirmā daļa
17. panta 2. punkta otrais teikums	18. panta 1. punkta otrā daļa
17. panta 3. punkts	18. panta 2. punkts
17. panta 4. punkts	—
18. pants	19. pants
19. panta pirmais teikums	20. panta pirmā daļa
19. panta otrais teikums	20. panta otrā daļa
—	21. pants
20. pants	22. pants
pielikums	I pielikums
—	II pielikums
—	III pielikums

DIREKTĪVA 2009/144/EK**(2009. gada 30. Novembris)****par dažām lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoru sastāvdaļām un parametriem****(kodificēta versija)****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,saskaņā ar Līguma 251. pantā paredzēto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Padomes Direktīva 89/173/EEK (1988. gada 21. decembris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz dažām lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoru sastāvdaļām un parametriem ⁽³⁾ ir vairākas reizes būtiski grozīta ⁽⁴⁾. Skaidrības un praktisku iemeslu dēļ minētā direktīva būtu jākodificē.
- (2) Direktīva 89/173/EEK ir viena no atsevišķajām direktīvām par EK tipa apstiprināšanas sistēmu, kas paredzēta Padomes Direktīvā 74/150/EEK, kā tā aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām ⁽⁵⁾ un kas nosaka tehniskos priekšrakstus attiecībā uz lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoru projektēšanu un izgatavošanu, kas attiecas uz dažām sastāvdaļām un parametriem. Šie tehniskie priekšraksti attiecas uz dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu, lai EK tipa apstiprinājuma procedūra, kas paredzēta Direktīvā 2003/37/EK, varētu tikt piemērota attiecībā uz katru traktora tipu. Līdz ar to, Direktīvā 2003/37/EK izklāstītos noteikumus, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām, piemēro šai direktīvai.
- (3) Traktoriem noteiktās tehniskās prasības, kas saskaņā ar valstu tiesību aktiem *inter alia* attiecas uz to gabarītiem un

masu, ātruma regulatoriem, piedziņas mehānismu, izvirzīto daļu un riteņu aizsardzību, piekabju bremžu vadību, priekšējiem stikliem un citu stiklojumu, traktora sakabes mehānismiem ar piekabi, obligāto izgatavotāja plāksņu un zīmes atrašanās vietu uz traktora korpusa, kā arī to piestiprināšanas paņēmieniem.

- (4) Vēlams ņemt vērā tehniskās prasības, kuras Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisija (ANO/EEK) pieņēmusi ar tās attiecīgajiem noteikumiem, kas pievienoti ANO Eiropas Ekonomikas komisijas Nolīgumam par vienotu tehnisko prasību apstiprināšanai riteņu transportlīdzekļiem, aprīkojumam un daļām, ko var uzstādīt un/vai lietot riteņu transportlīdzekļos, un par nosacījumiem to apstiprinājumu savstarpējai atzīšanai, kas piešķirti, pamatojoties uz šīm prasībām ⁽⁶⁾.
- (5) Šī direktīva neskar dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem to direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos un to piemērošanai, kā izklāstīts VI pielikuma B daļā,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Šajā direktīvā "lauksaimniecībā vai mežsaimniecībā izmantojams traktors" ir jebkurš mehāniskais transportlīdzeklis, kam ir riteņi vai kāpurķēdes un vismaz divas asis un kā galvenā funkcija ir vilcējspēka radīšana, un kas īpaši projektēts, lai vilktu, stumtu, pārvadātu vai darbinātu noteiktus lauksaimniecības vai mežsaimniecības darbarīkus, mehānismus vai piekabes. Tas var būt aprīkots kravu un pasažieru pārvadāšanai.
2. Šī direktīva attiecas tikai uz 1. punktā definētajiem traktoriem ar pneimatiskām riepām, kuru maksimālais projektētais ātrums ir no 6 līdz 40 km/h.

2. pants

1. Attiecībā uz traktoriem, kuri atbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām, pamatojoties uz jautājumiem, kas saistīti ar šīs direktīvas priekšmetu, dalībvalstis:

- a) izsniedz EK tipa apstiprinājumu vai valsts tipa apstiprinājumu;

⁽¹⁾ OV C 182, 4.8.2009., 76. lpp.⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 24. marta Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts) un Padomes 2009. gada 26. novembra Lēmums.⁽³⁾ OV L 67, 10.3.1989., 1. lpp.⁽⁴⁾ Skat. VII pielikuma A daļu.⁽⁵⁾ OV L 171, 9.7.2003., 1. lpp.⁽⁶⁾ Publicēts kā I pielikums Padomes Lēmumam 97/836/EK (OV L 346, 17.12.1997., 78. lpp.).

- b) neaizliedz šāda traktora reģistrāciju vai tirdzniecību, nodošanu ekspluatācijā vai izmantošanu.

5. pants

Atkāpjoties no 1. punkta noteikumiem, attiecībā uz traktoru izmantošanu saistībā ar vilces masu dalībvalstis var turpināt piemērot valsts noteikumus, kuros jo īpaši atspoguļotas īpašas prasības, kas saistītas ar reljefa īpatnībām to teritorijā, nepārsniedzot I pielikuma 2.2. punktā norādīto vilces masu, ciktāl tas nav saistīts ar traktora konstrukcijas izmaiņām vai tipa papildu apstiprināšanu, ko veic valsts.

Dalībvalsts nevar aizliegt laist tirgū priekšējos stiklus un citas stikla rūtis vai mehāniskās sakabes to konstrukcijas īpatnību dēļ, ja uz tām ir EK detaļas tipa apstiprinājuma zīme.

2. Attiecībā uz traktoriem, kuri neatbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām, pamatojoties uz jautājumiem, kas saistīti ar šīs direktīvas priekšmetu, dalībvalstis:

Tomēr dalībvalsts var aizliegt laist tirgū tādus priekšējos stiklus un citas stikla rūtis vai mehāniskās sakabes, uz kā ir EK detaļas tipa apstiprinājuma zīme, bet kas neatbilst apstiprinātajam tipam.

- a) neizsniedz EK tipa apstiprinājumu;

6. pants

- b) var neizsniegt valsts tipa apstiprinājumu.

3. Attiecībā uz jauniem traktoriem, kuri neatbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām, pamatojoties uz jautājumiem, kas saistīti ar šīs direktīvas priekšmetu, dalībvalstis:

Dalībvalsts steidzami informē pārējās dalībvalstis un Komisiju par veiktajiem pasākumiem, norādot sava lēmuma iemeslus.

- a) uzskata, ka atbilstības sertifikāti, kas ir līdzīgi jauniem traktoriem saskaņā ar Direktīvas 2003/37/EK noteikumiem, vairs nav derīgi, piemērojot minētās direktīvas 7. panta 1. punktu;

7. pants

- b) var noraidīt minēto jauno traktoru reģistrāciju, tirdzniecību vai nodošanu ekspluatācijā.

Katras dalībvalsts kompetentās iestādes pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm mēneša laikā par visiem apstiprinātajiem un noraidītajiem priekšējo stiklu un citu stikla rūšu vai mehānisko sakabju tipiem nosūta III vai IV pielikumā parādītā parauga detaļas tipa apstiprinājuma sertifikāta kopiju.

3. pants

1. Dalībvalstis piešķir EK detaļas tipa apstiprinājumu visu veidu priekšējiem stikliem vai citām stikla rūtīm un/vai mehāniskajām sakabēm, kuru konstrukcijas un testēšanas prasības atbilst III un/vai IV pielikumā noteiktajām prasībām.

1. Ja dalībvalsts, kura piešķirusi EK detaļas tipa apstiprinājumu, konstatē, ka vairāki priekšējie stikli un citas stikla rūtis vai mehāniskās sakabes, uz kā ir viena un tā pati EK detaļas tipa apstiprinājuma zīme, apstiprinātajam tipam neatbilst, tā veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ražošanas paraugi atbilst apstiprinātajam tipam.

2. Dalībvalsts, kas piešķirusi EK detaļas tipa apstiprinājumu, tiktāl, cik vajadzīgs un ja vajadzīgs, sadarbojoties ar citu dalībvalstu kompetentām iestādēm, veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai pārbaudītu ražošanas paraugu atbilstību apstiprinātajam tipam. Šīs pārbaudes veic tikai uz vietas.

Minētās dalībvalsts kompetentās iestādes par veiktajiem pasākumiem informē pārējo dalībvalstu kompetentās iestādes, kuras vajadzības gadījumā EK detaļas tipa apstiprinājumu varētu anulēt, ja atkārtoti konstatē nopietnu neatbilstību.

Šīs iestādes veic līdzīgus pasākumus, ja citas dalībvalsts kompetentās iestādes tās informējušas par šādu neatbilstību.

4. pants

Dalībvalstis par katra tipa priekšējo stiklu vai citām stikla rūtīm, kā arī mehāniskajām sakabēm, ko tās apstiprina saskaņā ar 3. pantu, traktora, priekšējo stiklu vai mehānisko sakabju ražotājam vai tā pilnvarotam pārstāvim izsniedz EK detaļas tipa apstiprinājuma zīmi, kas atbilst III vai IV pielikumā noteiktajiem paraugiem.

2. Dalībvalstu kompetentās iestādes mēneša laikā informē cita citu par visiem EK detaļas tipa apstiprinājuma anulēšanas gadījumiem un par šāda pasākuma iemesliem.

8. pants

Dalībvalstis veic visus attiecīgos pasākumus, lai novērstu tādu zīmju lietošanu, kuru dēļ iespējams sajaukt aprīkojumu, kam atbilstīgi 3. pantam piešķirts EK detaļas tipa apstiprinājums, ar citu aprīkojumu.

Jebkurā lēmumā, kas pieņemts saskaņā ar šīs direktīvas īstenošanas noteikumiem un ar ko noraida vai anulē priekšējo stiklu vai mehānisko sakabju EK detaļas tipa apstiprinājumu, aizliedz to laišanu tirgū vai izmantošanu, sīki izklāsta to pamatojumu.

Šādus lēmumus paziņo attiecīgajai pusei, to vienlaikus informējot par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ko tā var izmantot saskaņā ar dalībvalstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, un šo tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanas termiņiem.

9. pants

Grozījumus, kas vajadzīgi, lai I līdz VI pielikumā noteiktās prasības pielāgotu tehnikas attīstībai, pieņem saskaņā ar Direktīvas 2003/37/EK 20. panta 3. punktā minēto procedūru.

10. pants

Dalībvalstis paziņo Komisijai savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

11. pants

Direktīvu 89/173/EEK, kā tā grozīta ar aktiem, kas uzskaitīti VII pielikuma A daļā, atceļ, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem direktīvu transponēšanai valsts tiesību un to piemērošanai, kā izklāstīts VII pielikuma B daļā.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un lasa saskaņā ar atbilstības tabulu, kas atrodas VIII pielikumā.

12. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2010. gada 1. jūnija.

13. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 2009. gada 30. novembris

Eiropas Parlamenta vārdā
Priekšsēdētājs
J. BUZEK

Padomes vārdā
Priekšsēdētājs
B. ASK

PIELIKUMU SARAKSTS

I PIELIKUMS:	Gabarīti un vilces masa
Papildinājums:	EK tipa apstiprinājuma sertifikāta pielikums
II PIELIKUMS:	Ātruma regulators un piedziņas mehānismu, izvirzīto daļu un riteņu aizsardzība
Papildinājums:	EK tipa apstiprinājuma sertifikāta pielikums
III A PIELIKUMS:	Priekšējais stikls un cits stiklojums – Aprīkojumam noteiktās prasības, definīcijas, detaļas tipa apstiprinājuma pieteikums, detaļas tipa apstiprinājums, marķējums, vispārīgas specifikācijas, testi un ražojumu atbilstība
Papildinājums:	Detaļas tipa apstiprinājuma zīmju paraugi
III B PIELIKUMS:	Paziņojums par EK detaļas tipa apstiprināšanu, EK detaļas tipa apstiprinājuma noraidījumu, attiecinājumu uz citu tipu vai anulēšanu
1. papildinājums:	Rūdīta stikla priekšējie stikli
2. papildinājums:	Vienmērīgi rūdīta stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli
3. papildinājums:	Laminētā stikla priekšējie stikli
4. papildinājums:	Laminētā stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli
5. papildinājums:	Stikla-plastmasas priekšējie stikli
6. papildinājums:	Stikla-plastmasas rūtis, kas nav priekšējie stikli
7. papildinājums:	Dubultstikli
8. papildinājums:	Priekšējo stiklu saraksta saturs
III C PIELIKUMS:	Vispārīgi testu nosacījumi
III D PIELIKUMS:	Rūdīta stikla priekšējie stikli
III E PIELIKUMS:	Vienmērīgi rūdīta stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli
III F PIELIKUMS:	Parastā laminētā stikla priekšējie stikli
III G PIELIKUMS:	Laminētā stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli
III H PIELIKUMS:	Apstrādāta laminētā stikla priekšējie stikli
III I PIELIKUMS:	Neplīstošā stikla rūtis ar plastmasas pārklājumu uz iekšējās virsmas
III J PIELIKUMS:	Stikla-plastmasas priekšējie stikli
III K PIELIKUMS:	Stikla-plastmasas rūtis, kas nav priekšējie stikli
III L PIELIKUMS:	Dubultstikli
III M PIELIKUMS:	Priekšējo stiklu grupēšana detaļas tipa apstiprinājuma testiem
III N PIELIKUMS:	Segmentu augstuma mērījumi un triecienu punktu atrašanās vietas
III O PIELIKUMS:	Ražojumu atbilstības pārbaudes
III P PIELIKUMS:	EK tipa apstiprinājuma sertifikāta pielikums
IV PIELIKUMS:	Traktora un piekabes mehāniskā sakabe, sakabes punkta vertikālā noslodze
1. papildinājums:	Mehāniskās sakabes detaļu rasējumi
2. papildinājums:	Dinamiskā testa metode
3. papildinājums:	Statiskā testa metode
4. papildinājums:	Detaļas tipa apstiprinājuma zīme
5. papildinājums:	EK detaļas tipa apstiprinājuma sertifikāta paraugs
6. papildinājums:	EK tipa apstiprinājuma piešķiršanas nosacījumi
7. papildinājums:	EK tipa apstiprinājuma sertifikāta pielikums

V PIELIKUMS:	Obligāto izgatavotāja plāksņu atrašanās vieta, stiprinājums un uzraksti uz traktora virsbūves
Papildinājums:	EK tipa apstiprinājuma sertifikāta pielikums
VI PIELIKUMS:	Piekabes bremžu vadība un traktora un piekabes bremžu savienojums
Papildinājums:	EK tipa apstiprinājuma sertifikāta pielikums
VII PIELIKUMS:	A daļa: Atceltā direktīva ar sekojošo grozījumu sarakstu B daļa: Termiņu uzskaitījums transponēšanai valsts tiesību aktos un piemērošanai
VIII PIELIKUMS:	Atbilstības tabula

I PIELIKUMS

Gabarīti un vilces masa

1. DEFINĪCIJAS

1.1. "Garums" ir:

- traktora garums, ko mēra starp vertikālām plaknēm, kuras ir perpendikulāras traktora garenvirziena asij un iet caur tā visattālākajiem punktiem, izņemot:
 - visus spoguļus,
 - visus iedarbināšanas kloķus,
 - visas priekšējās vai sānu gabarītu lampas.

1.2. "Platums" ir:

- traktora platums, ko mēra starp vertikālām plaknēm, kuras ir paralēlas traktora garenvirziena asij un iet caur tā visattālākajiem punktiem, neņemot vērā:
 - nevienu spoguļi,
 - nevienu virzienrādītāju,
 - nevienu priekšējo vai sānu, vai pakaļējo gabarītgaismas lukturi, nevienu stāvgaismas lukturi,
 - nekādas traktora svara radītas riepu deformācijas,
 - nevienu salokāmo sastāvdaļu, piemēram, paceļamus kāpšļus un elastīgus dubļusargus.

1.3. "Augstums" ir:

- vertikālais attālums no zemes līdz traktora augstākajam punktam, izņemot antenu. Kad nosaka augstumu, traktoram jābūt: - ar jaunām riepām, kam ir lielākais ražotāja norādītais rītes virsmas rādiuss.

1.4. "Pieļaujamā vilces masa" ir

- masa, ko var pavilkt attiecīgā tipa traktors. To var veidot, piemēram, viena vai vairākas piekabes vai lauksaimniecībā vai mežsaimniecībā izmantojami darbarīki. Atšķirība starp tehniski pieļaujamo vilces masu, ko norāda ražotājs, un atļauto vilces masu noteikta turpmāk 2.2. punktā.

1.5. "Vilcējierīce" ir

traktora sastāvdaļa, kas paredzēta, lai izveidotu mehānisku savienojumu starp traktoru un tā vilkto transportlīdzekli.

1.6. "Nepiekrauta, darba kārtībā esoša traktora masa (m_t)" ir

Direktīvas 2003/37/EK I pielikuma 2.1.1. punktā noteiktā masa.

1.7. Tehniski pieļaujamā vilces masa ir:

- nebremzēta vilces masa,
- neatkarīgi bremszēta vilces masa (Padomes Direktīvas 76/432/EEK ⁽¹⁾ I pielikuma 1.1.2. punktā noteiktā masa),

(¹) OV L 122, 8.5.1976., 1. lpp.

- inerciāli bremsēta vilces masa (Direktīvas 76/432/EEK I pielikuma 1.14. punktā noteiktā masa),
- ar hidrauliskām vai pneimatiskām bremsēm bremsēta vilces masa: šāda bremsēšana var būt nepārtraukta, daļēji pārtraukta vai neatkarīga ar mehānisko piedziņu, kā noteikts Direktīvas 76/432/EEK I pielikuma attiecīgi 1.9., 1.10. un 1.11. punktā.

2. PRASĪBAS

2.1. Gabarīti

Traktora maksimālie gabarīti ir šādi:

- 2.1.1. garums: 12 m;
- 2.1.2. platums: 2,55 m (neņemot vērā saskarsmē ar zemi esošās riepu daļas izliekumu);
- 2.1.3. augstums: 4 m.
- 2.1.4. Mērījumus šo gabarītu pārbaudei izdara šādi:
 - traktors ir nepiekrauts un darba kārtībā, kā norādīts 1.6. punktā,
 - tas novietots uz līdzenas horizontālas virsmas,
 - traktors stāv ar izslēgtu motoru,
 - traktoram ir jaunas riepas ar ražotāja ieteikto gaisa spiedienu,
 - traktora durvis un logi ir aizvērti,
 - stūrējamie riteņi ir nostādīti braukšanai taisnā virzienā,
 - traktoram nav piekabināti nekādi lauksaimniecībā vai mežsaimniecībā izmantojami darbarīki.

2.2. Pieļaujamā vilces masa

- 2.2.1. Pieļaujamā vilces masa nevar būt lielāka par:
 - 2.2.1.1. ražotāja noteikto tehniski pieļaujamo vilces masu, kas noteikta 1.7. punktā;
 - 2.2.1.2. vilces masu, kas vilcējierīcei noteikta saskaņā ar EK detaļas tipa apstiprinājumu.
- 2.2.2. Gadījumos, kad dalībvalstis piemēro 2. panta 2. punktu, traktora vilces masa jānorāda tā reģistrācijas sertifikātā.

Papildinājums

PARAUGS

Administratīvās iestādes nosaukums

TRAKTORA TIPA APSTIPRINĀJUMA SERTIFIKĀTA PIELIKUMS PAR GABARĪTIEM UN VILCES MASU

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām, 4. panta 2. punkts)

EK tipa apstiprinājuma Nr.:

1. Detaļa(-as) un parametrs(-i):

1.1. Izmēri

1.1.1. garums: m

1.1.2. platums: m

1.1.3. augstums: m

1.2. Vilces masa

1.2.1. nebremzēta vilces masa: kg

1.2.2. neatkarīgi bremszēta vilces masa: kg

1.2.3. inerciāli bremszēta vilces masa: kg

1.2.4. ar hidrauliskām vai pneimatiskām bremsēm bremszēta vilces masa: kg

2. Traktora marka vai ražotāja firma:

.....

3. Traktora tips un vajadzības gadījumā attiecīgais tirdzniecības nosaukums:

.....

4. Ražotāja nosaukums un adrese:

.....

5. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums un adrese:

.....

.....

6. Diena, kad traktors nodots EK tipa apstiprināšanai:

.....

7. Tehniskais dienests, kas veic tipa apstiprināšanas testus:

.....

.....

8. Diena, kad minētais dienests sniedzis ziņojumu:

.....

9. Minētā dienesta sniegtā ziņojuma numurs:
.....
10. Piešķirts/noraidīts ⁽¹⁾ EK tipa apstiprinājums attiecībā uz gabarītiem un vilces masu.
11. Vieta:
12. Datums:
13. Paraksts:
14. Sertifikāta pielikumā ir šādi dokumenti ar iepriekš norādīto EK tipa apstiprinājuma numuru:
..... rasējumi ar izmēriem,
..... traktora zīmējums vai fotoattēls.
- Pēc pieprasījuma dati jāsniedz pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm.
15. Piezīmes:
.....
.....

⁽¹⁾ Atbilstīgi svītrot.

II PIELIKUMS

Ātruma regulators un piedziņas mehānismu, izvirzīto daļu un riteņu aizsardzība

1. ĀTRUMA REGULATORS

- 1.1. Ja ātruma regulatoru piemontē ražotājs standarta komplektācijā, tad tā montāžai un konstrukcijai jābūt tādai, lai traktors atbilstu Direktīvas 2009/60/EK ⁽¹⁾ prasībām par maksimālo projektēto ātrumu.

2. PIEDZIŅAS MEHĀNISMU, IZVIRZĪTO DAĻU UN RITEŅU AIZSARDZĪBA

2.1. **Vispārīgi noteikumi**

- 2.1.1. Traktoru piedziņas mehānismu, izvirzīto daļu un riteņu konstrukcijai, montāžai un aizsardzībai jābūt tādai, lai normālos ekspluatācijas apstākļos nebūtu iespējami nelaimes gadījumi ar cilvēkiem.
- 2.1.2. Uzskata, ka 2.1.1. punktā prasības ir izpildītas, ja ir ievērotas 2.3. punktā noteiktās prasības. Risinājumi, kas nav aprakstīti 2.3. punktā, pieļaujami ar noteikumu, ka ražotājs iesniedz pierādījumus par to, ka tie atbilst prasībām, kuras ir vismaz līdzvērtīgas 2.3. punkta prasībām.
- 2.1.3. Aizsargierīcēm jābūt stingri piestiprinātām pie traktora. "Stingri piestiprināts" nozīmē, ka šādas ierīces var noņemt tikai ar instrumentiem.
- 2.1.4. Pārsegi, vāki un apvalki, kas var radīt ievainojumus, ja tos aizcērt, jāizgatavo tā, lai tie nevarētu nejauši aizcirsties (piemēram, ar drošības ierīcēm vai atbilstīgu montāžu vai konstrukciju).
- 2.1.5. Viena aizsargierīce var aizsargāt vairākas bīstamas vietas. Tomēr gadījumos, kad regulēšanas, apkopes vai radiotraucējumu novēršanas ierīces var ieslēgt tikai tad, kad darbojas motors, un tās piestiprinātas zem kopējas aizsargierīces, jābūt uzstādītām papildu drošības ierīcēm.
- 2.1.6. Drošības ierīcēm (piemēram, atsperes ieliktniem vai atlokiem),
- lai nodrošinātu viegli noņemamas montāžas sastāvdaļas (piemēram, drošības tapas),
- un šādām sastāvdaļām, kas pieder pie
- aizsargierīcēm, ko var atvērt bez instrumentiem (piemēram, motora pārsegs),
- jābūt stingri piestiprinātām pie traktora konstrukcijas vai pie aizsargierīces.

2.2. **Definīcijas**

- 2.2.1. "Aizsargierīce" ir ierīce, kas paredzēta aizsardzībai no bīstamām daļām. Šajā direktīvā aizsargierīces ir vairogi, pārsegi un aizsargi.
- 2.2.1.1. "Vairogs" ir aizsargierīce, kas novietota tieši bīstamās daļas priekšā un kas atsevišķi vai kopā ar citām mašīnas daļām no visām pusēm aizsargā no kontakta ar bīstamo daļu.
- 2.2.1.2. "Apvalks vai pārsegs" ir aizsargierīce, kas atrodas bīstamās daļas priekšā un kas no pārsegtās puses aizsargā no kontakta ar bīstamo daļu.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/60/EK (2009. gada 13. jūlijs) par lauksaimniecības vai mežsaimniecības riteņtraktoru maksimālo projektēto ātrumu un kravas platformām (Kodificēta versija) (OV L 198, 30.7.2009., 15. lpp.).

- 2.2.1.3. "Aizsargs" ir aizsargierīce, kas ar sliedi, restēm vai līdzīgu ierīci nodrošina vajadzīgo drošības attālumu, novēršot kontaktu ar bīstamo daļu.
- 2.2.2. "Bīstama daļa" ir jebkura vieta, kurā traktora kustīgo vai nekustīgo daļu konstrukcijas novietojuma dēļ pastāv iespēja savainoties. Bīstamās daļas ir jo īpaši saspiešanās, bīdes, griešanas, saduršanās, sasišanās, uzķeršanās, ievilkšanās un ieraušanas vietās.
- 2.2.2.1. "Saspiešanās vieta" ir jebkura bīstama vieta, kurā daļas attiecībā viena pret otru vai nekustīgajām daļām pārvietojas tā, ka var saspīest cilvēkus vai to ķermeņa daļas.
- 2.2.2.2. "Bīdes vieta" ir jebkura bīstama vieta, kurā daļas cita pret citu vai gar citām daļām pārvietojas tā, ka var saspīest vai pārbīdīt cilvēkus vai to ķermeņa daļas.
- 2.2.2.3. "Griešanas, saduršanās vai sasišanās vieta" ir jebkura bīstama vieta, kurā kustīgas vai nekustīgas daļas ar asām malām vai asu galu vai neasas daļas var ievainot cilvēku vai tā ķermeņa daļas.
- 2.2.2.4. "Uzķeršanās vieta" ir jebkura bīstama vieta, kurā izvīrijumi ar asām malām, zobrata zobi, tapas, skrūves un bultskrūves, eļļošanas nipeļi, vārpstas, asu gali un citas daļas, kustas tā, ka var tikt uzķerti vai vilkti cilvēki, to ķermeņa daļas vai apģērbs.
- 2.2.2.5. "Ievilkšanās vai ieraušanas vieta" ir jebkura bīstama vieta, kuras daļas kustoties šaurā atverē var satvert cilvēkus, to ķermeņa daļas vai apģērbus.
- 2.2.3. "Sniedzamība" ir maksimālais attālums, ko cilvēki vai to ķermeņa daļas var sasniegt no bīstamās vietas uz augšu, uz apakšu, uz iekšu, virs bīstamās vietas, ap bīstamo vietu vai pāri bīstamajai vietai, neizmantojot nekādu priekšmetu (1. attēls).
- 2.2.4. "Drošības attālums" ir attālums, kas atbilst sniedzamības vai ķermeņa izmēru un drošības rezerves summai (1. attēls).
- 2.2.5. "Vadības ierīce" ir ierīce, ko tieši iedarbinot, maina traktora vai ar to saistīto ierīču režīmu vai darbību.
- 2.2.6. "Normāla darbība" ir tad, kad traktoru izmanto vadītājs, kurš pārzina traktora parametrus un ievēro informāciju attiecībā uz ekspluatāciju, apkopi un drošu darbu vadītāja rokasgrāmatā, ko sagatavojis ražotājs, un zīmēs, kas piestiprinātas uz traktora.
- 2.2.7. "Netīša saskarsnās" ir tad, kad persona neparedzēti saskaras ar bīstamu vietu, personai rīkojoties traktora normālas darbības un apkopes laikā.

2.3. Drošības attālumi kontakta novēršanai ar bīstamajām daļām

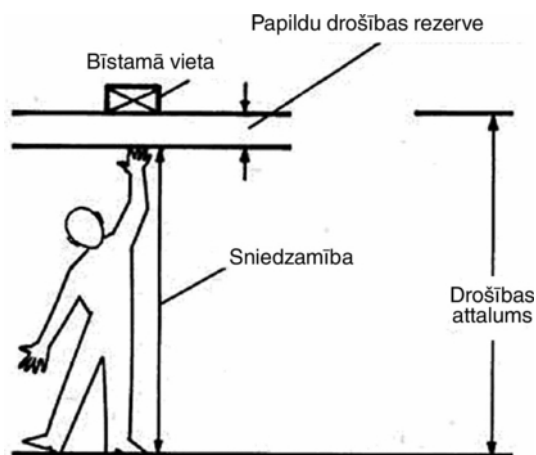
- 2.3.1. Drošības attālumu mēra no punktiem, ko var sasniegt traktora palaišanas, darbības un pārbaužu laikā, kā arī no zemes. "Darbība un pārbaude" nozīmē vienīgi traktora vadītāja parasti veicamos darbus saskaņā ar ekspluatācijas instrukcijām. Drošības attālumu noteikšanas galvenais princips ir tāds, ka traktoru izmanto tam paredzētajiem mērķiem un ka bīstamo daļu sasniegšanai netiek lietoti nekādi palīgīdzekļi.

Drošības attālumi norādīti 2.3.2.1. līdz 2.3.2.5. punktā. Konkrētās īpašās vietās vai attiecībā uz konkrētām sastāvdaļām ir paredzētais drošības līmenis, ja traktors atbilst 2.3.2.6. līdz 2.3.2.14. punktā noteiktajām prasībām.

- 2.3.2. Aizsardzība bīstamajās vietās

2.3.2.1. Virzienā uz augšu

Kājās stāvošam cilvēkam drošības rezerve virzienā uz augšu ir 2 500 mm (sk. 1. attēlu).

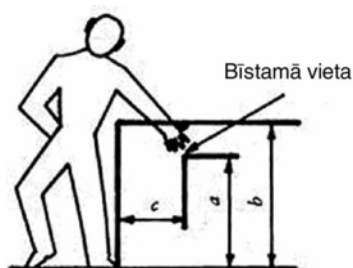

1 . attēls

2.3.2.2. Virzienā uz leju, virs bīstamās vietas

Drošības rezerve sniedzamībai virs barjeras ir:

- a = no zemes līdz bīstamajai vietai,
- b = barjeras vai aizsargierīces augstums,
- c = Horizontālais attālums starp bīstamo vietu un barjeru (sk. 2. attēlu).

2 . attēls

Attiecībā uz sniedzamību virzienā uz leju un virs bīstamās vietas jāievēro 1. tabulā norādītie drošības attālumi.

1. Tabula

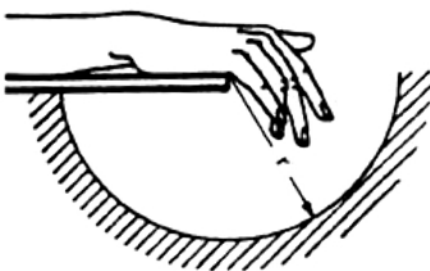
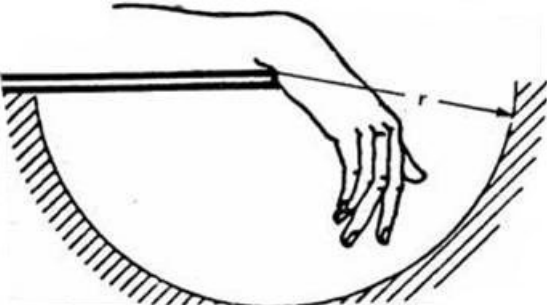
(mm)

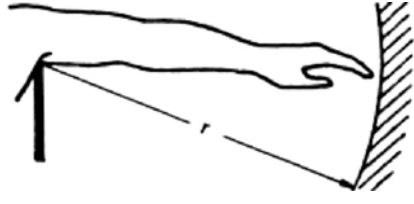
a: Bīstamās vietas augstums no zemes a	Attālums starp barjeru un aizsargierīci b							
	2 400	2 200	2 000	1 800	1 600	1 400	1 200	1 000
	Horizontālais attālums līdz bīstamajai vietai c							
2 400	—	100	100	100	100	100	100	100
2 200	—	250	350	400	500	500	600	600
2 000	—	—	350	500	600	700	900	1 100
1 800	—	—	—	600	900	900	1 000	1 100
1 600	—	—	—	500	900	900	1 000	1 300
1 400	—	—	—	100	800	900	1 000	1 300
1 200	—	—	—	—	500	900	1 000	1 400
1 000	—	—	—	—	300	900	1 000	1 400
800	—	—	—	—	—	600	900	1 300
600	—	—	—	—	—	—	500	1 200
400	—	—	—	—	—	—	300	1 200
200	—	—	—	—	—	—	200	1 100

2.3.2.3. Sniedzamība ap bīstamo vietu

Lai ar kādu ķermeņa daļu nesasnietu bīstamo vietu, jāievēro turpmāk 2. tabulā norādītā minimālā drošības rezerve. Nosakot drošības rezervi, pieņem, ka attiecīgā ķermeņa daļa stingri balstās pret aizsargierīces malu. Uzskata, ka drošības rezerve nav ievērota, ja attiecīgo ķermeņa daļu nevar pārvirzīt uz augšu vai uz leju.

2. Tabula

Ķermeņa daļa	Drošības attālums	Attēls
Plauksta no pirkstu primās locītavas līdz pirkstgaliem	≥ 120	
Plauksta no plauksta locītavas līdz pirkstgaliem	≥ 230	

Ķermeņa daļa	Drošības attālums	Attēls
Roka no elkoņa līdz pirkstgaliem	≥ 550	
Roka no pleca līdz pirkstgaliem	≥ 850	

2.3.2.4. Sniedzamība cauri un pāri

Ja ķermeņa daļu iespējams ielikt atverēs vai izbāzt tām cauri, sasniedzot bīstamās daļas, jāievēro 3. un 4. tabulā norādītie minimālie drošības attālumi.

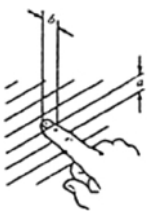
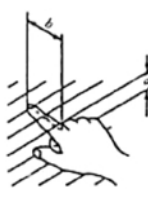

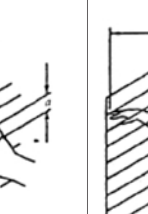

Daļas, kas kustas cita pret citu, vai kustīgas daļas, kas piestiprinātas pie nekustīgām daļām, neuzskata par riska faktoriem ar noteikumu, ka attālums starp tām nepārsniedz 8 mm.

3. Tabula

Drošības attālumi iegarenām un paralēlām atverēm

a – atveres mazākais izmērs,

b – drošības attālums no bīstamās vietas.

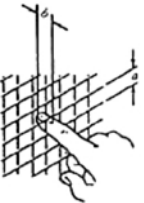

Pirkstgals	Pirksts		Plauksta līdz iksšņa pauguram	Roka līdz padusei	—
					—
$4 < a \leq 8$	$8 < a \leq 12$	$12 < a \leq 20$	$20 < a \leq 30$	$30 < a \leq 135$ (lielākais)	> 135
$b \geq 15$	$b \geq 80$	$b \geq 120$	$b \geq 200$	$b \geq 850$	—

4. Tabula

Drošības attālumi kvadrātveida un apaļām atverēm

a – atveres diametrs vai malas garums,

b – drošības attālums no bīstamās vietas.

Pirkstgals	Pirksts		Plauksta līdz īkšķa pamatnei	Roka līdz padusei	—
					
$4 < a \leq 8$	$8 < a \leq 12$	$12 < a \leq 25$	$25 < a \leq 40$	$40 < a \leq 250$ (lielākais)	250
$b \geq 15$	$b \geq 80$	$b \geq 120$	$b \geq 200$	$b \geq 850$	—

2.3.2.5. Drošības attālumi saspiešanās vietās

Saspiešanās vietu neuzskata par ķermeņa daļai bīstamu, ja drošības attālumi nav mazāki, kā norādīts 5. tabulā, un ir nodrošināts, ka tajā nevar iekļūt ķermeņa lielākā daļa, kas ir blakus.

5. Tabula

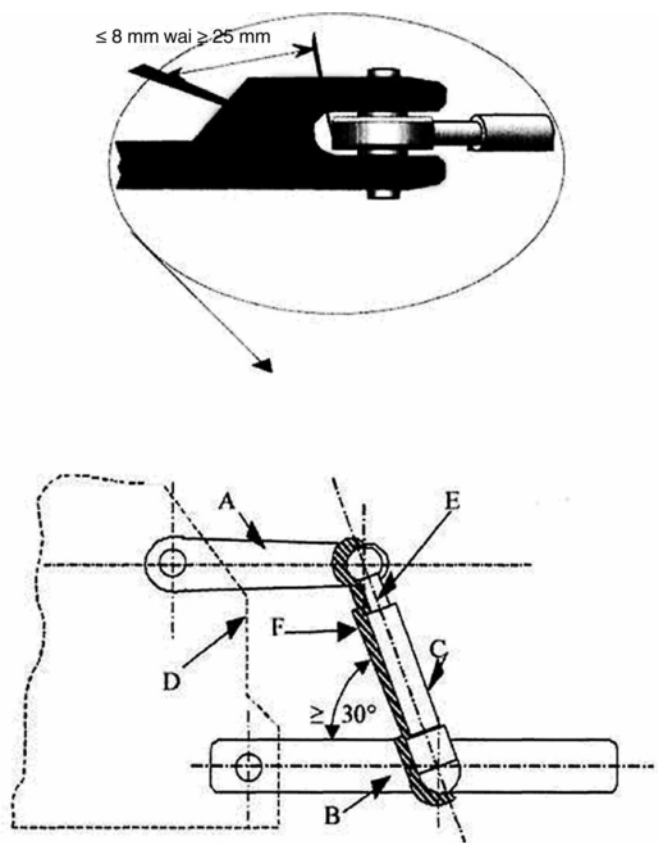
Loceklis	Ķermenis	Kāja	Pēda	Roka	Plauksta	Pirksts
Drošības attālums	500	180	120		100	25
Attēls						

2.3.2.6. Vadības ierīces

Par saspiešanās vietu vai bīdes vietu neuzskata atstarpi starp diviem pedāļiem un atverēm, kuras paredzētas vadības ierīcēm.

2.3.2.7. Aizmugurējā trīspunktu sakabe

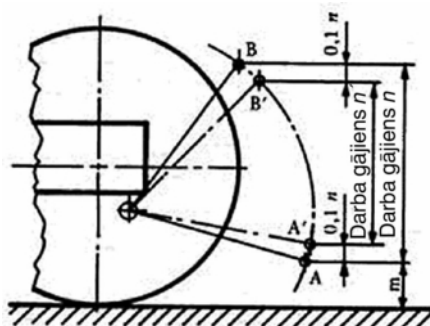
2.3.2.7.1. Aiz plaknes, kas iet cauri trīspunktu sakabes sistēmas pacelējstieņu šarnīra asu vidusplaknei, minimālajai drošības rezervei starp kustīgajām daļām katrā punktā vai pacelējierīces darba gājienā jābūt 25 mm, savukārt pacelējierīces galējā augšējā un apakšējā stāvoklī – kopā ar 25 mm attālumu – 0,1 n, vai starp bīdes daļām, ar kurām maina leņķi, minimālajam leņķim jābūt 30° (sk. 3. attēlu). Darba gājienu n' , kas galējā augšējā un apakšējā stāvoklī samazināts par 0,1 n, nosaka, kā parādīts 4. attēlā. Ja cēlēj mehānisms tieši iedarbina apakšējos savienojumus, atskaites plakni nosaka šo savienojumu vertikālās plaknes vidus šķērs griezumam.

3. zīmējums

Apzīmējumi:

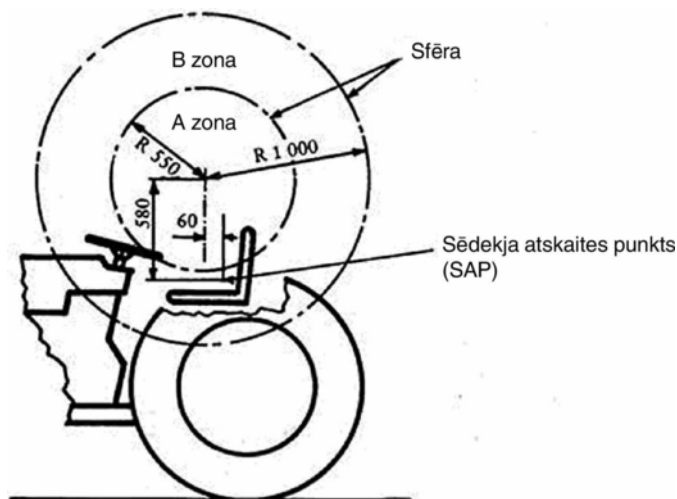
- A = cēļsvira
- B = apakšējais savienojums
- C = vilcējstienis
- D = traktora šasija
- E = plakne, kas šķērso vilcējstieņa rotācijas asi
- F = atstarpe līdz apvalkam

4. attēls

- 2.3.2.7.2. Saskaņā ar 1994. gada decembra ISO 730 standarta 1. daļu attiecībā uz darba gājienu n apakšējā šarnīra sakābes zemākajā stāvoklī A tas nepārsniedz lielumu "14", savukārt augšējā stāvoklī B to nosaka hidrauliskās ierīces maksimālais darba gājiens. Darba gājiens n' atbilst darba gājienam n , kas virzienā uz augšu un uz leju samazināts par $0,1 n$, un veido vertikālo attālumu starp A' un B' .

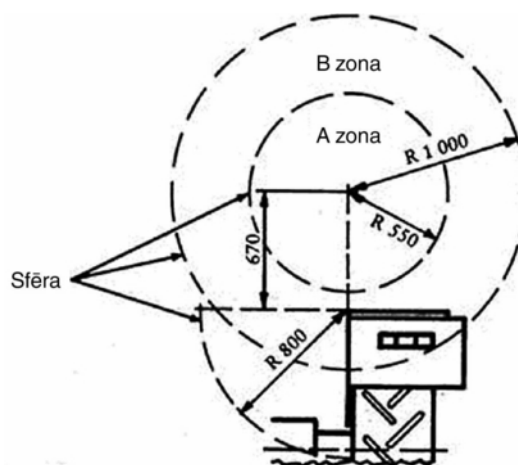
- 2.3.2.7.3. Turklāt darba gājienā n' jābūt ievērotai minimālajai drošības rezervei 25 mm starp pacelējstieni un apkārtējām daļām.
- 2.3.2.7.4. Uz trīspunktu sakabēm, kuru sakabes ierīces ir tādas, ka, veicot darbarīka piekabināšanu pie traktora, nav nepieciešams, lai būtu klāt darbinieks (piemēram, izmantojot autosakabi), neattiecas 2.3.2.7.3. punkta noteikumi.
- 2.3.2.7.5. Eksploatācijas instrukcijās jābūt īpašai informācijai par bīstamajām vietām, kas atrodas 2.3.2.7.1. punkta pirmajā teikumā noteiktās plaknes priekšā.
- 2.3.2.8. Priekšējā trīspunktu sakabe
- 2.3.2.8.1. Visā pacelēja darba gājienu n , izņemot augšējo un apakšējo 0,1 n , minimālajai drošības rezervei starp kustīgajām daļām jābūt 25 mm, un 30° minimālajam leņķim vai 25 mm drošības rezervei, ja, daļām bīdoties citai gar citu, mainās leņķis. Darba gājienu n' , kas galējā augšējā un apakšējā stāvoklī samazināts par 0,1 n , nosaka, kā parādīts turpmāk (sk. arī 4. Attēlu).
- 2.3.2.8.2. Saskaņā ar 1998. gada marta ISO 8759 standarta 2. daļu attiecībā uz darba gājienu n apakšējā šarnīra sakabes zemākajā stāvoklī A tas nepārsniedz "14", savukārt augšējā stāvoklī B to nosaka hidrauliskās ierīces maksimālais darba gājiens. Darba gājiens n' atbilst darba gājienu n , kas virzienā uz augšu un uz leju samazināts par 0,1 n , un veido vertikālo attālumu starp A' un B' .
- 2.3.2.8.3. Uz priekšējo trīspunktu sakabju apakšējo šarnīru 250 mm sniedzamības rādiusā no apakšējā šarnīra stiprinājuma vietām pie traktora neattiecas 2.3.2.8.1. punkta noteikumi, ja izmanto tādas sakabes ierīces (piemēram, autosakabi), pie kurām, veicot darbarīka piekabināšanu pie traktora, nav nepieciešams, lai būtu klāt cilvēks. Tomēr darba gājienu n' vienmēr jābūt ievērotai minimālajai drošības rezervei 25 mm ap pacelējstieņiem/cilindriem.
- 2.3.2.9. Vadītāja sēdekļis un telpa ap to
- Vadītājam atrodies sēdus stāvoklī, pie viņa rokām un kājām nedrīkst atrasties saspiešanās vietas vai bīdes vietas. Uzskata, ka šī prasība ir ievērota, ja izpildīti šādi nosacījumi.
- 2.3.2.9.1. Vadītāja sēdekļis ir tā horizontālās un vertikālās regulēšanas robežas viduspunktā. Vadītāja sniedzamības robežas iedala A un B zonā. Šīs zonas veido sfēru ar centru, kas novirzīts 60 mm uz priekšu un 580 virs vadītāja sēdekļa indeksa punkta (sk. 5. attēlu). A zonu veido sfēra ar diametru 550 mm, savukārt zona B atrodas starp šo sfēru un sfēru ar rādiusu 1 000 mm.

5. attēls

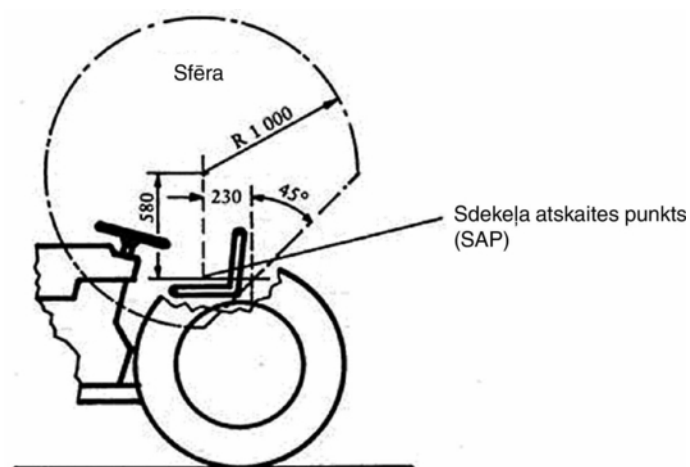
- 2.3.2.9.2. Pie saspiešanās un bīdes vietām drošības attālums zonā A ir 120 mm un zonā B – 25 mm, saglabājot minimālo leņķi 30° bīdes daļām, kuru dēļ mainās leņķis.
- 2.3.2.9.3. Zonā A jāņem vērā tikai tās saspiešanās un bīdes vietas, kuras rada daļas, kas kustas ārēja enerģijas avota ietekmē.

- 2.3.2.9.4. Ja bīstamas vietas rada vadītāja sēdeklim blakus esošas konstrukcijas daļas, starp tām un vadītāja sēdekli jābūt vismaz 25 mm lielam drošības attālumam. Bīstama nav vieta starp sēdekļa atzveltni un tai blakus esošajām konstrukcijas daļām aiz atzveltnes, ja šīs konstrukcijas daļas ir plakanas, bet sēdekļa atzveltnē apkārtējā telpā ir nopļauta un bez asām vietām.
- 2.3.2.10. Pasažiera sēdekļi (ja tāds ir)
- 2.3.2.10.1. Ja daļas var būt bīstamas kājām, jāparedz drošības ierīces ar pussfēras rādiusu 800 mm no sēdekļa polsterējuma priekšējās malas uz leju.
- 2.3.2.10.2. Saskaņā ar 2.3.2.9. punktu (sk. 6. attēlu) bīstamajām vietām zonā A un zonā B jābūt aizsargātām ar sfēru, kuras centrs atrodas 670 mm virs pasažiera sēdekļa priekšējās malas.

6. attēls

- 2.3.2.11. Traktori ar sašaurinātu sliedi (traktori, kuru sliedes platums noteikts Padomes Direktīvas 87/402/EEK⁽¹⁾ 1. panta otrajā ievilkumā).
- 2.3.2.11.1. Traktoriem ar sašaurinātu sliedi 2.3.2.9. punktā noteiktās prasības neattiecas uz zonu, kas atrodas zem plaknes, kas ir 45° slīpumā pret aizmuguri un braukšanas virzienu, un kas iet caur punktu, kas atrodas 230 mm aiz sēdekļa indeksa punkta (sk. 7. attēlu). Ja šajā zonā ir daudz bīstamu vietu, traktoram jāpiestiprina attiecīgi brīdinājuma uzraksti.

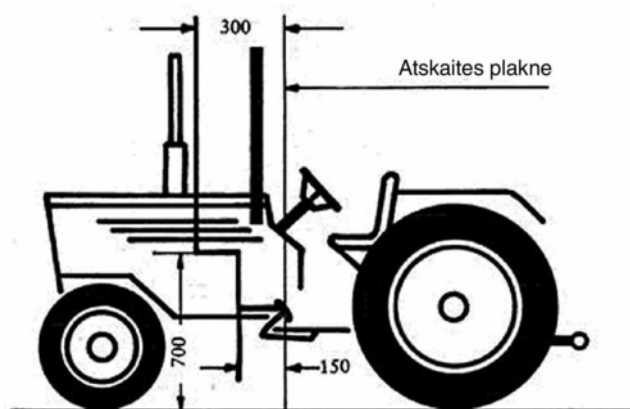

7. attēls

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 87/402/EEK (1987. gada 25. jūnijs) par šauras riteņu bāzes lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoru apgāšanās aizsargkonstrukcijām, kas piestiprinātas vadītāja sēdekļa priekšā (OV L 220, 8.8.1987., 1. lpp.).

- 2.3.2.11.2. Uz piekļūšanu vadītāja sēdeklim attiecas Direktīvas 80/720/EEK ⁽¹⁾ I pielikuma II.1. un II.2. punkts.
- 2.3.2.11.3. Uz vadības ierīcēm attiecas Direktīvas 80/720/EEK I pielikuma I.6. punkts.
- 2.3.2.11.4. Atskaites plaknes priekšā, kas taisnos leņķos iet caur traktora garenvirziena asi un nenoslogotu pedāli (sajūga un/vai darba bremzes), jābūt aizsardzībai pret ļoti karstām gāzu izplūdes sistēmas sastāvdaļām, ja tās atrodas 300 mm augšējā zonā (700 mm virs zemes) un 150 mm apakšējā zonā (sk. 8. attēlu). No sāniem aizsargājamo telpu ierobežo traktora ārējā konstrukcija un gāzu izplūdes sistēmas ārējā konstrukcija.

Ļoti karstām izplūdes sistēmas sastāvdaļām, kas atrodas zem kāpšļa, to vertikālajā projekcijā jābūt pārklātām vai citādi termiski izolētām.

8. attēls

- 2.3.2.12. Elastīgo hidraulisko šļūteņu novietojums un marķējums
- 2.3.2.12.1. Elastīgajām hidrauliskajām šļūtenēm jābūt novietotām tā, lai novērstu to mehāniskus un termiskus bojājumus.
- 2.3.2.12.2. Elastīgajām hidrauliskajām šļūtenēm jābūt precīzi identificējamām, un uz tām jābūt neizdzēšamam marķējumam ar šādu informāciju:
- elastīgās šļūtenes ražotāja zīme,
 - ražošanas datums (izgatavošanas mēnesis un gads),
 - maksimāli pieļaujamais dinamiskais pārspiediens darba laikā.
- 2.3.2.12.3. Elastīgajām hidrauliskajām šļūtenēm, kas atrodas vadītāja vai pasažiera sēdekļa tuvumā, jābūt izvietotām vai aizsargātām tā, lai to plīsuma gadījumā netiktu apdraudēti cilvēki.
- 2.3.2.13. Pagrieziņa ass un ass, kas šūpojas

Daļām, kas kustas attiecībā cita pret citu vai pret nekustīgajām sastāvdaļām, jābūt aizsargātām, ja tās atrodas 2.3.2.9. un 2.3.2.10. punktā noteiktajās vietās.

Ja uzmontēti stūres šarnīri, tad abās traktora pusēs jābūt neizdzēšamam un skaidri redzamam marķējumam, kurā ar ilustratīvu zīmi vai vārdiem norādīts, ka atrasties šarnīrpiekares neizsargātajā zonā nav atļauts. Attiecīgām norādēm jābūt ekspluatācijas instrukcijā.

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 80/720/EEK (1980. gada 24. jūnijs) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbības telpu, piekļuvi vadītāja pozīcijai, kā arī durvīm un logiem lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoros (OV L 194, 28.7.1980., 1. lpp.).

2.3.2.14. Traktoram uzmontētās transmisijas vārpstas

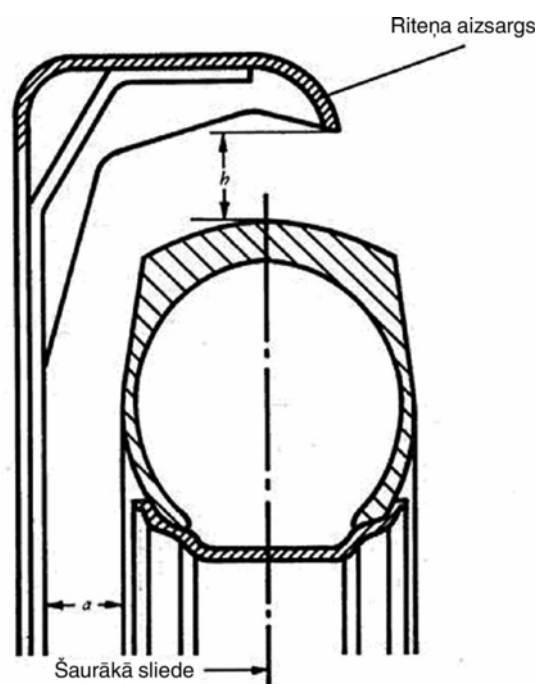
Transmisijas vārpstām (piemēram, četru riteņu pilnpiedziņas gadījumā), kas var griezties tikai tad, kad traktors ir kustībā, jābūt aizsargātām, ja tās atrodas 2.3.2.9. un 2.3.2.10. punktā noteiktajās vietās.

2.3.2.15. Atstarpes zona ap piedziņas riteņiem

2.3.2.15.1. Riteņu aizsargu atstarpes zonām jāatbilst šādām prasībām.

2.3.2.15.2. "Atstarpes zona" ir telpa ap piedziņas riteņu riepiem, kam attiecībā pret transporta līdzekļa citām blakus esošajām daļām jāpaliek brīvai.

Ja uz piedziņas riteņiem uzmontētas lielākā izmēra riepas, to atstarpes zonai jāatbilst izmēriem, kas parādīti turpmāk – 9. attēlā un 6. tabulā.

9. attēls

6. Tabula

Standarta traktori		Traktori ar sašaurinātu sliedi	
A	h	a	h
Mm	mm	mm	mm
40	60	15	30

Gadījumos, kad riteņu aizsargus izmanto arī zemes kārtas notīrīšanai no riteņiem, papildus 2.3.2.9. un 2.3.2.10. punktā minētajām zonām traktoriem ar sašaurinātu sliedi pieļaujama mazāka atstarpes zona par 9. attēlā un 6. tabulā norādīto.

2.3.2.16. Karstas virsmas

Karstām virsmām, kurām vadītājs var pieskarties traktora normālas darbības laikā, jābūt zem pārsega vai izolētām. Tas attiecas uz karstām virsmām, kuras ir netālu no pakāpieniem, turekļiem, rokturiem un traktora sastāvdaļām, kuras izmanto iekāpšanai un ar kurām var nejauši saskarties.

2.3.2.17. Akumulatora baterijas spaiļes pārsegs

Neiezemētas spaiļes ir jāaizsargā pret īssavienojuma risku.

2.4. **Sēdekļa atskaites punkta noteikšanas metode**

2.4.1. Vispārīgi norādījumi

Turpmāk aprakstīta sēdekļa atskaites punkta noteikšanas metode un ierīce visu tipu polsterētajiem sēdekļiem.

2.4.2. Definīcijas

Sēdekļa atskaites punkts (SAP):

punkts, kas atrodas 10. attēlā parādītās sēdekļa atskaites punkta noteikšanas ierīces vertikālās garenvirziena plaknes viduspunktā, ierīcei atrodoties uz vadītāja sēdekļa saskaņā ar 2.4.4. un 2.4.6. punktu.

Sēdekļa atskaites punktu nosaka attiecībā pret traktoru, un tas nepārvietojas atkarībā no sēdekļa regulēšanas un/vai svārstībām.

2.4.3. Ierīce sēdekļa atskaites punkta noteikšanai

Ierīcei sēdekļa atskaites punkta noteikšanai jāatbilst 10. attēlā parādītajai. Šīs ierīces masa ir 6 ± 1 kg, un tās apakšējai daļai jābūt plakanai un pulētai.

2.4.4. Sēdekļa pozīcija sēdekļa atskaites punkta noteikšanai

Ja sēdekli un tā balstiekārtu var regulēt, tad pirms sēdekļa atskaites punkta noteikšanas sēdekli noregulē šādi:

- visām pozīcijām – uz priekšu/uz aizmuguri, augstumam un atzveltnes slīpumam – jābūt vidējā pozīcijā. Ja tas nav iespējams, būtu jāizvēlas vidējai pozīcijai tuvākā pozīcija;
- regulējamai balstiekārtai jābūt iestādītai tā, ka balstiekārta ir vidējā pozīcijā, ar noteikšanas ierīci, kas ir noslogota. Šādā stāvoklī uz atskaites punkta noteikšanas laiku balstiekārtu var mehāniski bloķēt;
- neregulējamu balstiekārtu var bloķēt vertikālā stāvoklī, to izdara ar noteikšanas ierīci, kas ir noslogota;
- ja iepriekšminētās pozīcijas neatbilst ražotāja īpašajiem norādījumiem, tie jāievēro tā, lai pozīcija atbilstu 75 kg smagam vadītājam.

NB: Vadītājs, kura svars ir 75 kg, ieņem apmēram tādu pašu vietu uz sēdekļa kā atskaites punkta noteikšanas ierīce, kas noslogota ar 65 kg masu.

2.4.5. Atskaites asis x' , y' un z' sēdekļa atskaites punkta noteikšanai

Koordinātas jānosaka šādi:

- tālākā aizmugurējā stiprinājuma urbuma vieta vienā pusē sēdekļa stiprinājumam;
- ja šā urbuma ass ir paralēla ierīces grozāmajai asij, to pieņem par y' asi (virzienā no labās puses uz kreiso attiecībā pret sēdekli sēdošu vadītāju – sk. 11. attēlu);

- c) ja šā urbuma ass ir paralēla vertikālai plaknei, kas iet caur sēdekļa centra līniju, tad par y' asi pieņem taisnu līniju, kas ir paralēla minētajai grozāmajai asij un iet cauri sēdekļa balsta plaknes krustpunktam ar iepriekš minēto urbuma asi (sk. 12. attēlu);
- d) visos pārējos gadījumos y' asi nosaka pēc parametriem, kas attiecas uz mērāmo sēdekli;
- e) x' un z' asis nosaka kā vertikālās un horizontālās plaknes krustošanās līniju, kas iet cauri y' , ar vertikālo plakni caur sēdekļa centra līniju. Ašis x' un z' iet attiecīgi virzienā uz priekšu un uz augšu (sk. 11. un 12. attēlu).

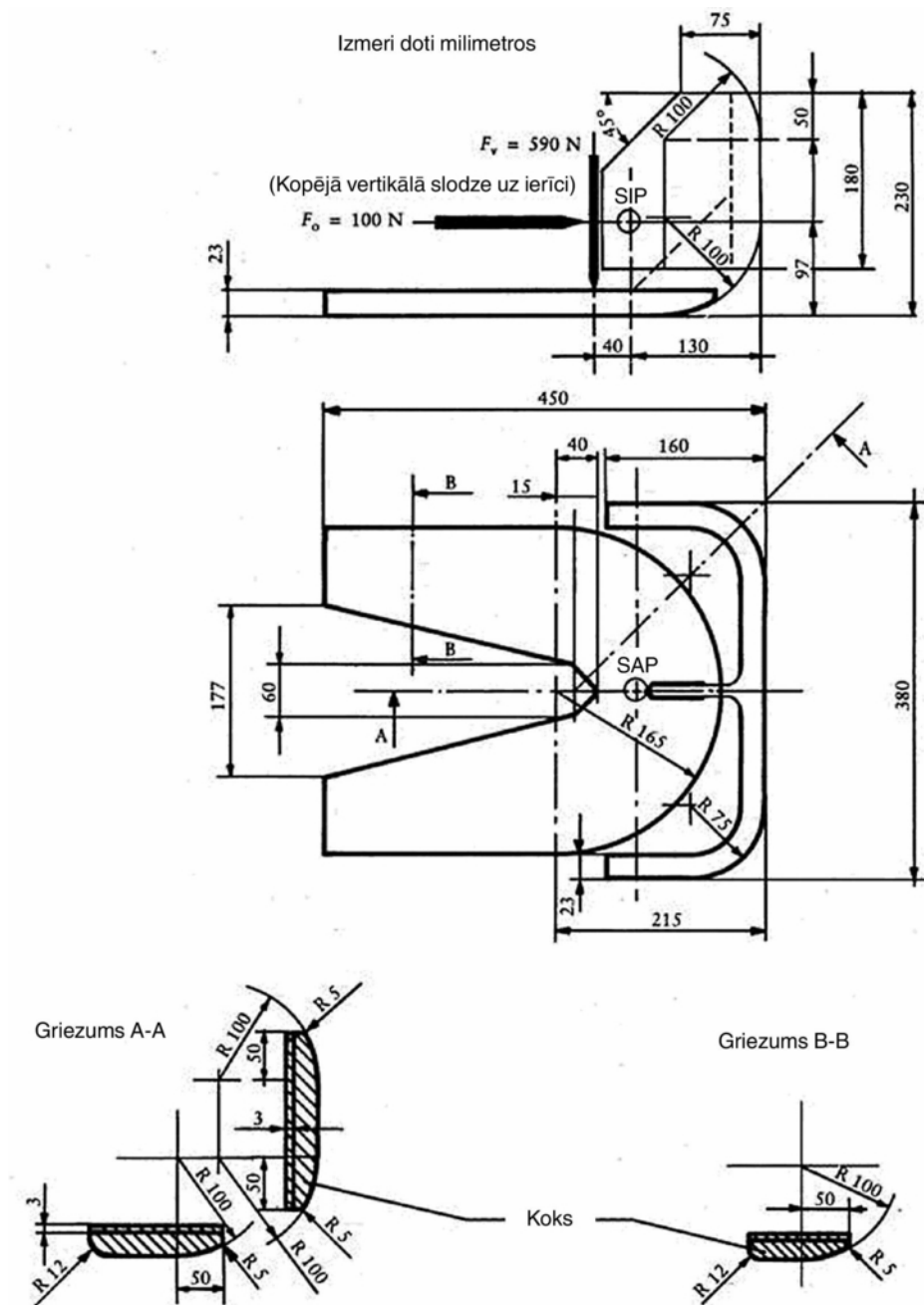
2.4.6. Sēdekļa atskaites punkta noteikšanas metode

Sēdekļa atskaites punkta noteikšanai izmanto 10. attēlā parādīto ierīci, un to dara šādi:

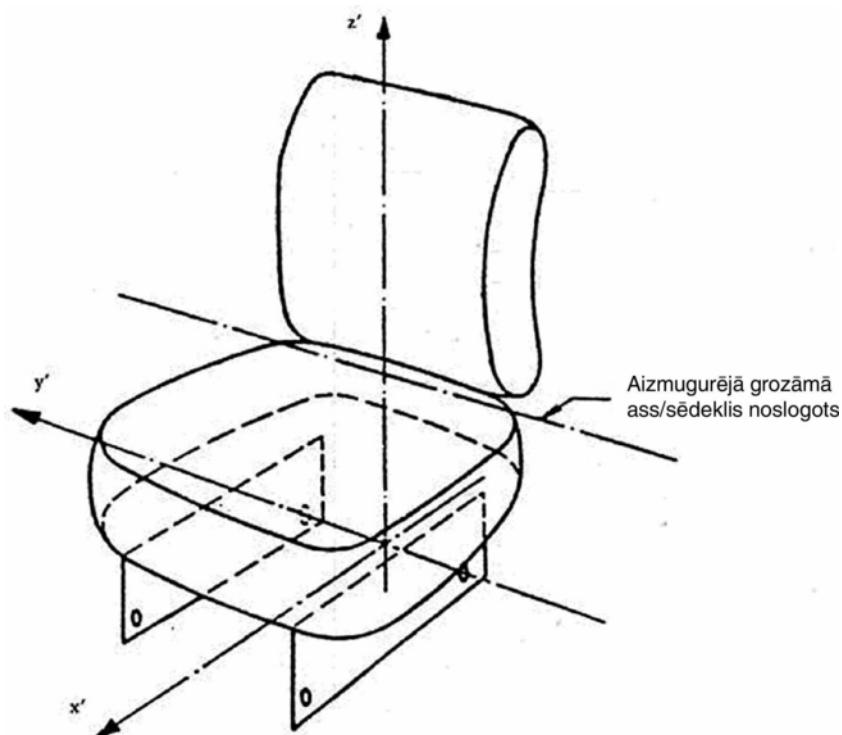
- a) lai būtu vieglāk ierīces pareizi novietot, sēdekli pārklāj ar auduma gabalu;
- b) ierīci novieto uz sēdekļa polsterējuma (bez papildu masas), pastumjot to uz aizmuguri līdz atzveltni;
- c) pievieno papildu atsvarus, palielinot ierīces kopējo masu no 6 ± 1 kg līdz 26 ± 1 kg. Vertikālā spēka centram jābūt 40 mm pirms sēdekļa atskaites punkta atzīmes uz ierīces horizontālās daļas (sk. 10. attēlu);
- d) ierīcei sēdekļa atskaites punktā divreiz pieliek apmēram 100 N lielu horizontālu spēku, kā parādīts 10. attēlā;
- e) uzliek pārējos atsvarus, lai palielinātu ierīces kopējo masu no 26 ± 1 kg līdz 65 ± 1 kg. Pievienoto atsvaru radītā vertikālā spēka centram jābūt 40 mm pirms sēdekļa atskaites punkta atzīmes uz ierīces horizontālās daļas (sk. 10. Attēlu);
- f) sēdeklim abās pusēs divās vertikālās plaknēs, kas ir vienādā attālumā no sēdekļa garenvirziena viduslīnijas, šo plakņu krustošanās punktu 2.4.5. punktā noteiktās koordinātas uz asīm, kuras novilkta caur sēdekļa atskaites punktu, kas noteikts ar ierīci, jāizmēra ar precizitāti ± 1 mm.

Divās plaknēs veikto mērījumu vidējās aritmētiskās vērtības reģistrē kā sēdekļa atskaites punkta koordinātas;

- g) nosacījumus, kas izriet no noteikšanas metodes un kas atšķiras no šajā pielikumā noteiktās kārtības, vai kas var radīt kļūdainus rezultātus, var minēt kā kļūdu iespējamu cēloni.

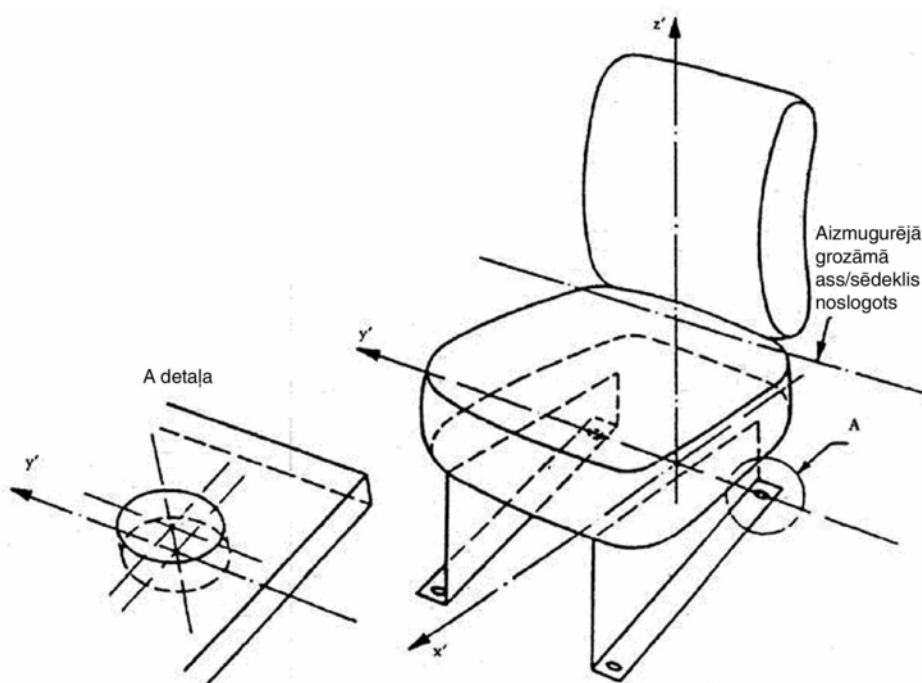

10. attēls – Sēdekļa atskaites punkta noteikšanas ierīce

11. attēls – Sēdekļa atskaites punkta atskaites asu noteikšana

(stiprinājuma urbuma ass paralēla atzveltnes šarnīra asij)

12. attēls – Sēdekļa atskaites punkta triju atskaites asu noteikšana

(stiprinājuma urbuma ass paralēla vertikālajai plaknei, kas iet caur sēdekļa viduslīniju)

Papildinājums

PARAUGS

Administratīvās iestādes nosaukums

**TRAKTORA EK TIPA APSTIPRINĀJUMA SERTIFIKĀTA PIELIKUMS PAR ĀTRUMA REGULATORA
PIEDZIŅAS MEHĀNISMA, IZVIRZĪTO DAĻU UN RITEŅU AIZSARDZĪBU**

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām, 4. panta 2. punkts)

EK tipa apstiprinājuma Nr.

1. Detaļa(-as) un parametrs(-i):

1.1. ātruma regulators (ja tāds ir)

1.2. piedziņas, izvirzīto daļu un riteņu aizsardzība

2. Traktora marka (vai ražotāja firma):

.....

.....

3. Traktora tips un vajadzības gadījumā attiecīgais tirdzniecības nosaukums:

.....

.....

4. Ražotāja nosaukums un adrese:

.....

.....

5. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums un adrese:

.....

.....

6. Šā pielikuma 1. punktā minēto detaļu un/vai parametru apraksts:

.....

7. Diena, kad traktors nodots EK tipa apstiprināšanai:

.....

8. Tehniskais dienests, kas veic tipa apstiprināšanas testus:

.....

.....

9. Diena, kad minētais dienests sniedzis ziņojumu:
.....
10. Minētā dienesta sniegtā ziņojuma numurs:
.....
11. Piešķirts/noraidīts ⁽¹⁾ EK tipa apstiprinājums attiecībā uz ātruma regulatoru un piedziņas mehānismu, izvirzīto daļu un riteņu aizsardzību.
12. Vieta:
13. Datums:
14. Paraksts:
15. Sertifikāta pielikumā ir šādi dokumenti ar iepriekš norādīto EK tipa apstiprinājuma numuru:
..... rasējumi ar izmēriem,
..... attiecīgo traktora daļu zīmējums vai fotoattēls.
- Pēc pieprasījuma šie dati jāsniedz citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm.
16. Piezīmes:
.....
.....
.....

(¹) Atbilstīgi svītrot.

III A PIELIKUMS

Priekšējais stikls un cits stiklojums aprīkojumam noteiktās prasības, definīcijas, detaļas tipa apstiprinājuma pieteikums, detaļas tipa apstiprinājums, marķējums, vispārīgas specifikācijas, testi un ražojumu atbilstība

1. APRĪKJUMAM NOTEIKTĀS PRASĪBAS
 - 1.1. Lauksaimniecības un mežsaimniecības traktori pēc ražotāja izvēles var būt aprīkoti ar:
 - 1.1.1. priekšējiem stikliem un citām stikla rūtīm, uz ko attiecas šā pielikuma noteikumi;
 - 1.1.2. priekšējiem stikliem, uz ko attiecas šajā pielikumā noteiktās prasības stikla rūtīm, kas nav priekšējie stikli, izņemot šīs direktīvas III C pielikuma 9.1.4.2. punkta prasības (stikla rūtis, kurām redzamās gaismas caurlaidība ir mazāka nekā 70 %);
 - 1.1.3. cietas plastmasas stiklojums pieļaujams citiem lietojumiem nekā priekšējais stikls saskaņā ar Padomes Direktīvu 92/22/EEK ⁽¹⁾ vai ANO–Eiropas Ekonomikas komisijas Noteikumu Nr. 43 14. pielikumu.
 2. DEFINĪCIJAS

Šajā direktīvā:

 - 2.1. “rūdīta stikla rūtis” ir stikla rūtis, ko veido vienslāņa stikls, kas īpaši apstrādāts, lai palielinātu tā mehānisko stiprību un lai būtu paredzams, kādas lauskas radīsies, stiklam saplīstot;
 - 2.2. “laminēta stikla rūtis” ir stikla rūtis, ko veido divi vai vairāki stikla slāņi, kas savienoti ar vienu vai vairākiem plastmasas starpslāņiem; tā var būt:
 - 2.2.1. “parasta” – ja viens no tās stikla slāņiem nav apstrādāts, vai
 - 2.2.2. “apstrādāta” – ja vismaz viens tās stikla slānis ir īpaši apstrādāts, lai palielinātu mehānisko stiprību un lai būtu paredzams, kādas lauskas radīsies, stiklam saplīstot;
 - 2.3. “neplīstošā stikla rūtis, kas pārklāta ar plastmasu” ir 2.1. vai 2.2. punktā definētā stikla rūtis ar plastmasas slāni uz tās iekšējās virsmas;
 - 2.4. “stikla-plastmasas neplīstošā rūtis” ir tāda rūtis no laminētā stikla, kam ir viens stikla slānis un viens vai vairāki plastmasas slāņi, no kuriem vismaz viens plastmasas slānis ir starpslānis. Plastmasas slānis, kad stiklojums uzstādīts traktoram, ir iekšpusē;
 - 2.5. “priekšējo stiklu grupa” ir grupa dažādu izmēru un formu priekšējo stiklu, kam pārbauda mehāniskās īpašības, to, kādā veidā tie saplīst, un videsizturību;
 - 2.5.1. “plakans priekšējais stikls” ir priekšējais stikls bez nominālā izliekuma, kas pārsniedz 10 mm uz vienu metru garuma;
 - 2.5.2. “izliekts priekšējais stikls” ir priekšējais stikls ar nominālo izliekumu, kas pārsniedz 10 mm uz vienu metru garuma;
 - 2.6. “dubultlogs” ir divas rūtis, ko traktoram uzstāda atsevišķi vienā atverē;
 - 2.7. “dubultstikls” ir vienība, ko veido divas rūtis, kuras rūpnīcā samontētas pastāvīgi kopā un starp kurām ir vienāda platuma sprauga;
 - 2.7.1. “simetrisks dubultstikls” ir dubultstikls, kā abas rūtis ir no viena un tā paša veida stikla (rūdīta vai laminēta u.c. stikla) un ar vienādiem galvenajiem parametriem un sekundārajiem parametriem;

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 92/22/EEK (1992. gada 31. marts) par mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju neplīstošo stiklojumu un stiklojuma materiāliem (OV L 129, 14.5.1992., 11. lpp.).

- 2.7.2. "asimetriskais dubultstikls" ir dubultstikls, kā abas rūtis ir no dažādu veidu stikla (rūdīta vai laminēta u.c. stikla) ar dažādiem galvenajiem parametriem un/vai sekundārajiem parametriem;
- 2.8. "galvenais parametrs" ir parametrs, kas ievērojami ietekmē attiecīgās stikla rūs optiskās un/vai mehāniskās īpašības, zināmā mērā ietekmējot stikla rūs funkciju traktorā. Šis jēdziens aptver arī tirdzniecības nosaukumu vai preču zīmi;
- 2.9. "sekundārais parametrs" ir parametrs, kas zināmā mērā nosaka stikla rūs optiskās un/vai mehāniskās īpašības, būtiski ietekmējot stikla rūs funkciju traktorā. Šādu modifikāciju apjomu novērtē saistībā ar nelabvēlīgas ietekmes rādītājiem;
- 2.10. "nelabvēlīgas ietekmes rādītāji" aptver katra tāda sekundārā parametra divpakāpju novērtējuma sistēmu, kura variācijas novēro praksē. Ja rādītāju "1" nomaina ar rādītāju "2", tas liecina par vajadzību veikt papildu testus;
- 2.11. "priekšējā stikla izklājuma virsma" ir minimālais stikla taisnstūrveida laukums, no kā var ražot priekšējo stiklu;
- 2.12. "priekšējā stikla slīpuma leņķis" ir leņķis starp vertikāli un taisni, kas iet caur priekšējā stikla augšējo un apakšējo malu, šim abām līnijām atrodoties vertikālā plaknē, kura iet caur traktora garenvirziena asi.
- 2.12.1. Slīpuma leņķi mēra nenoslogotam traktoram, kas novietots līdzenā vietā.
- 2.12.2. Traktorus, kas aprīkoti ar hidropneimatisko, hidraulisko vai pneimatisko piekari vai ar ierīci atstarpes ar zemi automātiskai regulēšanai atkarībā no slodzes, pārbauda parastos ekspluatācijas apstākļos, ko norādījis ražotājs;
- 2.13. "segmenta augstums h" ir maksimālais attālums, ko mēra taisnos leņķos pret stikla rūti un kas atdala rūs iekšējo virsmu no plaknes, kura iet caur rūs malām (sk. 1. attēlu III N pielikumā);
- 2.14. "stikla rūs tips" aptver 2.1. līdz 2.4. punktā definētās stikla rūtis, kas neuzrāda nekādas būtiskas atšķirības jo īpaši attiecībā uz III D līdz III L pielikumā minētajiem galvenajiem un sekundārajiem parametriem.
- 2.14.1. Lai gan galveno parametru izmaiņas nozīmē, ka ražojumam ir cits tips, atzīst, ka dažos gadījumos formas un izmēra maiņu dēļ nav jāveic visi testi. Dažiem testiem, kas aprakstīti pielikumos, stikla rūtis var sagrupēt kopā, ja ir acīmredzams, ka to galvenie parametri ir līdzīgi.
- 2.14.2. Uzskata, ka stikla rūtīm ir viens un tas pats tips, ja tās atšķiras tikai pēc sekundārajiem parametriem; tomēr var veikt dažus šādu rūs paraugu testus, ja to veikšana skaidri paredzēta testu nosacījumos;
- 2.15. "izliekuma rādiuss r" ir priekšējā stikla loka mazākā rādiusa aptuvenā vērtība, ko mēra tā maksimālā izliekuma vietā.

3. DETAĻAS TIPA APSTIPRINĀJUMA PIETEIKUMS

- 3.1. EK detaļas tipa apstiprinājuma pieteikumu par katru nepļīstošā stikla rūs tipu atsevišķi iesniedz nepļīstošā stikla rūs ražotājs vai tā pienācīgi pilnvarots pārstāvis. Pieteikumu var iesniegt tikai vienā dalībvalstī.
- 3.2. Pieteikumam par katru nepļīstošā stikla rūs tipu pievieno turpmāk minētos dokumentus trīs eksemplāros un šādu informāciju:
- 3.2.1. tehnisko aprakstu, kurā aptver visus galvenos un sekundāros parametrus; un
- 3.2.1.1. par visiem stikliem, kas nav priekšējie stikli, rasējumus, kā formāts nepārsniedz A4 vai kas salocīti līdz šā formāta izmēriem un kur atspoguļots:
- maksimālais laukums,
 - mazākais leņķis, ko veido stikla rūs divas blakusesošas malas, un
 - attiecīgā gadījumā segmenta maksimālais augstums;

- 3.2.1.2. par priekšējiem stikliem:
- 3.2.1.2.1. sarakstu, kur ietverti priekšējo stiklu tipi, kuriem lūdz piešķirt detaļas tipa apstiprinājumu, norādot traktoru ražotāja nosaukumu un traktoru tipu(-us);
- 3.2.1.2.2. priekšējo stiklu un to montāžas rasējumus mērogā 1:10 un diagrammas, kur pietiekami sīki parādīts:
- 3.2.1.2.2.1. priekšējā stikla novietojums attiecībā pret punktu R, kas definēts Direktīvas 2008/2/EK ⁽¹⁾ I pielikuma 1.2. punktā;
- 3.2.1.2.2.2. priekšējā stikla slīpuma leņķis;
- 3.2.1.2.2.3. tās zonas novietojums un lielums, kurā pārbaudītas optiskās īpašības, un vajadzības gadījumā laukums, kur veikta diferencēta rūdišana;
- 3.2.1.2.2.4. priekšējā stikla izklājuma laukums;
- 3.2.1.2.2.5. priekšējā stikla segmenta maksimālais augstums; un
- 3.2.1.2.2.6. priekšējā stikla izliekuma rādiuss (izmanto tikai priekšējo stiklu grupēšanai);
- 3.2.1.3. par dubultstikliem – rasējumus, kā formāts nepārsniedz A4 vai kas salocīti līdz šā formāta izmēriem, un papildus 3.2.1.1. punktā minētajai informācijai šādu informāciju:
- katras dubultstiklojuma rūts tips,
 - savienojuma veids (organiskie, stikla-stikla vai stikla-metāla),
 - atstarpes nominālais lielums starp abām stikla rūtīm.
- 3.3. Turklāt pretendents jāiesniedz pietiekams skaits gatavu attiecīgo tipu stikla rūšu testam izmantojamu gabalu un testa paraugu, ko nosaka pēc vienošanās ar tehnisko dienestu, kas ir atbildīgs par testu veikšanu.
- 3.4. Atbildīgajai iestādei pirms detaļas tipa apstiprinājuma piešķiršanas jāpārbauda, vai ir paredzēti un vai tiek veikti pasākumi, kas garantē ražojumu atbilstības efektīvu kontroli.
4. MARĶĒJUMS
- 4.1. Uz katras neplīstošā stikla rūts, ieskaitot paraugus un testam izmantojamās šādas rūts gabalus, kas iesniegti detaļas tipa apstiprināšanai, jābūt ražotāja tirdzniecības nosaukumam vai preču zīmei. Marķējumam jābūt skaidri salasāmam un neizdzēšamam.
5. DETAĻAS TIPAS APSTIPRINĀJUMS
- 5.1. Ja detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtie paraugi atbilst turpmāko 5. līdz 7. punktu prasībām, tad attiecīgā tipa neplīstošā stikla rūtīm piešķir apstiprinājumu.
- 5.2. Detaļas tipa apstiprinājuma numuru piešķir katram III E, III G, III K un III L pielikumā definētajam tipam vai – priekšējo stiklu gadījumā – visām apstiprinātajām grupām. Tā pirmie divi cipari (pašlaik 00 Direktīvai 89/173/EEK sākotnējā veidā) norāda grozījumu skaitu, ietverot jaunākos būtiskākos tehniskos grozījumus, kas Direktīvā 89/173/EEK, kā tā aizstāta ar šo direktīvu, izdarīti apstiprinājuma izsniegšanas laikā. Daļēlvalsts nedrīkst piešķirt vienu un to pašu numuru dažādiem neplīstošā stikla rūšu tipiem vai grupām.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/2/EK (2008. gada 15. janvāris) par lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoru redzamības lauku un priekšējā stikla tīrītājiem (Kodificēta versija) (OV L 24, 29.1.2008., 30. lpp.).

- 5.3. Neplīstošā stikla rūšu detaļas tipa apstiprinājumu, apstiprinājuma attiecinājumu uz citu tipu vai apstiprinājuma noraidījumu saskaņā ar šo direktīvu dalībvalstīm dara zināmu ar paziņojumu, ko sagatavo pēc šīs direktīvas III B pielikumā un tā papildinājumos sniegtā parauga.
- 5.3.1. Attiecībā uz priekšējiem stikliem EK detaļas tipa apstiprinājumam jāpievieno dokuments, kurā uzskaitīti visi apstiprinātās grupas priekšējo stiklu tipi, saskaņā ar III B pielikuma 8. papildinājumu norādot grupas parametrus.
- 5.4. Papildus 4.1. punktā noteiktajam marķējumam visām neplīstošā stikla rūtīm un dubultstiklojumam, kas atbilst saskaņā ar šo direktīvu apstiprinātam tipam, jābūt piestiprinātai skaidri redzamai EK detaļas tipa apstiprinājuma zīmei. Pie visām dubultstiklojuma rūtīm var piestiprināt arī jebkādu īpašu detaļas tipa apstiprinājuma zīmi.
- Detaļas tipa apstiprinājuma zīmi veido:
- 5.4.1. taisnstūris, kurā ir mazais burts "e", aiz tā ir tās dalībvalsts kods, kura piešķirusi tipa apstiprinājumu ⁽¹⁾;
- 5.4.2. tipa apstiprinājuma numurs 5.4.1. punktā minētā taisnstūra labajā pusē.
- 5.5. Blakus iepriekšminētajai EK tipa apstiprinājuma zīmei piestiprina šādus papildu simbolus:
- 5.5.1. priekšējiem stikliem:
- I: rūdītam stiklam (I/P, ja tas ir ar pārklājumu) ⁽²⁾,
- II: parastam laminētam stiklam (II/P, ja tas ir ar pārklājumu) ⁽²⁾,
- III: apstrādātam laminētam stiklam (III/P, ja tas ir ar pārklājumu) ⁽²⁾,
- IV: stikla-plastmasas stiklojumam;
- 5.5.2. V: stikla rūtīm, kas nav priekšējie stikli un uz ko attiecas III C pielikuma 9.1.4.2. punkta noteikumi;
- 5.5.3. VI: dubultstikliem;
- 5.5.4. T: priekšējiem stikliem, kas atbilst prasībām, kuras noteiktas stikla rūtīm, izņemot prasības, kas izriet no III C pielikuma 9.1.4.2. punkta noteikumiem (stikla rūtīs, kurām redzamās gaismas caurlaidība ir mazāka nekā 70 %). Tomēr priekšējos stiklus, kas atbilst citām stikla rūtīm noteiktajām prasībām, ar simbolu "T" var marķēt tikai pēc III G pielikuma 3.3.2. punktā minētā testa ar galvas formas atsvaru, kritiena augstumam esot 4,0 m + 25/- 0 mm.
- 5.6. EK detaļas tipa apstiprinājuma zīmei un simbolam jābūt skaidri salasāmam un neizdzēšamam.
- 5.7. Šā pielikuma papildinājumā doti detaļas tipa apstiprinājuma zīmes paraugi.
6. VISPĀRĪGAS PRASĪBAS
- 6.1. Visu stikla rūšu kvalitātei, jo īpaši tādu rūšu kvalitātei, kuras izmanto priekšējo stiklu ražošanai, jābūt tādai, lai stiklam saplīstot lauskās, samazinātu iespējami bu gūt miesas bojājumus. Stiklam jābūt pietiekami izturīgam, notiekot parastam satiksmes negadījumam, kā arī noturīgam pret atmosfēras apstākļu un temperatūras ietekmi, ķīmisko vielu iedarbību, degšanu un noberšanos.
- 6.2. Neplīstošajiem stikliem turklāt jābūt arī pietiekami caurspīdīgiem, tie nedrīkst radīt caur priekšējo stiklu redzamo objektu optiskas deformācijas, un tie nedrīkst būt par iemeslu tam, ka nevar atšķirt ceļazīmēs un signālos lietotās krāsas. Saplīstot priekšējam stiklam, vadītājam jāspēj pietiekami skaidri saskatīt ceļu, jāspēj bremszēt un droši apturēt traktoru.

⁽¹⁾ 1 – Vācijai, 2 – Francijai, 3 – Itālijai, 4 – Nīderlandei, 5 – Zviedrijai, 6 – Beļģijai, 7 – Ungārijai, 8 – Čehijas Republikai, 9 – Spānijai, 11 – Apvienotajai Karalistei, 12 – Austrijai, 13 – Luksemburgai, 17 – Somijai, 18 – Dānijai, 19 – Rumānijai, 20 – Polijai, 21 – Portugālei, 23 – Grieķijai, 24 – Īrijai, 26 – Slovēnijai, 27 – Slovēnijai, 29 – Igaunijai, 32 – Latvijai, 34 – Bulgārijai, 36 – Lietuvai, 49 – Kiprai un 50 – Maltai.

⁽²⁾ Kā noteikts 2.3. punktā.

7. ĪPAŠAS PRASĪBAS

Visu veidu neplīstošā stikla tipiem atkarībā no kategorijas, pie kā tie pieder, jāatbilst šādām īpašām prasībām:

- 7.1. priekšējiem stikliem no rūdīta stikla – prasībām, kas ietvertas III D pielikumā;
- 7.2. vienmērīgi rūdītām stikla rūtīm, kas nav priekšējie stikli – prasībām, kas ietvertas III E pielikumā;
- 7.3. priekšējiem stikliem no parastā laminētā stikla – prasībām, kas ietvertas III F pielikumā;
- 7.4. parasta laminētā stikla rūtīm, kas nav priekšējie stikli – prasībām, kas ietvertas III G pielikumā;
- 7.5. priekšējiem stikliem no apstrādāta laminētā stikla – prasībām, kas ietvertas III H pielikumā;
- 7.6. neplīstošā stikla rūtīm, kas pārklātas ar plastmasu – papildus attiecīgajām iepriekš minētajām prasībām arī prasībām, kas ietvertas III I pielikumā;
- 7.7. stikla-plastmasas priekšējiem stikliem – prasībām, kas ietvertas III J pielikumā;
- 7.8. stikla-plastmasas rūtīm, kas nav priekšējie stikli – prasībām, kas ietvertas III K pielikumā;
- 7.9. dubultstikliem – prasībām, kas ietvertas III L pielikumā.

8. TESTI

8.1. Noteikti šādi testi.

8.1.1. Saplīšanas tests

Šā testa mērķis ir:

- 8.1.1.1. pārbaudīt, vai lauskas un šķembas, kas rodas, saplīstot stikla rūtij, ir tādas, ka iespējama ar tām savainoties ir minimāla, un
- 8.1.1.2. pārbaudīt, kāda caurredzamība saglabājusies priekšējiem stikliem pēc saplīšanas.

8.1.2. Mehāniskās stiprības testi

8.1.2.1. Lodes trieciena tests

Šo testu veic divos veidos – ar 227 g smagu lodi un 2 260 g smagu lodi.

- 8.1.2.1.1. Tests ar 227 g smagu lodi: šā testa mērķis ir novērtēt laminētā stikla starpslāņa adhēziju un vienmērīgi rūdīta stikla mehānisko stiprību.

- 8.1.2.1.2. Tests ar 2 260 g smagu lodi: šā testa mērķis ir novērtēt laminētā stikla izturību pret lodes triecienu.

8.1.2.2. Galvas formas atsvara tests

Šā testa mērķis ir pārbaudīt stikla rūs atbilstību prasībām, kas attiecas uz miesas bojājumu ierobežošanu gadījumā, ja ar galvu triecas pret priekšējo stiklu, citām laminētā stikla-plastmasas rūtīm, kā arī pret dubultstikliem, kas izmantoti sānu logiem.

8.1.3. Videsizturība

8.1.3.1. Noberšanās tests

Šā testa mērķis ir pārbaudīt, vai neplīstošā stikla rūs izturība pret noberšanos nepārsniedz noteiktu vērtību.

8.1.3.2. Karstumizturības tests

Šā testa mērķis ir pārbaudīt, vai laminētā stikla un stikla-plastmasas rūts starpslānī paaugstinātā temperatūrā ilgākā laikā neveidojas burbuļi.

8.1.3.3. Izturības pret jonizējošo starojumu tests

Šā testa mērķis ir noteikt, vai nesamazinās laminētā stikla, stikla-plastmasas vai ar plastmasu pārklātu rūšu gaismas caurlaidība un vai stiklojums maina krāsu vai izbalē, ja to ilgstoši pakļauj jonizējošā starojuma iedarbībai.

8.1.3.4. Mitrumizturības tests

Šā testa mērķis ir noteikt, vai būtiski nepasliktinās laminētā stikla, stikla-plastmasas vai ar plastmasu pārklātas stikla rūts kvalitāte, to ilgstoši pakļaujot atmosfēras mitruma iedarbībai.

8.1.3.5. Izturības pret mainīgu temperatūru tests

Šā testa mērķis ir noteikt, vai būtiski nepasliktinās 2.3. un 2.4. punktā definēto neplīstošā stikla rūšu ražošanai izmantojamās(-o) plastmasas(-u) kvalitāte, tos ilgstoši pakļaujot augstas un zemas temperatūras iedarbībai.

8.1.4. Optiskās īpašības

8.1.4.1. Gaismas caurlaidības tests

Šā testa mērķis ir noteikt, vai neplīstošā stikla rūšu redzamās gaismas caurlaidība nepārsniedz noteiktu vērtību.

8.1.4.2. Optiskās deformācijas tests

Šā testa mērķis ir pārbaudīt, vai, skatoties caur priekšējo stiklu, objektu deformācija nav tik liela, ka tā varētu radīt apjukumu vadītājam.

8.1.4.3. Sekundārā attēla nobīdes tests

Šā testa mērķis ir pārbaudīt, vai sekundārā attēla leņķiskā nobīde no īstā attēla nepārsniedz noteiktu vērtību.

8.1.4.4. Krāsu izšķiršanas tests

Šā testa mērķis ir pārbaudīt, vai nepastāv iespēja, skatoties caur priekšējo stiklu, neizšķirt krāsas.

8.1.5. Ugunsizturības tests

Šā testa mērķis ir pārbaudīt, vai 2.3. un 2.4. punktā definēto neplīstošā stikla rūšu iekšējā virsma ir pietiekami lēni degoša.

8.1.6. Izturības pret ķīmisko vielu iedarbību tests

Šā testa mērķis ir pārbaudīt, vai 2.3. un 2.4. punktā definēto neplīstošā stikla rūšu iekšējā virsma ir pietiekami izturīga un nebojājas ķīmisko vielu iedarbībā, kas var atrasties vai tikt izmantotas traktorā (piemēram, mazgāšanas līdzekļi).

8.2. Testi, kas noteikti 2.1. līdz 2.4. punktā definēto kategoriju stikla rūtīm

8.2.1. Neplīstošā stikla rūtīm veic testus, kas uzskaitīti šajā tabulā:

	Priekšējie stikli							Pārējās stikla rūtis		
	Rūdīta stikla		parasta laminētā stikla		Rūdīta laminētā stikla		stikla-plastmasas	Rūdīta stikla	Laminētā stikla	Stikla-plastmasas
	I	I/P	II	II/P	III	III/P	IV			
Saplīšanas tests	D/2	D/2	—	—	H/4	H/4	—	E/2	—	—
Mehāniskās stiprības testi:										
- ar 227 g smagu lodī	—	—	F/4.3.	F/4.3.	F/4.3.	F/4.3.	F/4.3.	E/3.1.	G/4	G/4
- ar 2 260 g smagu lodī	—	—	F/4.2.	F/4.2.	F/4.2.	F/4.2.	—	—	—	—
Tests ar galvas formas atsvaru ⁽¹⁾	D/3	D/3	F/3	F/3	F/3	F/3	J/3	—	G/3 ⁽³⁾	K/3 ⁽³⁾
Noberšanās testi:										
- ārējās virsmas	—	—	F/5.1.	F/5.1.	F/5.1.	F/5.1.	F/5.1.	—	F/5.1.	F/5.1.
- iekšējās virsmas	—	I/2	—	I/2	—	I/2	I/2	I/2 ⁽²⁾	I/2 ⁽²⁾	I/2
Karstumizturības tests	—	—	C/5	C/5	C/5	C/5	C/5	—	C/5	C/5
Izturības pret jonizējošo starojumu tests	—	C/6	C/6	C/6	C/6	C/6	C/6	—	C/6	C/6
Mitrumizturības tests	—	C/7	C/7	C/7	C/7	C/7	C/7	C/7 ⁽²⁾	C/7	C/7
Gaismas caurlaidības tests	C/9.1.	C/9.1.	C/9.1.	C/9.1.	C/9.1.	C/9.1.	C/9.1.	C/9.1.	C/9.1.	C/9.1.
Optiskās deformācijas tests	C/9.2.	C/9.2.	C/9.2.	C/9.2.	C/9.2.	C/9.2.	C/9.2.	—	—	—
Sekundārā attēla nobīdes tests	C/9.3.	C/9.3.	C/9.3.	C/9.3.	C/9.3.	C/9.3.	C/9.3.	—	—	—
Krāsu izšķiršanas tests	C/9.4.	C/9.4.	C/9.4.	C/9.4.	C/9.4.	C/9.4.	C/9.4.	—	—	—
Izturības pret mainīgu temperatūru tests	—	C/8	—	C/8	—	C/8	C/8	C/8 ⁽²⁾	C/8 ⁽²⁾	C/8
Ugunsizturības tests	—	C/10	—	C/10	—	C/10	C/10	C/10 ⁽²⁾	C/10 ⁽²⁾	C/10
Izturības pret ķīmisko vielu iedarbību tests	—	C/11	—	C/11	—	C/11	C/11	C/11 ⁽²⁾	C/11 ⁽²⁾	C/11

⁽¹⁾ Turklāt šis tests saskaņā ar III L pielikuma 3. punktu jāveic arī dubultstikliem.⁽²⁾ Ja no iekšpuses ir plastmasas pārklājums.⁽³⁾ Šis tests jāveic, kritiena augstumam esot 4 m + 25/- 0 mm; savukārt, ja rūtis izmantotas kā traktora priekšējie stikli, tad 1,5 m + 25/- 0 mm.

NB: Tāda norāde kā K/3 tabulā nozīmē, ka attiecīgais tests un atbilstības prasības aprakstītas III K pielikuma 3. punktā.

8.2.2. Neplīstošā stikla rūtij piešķir detaļas tipa apstiprinājumu, ja tā atbilst visām prasībām, kas noteiktas attiecīgajos noteikumos, kuri norādīti iepriekšējā tabulā.

9. NEPLĪSTOŠĀ STIKLA TIPĀ APSTIPRINĀJUMA GROZĪŠANA VAI ATTIECINĀŠANA UZ CITU TIPU

9.1. Par visām neplīstošā stikla rūšu izmaiņām vai – priekšējo stiklu gadījumā – par visiem priekšējiem stikliem, kas pievienoti grupai, jāpaziņo administratīvajai iestādei, kas apstiprinājusi neplīstošā stikla rūts tipu. Šī iestāde var vai nu:

- 9.1.1. atzīt, ka izdarītajām izmaiņām nevarētu būt vērā ņemama negatīva ietekme un – priekšējo stiklu gadījumā – to jaunais tips atbilst apstiprinātajai priekšējo stiklu grupai, un pēc visiem rādītājiem neplīstošā stikla rūts atbilst noteiktajām prasībām, vai
- 9.1.2. no tehniskā dienesta, kas ir atbildīgs par testu veikšanu, pieprasīt papildu ziņojumu par testiem.
- 9.2 **Paziņošana**
- 9.2.1. Par detaļas tipa apstiprināšanu, apstiprinājuma noraidījumu vai attiecināšanu uz citu tipu dalībvalstīm ziņo saskaņā ar 5.3. punktā noteikto procedūru.
- 9.2.2. Kompetentajai iestādei, kas piešķirusi detaļas tipa apstiprinājuma attiecinājumu uz citu tipu, katrā paziņojumā par attiecinājumu uz citu tipu jānorāda paziņojuma numurs.
10. RAŽOŠANAS ATBILSTĪBA
- 10.1. Stiklojumam no neplīstošā stikla, kam saskaņā ar šo un nākamajiem pielikumiem piešķirts tipa apstiprinājums, jābūt izgatavotam tā, lai tas atbilstu apstiprinātajam tipam un 6., 7. un 8. punktā izklāstītajām prasībām.
- 10.2. Lai pārbaudītu, vai 10.1. punkta prasības ir ievērotas, jāveic pastāvīgas ražojumu pārbaudes.
- 10.3. Detaļas tipa apstiprinājuma saņēmējam:
- 10.3.1. jānodrošina ražojumu kvalitātes kontroles pasākumi;
- 10.3.2. jābūt pieejamām iekārtām, kas vajadzīgas katra apstiprinātā tipa ražojumu atbilstības pārbaudēm;
- 10.3.3. jāreģistrē dati par testu rezultātiem un jā sagatavo papildu dokumenti ⁽¹⁾, kuru glabāšanas ilgums jānosaka, vienojoties ar administratīvo iestādi;
- 10.3.4. jāanalizē visos testos iegūtie rezultāti, lai pārbaudītu un nodrošinātu ražojumu parametru vienveidību, nosakot pieļaujamās atšķirības rūpnieciskajā ražošanā;
- 10.3.5. jānodrošina, lai katram ražojuma tipam veiktu vismaz III O pielikumā noteiktos testus; un
- 10.3.6. jānodrošina, lai gadījumos, kad paraugiem vai testam izmantojamajiem attiecīgo detaļu gabaliem testos konstatē neatbilstību attiecīgajam tipam, ņemtu papildu paraugus un veiktu tiem testus.
- Jāveic visi pasākumi, kas vajadzīgi, lai atjaunotu konkrētā ražojumu veida atbilstību apstiprinātajam tipam.
- 10.4. Kompetentā iestāde jebkurā laikā var pārbaudīt metodes, kas piemērojamas, lai pārbaudītu katra ražojuma atbilstību (sk. III O pielikuma 1.3. punktu).
- 10.4.1. Katras inspekcijas laikā jāuzrāda inspektoram testu dati un ražošanas uzskaites dati.
- 10.4.2. Inspektors var ņemt paraugus izlases veidā testu veikšanai ražotāja laboratorijā. Paraugu obligāto skaitu nosaka, ņemot vērā paša ražotāja veikto pārbaūžu rezultātus.
- 10.4.3. Konstatējot, ka ražojumu kvalitāte ir neapmierinoša, vai, ja ir jāaplicina saskaņā ar 10.4.2. punktu veikto testu rezultātu derīgums, inspektors var ņemt paraugus nosūtīšanai tehniskajam dienestam, kas veicis detaļas tipa apstiprināšanas testus.
- 10.4.4. Atbildīgā iestāde var veikt visus šajā direktīvā paredzētos testus.
- 10.4.5. Gadā parasti veic divas inspekcijas. Ja šo inspekciju laikā konstatē neapmierinošus rezultātus, tad kompetentajai iestādei jānodrošina, lai, cik iespējams ātri, veiktu visus pasākumus ražojumu atbilstības atjaunošanai.

(1) Saplišanas testa rezultāti ir jāreģistrē pat tad, ja nav nepieciešama fotokopija.

11. SANKCIJAS PAR RAŽOJUMU NEATBILSTĪBU
 - 11.1. Detaļas tipa apstiprinājumu, kas piešķirts neplīstošā stikla rūts tipam saskaņā ar šo direktīvu, var anulēt gadījumos, kad nav ievērotas 10.1. punktā noteiktās prasības.
 - 11.2. Ja dalībvalsts anulē tipa apstiprinājumu, ko tā iepriekš piešķirusi, tai par to tūlīt jāpaziņo pārējām dalībvalstīm, nosūtot detaļas tipa apstiprinājuma sertifikāta kopiju, uz kuras sertifikāta apakšā drukātiem burtiem ir uzraksts "DETAĻAS TIPA APSTIPRINĀJUMS ANULĒTS", kā arī datums un paraksts.
12. RAŽOŠANAS GALĪGA IZBEIGŠANA

Ja detaļas tipa apstiprinājuma saņēmējs galīgi izbeidz kāda tipa neplīstošā stikla rūšu ražošanu, kurš apstiprināts saskaņā ar šo direktīvu, viņam par to jāinformē iestāde, kas piešķirusi tipa apstiprinājumu. Šai iestādei savukārt par to jāpaziņo pārējām dalībvalstīm, nosūtot III B pielikumā sniegtā parauga paziņojuma par detaļas tipa apstiprināšanu kopiju.
13. PAR DETAĻAS TIPA APSTIPRINĀŠANAS TESTU VEIKŠANU ATBILDĪGO TEHNISKO DIENESTU UN ŠĀDU APSTIPRINĀJUMU PIEŠĶĪRĒJU ADMINISTRATĪVO IESTĀŽU NOSAUKUMI UN ADRESES

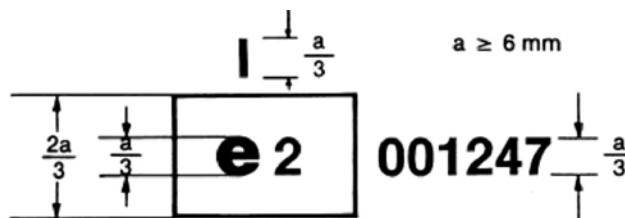
Katrai dalībvalstij jāpaziņo pārējām dalībvalstīm un Komisijai par detaļas tipa apstiprināšanas testiem atbildīgo tehnisko dienestu un EK detaļas tipa apstiprinājuma piešķirēju administratīvo iestāžu nosaukumi un adreses, uz kurām jānosūta detaļas tipa apstiprinājuma sertifikāti un sertifikāti, kur norādīts, ka attiecīgajā dalībvalstī izsniegts detaļas tipa apstiprinājums noraidīts vai anulēts.

Papildinājums

DETAĻAS TIPA APSTIPRINĀJUMA ZĪMJU PARAUGI

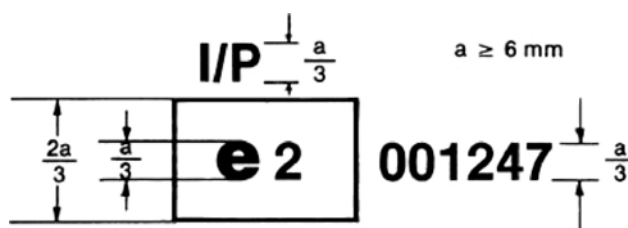
(Sk. III A pielikuma 5.5. punktu)

Priekšējie stikli no rūdīta stikla:

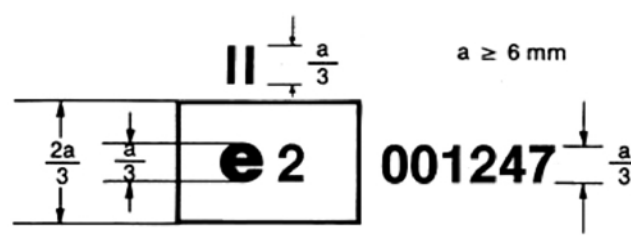
Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie priekšējā stikla no rūdīta stikla, norādīts, ka šī detaļa saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Priekšējie stikli no rūdīta stikla ar plastmasas pārklājumu:

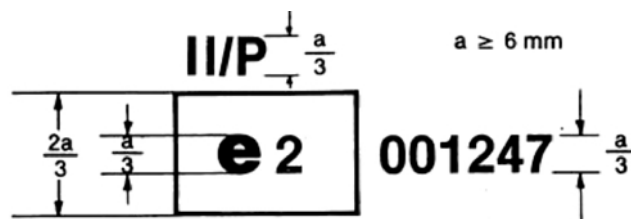
Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie priekšējā stikla no rūdīta stikla ar plastmasas pārklājumu, norādīts, ka šī detaļa saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Priekšējie stikli no parastā laminētā stikla:

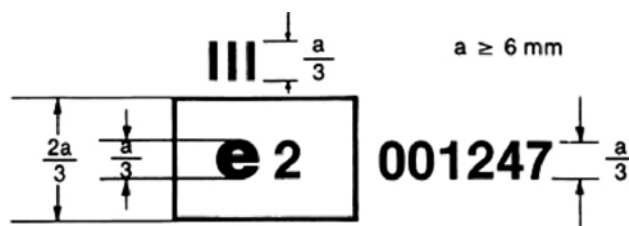
Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie priekšējā stikla no parastā laminētā stikla, norādīts, ka šī detaļa saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Priekšējie stikli no parastā laminētā stikla ar plastmasas pārklājumu:

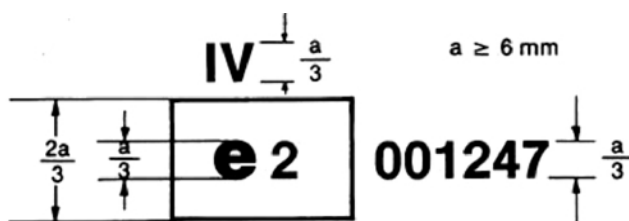
Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie priekšējā stikla no parastā laminētā stikla ar plastmasas pārklājumu, norādīts, ka šī detaļa saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Priekšējie stikli no rūdīta laminētā stikla:

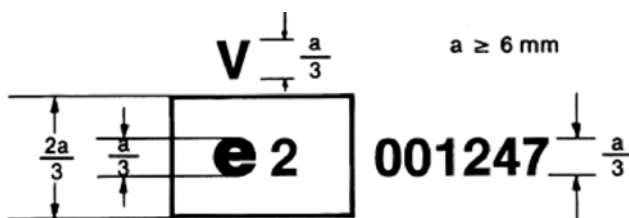
Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie priekšējā stikla no rūdīta laminētā stikla, norādīts, ka šī detaļa saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Stikla-plastmasas priekšējie stikli:

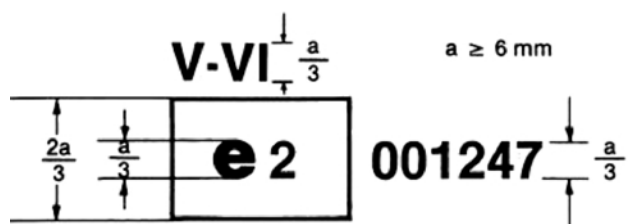
Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie stikla-plastmasas priekšējā stikla, kam piemērojams III pielikuma C 9.1.4.2. apakšpunkts, norādīts, ka šī detaļa saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli un kam redzamās gaismas caurlaidība ir mazāka nekā 70 %:

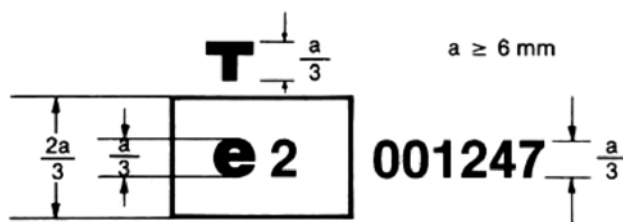
Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie stikla rūts, kas nav priekšējais stikls un uz ko attiecas III C pielikuma 9.1.4.2. punkta prasības, norādīts, ka šī detaļa saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Dubultstikli, kuriem redzamās gaismas caurlaidība ir mazāka par 70 %:

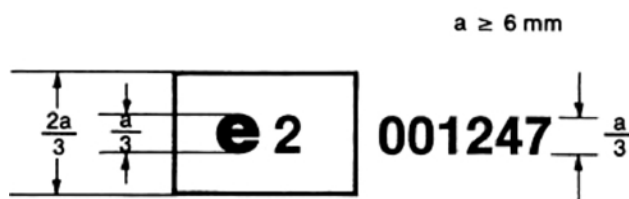
Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie dubultstikla, norādīts, ka šī detaļa saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli un ko izmanto par traktoru priekšējiem stikliem:

Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie stikla rūts, norādīts, šī detaļa, kura paredzēta izmantošanai par traktora priekšējo stiklu, saskaņā ar šo direktīvu apstiprināta Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

Stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli un kā redzamās gaismas caurlaidība ir lielāka par 70 %:

Attēlā redzamajā detaļas tipa apstiprinājuma zīmē, kas piestiprināta pie stikla rūts, kura nav priekšējais stikls un uz kuru attiecas III C pielikuma 9.1.4.1. punkta prasības, norādīts, ka detaļas tips saskaņā ar šo direktīvu apstiprināts Francijā (e 2) ar detaļas tipa apstiprinājuma numuru 001247.

III B PIELIKUMS

Administratīvās iestādes nosaukums

(Maksimālais izmērs: A4 (210 × 297 mm))

Paziņojums par

- EK detaļas tipa apstiprināšanu,
- EK detaļas tipa apstiprinājuma noraidījumu,
- detaļas tipa apstiprinājuma attiecinājumu uz citu tipu,
- detaļas tipa apstiprinājuma anulēšanu ⁽¹⁾ nepilstošā stikla rūts tipam saskaņā ar Direktīvu 2009/144/EK

EK tipa apstiprinājuma Nr. Attiecinājuma uz citu tipu Nr.

1. Nepilstošā stikla rūts kategorija:
.....
2. Stikla rūts apraksts (sk. 1., 2., 3., 4., 5., 6. un 7 ⁽¹⁾) papildinājumu un priekšējiem stikliem - sarakstu, kas atbilst 8. papildinājumam:
.....
.....
3. Tirdzniecības nosaukums vai preču zīme:
.....
4. Ražotāja nosaukums un adrese:
.....
.....
5. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums un adrese:
.....
6. Iesniegts detaļas tipa apstiprināšanai (datums):
.....
7. Par tipa apstiprināšanas testu veikšanu atbildīgais tehniskais dienests:
.....
8. Diena, kad sniegts ziņojums par testiem:
.....
9. Ziņojuma par testiem numurs:
.....
10. Detaļas tipa apstiprinājums piešķirts/noraidīts/attiecināts uz citu tipu/anulēts ⁽¹⁾:
.....

11. Tipa apstiprinājuma attiecinājuma pamatojums:

.....
.....
.....

12. Piezīmes:

.....
.....
.....

13. Vieta:

14. Datums:

15. Paraksts:

16. Pielikumā pievienots to dokumentu saraksts, kuri attiecas uz detaļas tipa apstiprināšanu un kuri iesniegti administratīvajā iestādē, kas piešķirusi apstiprinājumu. Šos dokumentus var saņemt pēc pieprasījuma.

(¹) Atbilstīgi svītrot.

1. papildinājums

RŪDĪTA STIKLA PRIEKŠĒJIE STIKLI

(Galvenie un sekundārie parametri saskaņā ar III D vai III I pielikumu)

Detaļas tipa apstiprinājuma Nr. Attiecinājuma uz citu tipu Nr.

Galvenie parametri

- Profila kategorija:
- Biezuma kategorija:
- Priekšējā stikla nominālais biezums:
- Plastmasas pārklājuma(-u) īpašības un tips:
- Plastmasas pārklājuma(-u) biezums:

Sekundārie parametri

- Materiāla veids (ar pārklājumu, pludinātais, lokšņu stikls):
- Stikla iekrāsojums:
- Plastmasas pārklājuma iekrāsojums:
- Ievietoti elektriskie vadi (īr/nav):
- Ievietotas pretapžilbināšanas joslas (īr/nav):

Piezīmes:

.....

.....

.....

.....

.....

Pievienotie dokumenti: priekšējo stiklu saraksts (sk. 8. papildinājumu).

2. papildinājums

VIENMĒRĪGI RŪDĪTA STIKLA RŪTIS, KAS NAV PRIEKŠĒJIE STIKLI

(Galvenie parametri un sekundārie parametri saskaņā ar III E vai III I pielikumu)

Detaļas tipa apstiprinājuma Nr. Attiecinājuma uz citu tipu Nr.

Galvenie parametri

- Citi stikli, kas nav priekšējie stikli (ir/nav):
- Traktora(-u) priekšējie stikli:
- Profila kategorija:
- Rūdišanas procesa raksturojums:
- Biezuma kategorija:
- Plastmasas pārklājuma(-u) parametri un tips:

Sekundārie parametri

- Materiāla veids (ar pārklājumu, pludinātais, lokšņu stikls):
- Stikla iekrāsojums:
- Plastmasas pārklājuma iekrāsojums:
- Ievietoti elektriskie vadi (ir/nav):
- Ievietotas pretapžilbināšanas joslas (ir/nav):

Apstiprinātie rādītāji

- Maksimālais laukums (plakana stikla):
- Minimālais leņķis:
- Maksimālais izklājuma laukums (izliekta stikla):
- Segmenta maksimālais augstums:

Piezīmes:

.....

.....

.....

.....

.....

Pievienotie dokumenti: priekšējo stiklu saraksts (vajadzības gadījumā) (sk. 8. papildinājumu).

3. papildinājums

LAMINĒTĀ STIKLA PRIEKŠĒJIE STIKLI

(no parastā stikla, apstrādāta stikla vai stikla ar plastmasas pārklājumu)

(Galvenie parametri un sekundārie parametri saskaņā ar III F, III H vai III I pielikumu)

Detaļas tipa apstiprinājuma Nr. Attiecinājuma uz citu tipu Nr

Galvenie parametri

- Stikla slāņu skaits:
- Starplāņu skaits:
- Priekšējā stikla nominālais biezums:
- Starplāņa(-u) nominālais biezums:
- Stikla īpašā apstrāde:
- Starpslāņa(-u) īpašības un tips:
- Plastmasas pārklājuma(-u) īpašības un tips:

Sekundārie parametri

- Materiāla veids (ar pārklājumu, pludinātais, lokšņu stikls):
- Stikla iekrāsojums (bezkrāsas/ietonēts):
- Plastmasas pārklājuma(-u) (pilnīga/daļēja) iekrāsojums:
- Ievietoti elektriskie vadi (ir/nav):
- Ievietotas pretapžilbināšanas joslas (ir/nav):

Piezīmes:

.....

.....

.....

.....

.....

Pievienotie dokumenti: priekšējo stiklu saraksts (sk. 8. papildinājumu).

4. papildinājums

LAMINĒTĀ STIKLA RŪTIS, KAS NAV PRIEKŠĒJIE STIKLI

(Galvenie parametri un sekundārie parametri saskaņā ar III G vai III I pielikumu)

Detaļas tipa apstiprinājuma Nr. Attiecinājuma uz citu tipu Nr

Galvenie parametri

- Citi stikli, kas nav priekšējie stikli (ir/nav):
- Traktora(-u) priekšējie stikli:
- Stikla slāņu skaits:
- Starpslāņu skaits:
- Biezuma kategorija:
- Starpslāņa(-u) niminālais biezums:
- Stikla īpašā apstrāde:
- Starpslāņa(-u) īpašības un tips:
- Plastmasas pārklājuma(-u) īpašības un tips:
- Plastmasas pārklājuma(-u) biezums:

Sekundārie parametri

- Materiāla veids (ar pārklājumu, pludinātais, lokšņu stikls):
- Starpslāņa (pilnīga/daļēja) iekrāsojums:
- Stikla iekrāsojums:
- Plastmasas pārklājuma(-u) iekrāsojums:
- Ievietoti elektriskie vadi (ir/nav):
- Ievietotas pretapžilbināšanas joslas (ir/nav):

Piezīmes:

.....

.....

.....

.....

.....

Pievienoti dokumenti: priekšējo stiklu saraksts (vajadzības gadījumā) (sk. 8. papildinājumu).

5. papildinājums

SIKLA-PLASTMASAS PRIEKŠĒJIE STIKLI

(Galvenie parametri un sekundārie parametri saskaņā ar III J pielikumu)

Detaļas tipa apstiprinājuma Nr.Attiecinājuma uz citu tipu Nr

Galvenie parametri

- Profila kategorija:
- Plastmasas slāņu skaits:
- Stikla nominālais biezums:
- Stikla apstrāde (ir/nav):
- Priekšējā stikla nominālais biezums:
- Par starpslāni izmantotā(-o) plastmasas slāņa(-u) nominālais biezums:
- Par starpslāni izmantotā(-o) plastmasas slāņa(-u) īpašības un tips:
- Plastmasas ārējā slāņa īpašības un tips:

Sekundārie parametri

- Materiāla veids (ar pārklājumu, pludinātais, lokšņu stikls):
- Stikla iekrāsojums:
- Plastmasas slāņa(-u) (pilnīgs/daļējs) iekrāsojums:
- Ievietoti elektriskie vadi (ir/nav):
- Ievietotas pretapžilbināšanas joslas (ir/nav):

Piezīmes:

.....

.....

.....

.....

.....

Pievienotie dokumenti: priekšējo stiklu saraksts (sk. 8. papildinājumu).

6. papildinājums

STIKLA-PLASTMASAS RŪTIS, KAS NAV PRIEKŠĒJIE STIKLI

(Galvenie parametri un sekundārie parametri saskaņā ar III K pielikumu)

Daļas tipa apstiprinājuma Nr. Attiecinājuma uz citu tipu Nr

Galvenie parametri

- Citi stikli, kas nav priekšējie stikli (ir/nav):
- Traktora(-u) priekšējie stikli:
- Plastmasas slāņu skaits:
- Stikla sastāvdaļas biezums:
- Stikla sastāvdaļas apstrāde (ir/nav):
- Rūts nominālais biezums:
- Par starpslāni izmantotā(-o) plastmasas slāņa(-u) nominālais biezums:
- Par starpslāni izmantotā(-o) plastmasas slāņa(-u) īpašības un tips:
- Plastmasas ārējā slāņa īpašības un tips:

Sekundārie parametri

- Materiāla veids (ar pārklājumu, pludinātais, lokšņu stikls):
- Stikla iekrāsojums (bezkrāsas/ietonēts):
- Plastmasas slāņa vai slāņu iekrāsojums (pilnīgs/daļējs):
- Ievietoti elektriskie vadi (ir/nav):
- Ievietotas pretapzīlbināšanas joslas (ir/nav):

Piezīmes:

.....

.....

.....

.....

.....

Pievienotie dokumenti: priekšējo stiklu saraksts (vajadzības gadījumā) (sk. 8. papildinājumu).

7. papildinājums

DUBULTSTIKLI

(Galvenie parametri un sekundārie parametri saskaņā ar III L pielikumu)

Detaļas tipa apstiprinājuma Nr. Attiecinājuma uz citu tipu Nr

Galvenie parametri

- Dubultstikla veids (simetrisks/asimetrisks):
- Atstarpes niminālais izmērs:
- Montāžas paņēmieni:
- Katra stikla tips saskaņā ar III E, III G, III I, III K pielikumu:

Pievienotie dokumenti

Par abām simetrisko dubultstiklu rūtīm viena veidlapa, kas atbilst pielikumam, pēc kura rūtis testētas vai apstiprinātas.

Par katru asimetrisko dubultstiklu rūti viena veidlapa, kas atbilst pielikumiem, pēc kura rūtis testētas vai apstiprinātas.

Piezīmes:

.....

.....

.....

.....

.....

8. papildinājums

PRIEKŠĒJO STIKLU SARAKSTA SATURS (1)

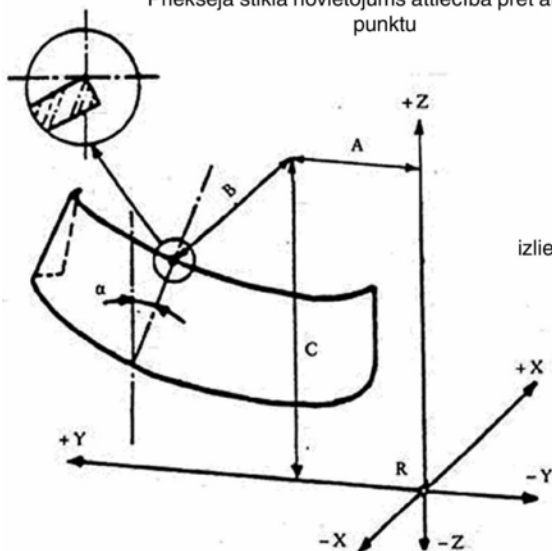
Par katru priekšējo stiklu, uz ko attiecas šis detaļas tipa apstiprinājums, sniedz vismaz šādu informāciju:

- Traktora ražotājs:
- Traktora tips:
- Izklājuma laukums (F):
- Segmenta augstums (h):
- Izliekuma rādiuss (r):
- Uzstādīšanas lenkis (α):
- Atskaites punkta koordinātas (A, B, C) attiecībā pret priekšējā stikla augšmalas centru:
-

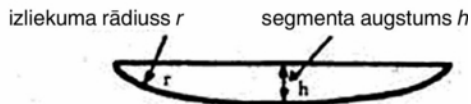
Priekšējā stikla parametrs F

Priekšējā stikla novietojums attiecībā pret atskaites punktu

Priekšējā stikla parametri r un h

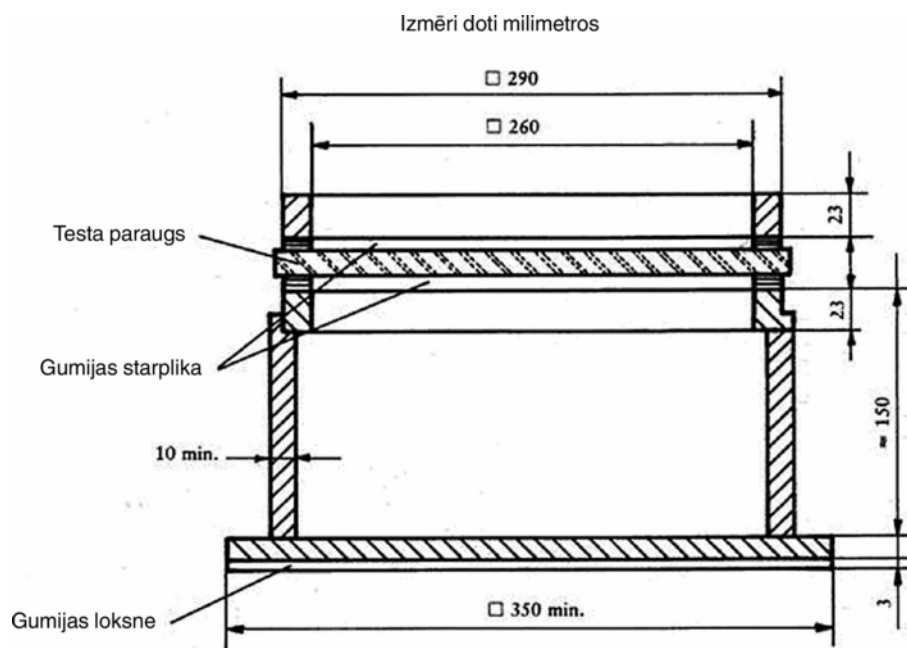
(1) Šis saraksts jāpievieno šā pielikuma 1., 2. (vajadzības gadījumā), 3. un 5. papildinājumam.

III C PIELIKUMS

Vispārīgi testu nosacījumi

1. SAPLĪŠANAS TESTI
 - 1.1. Stikla rūti, kam veic testu, nedrīkst stingri nostiprināt; tomēr to var pa visu perimetru piestiprināt pie tādas pašas stikla rūts ar līmlenti.
 - 1.2. Lausku iegūšanai izmanto apmēram 75 g smagu āmuru vai kādu citu ierīci ar līdzvērtīgu iedarbību. Trieciena punktā izliekuma rādiuss ir $0,2 \pm 0,05$ mm.
 - 1.3. Katrā norādītajā trieciena punktā jāveic viens tests.
 - 1.4. Jāveic lausku pārbaude, izmantojot kontaktkopēšanai domāto fotopapīru, tā eksponēšanu sākot ne vēlāk kā 10 sekundes pēc trieciena un pārtraucot ne vēlāk kā 3 minūtes pēc trieciena. Ņem vērā tikai tumšākās līnijas, kas raksturo sākotnējo plīsumu. Iegūtie plīsumu fotoattēli jāglabā laboratorijā.
2. LODES TRIECIENA TESTS
 - 2.1. **Tests ar 227 g smagu lodi**
 - 2.1.1. Aparatūra
 - 2.1.1.1. Rūdīta tērauda lode, kuras masa ir 227 ± 2 g un diametrs – apmēram 38 mm.
 - 2.1.1.2. Ierīce lodes palaišanai brīvam kritienam no augstuma, kas vēl jāprecizē, vai ierīce, kura piešķir lodei ātrumu, kas ir vienāds ar brīvā kritienā sasniegto ātrumu. Ja izmanto ierīci lodes izmešanai, tad ātrumam jābūt ± 1 % no brīvā kritienā sasniegtā ātruma.
 - 2.1.1.3. Tāda balsta armatūra, kā parādīts 1. attēlā, ko veido tērauda rāmji, kuri novietoti cits virs cita, ar 15 mm platām mehāniski apstrādātām malām, kas pārklātas ar aptuveni 3 mm biežām un 15 mm platām gumijas starplikām, kuru cietība ir 50 IRHD (starptautiskie gumijas cietības grādi).

Apakšējais rāmis balstās uz aptuveni 150 mm augstas tērauda kārbas. Testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu fiksē ar augšējo rāmi, kura masa ir apmēram 3 kg. Balsta rāmis ir piemētināts apmēram 12 mm biežai tērauda plāksnei, kas novietota uz grīdas un zem kā ir apmēram 3 mm biezas gumijas loksne ar cietību 50 IRHD (starptautiskie gumijas cietības grādi).

1. attēls – Balsta rāmis lodes testa veikšanai

- 2.1.2. Testa apstākļi
- Temperatūra: 20 ± 5 °C.
 - Spiediens: 860 mbar līdz 1 060 mbar.
 - Relatīvais mitrums: 60 ± 20 %.
- 2.1.3. Testam izmantojamais attiecīgās detaļas gabals
- Testam izmantojamajam attiecīgās detaļas gabalam jābūt plaknam un kvadrātveida ar malas garumu $300 + 10/-0$ mm.
- 2.1.4. Kārtība
- Testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu vismaz četras stundas pirms testa iztur norādītajā temperatūrā.
- Testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu ievieto balsta armatūrā (2.1.1.3. punkts). Testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala plaknei jābūt perpendikulārai lodes kustības virzienam ar pieļaujamo novirzi 3° .
- Triecienu punktam jābūt ne tālāk par 25 mm no testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala ģeometriskā centra, ja lodes kritiena augstums nepārsniedz 6 m, un ne tālāk par 50 mm no testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala centra, ja lodes kritiena augstums pārsniedz 6 m. Lodei jāsasaskaras ar attiecīgās detaļas gabala virsmu, kas būtu neplīstošā stikla rūtis ārējā virsmā, ja attiecīgo stiklu piemontētu pie traktora. Ar lodī atļauts izdarīt tikai vienu triecienu.
- 2.2. **Tests ar 2 260 g smagu lodī**
- 2.2.1. Aparatūra
- 2.2.1.1. Rūdīta tērauda lode, kuras masa ir $2\ 260 \pm 20$ g un diametrs – apmēram 82 mm.
- 2.2.1.2. Ierīce lodes palaišanai brīvam kritienam no augstuma, kas vēl jāprecizē, vai ierīce, kura piešķir lodei ātrumu, kas ir vienāds ar brīvā kritienā sasniegto ātrumu. Ja izmanto ierīci lodes izmešanai, tad ātrumam jābūt ± 1 % no brīvā kritienā sasniegtā ātruma.
- 2.2.1.3. Balsta armatūra ir tāda, kā parādīts 1. attēlā un identiska 2.1.1.3. punktā aprakstītajai.
- 2.2.2. Testa apstākļi
- Temperatūra: 20 ± 5 °C.
 - Spiediens: 860 mbar līdz 1 060 mbar.
 - Relatīvais mitrums: 60 ± 20 %.
- 2.2.3. Testam izmantojamais attiecīgās detaļas gabals
- Testam izmantojamam attiecīgās detaļas gabalam jābūt plaknam un kvadrātveida ar malas garumu $300 + 10/-0$ mm vai izgrieztam no priekšējā stikla vai citu izliekto neplīstošā stikla rūšu plaknākās daļas.
- Testēt var arī veselu priekšējo stiklu vai citas izliektas neplīstošā stikla rūtis. Tādā gadījumā jānodrošina, lai neplīstošā stikla rūtis pietiekami saskartos ar balstu.
- 2.2.4. Kārtība
- Testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu vismaz četras stundas pirms testa iztur norādītajā temperatūrā.
- Testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu ievieto balsta armatūrā (2.1.1.3. punkts). Testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala plaknei jābūt perpendikulārai lodes kustības virzienam ar pieļaujamo novirzi 3° .
- Veicot testu stikla-plastmasas stiklojumam, testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu balstam piestiprina ar skavām.
- Triecienu punktam jābūt ne tālāk par 25 mm no testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala ģeometriskā centra. Lodei jāsasaskaras ar testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala virsmu, kas būtu neplīstošā stikla rūtis iekšējā virsmā, ja attiecīgais stikls būtu piemontēts pie traktora. Ar lodī atļauts izdarīt tikai vienu triecienu.

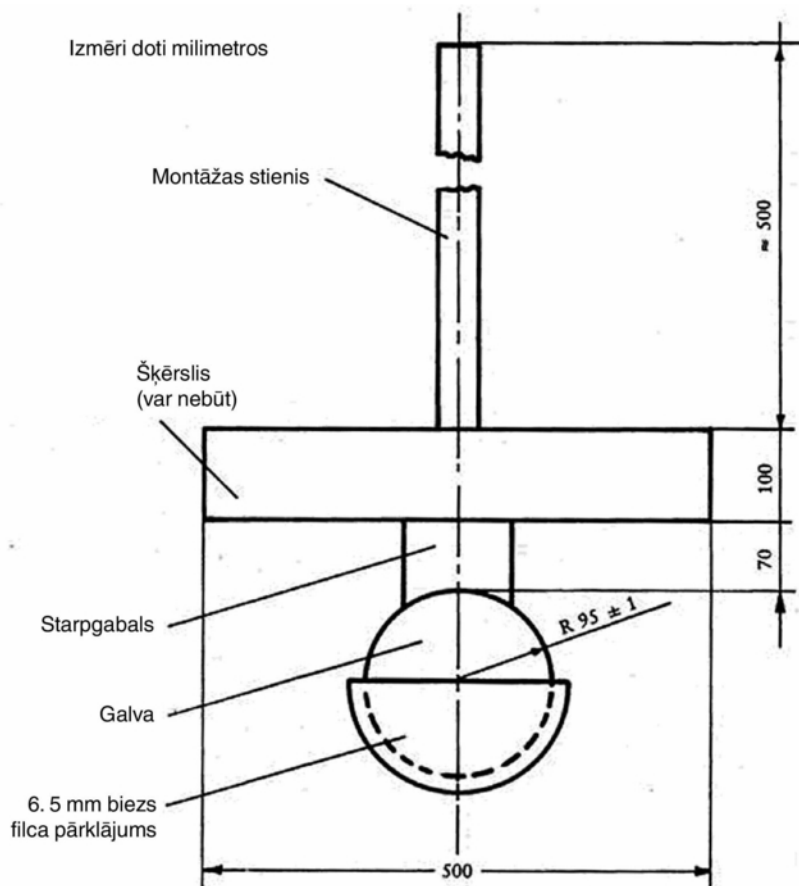
3. GALVAS FORMAS ATSVARA TESTS

3.1. Aparatūra

- 3.1.1. Atsvars, kam ir galvas forma – lode vai puslode – un kas izgatavots no laminētas cietkoksnes, kura klāta ar maināmu filcu, un ar koka šķērslī vai bez tā. Starp šķērslī un montāžas stieni šķērslī pretējā pusē sfēriskā daļa sa-stiprināta ar kakla veida starpgabalu.

Izmēri atbilst 2. attēlā parādītajiem.

Aparatūras kopējā masa ir $10 \pm 0,2$ kg.

2. attēls – Galvas formas atsvars

- 3.1.2. Ierīce galvas formas atsvara palaišanai brīvam kritienam no augstuma, kas vēl jāprecizē, vai ierīce, kura piešķir atsvaram ātrumu, kas ir vienāds ar brīvā kritienā sasniegto ātrumu.

Ja izmanto ierīci galvas formas atsvara palaišanai, tad pielaidei jābūt $\pm 1\%$ no ātruma, kas ir vienāds ar brīvā kri-tienā sasniegto ātrumu.

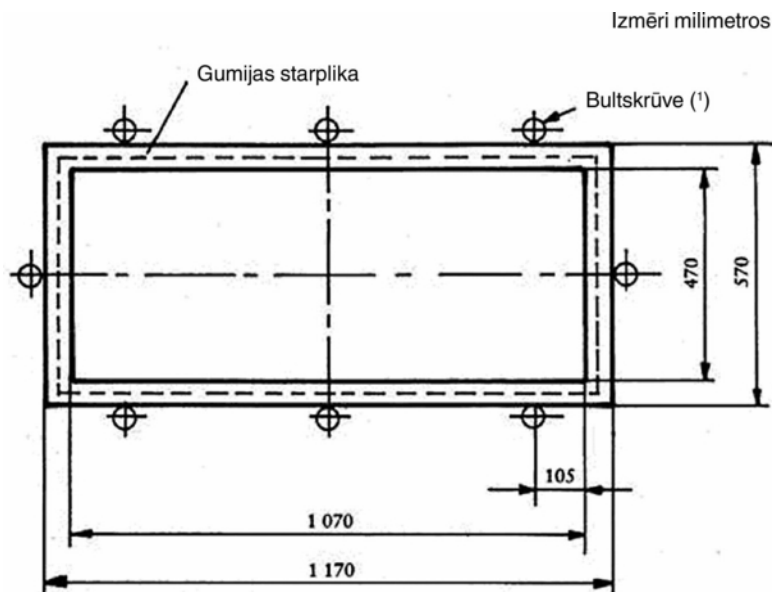
- 3.1.3. Plakanu testam izmantojamu attiecīgās detaļas gabalu testu veikšanai izmantojamā balsta armatūra parādīta 3. attēlā. Balsta armatūra sastāv no diviem viena virs otra novietotiem tērauda rāmjiem ar 50 mm platām mehāniski apstrādātām malām, kas pārklātas ar aptuveni 3 mm biežām un 15 ± 1 mm platām gumijas starplikām ar cietību 70 IRHD (starptautiskie gumijas cietības grādi).

Augšējo rāmi piespiež apakšējam rāhim ar vismaz astoņām bultskrūvēm.

3.2. Testa apstākļi

- 3.2.1. Temperatūra: 20 ± 5 °C.
- 3.2.2. Spiediens: 860 mbar līdz 1 060 mbar.

- 3.2.3. Relatīvais mitrums: $60 \pm 20 \%$.

3. attēls – Balsts, lai veiktu galvas formas atsvara testu

(¹) Minimālais ieteicamais M 20 griezes moments ir 30 Nm.

3.3. Kārtība

3.3.1. Plakanu testam izmantojamu attiecīgās detaļas gabalu tests

Plakanu attiecīgās detaļas gabalu, kā garums ir $1\,100 \pm 5/-2$ mm un platums $500 \pm 5/-2$ mm, vismaz četras stundas tieši pirms testa iztur pastāvīgā 20 ± 5 °C temperatūrā. Attiecīgās detaļas gabalu nostiprina uz balsta armatūras (3.1.3. punkts); bultskrūves pievelk tā, lai attiecīgās sastāvdaļas paraugs testa laikā nepavirzītos vairāk kā par 2 mm. Testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala plaknei jābūt stingri perpendikulārai atsvara kustības virzienam. Atsvaram jāsaduras ar attiecīgās detaļas gabala virsmu 40 mm rādiusā no tā ģeometriskā centra, šī virsma būtu neplīstošā stikla rūs iekšējā virsma, ja minētā rūs būtu piemontēta pie traktora; atļauts izdarīt tikai vienu triecienu.

Triecienu virsmas filca pārklājums jāmaina ik pēc 12 testiem.

3.3.2. Vesela priekšējā stikla testi (izmanto tikai krišanas augstumam, kas ir mazāks vai vienāds ar 1,5 m)

Priekšējo stiklu brīvi novieto uz balsta ar 3 mm biezas 70 IRHD cietu gumijas sloksnes paliktņi, saskares virsmas platums pa visu perimetru ir apmēram 15 mm. Balstu veido no stingra nekustīga gabala, kura forma atbilst priekšējā stikla profilam tā, lai galvas formas atsvars atsistos pret iekšējo virsmu. Vajadzības gadījumā priekšējo stiklu atbilstoši savieno ar balstu. Balsts jānovieto uz nekustīga statīva, uz kura ir apmēram 3 mm bieza 70 IRHD cietas gumijas starplika.

Priekšējā stikla virsmai jābūt stingri perpendikulārai galvas formas atsvara kustības virzienam.

Galvas formas atsvaram jāsaduras ar parauga virsmu 40 mm rādiusā no tā ģeometriskā centra, šī virsma būtu neplīstošā stikla rūs iekšējā virsma, ja minētā rūs būtu piemontēta pie traktora; atļauts izdarīt tikai vienu triecienu.

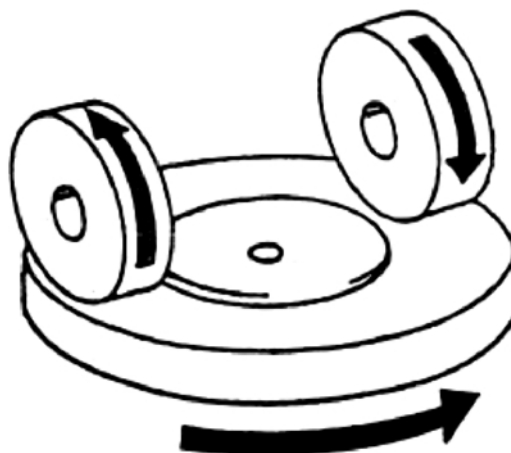
Triecienu virsmas filca pārklājums jāmaina ik pēc 12 testiem.

4. NOBERŠANĀS TESTS

4.1. Aparatūra

4.1.1. Noberzējs instruments ⁽¹⁾, kas shematiski parādīts 4. attēlā, sastāv no:

- horizontāla diska, kas nostiprināts centrā un kas griežas pretēji pulksteņa rādītāju kustības virzienam ar ātrumu 65 līdz 75 apgr./min, un

4. attēls – Noberzēja instrumenta shēma

- divām līdzsvarotām paralēlām svirām, pie kurām piemontēti īpaši abrazīva materiāla riteņi, kas uz lodīšu gultņiem brīvi griežas ap horizontālu asi; abus riteņus testa paraugam piespiež ar spēku, ko rada 500 g liela masa.

Noberzēja instrumenta diskam jāgriežas vienmērīgi vienā plaknē (novirzes no šīs plaknes nedrīkst pārsniegt $\pm 0,05$ mm 1,6 mm attālumā no diska ārējās malas). Riteņiem jābūt piemontētiem tā, lai tad, kad tie saskaras ar rotējošo testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu, tie grieztos pretējos virzienos, katrā apgriezienā to divreiz saspiežot un noberžot apmēram 30 cm² lielu gredzenveida laukumu.

4.1.2. Katra abrazīvā riteņa ⁽²⁾ diametrs ir 45 līdz 50 mm, biezums – 12,5 mm, un tie sastāv no īpaša sīki sasmalcināta abrazīva materiāla, kas iestiprināts vidēji cietā gumijā. Riteņiem jābūt 72 \pm 5 IRDH cietiem, to mēra četros punktos, kas atrodas vienādā attālumā uz noberzēšanas virsmas centra līnijas, spiedienu pieliek vertikāli pa riteņa diametru, mērījumus nolasa 10 sekundes pēc tam, kad pielikts pilns spiediens.

Abrazīvos riteņus jāsaģatavo lietošanai, tos ļoti lēni griežot pret plakana stikla loksni lai nodrošinātu, ka to virsma ir pilnīgi līdzena.

4.1.3. Gaismas avots, ko veido kvēlspuldze, kuras kvēldiegs iestiprināts paralēlā caurulē ar izmēriem 1,5 mm \times 1,5 mm \times 3 mm. Spriegumam lampas kvēldiegā jābūt tādā, lai tā krāsas temperatūra būtu 2 856 K \pm 50 K. Spriegums jāstabilizē ar precizitāti \pm 1/1 000 V. Sprieguma mērīšanas ierīcei jābūt ar attiecīgu precizitāti.

4.1.4. Optiskā sistēma, ko veido lēca ar fokusa attālumu f , kas ir vismaz 500 mm, ar hromatisko aberāciju korekciju. Lēcas pilns atvērums nedrīkst pārsniegt $f/20$. Attālumu starp lēcu un gaismas avotu noregulē tā, lai iegūtu gandrīz paralēlu gaismas staru kūli. Ievieto diafragmu gaismas staru kūļa diametra samazināšanai līdz 7 mm \pm 1 mm. Šai diafragmai jābūt 100 \pm 50 mm attālumā no lēcas gaismas avotam pretējā pusē.

⁽¹⁾ Piemērotu noberzēju instrumentu ražo *Teledyne Taber* (Amerikas Savienotās Valstis).

⁽²⁾ Piemērotus abrazīvos riteņus var iegādāties no *Teledyne Taber* (Amerikas Savienotās Valstis).

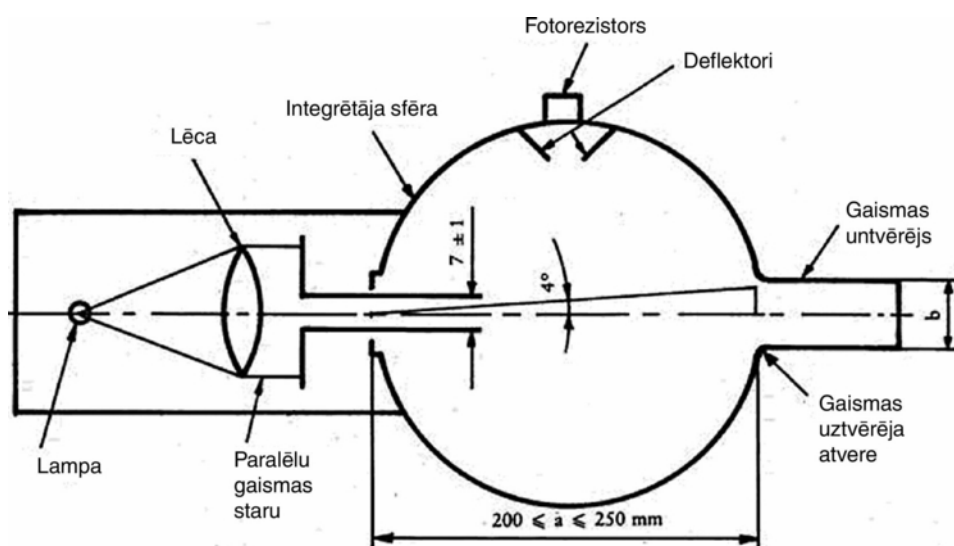
- 4.1.5. Ierīce izkļiedētās gaismas mērīšanai (sk. 5. attēlu), ko veido fotorezistors ar integrējošo sfēru, kuras diametrs ir 200 līdz 250 mm. Sfērai ir atveres gaismas ieejai un izejai. Gaismas ieejas atverei jābūt apaļai, un tās diametram jābūt vismaz divas reizes lielākam par gaismas staru kūļa diametru. Gaismas stara izejas atvere paredzēta vai nu ar gaismas uztvērēju, vai atstarošanas statīvu saskaņā ar turpmāk 4.4.3. punktā aprakstīto kārtību. Ja gaismas starā nav ievietots testam izmantojamās attiecīgās detaļas gabals, gaismas uztvērējs absorbē visu gaismu.

Gaismas stara asij jāiet caur stara ieejas un izejas atveres centru. Gaismas stara izejas atveres diametram b jābūt $2a \tan 4^\circ$, kur a ir sfēras diametrs.

Fotorezistora montāžai jābūt tādai, lai tajā nenokļūtu gaisma tieši no stara ieejas atveres vai no atstarošanas statīva.

Integrējošās sfēras un atstarošanas statīva iekšējām virsmām jābūt ar vienādu atstarošanas spēju, vienādu pārklājumu un neselektīvām. Fotorezistora izejas strāvas pieļaujamā nelinearitāte visā izmantotajā gaismas intensitātes diapazonā nedrīkst pārsniegt $\pm 2\%$.

Instrumenta konstrukcijai jābūt tādai, lai galvanometra rādītājs nenovirzītos tad, kad sfēra ir aptumšota. Visa aparatūra regulāri jāpārbauda atbilstīgi noteikta aptumšojuma kalibrēšanas standartiem. Ja mērījumi aptumšojumā veikti ar tādām iekārtām vai tādām metodēm, kuras atšķiras no iepriekš noteiktajām, mērījumu rezultāti vajadzības gadījumā jākorrigē tā, lai tie sakristu ar rezultātiem, kas iegūti, izmantojot iepriekš aprakstīto aparatūru.

5. attēls – Aptumšojuma mērītājs

4.2. Testa apstākļi

- 4.2.1. Temperatūra: $20 \pm 5^\circ\text{C}$.
- 4.2.2. Spiediens 860 mbar līdz 1 060 mbar.
- 4.2.3. Relatīvais mitrums: $60 \pm 20\%$.

4.3. Testam izmantojamie attiecīgo detaļu gabali

Testam izmantojamiem attiecīgo detaļu gabaliem jābūt plakaniem un kvadrātveida ar malas garumu 100 mm, to abām virsmām jābūt līdzenām un paralēlām, vajadzības gadījumā to centrā ir urbums stiprināšanai $6,4 + 0,2/0$ mm diametrā.

4.4. Kārtība

Noberšanās testu veic tai testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala parauga virsmai, kas būtu nepļīstošā stikla rīts ārējā virsmā, ja attiecīgais stikls būtu piemontēts pie traktora, kā arī stikla rīts ar plastmasas pārklājumu iekšējai virsmai.

- 4.4.1. Tieši pirms un pēc noberšanās testam izmantojamās attiecīgo detaļu gabalus notīra šādi:
- zem tīra tekoša ūdens strūkļas noslauka ar tīru linaudekla gabalu;
 - noskalo ar destilētu vai demineralizētu ūdeni;
 - nopūš sausu ar skābekli vai slāpekli;
 - iespējamās ūdens paliekas uzmanīgi nosusina ar mitru linaudeklu. Ja vajadzīgs, nožāvē, viegli iespiežot starp diviem linauduma gabaliem.

Apstrādei nedrīkst izmantot nekāda veida ultraskaņas iekārtas. Pēc notīrīšanas testam izmantojamās attiecīgo sastāvdaļu paraugus ņem tikai aiz malām, un novieto tā, lai nebojātu vai nenosmērētu to virsmas.

- 4.4.2. Testam izmantojamās attiecīgo detaļu gabalus vismaz 48 stundas iztur 20 ± 5 °C temperatūrā pie relatīvā mitruma 60 ± 20 %.
- 4.4.3. Testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu novieto pret gaismas stara ieeju integrēšanas sfērā. Leņķis starp testam izmantojamā attiecīgo detaļu gabala virsmas normāli (perpendikulu pret virsmu) un gaismas staru kūļa asi nedrīkst pārsniegt 8°.

Saskaņā ar tabulu izdara četrus mērījumus

Mērījums	ar testa paraugu	ar gaismas uztvērēju	ar atstarošanas statīvu	Mērītais lielums
T ₁	nē	Nē	Jā	Krītošā gaisma
T ₂	jā	Nē	Jā	Gaisma, ko testa paraugs laiž cauri
T ₃	nē	Jā	Nē	Instrumenta izkliedētā gaisma
T ₄	jā	Jā	Nē	Instrumenta un testa parauga izkliedētā gaisma

Viendabīguma noteikšanai mērījumus T₁, T₂, T₃, un T₄ atkārto citās noteiktās testam izmantojamā attiecīgā detaļas gabala vietās.

Aprēķina kopējo gaismas caurlaidības koeficientu $T_i = T_2/T_1$.

Šādi aprēķina difūzās gaismas caurlaidības koeficientu T_d:

$$T_d = (T_4 - T_3(T_2/T_1))/T_1$$

Šādi aprēķina aptumšojuma vai gaismas, vai aptumšojuma un gaismas, vai izkliedētās gaismas procentuālo daudzumu:

$$(T_d/T_i) \times 100 \%$$

Pēc šīs formulas nosaka testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala sākotnējo aptumšojumu, izdarot mērījumus vismaz četros punktos vienādos attālumos parauga noberztajā daļā. Katram testam izmantojamam attiecīgās detaļas gabalam nosaka attiecīgo vidējo vērtību. Četru mērījumu vietā vidējās vērtības noteikšanai var paraugu griezt ar ātrumu 3 apgr./sek. vai lielāku.

Attiecībā uz katru nepļīstošā stikla rūti veic trīs viena veida testus. Aptumšojumu izmanto, lai izmērītu iekšējās virsmas noberzumu pēc tam, kad attiecīgās detaļas gabalam veikts noberšanās tests.

Pēc šīs formulas nosaka testa parauga izkliedēto gaismu noberztajā joslā, izdarot mērījumus vismaz četros punktos, kas atrodas vienādā attālumā parauga noberztajā daļā. Katram testam izmantojamam attiecīgās detaļas gabalam nosaka attiecīgo vidējo vērtību. Četru mērījumu vietā vidējās vērtības noteikšanai var paraugu griezt ar ātrumu 3 apgr./sek. vai lielāku.

- 4.5. Noberšanās tests jāveic tikai pēc tās laboratorijas ieskatiem, kura veic testu, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju. Izņemot stikla -plastmasas materiālus, attiecībā uz izmaiņām starpslānī vai materiāla biezumā, piemēram, parasti nav vajadzīgs veikt turpmākus testus.
- 4.6. **Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji**

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

5. KARSTUMIZTURĪBAS TESTS

5.1. **Kārtība**

Trīs testa paraugus vai vismaz trīs 300 mm × 300 mm testam izmantojamās attiecīgo detaļu gabalus, ko ņemusi laboratorija no trim priekšējiem stikliem vai trim citādām stikla rūtīm un kā viena mala atbilst rūts augšējai malai, sakarsē līdz 100 °C.

Šādā temperatūrā testa paraugu(-s) iztur vismaz divas stundas un pēc tam atdzesē līdz istabas temperatūrai. Ja neplīstošā stikla rūts abas ārējās virsmas ir no neorganiska materiāla, tad testu var veikt, paraugu uz noteiktu laiku vertikāli iegremdējot verdošā ūdenī, novēršot termisko šoku. Ja paraugi izgriezti no priekšējiem stikliem, tad katra šāda testa parauga vienai malai jābūt daļai no priekšējā stikla malas.

5.2. **Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji**

	<i>bezkrāsas</i>	<i>ietonēties</i>
Starpslāņa iekrāsojums	1	2

Pārējiem sekundārajiem parametriem nav nelabvēlīgas ietekmes.

5.3. **Rezultātu interpretācija**

5.3.1. Uzskata, ka karstumizturības testa rezultāti ir pieņemami, ja burbuļi vai citi defekti testam izmantotajam attiecīgās detaļas gabalam neveidojas tālāk par 15 mm no negrieztās malas vai tālāk par 25 mm no grieztās malas, vai tālāk par 10 mm no plaisām, kas var rasties, veicot testu.

5.3.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu vai testa paraugu kopas karstumizturība ir apmierinoša, ja ir izpildīts vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

5.3.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai

5.3.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu vai testa paraugu kopai, rezultāti ir apmierinoši.

6. IZTURĪBAS PRET JONIZĒJOŠO STAROJUMU TESTS

6.1. **Testa metode**

6.1.1. Aparatūra

6.1.1.1. Jonizējošā starojuma avots, ko veido vidēja spiediena dzīvsudraba tvaiku loka lampa ar bezozona tipa cilindrišķu kvarca spuldzi; spuldzes ass ir vertikāla. Lampas nominālais garums ir 360 mm, diametrs – 9,5 mm. Loka garums ir 300 ± 4 mm. Lampa jāpieslēdz pie 750 ± 50 W strāvas.

Var izmantot arī jebkurus citus jonizējošā starojuma avotus, kuriem ir tāda pati iedarbība kā aprakstītajai lampai. Lai pārbaudītu, vai citiem starojuma avotiem ir tāda pati iedarbība, izdara salīdzinājumu, mērot emitētās enerģijas daudzumu pie viļņa garuma 300 līdz 450 nm; visu citu garumu viļņus nodala, izmantojot atbilstīgus filtrus. Alternatīvo avotu tad izmanto kopā ar šiem filtriem.

Attiecībā uz neplīstošā stikla rūtīm, kam nav pietiekamas korelācijas starp šo testu un ekspluatācijas apstākļiem, testa nosacījumi būs jāpārskata.

6.1.1.2. Strāvas transformators un kondensators, kas spuldzei (6.1.1.1. punkts) nodrošina sākotnējo spriegumu vismaz 1 100 V un darba spriegumu 500 ± 50 V.

6.1.1.3. Ierīce testa paraugu nostiprināšanai un griešanai ar ātrumu 1 līdz 5 apgr./min ap starojuma avotu, lai nodrošinātu vienādu iedarbību.

- 6.1.2. Testam izmantojamie attiecīgo detaļu gabali
- 6.1.2.1. Testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu izmērs ir 76 mm × 300 mm.
- 6.1.2.2. Testam izmantojamās attiecīgo detaļu gabalus izgriež laboratorijā no rūšu augšējās daļas tā, lai
- testam izmantojamo rūšu, kas nav priekšējie stikli, gabalu augšējā mala sakristu ar rūs augšējo malu,
 - testam izmantojamo priekšējo stiklu gabalu augšējā mala sakristu ar tās zonas augšējo robežu, kurā saskaņā ar šā pielikuma 9.1.2.2. punktu jāpārbauda un jānosaka redzamās gaismas caurlaidība.

6.1.3. Kārtība

Trim testa paraugiem, pirms uz tiem iedarbojas ar jonizējošo starojumu, pārbauda redzamās gaismas caurlaidību, ko nosaka saskaņā ar šā pielikuma 9.1.1. līdz 9.1.2. punktu. Katra parauga vienu daļu aizsargā pret jonizējošo starojumu, un tad paraugu ievieto aparātā testēšanai garenvirzienā paralēli spuldzes asij 230 mm attālumā no tās. Visā testa laikā paraugu temperatūru uztur 45 ± 5 °C. Katra testa parauga virsmai, kura būtu traktora stiklojuma ārējā virsma, jābūt pagrieztai pret spuldzi. Spuldzi, kas aprakstīta 6.1.1.1. punktā, pakļauj jonizējošā starojuma iedarbībai 100 stundas.

Pēc apstarošanas katram paraugam starojumam pakļautajā daļā atkārtoti izmēra redzamās gaismas caurlaidību.

- 6.1.4. Katru testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu (pavisam trīs) iepriekš aprakstītajā kārtībā apstaro ar jonizējošo starojumu tā, lai tas visos testam izmantojamā stikla parauga punktos uz izmantoto starpslāni iedarbotos tieši tāpat, kā $1\ 400\ \text{W/m}^2$ saules starojums būtu iedarbojies 100 stundu laikā.

6.2. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

	Bezkrāsas	ietonēties
Stikla iekrāsojums	2	1
Starpslāņa iekrāsojums	1	2

Pārējiem sekundārajiem parametriem nav nelabvēlīgas ietekmes.

6.3. Rezultātu interpretācija

- 6.3.1. Uzskata, izturības pret jonizējošo starojumu testa rezultāti ir pieņemami, ja izpildīti šādi nosacījumi:
- 6.3.1.1. kopējā gaismas caurlaidība, kas noteikta saskaņā ar šā pielikuma 9.1.1. līdz 9.1.2. punktu, nesamazinās zem 95 % no tās sākotnējās vērtības pirms apstarošanas un nav mazāka par:
- 6.3.1.1.1. 70 % stikla rūtīm, kas nav priekšējie stikli un kam jāatbilst prasībām attiecībā uz redzamības lauku vadītājam visos virzienos;
- 6.3.1.1.2. 75 % priekšējiem stikliem zonā, kurā jāpārbauda redzamās gaismas caurlaidība saskaņā ar 9.1.2.2. punktu;
- 6.3.1.2. pēc apstarošanas ar jonizējošo starojumu testam izmantojamā stikla paraugs, skatoties pret baltu fonu, var būt mazliet iekrāsojies, tomēr tam nedrīkst būt citu redzamu defektu.
- 6.3.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu vai testa paraugu kopas izturība pret jonizējošo starojumu ir apmierinoša, ja ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:
- 6.3.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai
- 6.3.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr visās turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu vai testa paraugu kopai, rezultāti ir apmierinoši.

7. MITRUMIZTURĪBAS TESTS

7.1. **Kārtība**

Trīs testa paraugus vai vismaz trīs 300 mm × 300 mm testam izmantojamus attiecīgo detaļu gabalus vertikālā stāvoklī uz divām nedēļām ievieto noslēgtā tvertnē, kurā uztur 50 ± 2 °C temperatūru un 95 % ± 4 % relatīvo mitrumu ⁽¹⁾.

Testam izmantojamus attiecīgo detaļu gabalus sagatavo tā, lai

- katra testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala viena mala būtu attiecīgā priekšējā stikla malas daļa,
- tad, ja dažus testam izmantojamus attiecīgo detaļu gabalus testē vienlaicīgi, starp tiem būtu pietiekami lielas atstarpes.

Jāveic piesardzības pasākumi, lai novērstu to, ka kondensāts, kas izveidojies uz testa tvertnes sienām un griestiem, nokļūtu uz testam izmantojamajiem attiecīgo detaļu gabaliem.

7.2. **Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji**

	<i>bezkrāsas</i>	<i>ietonēties</i>
Starpslāņa iekrāsojums	1	2

Pārējiem sekundārajiem parametriem nav nelabvēlīgas ietekmes.

7.3. **Rezultātu interpretācija**

7.3.1. Nepļīstošā stikla rūšu mitrumizturību uzskata par apmierinošu, ja būtiskas izmaiņas nenovēro tālāk par 10 mm no negrieztais malas vai tālāk par 15 mm no grieztās malas pēc tam, kad parastais apstrādātais laminētais stikls divas stundas izturēts atmosfēras gaisā, savukārt stikla rūtis ar plastmasas pārklājumu un plastmasas stiklojums izturēts 48 stundas atmosfēras gaisā.

7.3.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu vai testa paraugu kopas mitrumizturība ir apmierinoša, ja ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

7.3.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai

7.3.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr visās turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu vai testa paraugu kopai, rezultāti ir apmierinoši.

8. IZTURĪBAS PRET MAINĪGU TEMPERATŪRU TESTS

8.1. **Testa metode**

Divus 300 × 300 mm testam izmantojamus attiecīgo detaļu gabalus uz sešām stundām ievieto noslēgtā kamerā – 40 ± 5 °C temperatūrā; pēc tam vienu stundu vai kamēr testa paraugu temperatūra stabilizējas, tos iztur atmosfēras gaisā 23 ± 2 °C temperatūrā. Tad tos uz trim stundām ievieto gaisa plūsmā 72 ± 2 °C temperatūrā. Testam izmantojamus attiecīgo detaļu gabalus pārbauda pēc tam, kad tie novietoti atmosfēras gaisā 23 ± 2 °C temperatūrā un ir atdzisuši līdz šai temperatūrai.

8.2. **Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji**

	<i>bezkrāsas</i>	<i>ietonēties</i>
Plastmasas starpslāņa vai pārklājuma iekrāsojums	1	2

Nevienam citam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

8.3. **Rezultātu interpretācija**

Uzskata, ka izturības pret mainīgu temperatūru testa rezultāti ir apmierinoši, ja testam izmantotajiem attiecīgo detaļu gabaliem nav novērojamas plaisas, caurredzamības pasliktināšanās, slāņu atdalīšanās vai citi acīmredzami bojājumi.

⁽¹⁾ Šādos testa apstākļos nenotiek kondensācija uz testam izmantojamajiem attiecīgo detaļu gabaliem.

9. OPTISKĀS ĪPAŠĪBAS

9.1. Gaismas caurlaidības tests

9.1.1. Aparatūra

9.1.1.1. Gaismas avots, ko veido kvēlspuldze, kuras kvēldiegs iestiprināts paralēlā caurulē ar izmēriem 1,5 mm × 1,5 mm × 3 mm. Spriegumam lampas kvēldiegā jābūt tādām, lai tā krāsas temperatūra būtu 2 856 K ± 50 K. Spriegumu stabilizē ar precizitāti 1/1 000. Instrumentam, ko izmanto, lai mērītu spriegumu, jābūt ar attiecīgu precizitāti.

9.1.1.2. Optiskā sistēma, ko veido lēca, kuras fokusa attālums ir vismaz 500 mm, ar hromatisko aberāciju korekciju. Lēcas pilns atvērums nedrīkst pārsniegt $f/20$. Attālums starp lēcu un gaismas avotu jāneregulē tā, lai iegūtu gandrīz paralēlu gaismas staru kūli.

Ievieto diafragmu gaismas staru kūļa diametra samazināšanai līdz 7 mm ± 1 mm. Šī diafragma ir 100 ± 50 mm attālumā no lēcas gaismas avotam pretējā pusē. Punkts, kurā izdara mērījumus, ir gaismas staru kūļa centrā.

9.1.1.3. Mērīšanas iekārta. Uztvērējam jābūt ar tādu relatīvo spektrālo jutību, kas atbilst CIE (*Commission Internationale de l'Éclairage*) standarta fotooptiskās redzamības fotometriskā novērotāja relatīvajam spektrālās gaismas iedarbīgumam. Uztvērēja jutīgajai virsmai ir difūzs pārklājums, un tai jābūt vismaz divas reizes lielākai par optiskās sistēmas izstarotā gaismas staru kūļa šķērsgriezumu. Ja izmanto integrētāju sfēru, tad sfēras atvēruma šķērsgriezuma laukumam jābūt vismaz divas reizes lielākam par stara paralēlās daļas šķērsgriezuma laukumu.

Uztvērēja un ar to saistītā mērinstrumenta linearitātei jābūt labākai par 2 % no izmantojamās skalas daļas. Uztvērējam jābūt novietotam uz gaismas stara ass.

9.1.2. Kārtība

Uztvērēja mērinstrumentu neregulē tā, lai tas rādītu 100 iedaļas, kad neplīstošā stikla rūtis ir ievietota gaismas stara ceļā. Kad uz uztvērēju gaisma nekrīt, instrumenta rādījumam jābūt vienādam ar nulli.

Neplīstošā stikla rūti novieto no uztvērēja attālumā, kas ir aptuveni vienāds ar pieckārtīgu uztvērēja diametru. Neplīstošā stikla rūti ievieto starp diafragmu un uztvērēju un iestāda tādā virzienā, lai gaismas staru kūļa krišanas leņķis būtu $0^\circ \pm 5^\circ$. Neplīstošā stikla rūtij nosaka redzamās gaismas caurlaidības koeficientu un visos punktos, kuros izdara mērījumus, nolasa mērinstrumenta rādījumu iedaļu skaitu n . Redzamās gaismas caurlaidības koeficients ir vienāds ar $n/100$.

9.1.2.1. Priekšējiem stikliem var izmantot vienu no divām metodēm – vai nu izmantojot testa paraugu, kas izgriezts no priekšējā stikla plakanākā daļas, vai īpaši sagatavotu plakānu kvadrātu no tāda paša materiāla un ar tādām pašām biežuma īpašībām kā attiecīgajam priekšējā stiklam, mērījums izdara pa stikla rūtis normāli (perpendikulu).

9.1.2.2. Testu veic I zonā, kas noteikta šā pielikuma 9.2.5.2. punktā.

9.1.2.3. Traktoriem, kuriem nevar noteikt 9.2.5.2. punktā definēto I' zonu, testu veic I' zonā, kas noteikta šā pielikuma 9.2.5.3. punktā.

9.1.3. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

	bezkrāsas	ietonēties
Stikla iekrāsojums	1	2
Starpslāņa iekrāsojums	1	2
(laminētiem priekšējiem stikliem)		
	nav iekļauts	iekļauts
Ēnotas un/vai sliktāk caurredzamas joslas	1	2

Pārējiem sekundārajiem parametriem nav nelabvēlīgas ietekmes.

9.1.4. Rezultātu interpretācija

9.1.4.1. Redzamās gaismas caurlaidības koeficients, kas noteikts saskaņā ar 9.1.2. punktu, priekšējiem stikliem nedrīkst būt mazāks par 75 %, bet visam pārējam stiklojumam – ne mazāks par 70 %.

9.1.4.2. Logiem, kuri atrodas vietās, kas būtiski neietekmē vadītāja redzamības lauku (piemēram, stiklots jumts), redzamās gaismas caurlaidības koeficients rūtij var būt mazāks par 70 %. Logi, kuriem redzamās gaismas caurlaidības koeficients ir zemāks par 70 %, jāmarķē ar attiecīgu simbolu.

9.2. **Optiskās deformācijas tests**

9.2.1. Piemērošanas joma

Aprakstītā metode ir projekciju metode, pēc kuras var novērtēt neplīstošā stikla rūts radīto optisko deformāciju.

9.2.1.1. Definīcijas

9.2.1.1.1. Optiskā novirze: leņķis starp faktisko un šķietamo punkta virzienu, kas redzams caur neplīstošā stikla rūti, šā leņķa lielums ir atkarīgs no skatīšanās līnijas leņķa, stikla rūts biezuma un slīpuma, kā arī tā izliekuma rādiusa krustpunktā ar skatīšanās līniju.

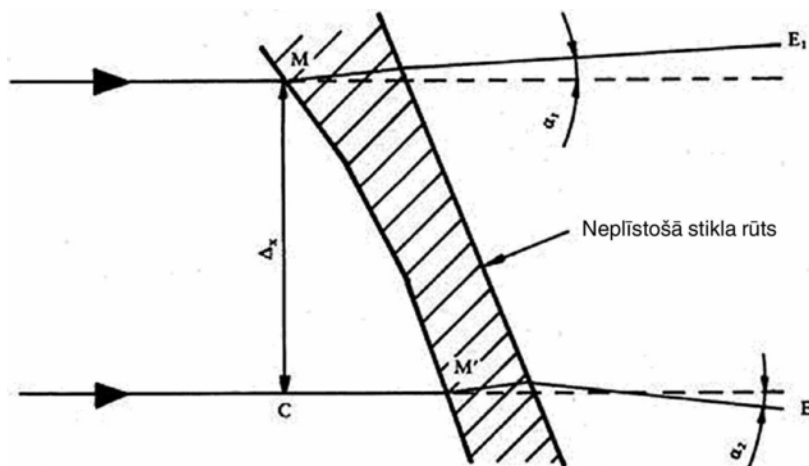
9.2.1.1.2. Optiskā deformācija virzienā MM' : leņķiskās novirzes Δ_α algebriskā starpība, ko mēra starp diviem punktiem M un M' uz neplīstošā stikla rūts virsmas; attālums starp šiem diviem punktiem ir tāds, ka starp to projekcijām plaknē taisnā leņķī pret skatīšanās virzienu ir attālums Δ_x (sk. 6. attēlu).

Novirzi pretēji pulksteņa rādītāja virzienam uzskata par pozitīvu, bet novirzi pulksteņa rādītāja virzienā – par negatīvu.

9.2.1.1.3. Optiskā deformācija punktā M : optiskās deformācijas maksimums visos virzienos MM' no punkta M .

9.2.1.2. Aparatūra

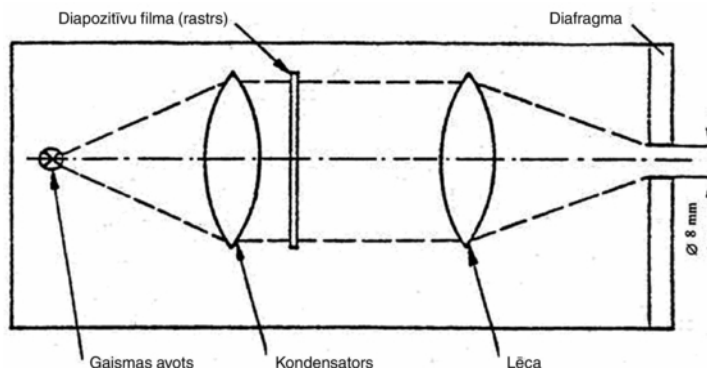
Metode saistīta ar atbilstīgas diapozitīvu filmas (rastra) projicēšanu uz ekrāna caur neplīstošā stikla rūti, kam veic testu. Optisko deformāciju nosaka pēc projicētā attēla izmaiņām, gaismas līnijā ievietojot neplīstošā stikla rūti, kam veic testu. Aparatūra sastāv no daļām, kuru montāža parādīta 9. Attēlā.

6. attēls – Optiskās deformācijas shematiskais attēls

Piezīmes: $\Delta_\alpha = \alpha_1 - \alpha_2$, t.i., optiskā deformācija virzienā MM' .

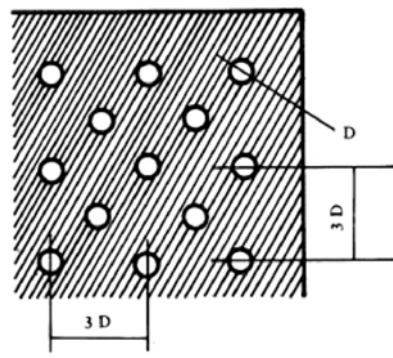
$\Delta_x = MC$ t.i., attālums starp divām taisnām līnijai paralēlām taisnēm, kas iet caur punktiem M un M' .

7. attēls – Projektora optiskā shēma

9.2.1.2.1. Kvalitatīvs projektors ar spēcīgu punktveida gaismas avotu, kam, piemēram, ir šādi parametri:

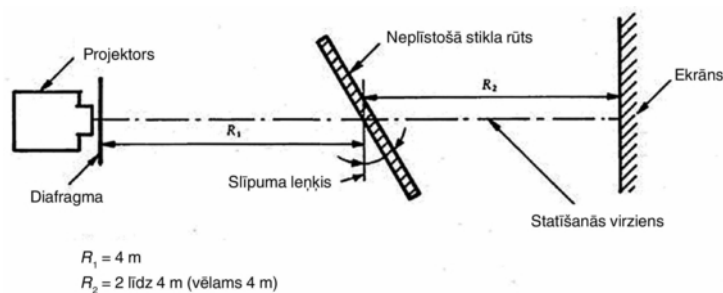
- fokusa attālums vismaz 90 mm,
- atvēruma apmēram 1/2,5,
- 150 W kvarca halogēnu lampa (ja izmanto bez filtra),
- 250 W kvarca halogēnu lampa (ja lieto zaļo filtru),

8. attēls – Diapozitīvu filmas daļa palielinājumā

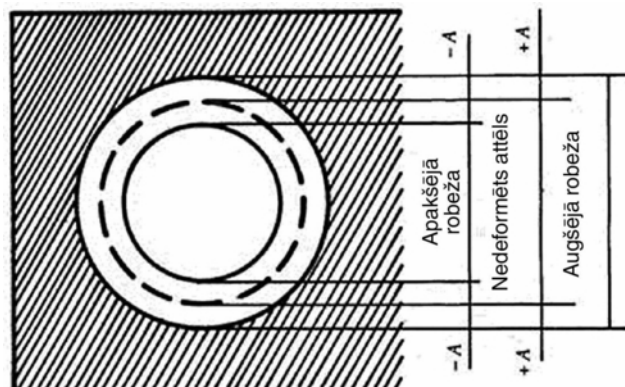
Projektors shematiski parādīts 7. attēlā. Diafragma 8 mm diametrā novietota apmēram 10 mm attālumā no priekšējās lēcas.

9.2.1.2.2. Diapozitīvu filmām (rastriem) ir, piemēram, mazi caurspīdīgi aplīši uz tumša fona (sk. 8. attēlu). Lai mērījumu kļūda nepārsniegtu 5 %, diapozitīvu filmām jābūt pietiekami kvalitatīvām un kontrastainām. Bez nepīstošā stikla rūtis, kam veic testu, aplīšu izmēram jābūt tādām, lai to projekcija būtu aplī ar diametru $((R_1 + R_2)/R_1) \Delta_x$, kur $\Delta_x = 4$ mm (sk. 6. un 9. attēlu).

9. attēls – Optiskās deformācijas testa aparātūras izkārtojums

- 9.2.1.2.3. Statīvs, vēlams tāds statīvs, ar kuru neplīstošā stikla rūti var grozīt un skenēt gan horizontāli, gan vertikāli.
- 9.2.1.2.4. Pārbaudes šablons, lai noteiktu izmēru izmaiņas gadījumos, kad novērtēšana jāizdara ātri. Piemērots šablons parādīts 10. Attēlā.

10. attēls – Pārbaudes šablons

- 9.2.1.3. Kārtība

- 9.2.1.3.1. Vispārīgi noteikumi

Neplīstošā stikla rūti nostiprina statīvā (9.2.1.2.3. punkts) vajadzīgajā slīpumā. Testa attēlu projicē caur pārbaudāmo daļu. Lai pārbaudītu visu vajadzīgo daļu, neplīstošā stikla rūti pagriež, vai arī pārvieto horizontālā vai vertikālā virzienā.

- 9.2.1.3.2. Novērtēšana, izmantojot pārbaudes šablonu

Ja ātrs novērtējums ar pieļaujamo kļūdu 20 % ir pietiekams, tad pēc novirzes izmaiņas robežvērtības $\Delta\alpha_L$ un neplīstošā stikla rūts attāluma līdz ekrānam R_2 aprēķina A vērtību (sk. 10. Attēlu)

$$A = 0,145 \Delta\alpha_L \cdot R_2$$

Sakarību starp projicētā attēla diametra Δd izmaiņām un leņķisko novirzi $\Delta\alpha$ aprēķina pēc formulas:

$$\Delta d = 0,29 \Delta\alpha \cdot R_2$$

Kur

Δd izteikts milimetros,

A izteikts milimetros,

$\Delta\alpha_L$ izteikts loka minūtēs,

$\Delta\alpha$ Izteikts loka minūtēs, un

R_2 izteikts metros.

- 9.2.1.3.3. Mērījumi ar fotoelektrisku ierīci

Ja jāizdara precīzi mērījumi ar robežvērtības kļūdu, kas ir mazāka par 10 %, tad uz projekcijas ass izmēra plankuma platumu Δd vietā, kurā spilgtums ir 0,5 no plankuma maksimālā spilgtuma.

- 9.2.1.4. Rezultātu izteikšana

Novērtē neplīstošā stikla rūts radīto optisko deformāciju, izmērot Δd visos virsmas punktos un virzienos, lai atrastu Δd maksimālo vērtību.

9.2.1.5. Alternatīva metode

Papildus projekcijas metodei atļauts izmantot strioskopisko metodi ar noteikumu, ka saglabājas mērījumu precizitāte, kas noteikta 9.2.1.3.2. un 9.2.1.3.3. punktā.

9.2.1.6. Attālumam Δ_x jābūt 4 mm.

9.2.1.7. Priekšējam stiklam jābūt piemontētam tādā pašā slīpumā, kā tas piemontēts pie traktora.

9.2.1.8. Projekcijas asīm horizontālajā plaknē jābūt apmēram perpendikulārām pret priekšējā stikla projekciju šajā plaknē.

9.2.2. Mērījumus veic I zonā, kā definēts šā pielikuma 9.2.5.2. punktā.

9.2.2.1. Traktoriem, kuriem nevar noteikt I zonu, kā tā definēta šī pielikuma 9.2.5.2. punktā, mērījumus veic zonā I', kā tā definēta šā pielikuma 9.2.5.3. punktā.

9.2.2.2. Traktora tips

Tests jāatkārto, ja priekšējo stiklu paredzēts izmantot tāda tipa traktoram, kuram priekšējās redzamības lauks ir citāds nekā tādu tipu traktoriem, kuriem priekšējais stikls jau ir apstiprināts.

9.2.3. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

9.2.3.1. Materiāla veids

Slīpēts stikls (ar pārklājumu)

1

Pludinātais stikls

1

Lokšņu stikls

2

9.2.3.2. Citi sekundārie parametri

Nevienam citam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

9.2.4. Paraugu skaits

Jāiesniedz četri paraugi testa veikšanai.

9.2.5. Redzamības zonas noteikšana traktoru priekšējiem stikliem

9.2.5.1. Redzamības zonu nosaka pēc:

9.2.5.1.1. atskaites punkta, kas definēts Direktīvas 2008/2/EK I pielikuma 1.2. punktā. Šis punkts turpmāk apzīmēts ar O;

9.2.5.1.2. taisnes OQ, kas iet horizontāli caur atskaites punktu un ir perpendikulāra traktora garenvirziena vidusplaknei.

9.2.5.2. Zona I ir priekšējā stikla zona, ko nosaka pēc priekšējā stikla krustošanās līnijas ar četrām šādām plaknēm:

P_1 — vertikāla plakne, kas iet caur punktu O un ar traktora garenvirziena vidusplakni veido 15° leņķi pa kreisi,

P_2 — vertikāla plakne, kas simetriska plaknei P_1 attiecībā pret traktora garenvirziena vidusplakni.

Ja tas nav iespējams (piemēram, ja traktoram nav simetriskas garenvirziena vidusplaknes), tad plakne P_2 ir plaknei P_1 simetriska plakne attiecībā pret traktora garenvirziena plakni, kas iet caur atskaites punktu,

P_3 — plakne, kas krusto taisni OQ un veido 10° leņķi virs horizontālās plaknes,

P_4 — plakne, kas krusto taisni OQ un veido 8° leņķi zem horizontālās plaknes.

9.2.5.3. Traktoriem, kuriem nevar noteikt I zonu, saskaņā ar šā pielikuma 9.2.5.2. punktu, I' zonu veido visa priekšējā stikla virsma.

9.2.6. Rezultātu interpretācija

Attiecībā uz optisko deformāciju priekšējā stikla tipu uzskata par apmierinošu, ja četru testa veikšanai iesniegto paraugu radītā optiskā deformācija I zonā vai I' zonā nepārsniedz 2 loka minūtes.

9.2.6.1. Mērījumus nedrīkst veikt 100 mm platā perifērijas zonā.

9.2.6.2. Ja priekšējie stikli nav vienā gabalā, tad mērījumus nedrīkst veikt 35 mm platā joslā no rūts malas, kas var būt blakus šķēršim.

9.3. **Sekundārā attēla nobīdes tests**

9.3.1. Piemērošanas joma

Atzītas ir divas testēšanas metodes:

- Mērķa tests un
- Kolimācijas teleskopa tests.

Šīs testa metodes vajadzības gadījumā var izmatot gan detaļas tipa apstiprināšanai, gan kvalitātes kontrolei vai ražošanas novērtēšanai.

9.3.1.1. Mērķa tests

9.3.1.1.1. Aparatūra

Pēc šīs metodes apgaismotu mērķi apskata caur neplīstošā stikla rūti. Mērķis var būt izveidots tā, lai ar testu varētu vienkārši noteikt, vai stikls der vai neder.

Ieteicams, lai mērķis atbilstu vienam no šādiem tipiem:

- a) apgaismots aplveida mērķis, kā ārējais diametrs ir D , atrodas pretī η loka minūtes lielam leņķim punktā, kurš ir x metru attālumā (11.a attēls);vai
- b) tāds apgaismots aplveida mērķis ar tumšu plankumu, kura izmēri ir tādi, lai attālumā D no plankuma malas līdz tuvākajam punktam apla iekšpusē tas atrastos pretī η loka minūtes lielam leņķim punktā, kas ir x metru attālumā (11.b attēls);

kur:

- η ir sekundārā attēla nobīdes leņķa robežvērtība,
- x ir attālumš no neplīstošā stikla rūts līdz mērķim (vismaz 7 m),

D Aprēķina pēc formulas:

$$D = x \cdot \tan \eta$$

Apgaismoto mērķi veido gaismas kamera, kā aptuvenie izmēri ir 300 mm × 300 mm × 150 mm un kā priekšpusi ērtāk izveidot no stikla, kurš pārklāts ar gaismu necaurlaidīgu melnu papīru vai melnu krāsu. Kameru apgaismo ar piemērotu gaismas avotu. Kameras iekšpusē ir baltas matētas krāsas pārklājums. Var būt piemēroti izmantot citu formu mērķus, piemēram 14. attēlā parādītos. Pieļaujams, ka mērķa vietā izmanto arī projekcijas sistēmu, apskatot iegūtos attēlus uz ekrāna.

9.3.1.1.2. Kārtība

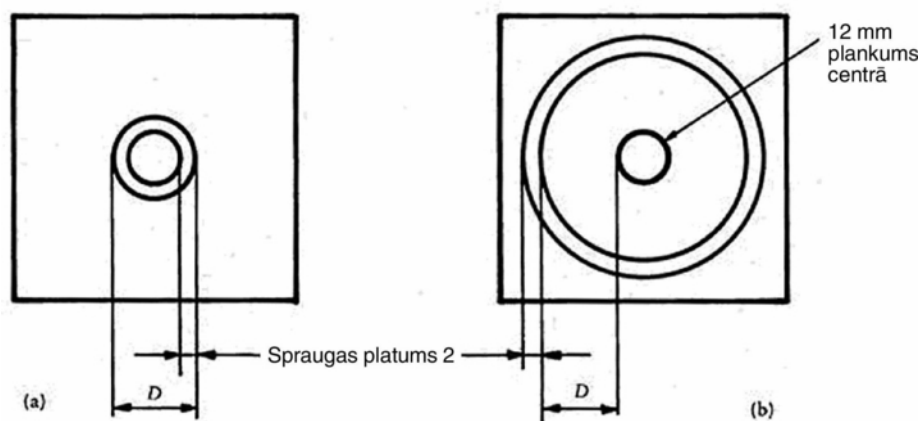
Piemērotā statīvā vajadzīgajā slīpumā nostiprina neplīstošā stikla rūti tā, lai varētu izdarīt novērojumus horizontālā plaknē, kas iet caur mērķa centru.

Uz gaismas kameru jāskatās tumšā vai pustumšā telpā caur katru pārbaudāmā laukuma daļu, lai konstatētu iespējamo sekundārā attēla rašanos saistībā ar apgaismoto mērķi. Neplīstošā stikla rūti pagriež, lai nodrošinātu, ka pastāvīgi tiek ievērots pareizais skatīšanās virziens. Lai skatītos, var izmantot monokulāru.

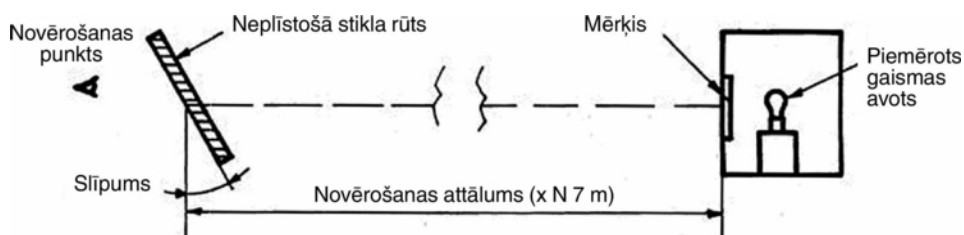
9.3.1.1.3. Rezultātu izteikšana

Nosaka, vai

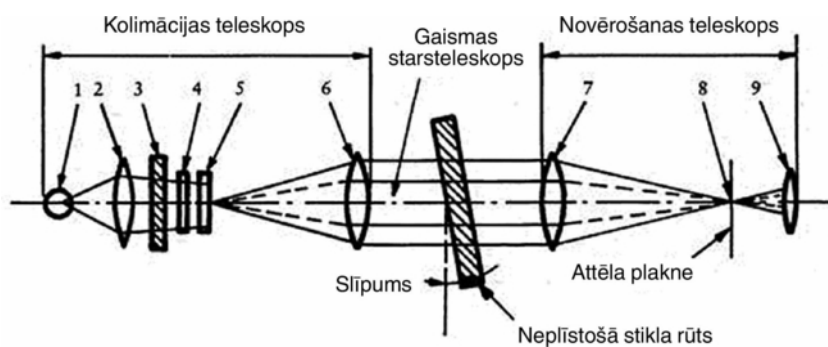
- tad, ja izmanto mērķi a (sk. 11.a attēlu), apla primārais un sekundārais attēls nenobīdās viens no otra, t.i., vai nav pārsniegta η robežvērtība, vai
- tad, ja izmanto mērķi b (sk. 11.b attēlu), plankuma sekundārais attēls nobīdās aiz apla iekšējās malas pieskares punkta, t.i., vai ir pārsniegta η robežvērtība.

11. attēls – Mērķu izmēri

12. attēls – Aparatūras izvietojums

1. Lampas spuldze.
2. Kondensatora atvērums > 8,6 mm.
3. Slīpēta stikla ekrāna atvērums > kondensatora atvērums.
4. Krāsu filtrs ar centrālo atveri apmēram 0,3 mm diametrā; diametrs > 8,6 mm.
5. Polāro koordinātu plate, diametrs > 8,6 mm.
6. Ahromatiska lēca, $f \geq 86$ mm, atvērums 10 mm.
7. Ahromatiska lēca, $f \geq 86$ mm, atvērums 10 mm.
8. Melns plankums, diametrs apmēram 0,3 mm.
9. Ahromatiska lēca, $f = 20$ mm, atvērums ≤ 10 mm.

13. attēls – Aparatūra kolimācijas teleskopa testam

9.3.1.2. Kolimācijas teleskopa tests

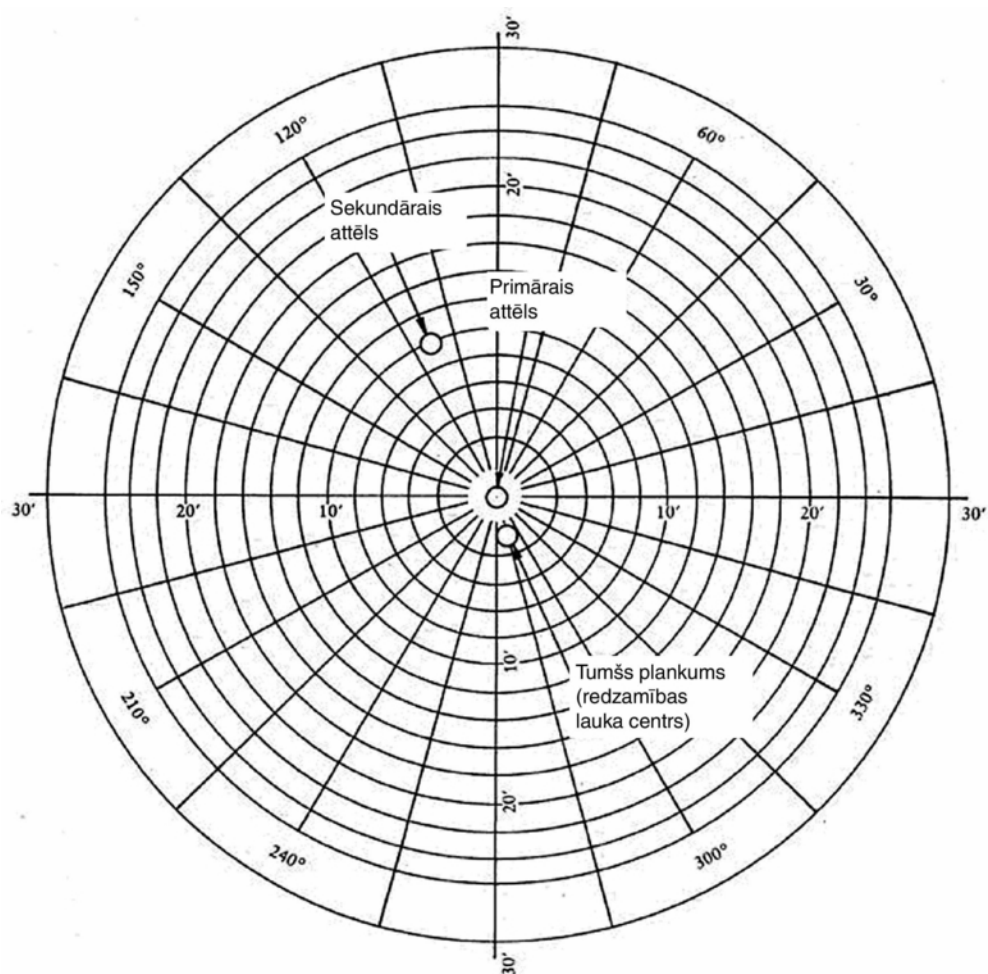
Vajadzības gadījumā piemēro šajā punktā aprakstīto kārtību.

9.3.1.2.1. Aparatūra

Aparatūra sastāv no kolimatora un teleskopa, un to var uzstādīt atbilstīgi 13. attēlam. Tomēr var izmantot arī jebkuru līdzvērtīgu optisko sistēmu.

9.3.1.2.2. Kārtība

Kolimācijas teleskops bezgalībā veido polāro koordinātu sistēmu ar spožu punktu tās centrā (sk. 14. Attēlu). Novērošanas teleskopa fokusa plaknē uz optiskās ass novieto nelielu gaismu necaurlaidīgu plankumu, kā diametrs ir mazliet lielāks nekā projicētajam spožajam punktam, tādējādi aizsedzot spožo punktu.

14. attēls – Piemērs novērojumam ar kolimācijas teleskopa testa metodi

Ja testam izmantojamo attiecīgās detaļas gabalu, kas uzrāda sekundāro attēlu, novieto starp teleskopu un kolimatoru, tad noteiktā attālumā no polāro koordinātu centra parādās otrs, mazāk spožs plankums. Sekundārā attēla nobīdi var noteikt kā attālumu starp punktiem, kas redzami novērošanas teleskopā (sk. 14. attēlu). (Attālums starp tumšo plankumu un gaišo punktu polāro koordinātu sistēmas centrā raksturo optisko nobīdi.)

9.3.1.2.3. Rezultātu izteikšana

Neplīstošā stikla rūti vispirms caurskata, lai noteiktu zonu, kurā veidojas labākais sekundārais attēls. Šo zonu pēc tam pārbauda ar kolimācijas teleskopa sistēmu noteiktā krišanas leņķī. Izmēra maksimālo sekundārā attēla nobīdi.

9.3.1.3. Novērošanas virzienam horizontālajā plaknē jābūt apmēram perpendikulāram pret priekšējā stikla projekciju šajā plaknē.

9.3.2. Mērījumus izdara atbilstīgi traktora kategorijai zonās, kas noteiktas 9.2.2. punktā.

9.3.2.1. Traktora tips

Tests ir jāatkārto, ja priekšējo stiklu paredzēts izmantot tāda tipa traktoram, kuram priekšējās redzamības lauks ir citāds nekā to tipu traktoriem, kuriem priekšējais stikls jau ir apstiprināts.

9.3.3. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

9.3.3.1. Materiāla veids

Slīpēts stikls (ar pārklājumu)

Pludinātais stikls

Lokšņu stikls

1

1

2

9.3.3.2. Citi sekundārie parametri

Nevienam citam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

9.3.4. Paraugu skaits

Jāiesniedz četri paraugi testa veikšanai.

9.3.5. Rezultātu interpretācija

Attiecībā uz sekundārā attēla nobīdi priekšējo stiklu uzskata par apmierinošu, ja četriem testa veikšanai iesniegtajiem paraugiem primārā un sekundārā attēla nobīde nepārsniedz 15 loka minūtes.

9.3.5.1. Mērījumus nedrīkst veikt 100 mm platā perifērijas zonā.

9.3.5.2. Ja priekšējie stikli nav vienā gabalā, tad mērījumus nedrīkst veikt 35 mm platā joslā no rūts malas, kas var būt blakus šķērsim.

9.4. **Krāsu izšķiršanas tests**

Ja priekšējais stikls ir ietonējies 9.2.5.2. vai 9.2.5.3. punktā noteiktajās zonās, tad veic testu četriem priekšējiem stikliem, nosakot šādu krāsu izšķiršanas spēju:

- balts,
- selektīvi dzeltens,
- sarkans,
- zaļš,
- zils,
- dzintara krāsa.

10. UGUNSIKTURĪBAS TESTS

10.1. **Piemērošanas joma un mērķis**

Pēc šīs metodes var noteikt traktoru vadītāju vietās lietojamo materiālu degšanas horizontālo ātrumu pēc iedarbības ar mazu liesmu. Pēc šīs metodes var testēt traktora iekšienē izmantojamus materiālus un aprīkojumu atsevišķi vai kombinācijās līdz 15 mm biežumam. To izmanto, lai novērtētu, cik vienveidīgas ir šādu materiālu ražošanas partijas attiecībā uz īpašībām, kas saistītas ar degšanu. Tā kā reālās lietošanas situācijas ir ļoti atšķirīgas (lietojums un izvietojums traktorā, lietošanas nosacījumi, aizdegšanās avots u.c.), kā arī ņemot vērā šeit aprakstītos testa nosacījumus, šo metodi nevar uzskatīt par piemērotu, lai novērtētu visus faktiskos parametrus, kas saistīti ar degšanu traktorā.

10.2. Definīcijas

- 10.2.1. Degšanas ātrums: saskaņā ar šo metodi noteiktā izdegušā attāluma attiecība pret laiku, kurā attiecīgais attālums ir izdedzis.

Degšanas ātrumu izsaka milimetros minūtē.

- 10.2.2. Kombinētais materiāls: materiāls, ko veido vairāki līdzīgu vai atšķirīgu materiālu slāņi, kuru virsmas cieši savienotas kopā, izmantojot cementēšanu, piesaitēšanu, apšūšanu, pildīšanu, metināšanu u.c. Ja dažādi materiāli savienoti kopā ar pārtraukumiem (piemēram, sašujot, ar augstfrekvences metināšanu, kniedēšanu), tad, sagatavojot atsevišķus paraugus saskaņā ar 10.5. punktu, šādus materiālus neuzskata par kombinētiem materiāliem.

- 10.2.3. Iedarbībai pakļautā puse: virsma, kas pagriezta uz vadītāja nodalījuma (pasažiera nodalījuma pusi) pusi.

10.3. Princips

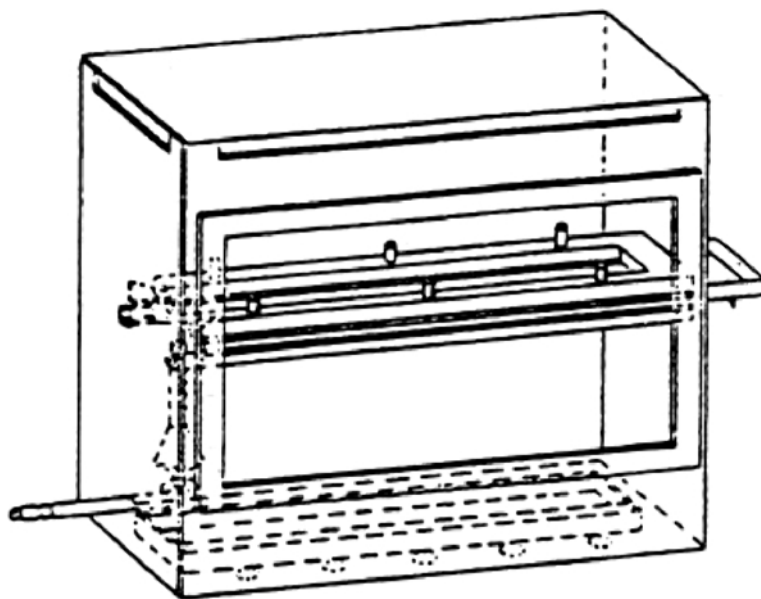
Paraugu horizontāli nostiprina U veida turētājā un 15 sekundes degšanas kamerā ar mazu liesmu iedarbojas uz parauga brīvo galu. Testā nosaka, vai un kad liesma apdziest, vai arī nosaka laiku, kādā uguns izplatās noteiktā attālumā.

10.4. Aparatūra

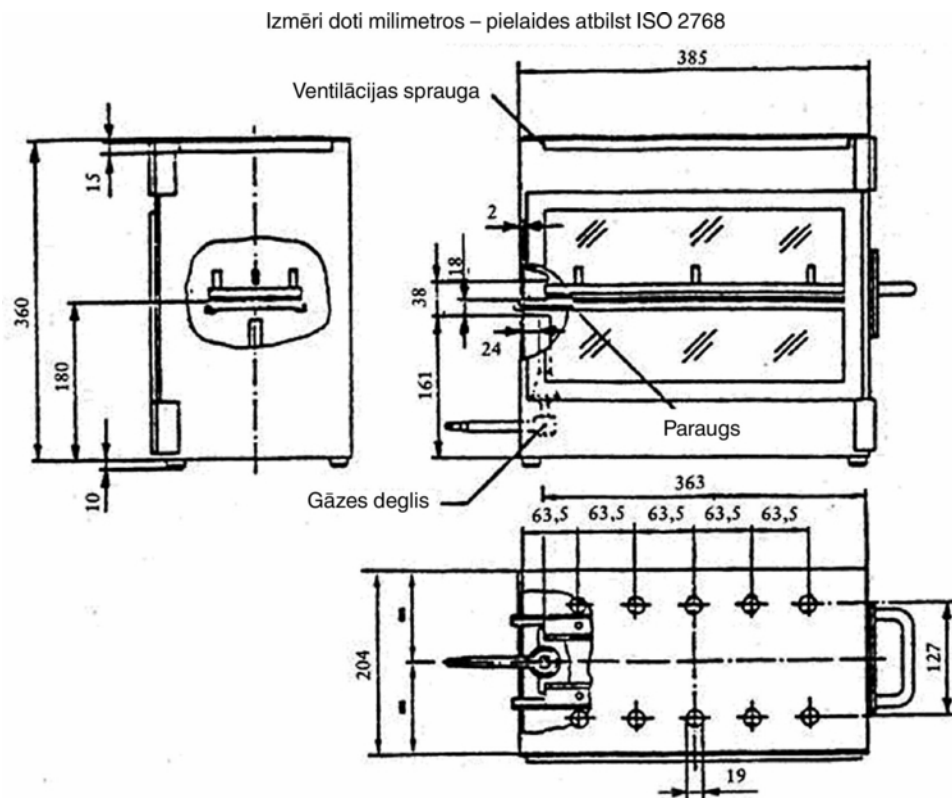
- 10.4.1. Degšanas kamera (15. attēls), vēlams, no nerūsējošā tērauda, ar 16. attēlā norādītajiem izmēriem. Kameras priekšpusē ir ugunsizturīga materiāla novērošanas logs, kas var nosegt visu kameras priekšpusi un var būt konstruēts kā piekļuves panelis.

Kameras apakšā ir ventilācijas atveres, kameras augšdaļā visapkārt ir ventilācijas sprauga. Degšanas kamerai ir četras 10 mm augstas kājiņas.

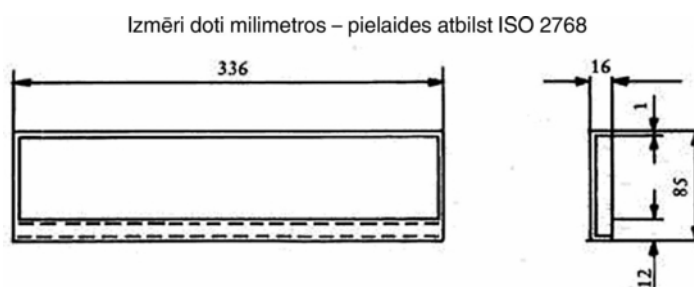
Kameras vienā galā var būt atvere, lai kamerā varētu ievietot turētājā nostiprinātu paraugu; otrā galā ir atvere gāzes pievada līnijai. Izkusušo materiālu uztver pannā (sk. 17. attēlu), kas novietota kameras apakšā starp ventilācijas atverēm, tās neaizsedzot.

15. attēls – Degšanas kamera ar paraugu turētāju un izkusušā materiāla pilienu uztveršanas pannu

16. attēls – Degkameras paraugs

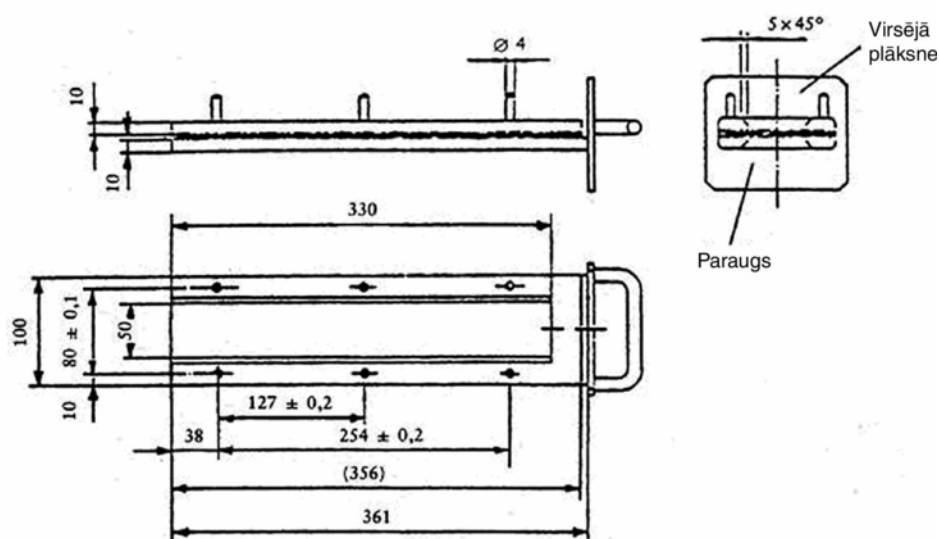
17. attēls – Izkusušā materiāla pilienu uztveršanas tipiskā panna

- 10.4.2. Paraugu turētājs, ko veido divas U veida metāla plāksnes vai rāmji no materiāla, kas izturīgs pret koroziju. Izmēri parādīti 18. attēlā.

Lai varētu saturēt paraugu, apakšējā plāksnē ir tapas un augšējā – attiecīgas atveres. Tapas izmanto arī kā atskaites punktus, lai noteiktu degšanas attāluma sākuma un beigu punktu.

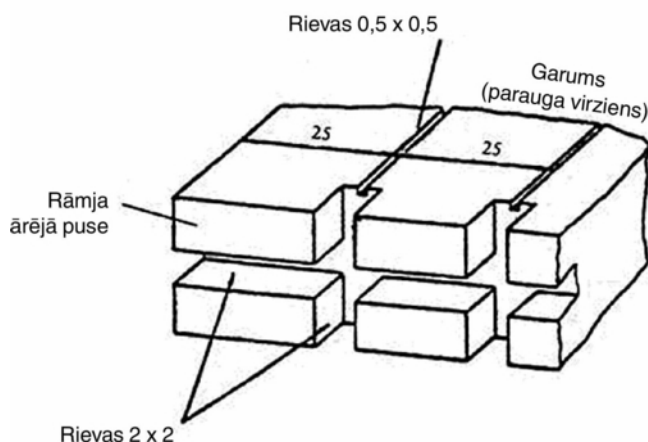
Pa U veida rāmja pamatu no termoizturīgām stieplēm 0,25 mm diametrā ar 25 mm atstarpēm izveido balstu (sk. 19. attēlu).

Izmēri doti milimetros – pielaiides atbilst ISO 2768

18. attēls – Paraugu turētāja paraugs

Izmēri doti milimetros – pielaiides atbilst ISO 2768

19. attēls – Apakšējais U veida rāmis ar stieplu balstu (paraugs)

Paraugu apakšdaļai jābūt 178 mm virs kameras grīdas plāksnes. Paraugu turētāja priekšējai malai jābūt 22 mm attālumā no kameras gala; paraugu turētāja garākajām malām jābūt 50 mm attālumā no kameras sienām (visi iekšējie izmēri). (Sk. 15. un 16. attēlu)

- 10.4.3. Gāzes deglis. Kamerā Bunzena degļa veidā ir neliels uguns avots, kā iekšējais diametrs ir 9,5 mm. Tas atrodas kameras centrā, un tā sprausla ir 19 mm zem parauga brīvā gala apakšējās malas centra (sk. 16. attēlu).
- 10.4.4. Testam izmantojamā gāze. Deglim pievadītās gāzes siltumietilpībai jābūt aptuveni 38 MJ/m^3 (piemēram, dabasgāze).
- 10.4.5. Vismaz 110 mm gara metāla ķemme ar septiņiem vai astoņiem noapaļotiem zariem uz 25 mm.
- 10.4.6. Hronometrs ar precizitāti 0,5 s.
- 10.4.7. Velkmes skapis. Degšanas kameru var ievietot velkmes skapī ar noteikumu, ka tā iekšējais tilpums ir vismaz 20, tomēr ne vairāk kā 110 reizes lielāks par degšanas kameras tilpumu, turklāt velkmes skapja augstums, platums vai garums nepārsniedz pārējo divu dimensiju izmērus vairāk kā par $2\frac{1}{2}$ reizēm.

Pirms testa izmēra gaisa plūsmas ātrumu velkmes skapī 100 mm attālumā no degšanas kameras tās priekšpusē un aizmugurē. Lai degšanas produkti neatstātu nelabvēlīgu ietekmi uz darbinieka veselību, gaismas plūsmas ātrumam jābūt no 0,10 līdz 0,30 m/s. Var izmantot velkmes skapī ar dabisko ventilāciju un atbilstīgu gaisa plūsmas ātrumu.

10.5. Paraugi

10.5.1. Forma un izmēri

Paraugu forma un izmēri parādīti 20. attēlā. Parauga biezums atbilst tā ražojuma biezumam, attiecībā uz kuru veic testu. Tam jābūt ne lielākam kā 13 mm. Ja iespējams, parauga šķērsgriezumam visā garumā jābūt vienmērīgam. Ja ražojuma forma un izmēri ir tādi, ka nav iespējams paņemt norādītā izmēra paraugus, tad jāievēro šādi minimālie parauga izmēri:

- ja paraugu platums ir 3 līdz 60 mm, tad to garumam jābūt 356 mm. Tādā gadījumā materiālu testē visā ražojuma platumā;
- ja paraugu platums ir 60 līdz 100 mm, tad to garumam jābūt 138 mm. Tādā gadījumā iespējamais degšanas attālums atbilst parauga garumam un mērījumus sāk pirmajā mērīšanas punktā;
- ja paraugu platums ir mazāks par 60 mm un garums ir mazāks par 356 mm vai paraugu platums ir 60 līdz 100 mm un garums ir mazāks par 138 mm, tad tos nevar testēt pēc šīs metodes un paraugu platums nevar būt mazāks par 3 mm.

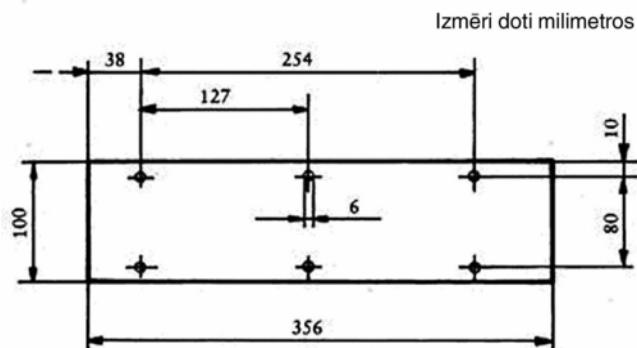
10.5.2. Paraugu ņemšana

No testējamajiem materiāliem jāņem vismaz pieci paraugi. Ja materiālu degšanas ātrums dažādos virzienos ir atšķirīgs (to nosaka iepriekšējos testos), tad jāņem pieci (vai vairāk) paraugi un testēšanas iekārtā jāievieto tā, lai varētu noteikt lielāko degšanas ātrumu. No materiāliem ar noteiktu platumu izgriež vismaz 500 mm garu paraugu no visa platuma. No šādi izgrieztiem gabaliem paraugi jāņem ne tuvāk par 100 mm no materiāla malas punktos, kas cits no cita ir vienādā attālumā.

Tāpat jāņem paraugi no gataviem ražojumiem gadījumos, kad ražojuma formas dēļ tas ir iespējams. Ja ražojuma biezums pārsniedz 13 mm, tad ar mehāniskas apstrādes paņēmieniem to samazina līdz 13 mm no tās puses, kas nav vērsta pret pasažiera nodalījumu.

Kombinētie materiāli (sk. 10.2.2. punktu) jātestē tāpat kā viendabīgie materiāli.

Materiāliem, ko veido uzklāti slāņi ar dažādu sastāvu un kas nav kombinētie materiāli, atsevišķi testē visus slāņus līdz 13 mm biezumam no tās virsmas puses, kura vērsta pret pasažieru nodalījumu.

20. attēls – Paraugs

10.5.3. Paraugu izturēšana

Paraugi vismaz 24 stundas, tomēr ne ilgāk kā septiņas dienas jāiztur 23 ± 2 °C temperatūrā 50 ± 5 % relatīvajā mitrumā, un šādos apstākļos tie jāiztur līdz pat testēšanai.

10.6. Kārtība

- 10.6.1. Paraugus ar plūksnainu vai uzkārstu virsmu novieto uz līdzenas virsmas un ar ķemmi (10.4.5. punkts) divreiz izķemmē pretēji kārstuma virzienam.
- 10.6.2. Paraugu ievieto paraugu turētājā (10.4.2. punkts) tā, lai iedarbībai pakļautā puse būtu vērsta uz leju pret liesmu.
- 10.6.3. Gaisa padeves atverei esot noslēgtai, pēc atzīmes uz degšanas kameras noregulē 30 mm augstu degļa liesmu. Pirms sāk pirmo testu, liesmas stabilizācijai degli dedzina vismaz vienu minūti.
- 10.6.4. Paraugu turētāju ievieto kamerā tā, lai liesma skartu parauga galu, un pēc 15 sekundēm pārtrauc gāzes padevi deglim.
- 10.6.5. Degšanas ātruma mērījumus sāk brīdī, kad liesmas apakšējā daļa sasniedz pirmo mērījumu punktu. Novēro liesmas izplatīšanos tajā parauga pusē (augšējā vai apakšējā), kas deg ātrāk.
- 10.6.6. Degšanas laika mērījumus beidz mirkli, kad liesma sasniedz pēdējo mērījumu punktu vai nodziest, to nesasniegusi. Ja liesma pēdējo mērījumu punktu nesasniedz, tad izmēra attālumu līdz vietai, kurā liesma nodzisusi. Izdegušais attālums ir virsmas vai iekšējās degšanas rezultātā bojātā parauga daļa.
- 10.6.7. Ja paraugu nevar aizdedzināt vai pēc degļa izdzēšanas tas vairs nedeg, vai arī liesma nodziest pirms pirmā mērījumu punkta, un tādēļ degšanas laiks netiek noteikts, ziņojumā par testu atzīmē, ka degšanas ātrums ir 0 mm/minūtē.
- 10.6.8. Ja veic testu sēriju vai atkārtotus testus, raugās, lai degšanas kameras un paraugu turētāja temperatūra testēšanas sākumā nepārsniegtu 30 °C.

10.7. Aprēķins

Degšanas ātrumu B (mm/min) aprēķina pēc formulas:

$$B = (s/t) \times 60$$

kur

S ir nodegušais attālums milimetros,

T laiks, kādā nodeg attālums s, sekundēs.

10.8. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

10.9. Rezultātu interpretācija

Rūti ar plastmasas pārklājumu (2.3. punkts) un nepļīstošā stikla rūti ar plastmasas pārklājumu (2.4. punkts) uzskata par pietiekami ugunsizturīgu, ja to degšanas ātrums nepārsniedz 250 mm/minūtē.

11. IZTURĪBAS PRET ĶĪMISKO VIELU IEDARBĪBU TESTS**11.1. Izmantojamās ķīmiskās vielas**

- 11.1.1. Neabrazīvs ziepjains šķīdums: kālija oleāta 1 % šķīdums dejonizētā ūdenī.
- 11.1.2. Līdzeklis logu tīrīšanai: 5 % līdz 10 % izopropanola un dipropilēnglikola monometilētera un 1 % līdz 5 % amonija hidroksīda šķīdums ūdenī.

- 11.1.3. Neatšķaidīts denaturēts spirts: viena tilpuma daļa metilspirta 10 tilpuma daļās etilspirta.
- 11.1.4. Benzīna standartmaisījums, kas sastāv no 50 tilp. % toluola, 30 tilp. % 2,2,4-trimetilpentāna, 15 tilp. % 2,4,4-trimetil-1-pentāna un 5 tilp. % etilspirta.
- 11.1.5. Petrolejas standarts: maisījums, kas sastāv no 50 tilp. % n-oktāna un 50 tilp. % n-dekāna.

11.2. Testa metode

Jāveic tests ar ķīmiskām vielām diviem 180 mm × 25 mm testam izmantojamiem attiecīgo detaļu gabaliem, kā paredzēts 11.1. punktā, katram testam un ražojumam izmantojot citus attiecīgo detaļu gabalus. Pēc katra testa attiecīgo detaļu gabali jānotīra, ievērojot ražotāju instrukcijas, un pēc tam 48 stundas jāiztur 23 ± 2 °C temperatūrā un 50 ± 5 % relatīvajā mitrumā. Šādi apstākļi jāsauglabā, veicot testus. Testam izmantojamie attiecīgo detaļu gabali uz vienu minūti jāiemērc testa šķidrumā, jāizņem un tad tūlīt jānosusina ar tīru uzsūcošu kokvilnas audumu.

11.3. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

	<i>bezkrāsas</i>	<i>ietonēties</i>
Plastmasas starpslāņa vai pārklājuma iekrāsojums	1	2

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

11.4. Rezultātu interpretācija

- 11.4.1. Uzskata, ka izturības pret ķīmisko vielu iedarbību testa rezultāti ir pieņemami, ja testam izmantojamie attiecīgo sastāvdaļu paraugi ķīmisko vielu iedarbībā neklūst mīksti, lipīgi, nav vērojama virsmas plaisāšana vai acīmredzami nesamazinās to caurspīdīgums.
- 11.4.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu kopas izturība pret ķīmisko vielu iedarbību ir apmierinoša, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- 11.4.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši;
- 11.4.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

III D PIELIKUMS

Rūdīta stikla priekšējie stikli

1. TIPA DEFINĪCIJA

Uzskata, ka rūdīta stikla priekšējie stikli pieder pie dažādiem tiptiem, ja tiem ir atšķirīgs vismaz viens no turpmāk minētajiem galvenajiem parametriem vai sekundārajiem parametriem.

1.1. Galvenie parametri ir šādi:

1.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;

1.1.2. forma un izmēri.

Saplīšanas testam un mehānisko īpašību testiem rūdīta stikla priekšējos stiklus iedala šādās grupās:

1.1.2.1. plakani priekšējie stikli un

1.1.2.2. izliekti priekšējie stikli;

1.1.3. biezuma kategorija, kurā nominālais biezums "e" (atļautā ražošanas pielāide $\pm 0,2$ mm) ir

— I kategorija		$e \leq 4,5$ mm
— II kategorija	$4,5$ mm <	$e \leq 5,5$ mm
— III kategorija	$5,5$ mm <	$e \leq 6,5$ mm
— IV kategorija	$6,5$ mm <	E

1.2. Sekundārie parametri ir šādi:

1.2.1. materiāla veids (slīpēts stikls (ar pārklājumu), pludinātais, lokšņu stikls);

1.2.2. iekrāsojums (bezkrāsas vai ietonējies);

1.2.3. ar iekļautiem elektriskajiem vadiem vai bez tiem;

1.2.4. ar iekļautām aptumšošanās joslām vai bez tām.

2. SAPLĪŠANAS TESTS

2.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

2.1.1. Attiecas tikai uz materiāla parametriem.

2.1.2. Uzskata, ka pludinātajam un lokšņu stiklam ir vienāds nelabvēlīgās ietekmes rādītājs.

2.1.3. Splīšanas testi jāatkārto, pārejot no slīpēta stikla (ar pārklājumu) uz pludināto stiklu un *vice versa*.

2.1.4. Testi jāatkārto, ja izmanto cita veida aptumšošanas joslas, izņemot krāsotas joslas.

2.2. Paraugu skaits

Testi jāveic sešiem paraugiem, ko izvēlas, kā noteikts III M pielikumā, gan no gludākās, gan nelīdzienākās puses.

2.3. Dažādas stikla zonas

Rūdīta stikla priekšējam stiklam jābūt ar divām galvenajām zonām FI un FII. Tam var būt arī starpzona FIII.

Šīs zonas ir šādas:

- 2.3.1. zona FI: perifērijas zona, kurā stiklam jāsaplīst sīkos gabaliņos, ir vismaz 7 cm plata zona visapkārt priekšējam stiklam, un tajā ietilpst 2 cm plata ārējā josla, uz ko neattiecas novērtējums;
- 2.3.2. zona FII: redzamības zona, kas plīst dažādi, un tajā noteikti ietilpst vismaz 20 cm augsta un 50 cm gara taisnstūrveida daļa.
 - 2.3.2.1. Taisnstūra centrs ir aplī, kura rādiuss ir 10 cm un kura centrs atrodas uz atskaites punkta projekcijas.
 - 2.3.2.2. Traktoriem, kuriem nav iespējams noteikt atskaites punktu, redzamības zonas atrašanās vieta jānorāda ziņojumā par testu.
 - 2.3.2.3. Minētā taisnstūra augstumu var samazināt līdz 15 cm priekšējiem stikliem, kuru augstums nepārsniedz 44 cm;
- 2.3.3. zona FIII: ne vairāk kā 5 cm plata starpzona starp zonu FI un FII.

2.4. Testa metode

Izmanto III C pielikuma 1. punktā aprakstīto metodi.

2.5. Trieciena punkti (sk. 2. attēlu III N pielikumā)

- 2.5.1. Trieciena punktus izvēlas šādi:

punkts 1: FII zonas centrā zema vai augsta sprieguma daļā,

punkts 2: FIII zonā iespējami tuvu FII zonas simetrijas plaknei,

punkts 3 un 3': 3 cm attālumā no parauga vienas mediānas; ja ir atzīmes rieva, tad vienam no plīšanas punktiem jābūt tuvu pie malas ar atzīmes rievu un otram – tuvu pie pretējās malas,

punkts 4: uz garākās mediānas vietā, kurā ir mazākais izliekuma rādiuss,

punkts 5: 3 cm no parauga malas vietā, kurā malas liekuma rādiuss ir vismazākais, pa kreisi vai pa labi.

- 2.5.2. Saplīšanas testu veic visos šajos punktos: 1, 2, 3, 3', 4 un 5.

2.6. Rezultātu interpretācija

- 2.6.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja plīsums atbilst visiem nosacījumiem, kas aprakstīti turpmāk 2.6.1.1., 2.6.1.2 un 2.6.1.3. punktā.

2.6.1.1. Zona FI

- 2.6.1.1.1. Lausku skaits visos 5×5 cm kvadrātos nav mazāks par 40 un nav lielāks par 350; tomēr testa rezultāti ir apmierinoši arī tad, ja lielu lausku skaits nepārsniedz 40, savukārt sīku lausku skaits 10×10 cm kvadrātā, kurā ietilpst 5×5 cm kvadrāts, nav mazāks par 160.

- 2.6.1.1.2. Piemērojot iepriekšējo noteikumu, lausku, kas iet pāri kvadrāta malai, skaita kā puslausku.

- 2.6.1.1.3. Plīšanu nepārbauda 2 cm platā joslā ap paraugu malām, jo šī josla ir rūts rāmī, kā arī neatrodas 7,5 cm rādiusā ap trieciena punktu.

- 2.6.1.1.4. Pieļaujamas ne vairāk kā trīs lauskas, kuru laukums pārsniedz 3 cm². Divas šādas lauskas nedrīkst būt vienā aplī, kā rādiuss ir 10 cm.
- 2.6.1.1.5. Var būt tikai tādas iegarenas lauskas, kā gali nav smaili un kā garums nepārsniedz 7,5 cm, izņemot gadījumu, kas paredzēts turpmāk 2.6.2.2. punktā. Ja šādas iegarenas lauskas sniedzas līdz rūts malai, tās ar rūts malu nedrīkst veidot lielāku leņķi par 45°.
- 2.6.1.2. Zona FII
- 2.6.1.2.1. Redzamību pēc saplīšanas pārbauda taisnstūrveida zonā, kas definēta 2.3.2. punktā. Šajā taisnstūrī tādu lausku kopējās virsmas laukums, kuru laukums ir lielāks par 2 cm², nedrīkst būt mazāka par 15 % no taisnstūra laukuma; tomēr priekšējiem stikliem, kā augstums nepārsniedz 44 cm vai arī kā uzstādīšanas leņķis no vertikāles ir mazāks par 15°, redzamībai jābūt vismaz 10 % no attiecīgā taisnstūra virsmas.
- 2.6.1.2.2. Izņemot 2.6.2.2. punktā paredzēto gadījumu, neviena lauska nedrīkst būt lielāka par 16 cm².
- 2.6.1.2.3. Tikai tajā apļa daļā, kas ir FII zonā, 10 cm rādiusā ap trieciena punktu pieļaujams ne vairāk par trim lauskām, kuru laukums ir lielāks par 16 cm², tomēr mazāks par 25 cm².
- 2.6.1.2.4. Lauskām jābūt regulāras formas, un tajās nedrīkst būt vietas, kas aprakstītas 2.6.1.2.4.1. punktā. Tomēr pieļaujamas ne vairāk kā 10 neregulāras formas lauskas jebkurā 50 × 20 cm taisnstūrī un ne vairāk kā 25 šādas lauskas no visas priekšējā stikla virsmas.
- Šādas lauskas nedrīkst būt garākas par 35 mm, to mēra saskaņā ar 2.6.1.2.4.1. punktu.
- 2.6.1.2.4.1. Uzskata, ka lauskai ir neregulāra forma, ja ap to apvilktā riņķa diametrs ir lielāks par 40 mm, un vismaz vienā punktā, mērot no vietas, kurā lauskas platums ir vienāds ar stikla biezumu, tā ir garāka par 15 mm, turklāt viens vai vairāki tās virsotnes leņķi ir mazāki par 40°.
- 2.6.1.2.5. Visā zonā FII var būt iegarenas lauskas, kas nav garākas par 10 cm, izņemot 2.6.2.2. punktā paredzēto gadījumu.
- 2.6.1.3. Zona FIII
- Lauskām šajā zonā jābūt ar parametriem, kas atbilst blakusesošajās zonās (FI un FII) pieļaujamiem.
- 2.6.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtā priekšējā stikla īpašības, ko pārbauda ar plīšanas testu, ir apmierinošas, ja izpildīts vismaz viens no šādiem nosacījumiem:
- 2.6.2.1. visos testos, kas veikti 2.5.1. punktā noteiktajos trieciena punktos, iegūti apmierinoši rezultāti;
- 2.6.2.2. vienā testā, kas veikts 2.5.1. punktā noteiktajos trieciena punktos, iegūti neapmierinoši rezultāti, ņemot vērā novirzes, kas nepārsniedz šādas robežas:
- zonā FI ne vairāk kā piecas lauskas ir 7,5 līdz 15 cm garas,
- zonā FII ne vairāk kā trim lauskām no 16 līdz 20 cm² virsmas laukuma ir ārpus apļa, kā centrs ir trieciena punktā un kā rādiuss ir 10 cm,
- zonā FIII ne vairāk kā četras lauskas ir 10 līdz 17,5 cm garas,
- un atkārtojas jaunam paraugam, kas vai nu atbilst 2.6.1. punkta prasībām, vai novirzes ir iepriekš noteiktajās robežās.
- 2.6.2.3. Ja divos no visiem testiem, kas veikti trieciena punktos, kuri noteikti 2.5.1. punktā, ir neapmierinoši rezultāti attiecībā uz novirzēm, kuras nepārsniedz 2.6.2.2. punktā noteiktās robežas, tad turpmākās testu sērijās, ko veic jaunai paraugu kopai, rezultāti atbilst 2.6.1. punkta prasībām, vai arī ne vairāk kā diviem jaunās kopas paraugiem ir novirzes 2.6.2.2. punktā noteiktajās robežās.
- 2.6.3. Ja konstatē iepriekšminētās novirzes, tās jānorāda ziņojumā par testiem, kā arī attiecīgajās ziņojumam pievienotajās fotoattēlu daļās.

3. GALVAS FORMAS ATSVARA TESTS

3.1. **Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji**

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

3.2. **Paraugu skaits**

3.2.1. No katras rūdīta stikla priekšējo stiklu grupas testu veic četriem paraugiem ar mazāko virsmas izliekuma rādīšus un četriem paraugiem ar lielāko virsmas izliekuma rādīšus; visu astoņu paraugu tips ir tāds pats kā saplīšanas testiem izraudzītajiem paraugiem (sk. 2.2. punktu).

3.2.2. Pēc tās laboratorijas ieskatiem, kura veic testus, no katras priekšējo stiklu biezuma kategorijas testus var arī veikt testam izmantojamiem attiecīgo detaļu gabaliem, kuru izmēri ir $(1\ 100 \times 500\ \text{mm}) + 5/-2\ \text{mm}$.

3.3. **Testa metode**

3.3.1. Izmanto III C pielikuma 3. punktā aprakstīto metodi.

3.3.2. Krišanas augstums ir $1,50\ \text{m} + 0/-5\ \text{mm}$.

3.4. **Rezultātu interpretācija**

3.4.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja priekšējais stikls vai attiecīgais testam izmantojamais priekšējā stikla gabals tiek salauzts.

3.4.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās paraugu kopas īpašības, ko pārbauda ar galvas formas atsvāra testu, ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem diviem nosacījumiem:

3.4.2.1. visos testos iegūti apmierinoši rezultāti;

3.4.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testa paraugu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

4. **OPTISKĀS ĪPAŠĪBAS**

Prasības attiecībā uz III C pielikuma 9. punktā noteiktajām optiskajām īpašībām attiecas uz visu tipu priekšējiem stikliem.

III E PIELIKUMS

Vienmērīgi rūdīta stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli ⁽¹⁾

1. TIPA DEFINĪCIJA

Uzskata, ka vienmērīgi rūdīta stikla rūtis pieder pie dažādiem tiptiem, ja tiem ir atšķirīgs vismaz viens no turpmāk minētajiem galvenajiem parametriem vai sekundārajiem parametriem.

1.1. Galvenie parametri ir šādi:

1.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;

1.1.2. rūdīšanas paņēmiens (termiskā vai ķīmiskā rūdīšana);

1.1.3. formas kategorija; izšķir divas kategorijas:

1.1.3.1. plakana stikla rūtis;

1.1.3.2. plakana un izliekta stikla rūtis;

1.1.4. biezuma kategorija, kurā biezums "e" (atļautā ražošanas pielāide $\pm 0,2$ mm) ir:

— I kategorija		$e \leq 3,5$ mm
— II kategorija	3,5 mm <	$e \leq 4,5$ mm
— III kategorija	4,5 mm <	$e \leq 6,5$ mm
— IV kategorija	6,5 mm <	e

1.2. Sekundārie parametri ir šādi:

1.2.1. materiāla veids (slīpēts stikls (ar pārklājumu), pludinātais stikls, lokšņu stikls);

1.2.2. iekrāsojums (bezkrāsas vai ietonējies);

1.2.3. ar iekļautiem elektriskajiem vadiem vai bez tiem.

2. SAPLĪŠANAS TESTS

2.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

Materiāls	Nelabvēlīgas ietekmes rādītājs
Stikls ar pārklājumu	2
Pludinātais stikls	1
Lokšņu stikls	1

Nevienam citas sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

2.2. Paraugu izvēle

2.2.1. Katras formas un biezuma kategorijas paraugus, kuru sagatavošana ir apgrūtināta, testu veikšanai izvēlas pēc šādiem kritērijiem:

2.2.1.1 attiecībā uz plakana stikla rūtīm – vajadzīgas divas paraugu kopas, kas atbilst:

2.2.1.1.1. lielākajam izklājuma laukumam;

(¹) Šāda veida vienmērīgi rūdītās stikla rūtis var izmantot arī kā traktoru priekšējos stiklus.

- 2.2.1.1.2. mazākajam leņķim starp divām blakus esošajām malām;
- 2.2.1.2. attiecībā uz plakana un izliekta stikla rūtīm – vajadzīgas trīs paraugu kopas, kas atbilst:
- 2.2.1.2.1. lielākajam izklājuma laukumam;
- 2.2.1.2.2. mazākajam leņķim starp divām blakus esošajām malām;
- 2.2.1.2.3. segmenta maksimālajam augstumam.
- 2.2.2. Testus, kas veikti paraugiem, kuri atbilst lielākajam laukumam S , uzskata par piemērojamiem jebkuram citam laukumam, kas mazāks nekā $S + 5\%$.
- 2.2.3. Ja iesniegtie paraugi raksturo leņķi γ , kas mazāks par 30° , testus uzskata par piemērojamiem visām saražotajām stikla rūtīm ar leņķi, kurš lielāks par $\gamma - 5^\circ$.
- Ja iesniegtie paraugi raksturo leņķi γ , kas lielāks vai vienāds ar 30° , tad testus uzskata par piemērojamiem visām saražotajām stikla rūtīm ar leņķi, kurš vienāds vai lielāks par 30° .
- 2.2.4. Ja iesniegto paraugu segmenta augstums h ir lielāks nekā 100 mm, tad testus uzskata par piemērojamiem visām saražotajām stikla rūtīm ar segmenta augstumu, kas mazāks par $h + 30$ mm.
- Ja iesniegto paraugu segmenta augstums h ir mazāks vai vienāds ar 100 mm, tad testus uzskata par piemērojamiem visām saražotajām stikla rūtīm ar segmenta augstumu, kas mazāks vai vienāds ar 100 mm.

2.3. Paraugu skaits kopā

Atbilstīgi 1.1.3. punktā noteiktajai formas kategorijai no katras grupas jābūt šādam paraugu skaitam:

Stikla rūts veids	Paraugu skaits
Plakani (divi komplekti)	4
Plakani un izliekti (trīs komplekti)	5

2.4. Testa metode

- 2.4.1. Izmanto III C pielikuma 1. punktā aprakstīto metodi.

2.5. Trieciena punkti (sk. 3. attēlu III N pielikumā)

- 2.5.1. Plakana stikla rūtīm un izliekta stikla rūtīm trieciena punkti parādīti attiecīgi III N pielikuma 3. a) un 3. b) attēlā un III N pielikuma 3. c) attēlā, un tie ir šādi:

punkts 1: 3 cm no stikla rūts malām daļā, kur ir mazākais malas izliekuma rādiuss,

punkts 2: 3 cm no vienas mediānas malas tajā pusē, uz kuras stikla rūtij ir rievās atzīme (ja tāda ir),

punkts 3: stikla ģeometriskajā centrā,

punkts 4: tikai izliektā stikla rūtīm; šo punktu izvēlas uz lielākās mediānas rūts daļā, kur ir mazākais izliekuma rādiuss.

- 2.5.2. Visos norādītajos trieciena punktos veic tikai vienu testu.

2.6. Rezultātu interpretācija

- 2.6.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja plūsums atbilst šādiem nosacījumiem:

- 2.6.1.1. lausku skaits jebkurā 5×5 cm² kvadrātā nav mazāks par 40 vai lielāks par 400, vai attiecībā uz stiklojumu, kas nav biežāks par 3,5 mm, nav lielāks par 450.

- 2.6.1.2. Piemērojot iepriekšējo noteikumu, lausku, kas iet pāri kvadrāta malai, skaita kā puslausku.
- 2.6.1.3. Plīšanu nepārbauda ne 2 cm platā joslā ap paraugu malu, jo šī stikla josla ir rāmī, ne 7,5 cm rādiusā ap trieciena punktu.
- 2.6.1.4. Izņemot 2.6.1.3. punktā noteiktās daļas, lauskas nedrīkst būt lielākas par 3 cm².
- 2.6.1.5. Pieļaujamas dažas iegarenas formas lauskas ar noteikumu, ka
- to gali nav smaili,
 - ja šādas iegarenas lauskas, kas iet līdz stikla rūs malai, ar stikla malu neveido leņķi, kas lielāks par 45°,
- un ja to garums nepārsniedz 7,5 cm, izņemot 2.6.2.2. punktā noteikto gadījumu.
- 2.6.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās paraugu kopas īpašības, ko pārbauda ar plīšanas testu, ir apmierinošas, ja izpildīts vismaz viens no šādiem nosacījumiem:
- 2.6.2.1. visu 2.5.1. punktā noteiktajos trieciena punktos izdarīto testu rezultāti ir apmierinoši;
- 2.6.2.2. ja vienā no visiem testiem, kas veikti 2.5.1. punktā noteiktajos trieciena punktos, ir neapmierinoši rezultāti, ņemot vērā novirzes, kas ir šādās robežās:
- ne vairāk kā piecas lauskas ir 6 līdz 7,5 cm garas,
 - ne vairāk kā piecas lauskas ir 7,5 līdz 10 cm garas,
- un atkārtotas jaunam paraugam, kas atbilst 2.6.1. punkta prasībām, vai arī novirzes ir iepriekš noteiktajās robežās.
- 2.6.2.3. Ja divos no visiem testiem, kas veikti trieciena punktos, kuri noteikti 2.5.1. punktā, ir neapmierinoši rezultāti, ņemot vērā novirzes, kas nepārsniedz 2.6.2.2. punktā noteiktās, tad turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai paraugu kopai, rezultāti atbilst 2.6.1. punkta prasībām, vai arī ne vairāk kā diviem paraugiem no jaunās kopas ir novirzes 2.6.2.2. punktā noteiktajās robežās.
- 2.6.3. Ja konstatē iepriekšminētās novirzes, tās jānorāda ziņojumā par testiem, kā arī attiecīgajos ziņojumā pievienoto stikla rūšu daļu fotoattēlos.

3. MEHĀNISKĀS STIPRĪBAS TESTS

3.1. Tests ar 227 g smagu lodi

3.1.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

Materiāls	Nelabvēlīgās ietekmes rādītājs	Iekrāsojums	Nelabvēlīgās ietekmes rādītājs
Slīpēts stikls	2	bezkrāsas	1
Pludinātais stikls	1	ietonējies	2
Lokšņu stikls	1		

Pārējiem sekundārajiem parametriem (proti, tas, vai elektriskie vadi ir ietverti vai nav) nav nelabvēlīgas ietekmes.

3.1.2. Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits

No katras biežuma kategorijas, kas definēta iepriekš 1.1.4. punktā, testus veic sešiem attiecīgo detaļu gabaliem.

3.1.3. Testa metode

3.1.3.1. Izmanto III C pielikuma 2.1. punktā aprakstīto metodi.

- 3.1.3.2 Kritiena augstums (no lodes apakšējās daļas līdz testam izmantojamā attiecīgās detaļas gabala augšējai virsmai) atkarībā no stikla rūs biezuma norādīts šajā tabulā:

Stikla rūs nominālais biezums (e)	Kritiena augstums
$e \leq 3,5 \text{ mm}$	$2,0 \text{ m} + 5/- 0 \text{ mm}$
$3,5 \text{ mm} < e$	$2,5 \text{ m} + 5/- 0 \text{ mm}$

- 3.1.4. Rezultātu interpretācija

- 3.1.4.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja testam izmantojamais attiecīgās detaļas gabals nesaplisť.
- 3.1.4.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testa paraugu kopas mehāniskā stiprība ir apmierinoša, ja ir izpildīts vismaz viens no šādiem nosacījumiem:
- 3.1.4.2.1. ne vairāk kā vienā testā iegūti neapmierinoši rezultāti,
- 3.1.4.2.2. ja divos testos iegūti neapmierinoši rezultāti, tad turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultāti ir apmierinoši.

4. OPTISKĀS ĪPAŠĪBAS

4.1. Gaismas caurlaidība

Prasības attiecībā uz redzamās gaismas caurlaidību, kas noteiktas III C pielikuma 9.1. punktā, attiecas uz vienmērīgi rūdītām stikla rūtīm vai stikla rūs daļām vietās, kurās vadītājam vajadzīga laba redzamība.

III F PIELIKUMS

Parastā laminētā stikla priekšējie stikli

1. TIPA DEFINĪCIJA

Uzskata, ka laminētā stikla priekšējie stikli pieder pie dažādiem tipiem, ja tiem ir atšķirīgs vismaz viens no turpmāk minētajiem galvenajiem parametriem vai sekundārajiem parametriem.
- 1.1. **Galvenie parametri ir šādi:**
 - 1.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;
 - 1.1.2. forma un izmēri.

Veicot mehānisko īpašību testus un videsizturības testus, uzskata, ka visi parastā laminētā stikla priekšējie stikli pieder pie vienas grupas;
 - 1.1.3. stikla slāņu skaits;
 - 1.1.4. priekšējā stikla nominālais biezums e , ražošanas pielāide $0,2 n$ mm (n ir to priekšējā stikla slāņu skaits, kuri ir no stikla), virs vai zem atļautā nominālā izmēra);
 - 1.1.5. starpslāņa vai starpslāņu nominālais biezums;
 - 1.1.6. starpslāņa vai starpslāņu īpašības un tips (piemēram, starpslānis vai starpslāņi no polivinilbutirāla vai citas plastmasas).
- 1.2. **Sekundārie parametri ir šādi:**
 - 1.2.1. materiāla veids (slīpēts stikls (ar pārklājumu), pludinātais stikls, lokšņu stikls);
 - 1.2.2. starpslāņa(-u) iekrāsojums (pilnīgs/daļējs) (bezkrāsas/ietonēties);
 - 1.2.3. stikla iekrāsojums (bezkrāsas vai ietonēties);
 - 1.2.4. ar iekļautiem elektriskajiem vadiem vai bez tiem;
 - 1.2.5. ar iekļautām aptumšošanās joslām vai bez tām.
2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA
 - 2.1. Parastā laminētā stikla priekšējo stiklu testus, izņemot galvas formas atsvara testu (3.2. punkts) un optisko īpašību testus, veic, izmantojot plakanus testam izmantojamo detaļu gabalus, kas izgriezti no priekšējā stikla vai īpaši izgatavoti šim nolūkam. Abos gadījumos testa paraugiem jābūt stingri reprezentatīviem attiecībā uz detaļas tipa apstiprināšanai pieteiktajiem priekšējiem stikliem.
 - 2.2. Pirms katra testa izmantojamie attiecīgo detaļu gabali vismaz četras stundas jāiztur 23 ± 2 °C temperatūrā. Testi jāveic iespējami drīz pēc testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu izņemšanas no tvētnēm, kurās tie uzglabāti.
3. GALVAS FORMAS ATSVARA TESTS
 - 3.1. **Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji**

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.
 - 3.2. **Galvas formas atsvara tests**
 - 3.2.1. Paraugu skaits

Testu veic četriem paraugiem, ko izvēlas saskaņā ar III M pielikumu, gan no stikla gludākās, gan nelidzenākās daļas.

- 3.2.2. Testa metode
- 3.2.2.1. Izmanto III C pielikuma 3.3.2. punktā aprakstīto metodi.
- 3.2.2.2. Krišanas augstums ir $1,5\text{ m} + 0/- 5\text{ mm}$.
- 3.2.3. Rezultātu interpretācija
- 3.2.3.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja izpildīti šādi nosacījumi:
- 3.2.3.1.1. Paraugšs saplīst, veidojot vairākas apļa veida plaisas, kuru centrs ir apmēram triecienu punktā, un triecienu punktam tuvākās plaisas nav tālāk par 80 mm no tā;
- 3.2.3.1.2. stikla slāņiem jāpaliek klāt pie plastmasas starpslāņa. Pieļaujams, ka vienā vai vairākās vietās ne vairāk kā 4 mm platumā vienā plaisas pusē stikla slānis var atdalīties no starpslāņa ārpus apļa, kā diametrs ir 60 mm un kā centrs ir triecienu punktā.
- 3.2.3.1.3. Triecienu pusē:
- 3.2.3.1.3.1. Starpslānis nedrīkst atsegties vairāk kā par 20 cm^2 ;
- 3.2.3.1.3.2. Atļautais starpslāņa plīsuma garums nav lielāks par 35 mm.
- 3.2.3.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās paraugu kopas īpašības, ko pārbauda ar galvas formas atsvara testu, ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem diviem nosacījumiem:
- 3.2.3.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai
- 3.2.3.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr visās turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai paraugu kopai, rezultāti ir apmierinoši.
- 3.3. **Galvas formas fantoma tests plakaniem testam izmantojamiem attiecīgo detaļu gabaliem**
- 3.3.1. Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits
- Testus veic sešiem plakaniem attiecīgās detaļas gabaliem, kā izmēri ir $1\ 100\text{ mm} \times 500\text{ mm} + 5/- 2\text{ mm}$.
- 3.3.2. Testa metode
- 3.3.2.1. Izmanto III C pielikuma 3.3.1. punktā aprakstīto metodi.
- 3.3.2.2. Krišanas augstums ir $4\text{ m} + 25/- 0\text{ mm}$.
- 3.3.3. Rezultātu interpretācija
- 3.3.3.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja izpildīti šādi nosacījumi:
- 3.3.3.1.1. testam izmantojamais attiecīgās detaļas gabals neiztur un saplīst, veidojot vairākas apļa veida plaisas, kuru centrs ir apmēram triecienu punktā;
- 3.3.3.1.2. Pieļaujami starpslāņa plīsumi ar noteikumu, ka manekena galva neiziet cauri testam izmantotajam attiecīgās detaļas gabalam;
- 3.3.3.1.3. no starpslāņa neatdalās lielas stikla lauskas.
- 3.3.3.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopas īpašības, ko pārbauda ar galvas formas atsvara testu, ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem diviem nosacījumiem:
- 3.3.3.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai
- 3.3.3.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

4. MEHĀNISKĀS STIPRĪBAS TESTS

4.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji.

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

4.2. Tests ar 2 260 g smagu lodi

4.2.1. Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits

Testus veic sešiem attiecīgo sastāvdaļu kvadrātveida gabaliem, kā malas garums ir 300 mm + 10/- 0 mm.

4.2.2. Testa metode

4.2.2.1. Izmanto III C pielikuma 2.2. punktā aprakstīto metodi.

4.2.2.2. Kritiena augstums (no lodes apakšas līdz testam izmantojama attiecīgās detaļas gabala augšējai virsmai) ir 4 m + 25/- 0 mm.

4.2.3. Rezultātu interpretācija

4.2.3.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja lode piecās sekundēs pēc trieciena brīža neiziet cauri stiklam.

4.2.3.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu kopas īpašības, ko pārbauda testā ar 2 260 g smagu lodi, ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem diviem nosacījumiem:

4.2.3.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai

4.2.3.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

4.3. Tests ar 227 g smagu lodi

4.3.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

4.3.2. Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits

Testus veic 20 attiecīgo detaļu kvadrātveida gabaliem, kā malas garums ir 300 mm + 10/- 0 mm.

4.3.3. Testa metode

4.3.3.1. Izmanto III C pielikuma 2.1. punktā aprakstīto metodi, 10 paraugiem veic testus + 40 ± 2 °C temperatūrā un 10 paraugiem – 20 ± 2 °C temperatūrā.

4.3.3.2. Kritiena augstums dažāda biezuma kategorijām un atšķēlušos lausku masa parādīta šajā tabulā:

Testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu biezums mm	+ 40 °C		– 20 °C	
	Kritiena augstums m (*)	Maksimālā atļautā lausku masa g	Kritiena augstums m (*)	Maksimālā atļautā lausku masa g
e ≤ 4,5	9	12	8,5	12
4,5 < e ≤ 5,5	10	15	9	15
5,5 < e ≤ 6,5	11	20	9,5	20
e > 6,5	12	25	10	25

(*) Pielaide kritiena augstumam ir + 25/- 0 mm.

- 4.3.4. Rezultātu interpretācija
- 4.3.4.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja izpildīti šādi nosacījumi:
- lode neiziet cauri testam izmantojamam attiecīgās detaļas gabalam,
 - testam izmantojamais attiecīgās detaļas gabals nesaplīst vairākās daļās,
 - starpslānis nav saplēsts, to lausku masa, kuras atdalījušās no trieciena punktam pretējās stikla puses, nepārsniedz 4.3.3.2. punktā noteiktās vērtības.
- 4.3.4.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu kopas īpašības, ko pārbauda testā ar 227 g smagu lodi, ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:
- 4.3.4.2.1. ne mazāk kā astoņos testos katrā attiecīgajā testa temperatūrā ir apmierinoši rezultāti, vai
- 4.3.4.2.2. Vairāk nekā divu testu rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.
5. VIDESIZTURĪBAS TESTS
- 5.1. **Izturības pret noberšanos tests**
- 5.1.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji
- Piemēro III C pielikuma 4. punkta prasības, testu veic 1 000 ciklus.
- 5.1.2. Rezultātu interpretācija
- Uzskata, ka nepļīstošā stikla rūts izturība pret noberšanos ir apmierinoša, ja testam izmantotais attiecīgās detaļas gabals noberšanās rezultātā uzrāda gaismas izkliedi, kas nepārsniedz 2 %.
- 5.2. **Karstumizturības tests**
- Piemēro III C pielikuma 5. punkta prasības.
- 5.3. **Izturības pret jonizējošo starojumu tests**
- 5.3.1. Vispārīgās prasības
- Šo testu veic tikai tad, ja laboratorija to uzskata par lietderīgu, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju par starpslāni.
- 5.3.2. Piemēro III C pielikuma 6. punkta prasības.
- 5.4. **Mītrumizturības tests**
- Piemēro III C pielikuma 7. punkta prasības.
6. OPTISKĀS ĪPAŠĪBAS
- Prasības attiecībā uz III C pielikuma 9. punktā noteiktajām optiskajām īpašībām piemēro visu tipu priekšējiem stikliem.

III G PIELIKUMS

Laminētā stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli⁽¹⁾

1. TIPA DEFINĪCIJA

Uzskata, ka laminētā stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli, pieder pie dažādiem tipiem, ja tām ir atšķirīgs vismaz viens no turpmāk minētajiem galvenajiem parametriem vai sekundārajiem parametriem.

1.1. Galvenie parametri ir šādi:

1.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;

1.1.2. atļautais rūtis nominālais biezums e , ražošanas pielāde $\pm 0,2 n$ mm (n ir stikla slāņu skaits rūtī):

— I kategorija		$e \leq 5,5$ mm
— II kategorija	5,5 mm <	$e \leq 6,5$ mm
— III kategorija	6,5 mm <	e

1.1.3. starpslāņa vai starpslāņu nominālais biezums;

1.1.4. starpslāņa vai starpslāņu īpašības un tips, piemēram, starpslānis vai starpslāņi no polivinilbutirāla vai citas plastmasas;

1.1.5. stikla slāņu īpaša apstrāde.

1.2. Sekundārie parametri ir šādi:

1.2.1. materiāla veids (slīpēts stikls (ar pārklājumu), pludinātais stikls, lokšņu stikls);

1.2.2. starpslāņa vai starpslāņu iekrāsojums (pilnīgs vai daļējs) (bezkrāsas vai ietonējies);

1.2.3. stikla krāsa (bezkrāsas vai ietonējies).

2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

2.1. Laminētā stikla rūtīm, kas nav priekšējie stikli, testus veic ar plakaniem testam izmantojamiem attiecīgo detaļu gabaliem, kas izgriezti no gatavām stikla rūtīm vai arī šim nolūkam īpaši izgatavoti. Abos gadījumos testam izmantojamiem stikla rūšu gabaliem jābūt stingri reprezentatīviem attiecībā uz detaļas tipa apstiprināšanai pieteiktajiem ražojumiem.

2.2. Pirms katra testa attiecīgo detaļu gabali no laminētā stikla vismaz 4 stundas jāiztur 23 ± 2 °C temperatūrā. Testus veic iespējami drīz pēc testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu izņemšanas no tvertnēm, kurās tie uzglabāti.

2.3. Uzskata, ka šā pielikuma noteikumi ir izpildīti, ja stikliem, kas nodoti detaļas tipa apstiprināšanai, ir tāds pats satāvs kā priekšējiem stikliem, kas jau ir apstiprināti saskaņā ar III F, III H vai III I pielikumu.

3. GALVAS FORMAS ATSVARA TESTS

3.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

3.2. Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits

Testus veic sešiem plakaniem attiecīgo detaļu gabaliem, kā izmēri ir 1 100 mm × 500 mm (+ 25/– 0 mm).

(¹) Šāda veida laminētā stikla rūtis var izmantot arī kā traktoru priekšējos stiklus.

3.3. Testa metode

- 3.3.1. Izmanto III C pielikuma 3. punktā aprakstīto metodi.
- 3.3.2. Krišanas augstums ir 1,50 m + 0/- 5 mm. To palielina līdz 4 m + 25/- 0 mm stikla rūtīm, ko izmanto kā traktoru priekšējos stiklus.

3.4. Rezultātu interpretācija

- 3.4.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:
- 3.4.1.1. testa paraugs neiztur un saplīst, veidojot vairākas apļa veida plaisas, kuru centrs ir apmēram trieciena punktā;
- 3.4.1.2. pieļaujami starpslāņa plīsumi ar noteikumu, ka manekena galva neiziet cauri testam izmantojamam attiecīgās detaļas gabalam;
- 3.4.1.3. no starpslāņa neatdalās lielas stikla lauskas.
- 3.4.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu kopas īpašības, ko pārbauda ar galvas formas atsvara testu, ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem diviem nosacījumiem:
- 3.4.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai
- 3.4.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

4. MEHĀNISKĀS STIPRĪBAS TESTS – TESTS AR 227 G SMAGU LODI

4.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

4.2. Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits

Testus veic četriem attiecīgo detaļu kvadrātveida gabaliem, kā malas garums ir 300 mm (+ 10/- 0) mm.

4.3. Testa metode

- 4.3.1. Izmanto III C pielikuma 2.1. punktā aprakstīto metodi.
- 4.3.2. Kritiena augstums (no lodes apakšējās daļas līdz testam izmantojama attiecīgās detaļas gabala augšējai virsmai) atkarībā no stikla biezuma dots tabulā:

Nominālais biezums	Kritiena augstums	
$e \leq 5,5$ mm	5 m	
$5,5$ mm $\leq e \leq 6,5$ mm	6 m	+ 25 mm/- 0 mm
$6,5$ mm $\leq e$	7 m	

4.4. Rezultātu interpretācija

- 4.4.1. Uzskata, ka testa rezultāti ir apmierinoši, ja izpildīti šādi nosacījumi:
- lode neiziet cauri testam izmantotajam attiecīgās detaļas gabalam,
 - testam izmantotais attiecīgās detaļas gabals nesaplīst vairākās daļās,
 - kopējā to lausku masa, kuras var rasties trieciena punktam pretējā pusē, nepārsniedz 15 g.

4.4.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu kopas īpašības, ko pārbauda ar mehāniskās stiprības testiem, ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

4.4.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai

4.4.2.2. ne vairāk kā divu testu rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

5. VIDESIZTURĪBAS TESTS

5.1. Izturības pret noberšanos tests

5.1.1. Nelabvēlīgās ietekmes rādītāji un testa metode

Piemēro III C pielikuma 4. punkta prasības, testu veic 1 000 ciklus.

5.1.2. Rezultātu interpretācija

Uzskata, ka nepļīstošā stikla rūts izturība pret noberšanos ir apmierinoša, ja testam izmantotais attiecīgās detaļas gabals noberšanās rezultātā uzrāda gaismas izkliedi, kas nepārsniedz 2 %.

5.2. Karstumizturības tests

Piemēro III C pielikuma 5. punkta prasības.

5.3. Izturības pret jonizējošo starojumu tests

5.3.1. Vispārīga prasība

Šo testu veic tikai tad, ja laboratorija to uzskata par lietderīgu, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju par starpslāni.

5.3.2. Piemēro III C pielikuma 6. punkta prasības.

5.4. Mitrumsizturības tests

5.4.1. Piemēro III C pielikuma 7. punkta prasības.

6. OPTISKĀS ĪPAŠĪBAS

6.1. Gaismas caurlaidība

Prasības, kas attiecībā uz redzamās gaismas caurlaidību noteiktas III C pielikuma 9.1. punktā, attiecas uz stikla rūtīm, kas nav priekšējie stikli, vai stikla rūšu daļām vietās, kurās vadītājam vajadzīga laba redzamība.

III H PIELIKUMS

Apstrādāta laminētā stikla priekšējie stikli

1. TIPA DEFINĪCIJA

Uzskata, ka priekšējie stikli no apstrādāta laminētā stikla pieder pie dažādiem tipiem, ja tiem ir atšķirīgs vismaz viens no turpmāk minētajiem galvenajiem parametriem vai sekundārajiem parametriem.

1.1. Galvenie parametri ir šādi:

1.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;

1.1.2. forma un izmēri.

Veicot saplīšanas testus, mehānisko īpašību testus un videsizturības testus, uzskata, ka priekšējie stikli no apstrādāta laminētā stikla pieder pie vienas grupas:

1.1.3. stikla slāņu skaits;

1.1.4. priekšējā stikla nominālais biezums e , ražošanas pielaide $0,2 n$ mm (n ir to priekšējā stikla slāņu skaits, kuri ir no stikla), virs vai zem atļautā nominālā izmēra;

1.1.5. viena vai vairāku stikla slāņu īpaša apstrāde;

1.1.6. starpslāņa vai starpslāņu nominālais biezums;

1.1.7. starpslāņa vai starpslāņu īpašības un tips (piemēram, starpslānis vai starpslāņi no polivinilbutirāla vai citas plastmasas).

1.2. Sekundārie parametri ir šādi:

1.2.1. materiāla veids (slīpēts stikls (ar pārklājumu), pludinātais stikls, lokšņu stikls);

1.2.2. starpslāņa vai starpslāņu iekrāsojums (pilnīgs vai daļējs) (bezkrāsas vai ietonējies);

1.2.3. stikla iekrāsojums (bezkrāsas vai ietonējies);

1.2.4. ar iekļautiem elektriskajiem vadiem vai bez tiem;

1.2.5. ar iekļautām aptumšošanās joslām vai bez tām.

2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

2.1. Apstrādāta laminētā stikla priekšējo stiklu testus, izņemot galvas formas atsvara testu un optisko īpašību testus, veic testa paraugiem un/vai šim nolūkam īpaši izgatavotiem attiecīgo detaļu gabaliem. Tomēr attiecīgo detaļu gabaliem jābūt stingri reprezentatīviem attiecībā uz detaļas tipa apstiprināšanai pieteiktajiem priekšējiem stikliem.

2.2. Pirms katra testa attiecīgo detaļu gabali vismaz 4 stundas jāiztur 23 ± 2 °C temperatūrā. Testi jāveic iespējami drīz pēc testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu izņemšanas no tvertnēm, kurās tie uzglabāti.

3. VEICAMIE TESTI

Šādi testi jāveic priekšējiem stikliem no apstrādāta laminētā stikla:

3.1. testi, kas III F pielikumā noteikti priekšējiem stikliem no parastā laminētā stikla;

3.2. turpmāk 4. punktā aprakstītais saplīšanas tests.

4. SAPLĪŠANAS TESTS

4.1. **Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji**

Materiāls	Nelabvēlīgās ietekmes rādītājs
Stikls ar pārklājumu	2
Pludinātais stikls	1
Lokšņu stikls	1

4.2. **Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits**

Testus katrā trieciena punktā veic vienam attiecīgās detaļas gabalam, kā izmēri ir 1 100 mm × 500 mm (+ 5/- 2 mm), vai vienam testa paraugam.

4.3. **Testa metode**

Izmanto III C pielikuma 1. punktā aprakstīto metodi.

4.4. **Trieciena punkts vai punkti**

Uzsit pa testam izmantojamā stikla rūs ārējās apstrādātās loksnes centru.

4.5. Rezultātu interpretācija

4.5.1. Katrā trieciena punktā saplīšanas testa rezultātus uzskata par apmierinošiem, ja tādu lausku kopējais virsmas laukums, kuras lielākas par 2 cm² taisnstūrī, kas noteikts III D pielikuma 2.3.2. punktā, nav mazāks par 15 % no šā taisnstūra laukuma.

4.5.1.1. Ja testam izmanto testa paraugu:

4.5.1.1.1. taisnstūra centrs ir aplī, kā rādiuss ir 10 cm un kā centrs ir tā atskaites punkta projekcija, kurš definēts Direktīvas 2008/2/EK I pielikuma 1.2. punktā.

4.5.1.1.2. Traktoriem, kuriem atskaites punktu noteikt nevar, redzamības zonas atrašanās vieta jānorāda ziņojumā par testiem.

4.5.1.1.3. Taisnstūra augstumu var samazināt līdz 15 cm priekšējiem stikliem, kuru augstums nepārsniedz 44 cm, vai priekšējiem stikliem, kuru uzstādīšanas leņķis ir mazāks par 15° no vertikāles; redzamības procentuālajai daļai jābūt vismaz 10 % no attiecīgā taisnstūra laukuma.

4.5.1.2. Ja izmanto attiecīgās detaļas gabalu, taisnstūra centram jābūt uz tā garākās ass 450 mm attālumā no vienas malas.

4.5.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtā(-o) testam izmantojamā(-o) attiecīgās(-o) detaļas(-u) gabala(-u) vai testa parauga(-u) īpašības, ko pārbauda ar saplīšanas testu, ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

4.5.2.1. visos trieciena punktos testa rezultāti ir apmierinoši, vai

4.5.2.2. testā, ko veic atkārtoti jaunai testam izmantojamu attiecīgās detaļas gabalu kopai, katrā trieciena punktā, kur sākotnēji bijis neapmierinošs rezultāts, četrus jauno testu rezultāti ir apmierinoši.

III I PIELIKUMS

Neplīstošā stikla rūtis ar plastmasas pārklājumu uz iekšējās virsmas

1. Neplīstošā stikla rūtīm, kas definētas III D līdz III H pielikumā, ja to iekšējā virsma ir ar plastmasas pārklājumu, jāatbilst ne tikai attiecīgajos pielikumos noteiktajām, bet arī turpmāk izklāstītajām prasībām.

2. IZTURĪBAS PRET NOBERŠANOS TESTS

- 2.1. **Nelabvēlīgās ietekmes rādītāji un testa metode**

Plastmasas pārklājumam veic 100 ciklu izturības testu saskaņā ar III C pielikuma 4. punkta prasībām.

- 2.2. **Rezultātu interpretācija**

Uzskata, ka plastmasas pārklājuma izturība pret noberšanos ir apmierinoša, ja testam izmantotais attiecīgās detaļas gabals noberšanās rezultātā uzrāda gaismas izkliedi, kas nepārsniedz 4 %.

3. MITRUMIZTURĪBAS TESTS

- 3.1. Rūdīta neplīstošā stikla rūtīm ar plastmasas pārklājumu jāveic mitrumizturības tests.

- 3.2. Piemēro III C pielikuma 7. punkta prasības.

4. IZTURĪBAS PRET MAINĪGU TEMPERATŪRU TESTS

Piemēro III C pielikuma 8. punkta prasības.

5. UGUNSIZTURĪBAS TESTS

Piemēro III C pielikuma 10. punkta prasības.

6. IZTURĪBAS PRET ĶĪMISKO VIELU IEDARBĪBU TESTS

Piemēro III C pielikuma 11. punkta prasības.

III J PIELIKUMS

Stikla-plastmasas priekšējie stikli

1. TIPA DEFINĪCIJA

Uzskata, ka stikla-plastmasas priekšējie stikli pieder pie dažādiem tipiem, ja tiem ir atšķirīgs vismaz viens no turpmāk minētajiem galvenajiem parametriem vai sekundārajiem parametriem.

1.1. Galvenie parametri ir šādi:

1.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;

1.1.2. forma un izmēri.

Uzskata, ka stikla-plastmasas priekšējie stikli veido grupu mehāniskās stiprības, videsizturības, izturības pret mainīgu temperatūru un izturības pret ķīmisko vielu iedarbību testiem;

1.1.3. plastmasas slāņu skaits;

1.1.4. nominālais priekšējā stikla biezums e , atļauta ražošanas pielāide $\pm 0,2$ mm;

1.1.5. stikla slāņa nominālais biezums;

1.1.6. par starpslāni(-ņiem) izmantojamā plastmasas slāņa(-u) biezums;

1.1.7. tā(to) plastmasas slāņa(-u) īpašības un tips, kurš(-i) izmantots(-i) kā starpslāņi vai iekšējās virsmas pārklājums (piemēram, polivinilbutirāls vai cits materiāls);

1.1.8. stikla rūts īpaša apstrāde.

1.2. Sekundārie parametri ir šādi:

1.2.1. materiāla veids (stikls ar pārklājumu, pludinātais stikls, lokšņu stikls);

1.2.2. plastmasas slāņu iekrāsojums (pilnīgs vai daļējs) (bezkrāsas vai ietonējies);

1.2.3. stikla iekrāsojums (bezkrāsas vai ietonējies);

1.2.4. ar iekļautiem elektriskajiem vadiem vai bez tiem;

1.2.5. ar iekļautām aptumšošanās joslām vai bez tām.

2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

2.1. Stikla-plastmasas priekšējo stiklu testus, izņemot galvas formas atsvara testu (3.2. punkts) un optisko īpašību testus, veic plakaniem attiecīgo detaļu gabaliem, kas vai nu izgriezti no priekšējā stikla, vai īpaši izgatavoti šim nolūkam. Abos gadījumos testa paraugiem jābūt stingri reprezentatīviem attiecībā uz detaļas tipa apstiprināšanai pieteiktajiem priekšējiem stikliem.

2.2. Pirms katra testa izmantojamie attiecīgo detaļu paraugi vismaz 4 stundas jāiztur 23 ± 2 °C temperatūrā. Testi jāveic iespējami drīz pēc testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu izņemšanas no tvertnēm, kurās tie uzglabāti.

3. GALVAS FORMAS ATSVARA TESTS

3.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

- 3.2. Galvas formas atsvara tests gatavam priekšējam stiklam**
- 3.2.1. Paraugu skaits
- Testus veic četriem paraugiem, ko izvēlas saskaņā ar III M pielikumu, gan no stikla gludākās, gan nelīdzienākās daļas.
- 3.2.2. Testa metode
- 3.2.2.1. Izmanto III C pielikuma 3.3.2. punktā aprakstīto metodi.
- 3.2.2.2. Krišanas augstums ir $1,50\text{ m} + 0/- 5\text{ mm}$.
- 3.2.3. Rezultātu interpretācija
- 3.2.3.1. Testa rezultātus uzskata par apmierinošiem, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:
- 3.2.3.1.1. stikla slānis saplīst, veidojot vairākas apļa veida plaisas, kuru centrs ir apmēram trieciena punktā, un trieciena punktam tuvākās plaisas nav tālāk par 80 mm no tā;
- 3.2.3.1.2. stikla slāni neatdalās no plastmasa starpslāņa. Vienā vai vairākās vietās ne vairāk kā 4 mm platumā vienā plaisas pusē stikla slānis var atdalīties no starpslāņa ārpus apļa, kā diametrs ir 60 mm un kā centrs ir trieciena punktā;
- 3.2.3.1.3. atļautais starpslāņa plīsuma garums trieciena pusē nav lielāks par 35 mm.
- 3.2.3.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu kopas īpašības, ko pārbauda ar galvas formas atsvara testu, ir apmierinošas, ja izpildīti šādi nosacījumi:
- 3.2.3.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai
- 3.2.3.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.
- 3.3. Galvas formas atsvara tests plakaniem testējamu detaļu gabaliem**
- 3.3.1. Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits
- Testus veic sešiem plakaniem attiecīgo detaļu gabaliem, kā izmēri ir $1\ 100\text{ mm} \times 500\text{ mm} (+ 5/- 2\text{ mm})$.
- 3.3.2. Testa metode
- 3.3.2.1. Izmanto III C pielikuma 3.3.1 punktā aprakstīto metodi.
- 3.3.2.2. Krišanas augstums ir $4\text{ m} + 25/- 0\text{ mm}$.
- 3.3.3. Rezultātu interpretācija
- 3.3.3.1. Testa rezultātus uzskata par pieņemamiem, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:
- 3.3.3.1.1. stikla slānis neiztur un saplīst, veidojot vairākas apļa veida plaisas, kā centrs ir apmēram trieciena punktā;
- 3.3.3.1.2. Pieļaujami starpslāņa plīsumi ar noteikumu, ka manekena galva neiziet cauri stiklam;
- 3.3.3.1.3. no starpslāņa neatdalās lielas stikla lauskas.
- 3.3.3.2. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai nodotie attiecīgās detaļas gabalu īpašības, ko pārbauda ar galvas formas atsvara testu, ja izpildīti šādi nosacījumi:
- 3.3.3.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai
- 3.3.3.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

4. MEHĀNISKĀS STIPRĪBAS TESTS
 - 4.1. **Nelabvēlīgās ietekmes rādītāji, testa metode un rezultātu interpretācija**

Piemēro III F pielikuma 4. punkta prasības.
 - 4.2. Tomēr nepiemēro trešo prasību, kas izklāstīta III F pielikuma 4.3.4.1. punktā.
 5. VIDESIZTURĪBAS TESTS
 - 5.1. **Izturības pret noberšanos tests**
 - 5.1.1. Ārējās virsmas izturības pret noberšanos tests
 - 5.1.1.1. Piemēro III F pielikuma 5.1. punkta prasības.
 - 5.1.2. Iekšējās virsmas izturības pret noberšanos tests
 - 5.1.2.1. Piemēro III I pielikuma 2. punkta prasības.
 - 5.2. **Karstumizturības tests**

Piemēro III C pielikuma 5. punkta prasības.
 - 5.3. **Izturības pret jonizējošo starojumu tests**

Piemēro III C pielikuma 6. punkta prasības.
 - 5.4. **Mitrumizturības tests**

Piemēro III C pielikuma 7. punkta prasības.
 - 5.5. **Izturības pret mainīgu temperatūru tests**

Piemēro III C pielikuma 8. punkta prasības.
 6. OPTISKĀS ĪPAŠĪBAS

Prasības attiecībā uz III C pielikuma 9. punktā noteiktajām optiskajām īpašībām attiecas uz visu tipu priekšējiem stikliem.
 7. UGUNSAIZTURĪBAS TESTS

Piemēro III C pielikuma 10. punkta prasības.
 8. IZTURĪBAS PRET ĶĪMISKO VIELU IEDARBĪBU TESTS

Piemēro III C pielikuma 11. punkta prasības.
-

III K PIELIKUMS

Stikla-plastmasas rūtis, kas nav priekšējie stikli ⁽¹⁾

1. TIPA DEFINĪCIJA

Uzskata, ka stikla-plastmasas rūtis, kas nav priekšējie stikli, pieder pie dažādiem tipiem, ja tām ir atšķirīgs vismaz viens no turpmāk minētajiem galvenajiem parametriem vai sekundārajiem parametriem.

1.1. **Galvenie parametri ir šādi:**

1.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;

1.1.2. biezuma kategorija, ko piemēro nominālajam biezumam e , atļautā ražošanas pielaipe $\pm 0,2$ mm:

- I kategorija $e \leq 3,5$ mm
- II kategorija $3,5 \text{ mm} < e \leq 4,5$ mm
- III kategorija $4,5 \text{ mm} < e$

1.1.3. par starpslāni(-ņiem) izmantojamā plastmasas slāņa(-u) biezums;

1.1.4. stikla rūtis nominālais biezums;

1.1.5. tā(to) plastmasas slāņa(-u) vai iekšējās virsmas pārklājuma īpašības un tips, kurš(-i) izmantots(-i) kā starpslānis(-i) (piemēram, polivinilbutirāls vai cits materiāls);

1.1.6. stikla slāņu īpaša apstrāde.

1.2. **Sekundārie parametri ir šādi:**

1.2.1. materiāla veids (stikls ar pārklājumu, pludinātais stikls, lokšņu stikls);

1.2.2. plastmasas slāņu iekrāsojums (pilnīgs vai daļējs) (bezkrāsas vai ietonējies);

1.2.3. stikla iekrāsojums (bezkrāsas vai ietonējies).

2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

2.1. Stikla-plastmasas rūtīm, kas nav priekšējie stikli, testus veic plakaniem attiecīgo detaļu gabaliem, kas izgriezti no gatavām stikla rūtīm vai izgatavoti īpaši šim nolūkam. Abos gadījumos stikla rūšu gabaliem jābūt stingri reprezentatīviem attiecībā uz detaļas tipa apstiprināšanai pietiekajiem ražojumiem.

2.2. Pirms katra testa izmantojamie attiecīgo stikla-plastmasas rūšu gabali vismaz 4 stundas jāiztur 23 ± 2 °C temperatūrā. Testi jāveic iespējami drīz pēc testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu izņemšanas no tvertnēm, kurās tie uzglabāti.

2.3. Uzskata, ka šā pielikuma noteikumi ir ievēroti, ja stikla rūtīm, kas nodotas detaļas tipa apstiprināšanai, ir tāds pats sastāvs kā priekšējiem stikliem, kas jau apstiprināti saskaņā ar III J pielikuma noteikumiem.

(¹) Šāda veida stikla-plastmasas rūtis var izmantot arī kā trektoru priekšējos stiklus.

3. GALVAS FORMAS ATSVARA TESTS

3.1. Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītāji

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

3.2. Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits

Testus veic sešiem līdzieniem paraugiem, kā izmēri ir 1 100 mm × 500 mm (+ 5/- 2 mm).

3.3. Testa metode

3.3.1. Izmanto III C pielikuma 3. punktā aprakstīto metodi.

3.3.2. Krišanas augstums ir 1,50 m + 0/-5 mm. To palielina līdz 4 m + 25/- 0 mm stikla rūtīm, ko izmanto kā traktoru priekšējos stiklus.

3.4. Rezultātu interpretācija

3.4.1. Testa rezultātus uzskata par apmierinošiem, ja izpildīti šādi nosacījumi:

3.4.1.1. stikla slānis saplīst, veidojot daudzas plaisas;

3.4.1.2. pieļaujami starpslāņa plīsumi ar nosacījumu, ka manekena galva neiziet cauri testam izmantotajam attiecīgās detaļas gabalam;

3.4.1.3. no starpslāņa neatdalās lielas stikla lauskas.

3.4.2. Detaļas tipa apstiprināšanai nodotie paraugi uzskatāmi par pietiekami izturīgiem no galvas formas atsvara testa viedokļa, ja tiek ievēroti šādi nosacījumi:

3.4.2.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši, vai

3.4.2.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

4. MEHĀNISKĀS STIPRĪBAS TESTS – TESTS AR 227 G SMAGU LODI

4.1. Piemēro III G pielikuma 4. punkta noteikumus, izņemot tabulu 4.3.2. punktā, ko aizstāj ar šādu tabulu.

Nominālais biezums	Krišanas augstums	
$e \leq 3,5$ mm	5 m	+ 25/- 0 mm
$3,5$ mm < $e \leq 4,5$ mm	6 m	
$e > 4,5$ mm	7 m	

4.2. Tomēr nepiemēro III G pielikuma 4.4.1. punkta trešā ievilkuma prasību.

5. VIDESIZTURĪBAS TESTS

5.1. Izturības pret noberšanos tests

5.1.1. Ārējās virsmas izturības pret noberšanos tests

Piemēro III G pielikuma 5.1. punkta prasības.

- 5.1.2. Iekšējās virsmas izturības pret noberšanos tests
Piemēro III I pielikuma 2.1. punkta prasības.
- 5.2. **Karstumizturības tests**
Piemēro III C pielikuma 5. punkta prasības.
- 5.3. **Izturības pret jonizējošo starojumu tests**
Piemēro III C pielikuma 6. punkta prasības.
- 5.4. **Mītrumizturības tests**
Piemēro III C pielikuma 7. punkta prasības.
- 5.5. **Izturības pret mainīgu temperatūru tests**
Piemēro III C pielikuma 8. punkta prasības.
6. OPTISKĀS ĪPAŠĪBAS
Prasības attiecībā uz III C pielikuma 9.1. punktā noteikto redzamās gaismas caurlaidību piemēro vienmērīgi rūdīta stikla rūtīm vai to daļām vietās, kurās vadītājam vajadzīga laba redzamība.
7. UGUNSIKTURĪBAS TESTS
Piemēro III C pielikuma 10. punkta prasības.
8. IZTURĪBAS PRET ĶĪMISKO VIELU IEDARBĪBU TESTS
Piemēro III C pielikuma 11. punkta prasības.
-

III L PIELIKUMS

Dubultstikli

1. TIPA DEFINĪCIJA

Uzskata, ka dubultstikli pieder pie dažādiem tipiem, ja tiem ir atšķirīgs vismaz viens no turpmāk minētajiem galvenajiem parametriem vai sekundārajiem parametriem.

1.1. **Galvenie parametri ir šādi:**

- 1.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;
- 1.1.2. dubultstikla veids (simetrisks, asimetrisks);
- 1.1.3. katras dubultstiklu veidojošās stikla rūts tips, kā noteikts III E, III G vai III K pielikuma 1. punktā;
- 1.1.4. atstarpes nominālais izmērs starp abām stikla rūtīm;
- 1.1.5. savienojuma veids (organiskie, vai stikls pie stikla/stikls pie metāla).

1.2. Sekundārie parametri:

- 1.2.1. Katras dubultstikla rūts sekundārie parametri, kā noteikts III E, III G vai III K pielikuma 1.2. punktā.

2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

- 2.1. Katrai stikla rūtij, kas veido dubultstiklu, jābūt apstiprinātam tipam vai tai jāatbilst attiecīgajā pielikumā (III E, III G vai III K) noteiktajām prasībām.
- 2.2. Testus, kas veikti dubultstikliem ar nominālo atstarpi e , uzskata par attiecināmiem uz visiem dubultstikliem ar tādiem pašiem parametriem un nominālo atstarpi $e \pm 3$ mm. Tomēr detaļas tipa apstiprinājuma pretendents testiem var iesniegt paraugu ar mazāko atstarpi un paraugu ar lielāko atstarpi.
- 2.3. Dubultstiklus, kam vismaz viena rūts ir no laminētā stikla vai viena rūts no plastmasas, pirms testa vismaz 4 stundas iztur 23 ± 2 °C temperatūrā. Testi jāveic iespējami drīz pēc testa paraugu izņemšanas no tvertnēm, kur tie uzglabāti.

3. GALVAS FORMAS ATSVARA TESTS

3.1. **Sekundāro parametru nelabvēlīgas ietekmes rādītājs**

Nevienam sekundārajam parametram nav nelabvēlīgas ietekmes.

3.2. **Testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu skaits**

No katras dubultstiklu rūšu biezuma kategorijas un atstarpes lieluma grupas, kā noteikts iepriekš 1.1.4. punktā, testus veic sešiem paraugiem, kā izmēri ir $1\ 100\ \text{mm} \times 500\ \text{mm}$ (+ 5/- 22 mm).

3.3. **Testa metode**

- 3.3.1. Izmanto III C pielikuma 3. punktā aprakstīto metodi.
- 3.3.2. Krišanas augstums ir 1,5 m (+ 0/- 5 mm).
- 3.3.3. Asimetriskiem dubultstikliem katrai pusei veic trīs testus.

3.4. Rezultātu interpretācija

3.4.1. Dubultstikls, ko veido divas vienmērīgi rūdīta stikla rūtis.

Testa rezultātus uzskata par apmierinošiem, ja abas dubultstikla rūtis saplīst.

3.4.2. Dubultstikls, ko veido divas laminētā stikla rūtis, kuras nav priekšējie stikli.

Testa rezultātus uzskata par pieņemamiem, ja izpildīti šādi nosacījumi:

3.4.2.1. testam izmantotais attiecīgās detaļas gabals neiztur un saplīst, veidojot vairākas apļa veida plaisas, kā centrs ir apmēram trieciena punktā;

3.4.2.2. pieļaujami starpslāņa plīsumi, ja manekena galva neiziet cauri stiklam;

3.4.2.3. no starpslāņa neatdalās lielas stikla lauskas.

3.4.3. Dubultstikli, ko veido vienmērīgi rūdīta stikla rūs un laminētā stikla rūs vai stikla-plastmasas rūs.

Testa rezultātus uzskata par pieņemamiem, ja izpildīti šādi nosacījumi:

3.4.3.1. rūdīta stikla rūs saplīst;

3.4.3.2. laminētā stikla vai stikla-plastmasas rūs neiztur un saplīst, veidojot vairākas apļa veida plaisas, kā centrs ir apmēram trieciena punktā;

3.4.3.3. pieļaujami starpslāņa(-u) plīsumi ar noteikumu, ka manekena galva neiziet cauri testam izmantotajam attiecīgās detaļas gabalam;

3.4.3.4. no starpslāņa neatdalās lielas stikla lauskas.

3.4.4. Uzskata, ka detaļas tipa apstiprināšanai iesniegtās testam izmantojamo attiecīgo detaļu gabalu kopas īpašības, ko pārbauda ar galvas formas atsvara testu ir apmierinošas, ja izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

3.4.4.1. visu testu rezultāti ir apmierinoši;

3.4.4.2. viena testa rezultāti ir neapmierinoši, tomēr turpmākajās testu sērijās, ko veic jaunai testam izmantojamu attiecīgo detaļu gabalu kopai, rezultātiem jābūt apmierinošiem.

4. OPTISKĀS ĪPAŠĪBAS

Prasības, kas par redzamās gaismas caurlaidību noteiktas III C pielikuma 9.1. punktā, attiecas uz dubultstikliem vai to daļām vietās, kurās vadītājam vajadzīga laba redzamība.

III M PIELIKUMS

Priekšējo stiklu grupēšana detaļas tipa apstiprinājuma testiem

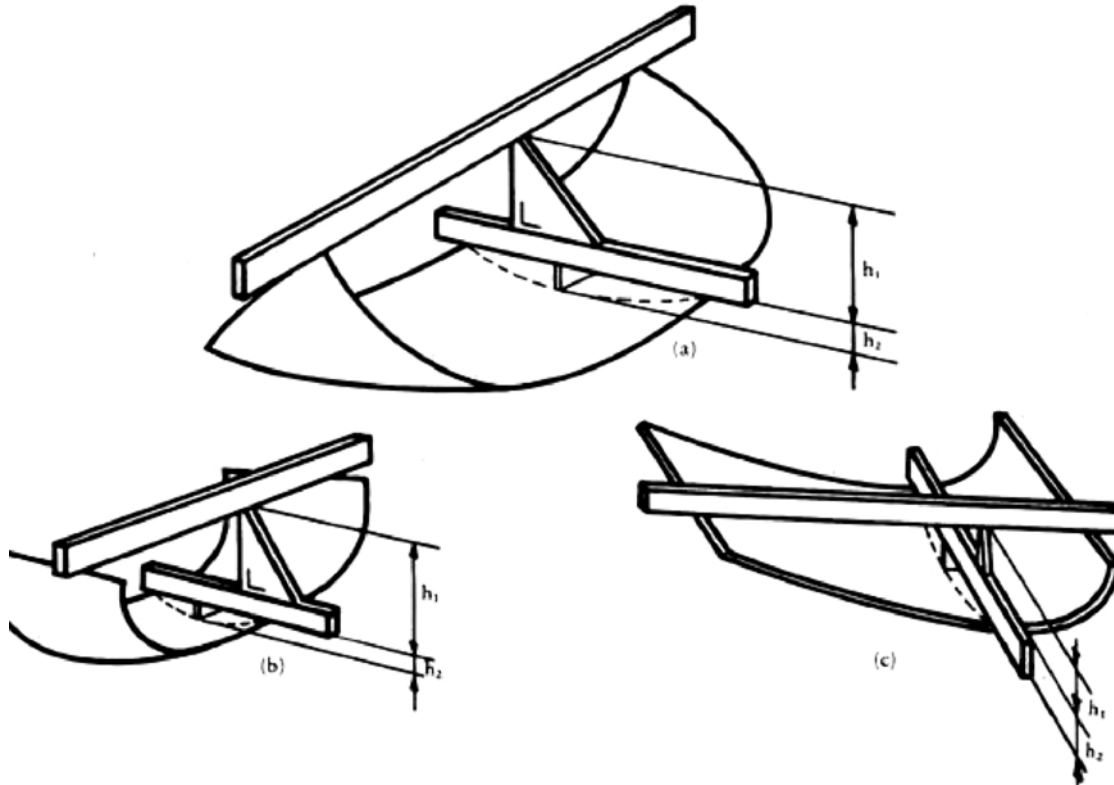
1. Ņem vērā šādus rādītājus:
 - 1.1. priekšējā stikla izklājuma laukums;
 - 1.2. segmenta augstums;
 - 1.3. izliekuma rādiuss.
2. Grupi veido pēc biezuma kategorijas.
3. Klasifikāciju izdara pēc izklājuma laukuma augošā secībā. Izvēlas piecus lielākos un piecus mazākos izklājuma laukumus, ko sanumurē šādi:

1 lielākais	1 mazākais
2 nākamais mazākais pēc 1	2 nākamais lielākais pēc 1
3 nākamais mazākais pēc 2	3 nākamais lielākais pēc 2
4 nākamais mazākais pēc 3	4 nākamais lielākais pēc 3
5 nākamais mazākais pēc 4	5 nākamais lielākais pēc 4
4. Abām iepriekš 3. punktā definētajām grupām segmenta augstumu norāda šādi:
 - 1 segmenta lielākais augstums,
 - 2 nākamais mazākais,
 - 3 nākamais mazākais u.t.t.
5. Abām iepriekš 3. punktā definētajām grupām izliekuma rādiusu norāda šādi:
 - 1 mazākais izliekuma rādiuss,
 - 2 nākamais lielākais,
 - 3 nākamais lielākais u.t.t.
6. Ciparus, ko piešķir priekšējiem stikliem no abām iepriekš 3. punktā noteiktajām grupām, apvieno kopā.
- 6.1. Pilniem testiem, kas noteikti III D, III F, III H, III I vai III J pielikumā, no pieciem lielākajiem izvēlas to priekšējo stiklu, kuram ir lielākā ciparu kopējā summa, bet no pieciem mazākajiem – to, kam ir mazākā ciparu kopējā summa.
- 6.2. Vienas grupas pārējiem priekšējiem stikliem veic optisko īpašību testus, kas noteikti III C pielikuma 9. punktā.
7. Testus var veikt arī dažiem priekšējiem stikliem ar būtiski atšķirīgu formu un/vai izliekuma rādiusu no izvēlētas grupas attiecīgo rādītāju ekstremālajām vērtībām gadījumos, kad tehniskajā dienestā, kurš veic testus, uzskata, ka šiem parametriem var būt ievērojami nelabvēlīga ietekme.
8. Grupas robežas nosaka pēc priekšējā stikla izklājuma laukuma. Ja detaļas tipa apstiprināšanai nodotā priekšējā stikla izklājuma laukums pārsniedz apstiprinātās robežas un/vai tam ir ievērojami lielāks segmenta augstums vai ievērojami mazāks izliekuma rādiuss, to uzskata par jaunu tipu un veic papildu testus, ja tehniskajā dienestā uzskata šādus testus par tehniski nepieciešamiem, ņemot vērā informāciju, kas jau ir tā rīcībā par attiecīgo ražojumu un tam izmantotajiem materiāliem.

9. Lai detaļas tipa apstiprinājuma saņēmējs vēlāk varētu ražot jau apstiprinātās biezuma kategorijas citus priekšējo stiklu tipus:
 - 9.1. pārlicinās, vai paraugu var ietvert starp pieciem lielākajiem vai pieciem mazākajiem, kas izraudzīti attiecīgās grupas detaļas tipa apstiprināšanai;
 - 9.2. atkārtoti veic numerāciju saskaņā ar iepriekšminēto 3., 4. un 5. punktu;
 - 9.3. ja to ciparu summa, kuri attiecināti uz priekšējiem stikliem, kas sākotnēji ietverti starp pieciem lielākajiem vai pieciem mazākajiem priekšējiem stikliem,
 - 9.3.1. ir vismazākā, veic šādus testus:
 - 9.3.1.1. priekšējiem stikliem no rūdīta stikla:
 - 9.3.1.1.1. saplīšanas;
 - 9.3.1.1.2. galvas formas atsvara;
 - 9.3.1.1.3. optiskās deformācijas;
 - 9.3.1.1.4. sekundārā attēla nobīdes;
 - 9.3.1.1.5. gaismas caurlaidības;
 - 9.3.1.2. laminētā stikla vai stikla-plastmasas priekšējiem stikliem:
 - 9.3.1.2.1. galvas formas atsvara;
 - 9.3.1.2.2. optiskās deformācijas;
 - 9.3.1.2.3. sekundārā attēla nobīdes;
 - 9.3.1.2.4. gaismas caurlaidības;
 - 9.3.1.3. priekšējiem stikliem no apstrādāta laminētā stikla – 9.3.1.1.1., 9.3.1.1.2. un 9.3.1.2. punktā noteiktos testus;
 - 9.3.1.4. priekšējiem stikliem ar plastmasas pārklājumu – attiecīgi 9.3.1.1. vai 9.3.1.2. punktā noteiktos testus;
 - 9.3.2. ja ciparu summa nav vismazākā, tad veic tikai optisko īpašību testus, kas noteikti III C pielikuma 9. Punktā.

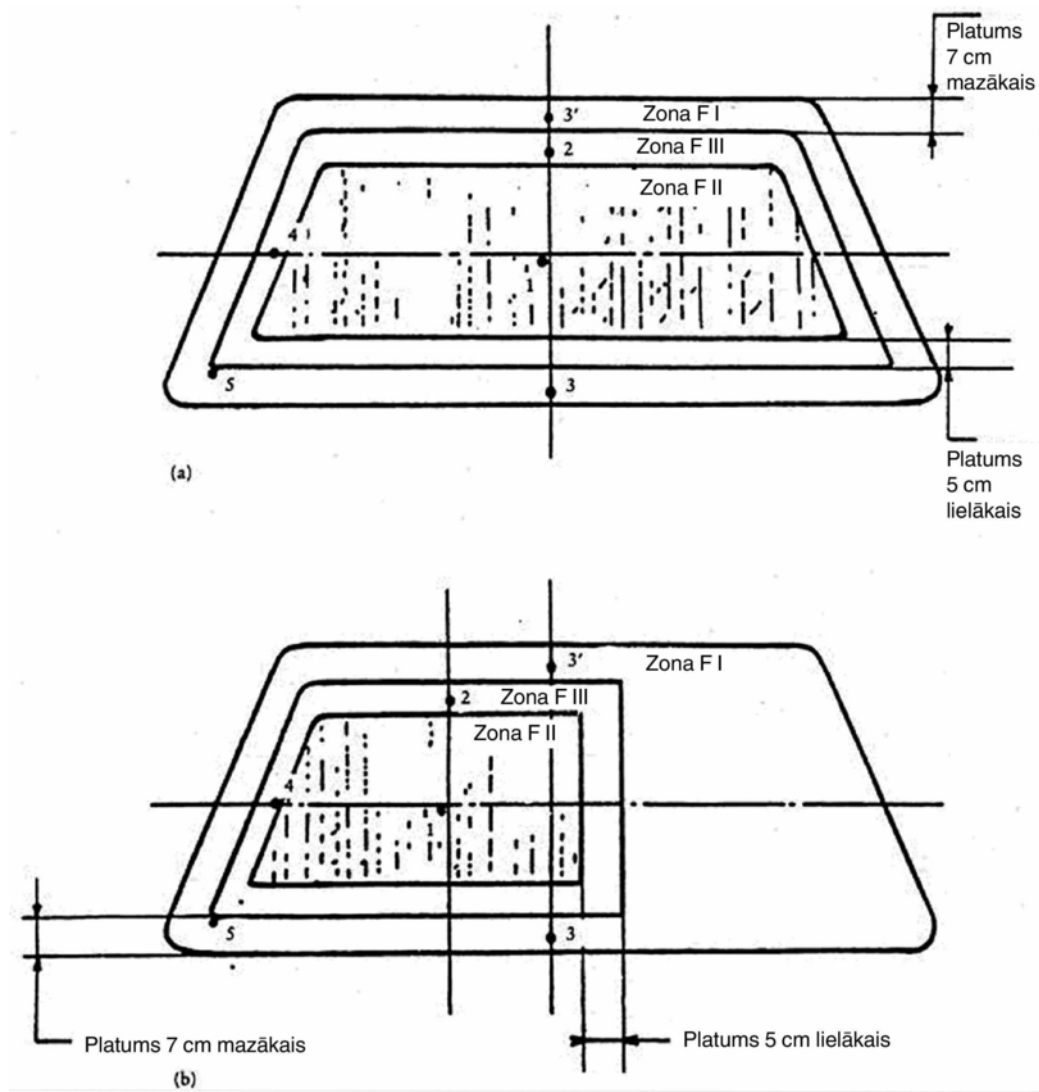
III N PIELIKUMS

Segmentu augstuma mērījumi un triecienu punktu atrašanās vietas

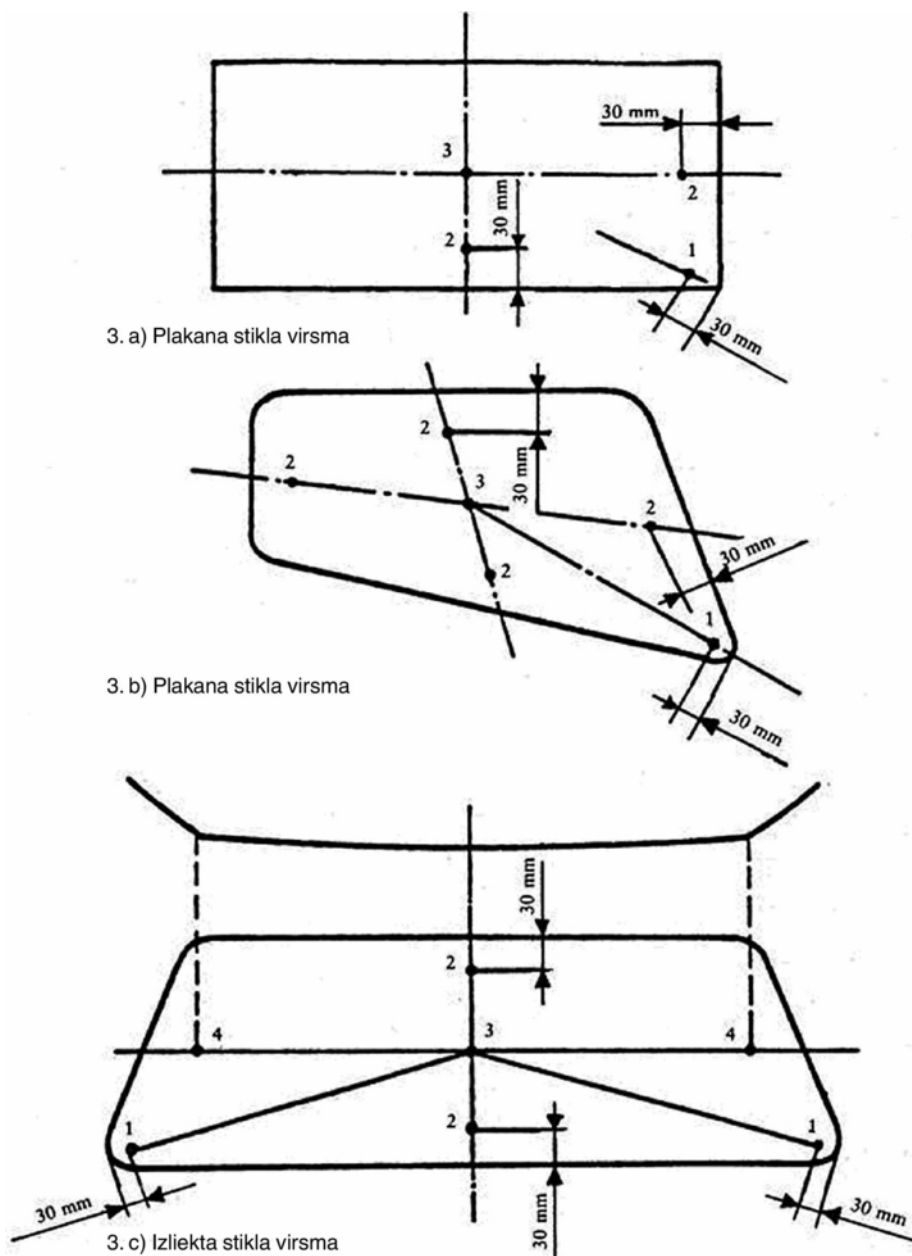
1. attēls – Segmenta augstuma h noteikšana

Stikla rūtīm ar vienu izliekumu segmenta augstums ir maksimālais h_1 .

Stikla rūtīm ar diviem izliekumiem segmenta augstums ir maksimālais $h_1 + h_2$.

2. attēls – Priekšējiem stikliem noteiktie trieciena punkti

3. a), 3. b) un 3. c) attēls – Vienmērīgi rūdīta stikla rūtīm noteiktie trieciena punkti

3. a), 3. b) un 3. c) attēlā parādītie punkti "2" ir piemēri III E pielikuma 2.5. punktā noteiktā punkta "2" atrašanās vietām.

III O PIELIKUMS

Ražojumu atbilstības pārbaudes

1. DEFINĪCIJAS

Šajā pielikumā:

- 1.1. "ražojuma tips" ir stikla rūtis ar vienādiem galvenajiem parametriem;
- 1.2. "biezuma kategorija" ir visas stikla rūtis, kā daļu biezums ir noteiktajās robežās;
- 1.3. "ražošanas vienība" ir visas vienā un tai pašā vietā novietotas ražošanas iekārtas viena vai vairāku tipu stikla rūšu ražošanai; tajā var būt vairākas ražošanas līnijas;
- 1.4. "maiņa" ir vienas ražošanas līnijas ražošanas periods dienas darba laikā;
- 1.5. "ražošanas cikls" ir nepārtrauktu viena veida produkcijas ražošana vienā un tajā pašā maiņā;
- 1.6. "Ps" ir viena ražojuma tipa stikla rūšu skaits, kas saražots vienā maiņā;
- 1.7. "Pr" ir viena ražojumu tipa stikla rūšu skaits, kas saražots vienā ražošanas ciklā.

2. TESTI

Attiecīgajām stikla rūtīm veic šādus testus:

2.1. **Priekšējiem stikliem no rūdīta stikla**

- 2.1.1. saplīšanas testu saskaņā ar III D pielikuma 2. punkta prasībām;
- 2.1.2. gaismas caurlaidības mērījumus saskaņā ar III C pielikuma 9.1. punkta prasībām;
- 2.1.3. optiskās deformācijas testu saskaņā ar III C pielikuma 9.2. punkta prasībām;
- 2.1.4. sekundārā attēla nobīdes testu saskaņā ar III C pielikuma 9.3. punkta prasībām.

2.2. **Vienmērīgi rūdīta stikla rūtīm**

- 2.2.1. saplīšanas testu saskaņā ar III E pielikuma 2. punkta prasībām;
- 2.2.2. gaismas caurlaidības mērījumus saskaņā ar III C pielikuma 9.1. punkta prasībām;
- 2.2.3. stikla rūtīm, ko izmanto kā priekšējos stiklus:
 - 2.2.3.1. optiskās deformācijas testu saskaņā ar III C pielikuma 9.2. punkta prasībām;
 - 2.2.3.2. sekundārā attēla nobīdes testu saskaņā ar III C pielikuma 9.3. punkta prasībām.

2.3. **Priekšējiem stikliem no parastā laminētā stikla un stikla-plastmasas priekšējiem stikliem**

- 2.3.1. galvas formas atsvara testu saskaņā ar III F pielikuma 3. punkta prasībām;
- 2.3.2. testu ar 2 260 g smagu lodi saskaņā ar III F pielikuma 4.2. punkta un III C pielikuma 2.2. punkta prasībām;
- 2.3.3. karstumizturības testu saskaņā ar III C pielikuma 5. punkta prasībām;

- 2.3.4. gaismas caurlaidības mērījumus saskaņā ar III C pielikuma 9.1. punkta prasībām;
- 2.3.5. optiskās deformācijas testu saskaņā ar III C pielikuma 9.2. punkta prasībām;
- 2.3.6. sekundārā attēla nobīdes testu saskaņā ar III C pielikuma 9.3. punkta prasībām;
- 2.3.7. tikai stikla-plastmasas priekšējiem stikliem:
- 2.3.7.1. izturības pret noberšanos testu saskaņā ar III I pielikuma 2.1. punkta prasībām;
- 2.3.7.2. mitrumizturības testu saskaņā ar III I pielikuma 3. punkta prasībām;
- 2.3.7.3. izturības pret ķīmisko vielu iedarbību tests saskaņā ar III C pielikuma 11. punkta prasībām.
- 2.4. **Parastā laminētā stikla un stikla-plastmasas rūtīm, kas nav priekšējie stikli**
- 2.4.1. testu ar 227 g smagu lodi saskaņā ar III G pielikuma 4. punkta prasībām;
- 2.4.2. karstumizturības testu saskaņā ar III C pielikuma 5. punkta prasībām;
- 2.4.3. gaismas caurlaidības mērījumus saskaņā ar III C pielikuma 9.1. punkta prasībām;
- 2.4.4. tikai stikla-plastmasas rūtīm:
- 2.4.4.1. izturības pret noberšanos testu saskaņā ar III I pielikuma 2.1. punkta prasībām;
- 2.4.4.2. mitrumizturības testu saskaņā ar III I pielikuma 3. punkta prasībām;
- 2.4.4.3. izturības pret ķīmisko vielu iedarbību testu saskaņā ar III C pielikuma 11. punkta prasībām.
- 2.4.5. Uzskata, ka iepriekšminētie noteikumi ir ievēroti, ja attiecīgie testi veikti priekšējiem stikliem ar vienu un to pašu sastāvu.
- 2.5. **Priekšējie stikli no apstrādāta laminētā stikla**
- 2.5.1. Papildus 2.3. punktā noteiktajiem testiem saskaņā ar III H pielikuma 4. punkta noteikumiem, jāveic saplīšanas tests.
- 2.6. **Stikla rūtis ar plastmasas pārklājumu**
- Papildus šā pielikuma dažādās daļās noteiktajiem testiem jāveic arī šādi testi:
- 2.6.1. izturības pret noberšanos tests saskaņā ar III I pielikuma 2.1. punkta prasībām;
- 2.6.2. mitrumizturības tests saskaņā ar III I pielikuma 3. punkta prasībām;
- 2.6.3. izturības pret ķīmisko vielu iedarbību tests saskaņā ar III C pielikuma 11. punkta prasībām.
- 2.7. **Dubultstikli**
- Stikla rūtīm, kas veido dubultstiklu, ievērojot to pašu periodiskumu un noteiktās prasības, jāveic šajā pielikumā noteiktie testi.
3. TESTU BIEŽUMS UN REZULTĀTI
- 3.1. **Saplīšana**
- 3.1.1. Testi

- 3.1.1.1. Pirmajām saplīšanas testu sērijām visos šajā direktīvā noteiktajos trieciena punktos izmanto fotokopijas katra jauna stikla rūts tipa ražošanas sākumā, lai noteiktu visstiprākās plīšanas punktu.

Tomēr priekšējiem stikliem no rūdīta stikla pirmos testus veic tikai tad, ja šāda veida rūšu gada ražošanas apjoms ir lielāks par 200 vienībām.

- 3.1.1.2. Ražošanas cikla laikā veic pārbaudes testu plīšanas punktā, kā noteikts 3.1.1.1. punktā.
- 3.1.1.3. Pārbaude jāveic katra ražošanas cikla sākumā vai pēc krāsas maiņas.
- 3.1.1.4. Ražošanas cikla laikā pārbaudes testi jāveic vismaz ar šādu biežumu:

Rūdīta stikla priekšējie stikli		Rūdīta stikla rūtis, kas nav priekšējie stikli		Apstrādāta laminētā stikla priekšējie stikli
Ps ≤ 200:	viens saplīšanas tests ražošanas ciklā	Pr ≤ 500:	viens maiņā	0,1 % katram tipam
Ps > 200:	viens saplīšanas tests ik pēc četrām ražošanas procesa stundām	Pr > 500:	divi maiņā	

- 3.1.1.5. Pārbaudes tests jāveic ražošanas cikla beigās vienai no pēdējām saražotajām rūtīm.
- 3.1.1.6. Ja Pr < 20, tad vienā ražošanas ciklā saražotās produkcijas partijai jāizdara tikai viens saplīšanas tests.

3.1.2. Rezultāti

Visi rezultāti jāreģistrē, arī tie rezultāti, kas iegūti, neizgatavojot fotokopiju.

Turklāt kontaktfotokopija jāizgatavo vienreiz maiņā, izņemot gadījumus, kad Pr ≤ 500. Tad ražošanas ciklā izgatavo tikai vienu kontaktfotokopiju.

3.2. Galvas formas atsvara tests

3.2.1. Testi

Pārbaudes jāveic tādām daudzumam paraugu, kas atbilst 0,5 % no vienas ražošanas līnijas dienā saražotā priekšējo stiklu skaita. Dienā veic testu ne vairāk kā 15 priekšējiem stikliem.

Paraugu izvēlei jābūt reprezentatīvai attiecībā uz dažādu tipu priekšējo stiklu ražošanu.

Pēc vienošanās administratīvo dienestu minētos testus var aizstāt ar 2 260 g smagas lodes testu (sk. turpmāk 3.3. punktu). Tomēr gadā katrā ziņā galvas formas atsvara trieciena ietekme jāpārbauda vismaz diviem paraugiem no katras biezuma klases.

3.2.2. Rezultāti

Visi rezultāti jāreģistrē.

3.3. Tests ar 2 260 g smagu lodi

3.3.1. Testi

Katrai biezuma kategorijai jāveic viena pilna pārbaude vismaz reizi mēnesī.

3.3.2. Rezultāti

Visi rezultāti jāreģistrē.

3.4. **Tests ar 227 g smagu lodī**

3.4.1. Testi

Testam izmantojamie attiecīgo detaļu gabali jāizgriež no paraugiem. Tomēr, ievērojot praktiskus apsvērumus, testus var veikt gataviem ražojumiem vai to daļām.

Pārbaudes veic vismaz tādām paraugu daudzumam, kas atbilst vismaz 0,5 % vienā maiņā saražotā daudzuma, tomēr ne vairāk kā 10 paraugiem dienā.

3.4.2. Rezultāti

Visi rezultāti jāreģistrē.

3.5. **Karstumizturība**

3.5.1. Testi

Testam izmantojamie attiecīgo detaļu gabali jāizgriež no paraugiem. Tomēr, ievērojot praktiskus apsvērumus, testus var veikt gataviem ražojumiem vai to daļām. Tos izvēlas tā, lai visiem starpslāņiem veiktu testus proporcionāli to izmantojumam.

Pārbaudes jāveic vismaz trim vienādas starpslāņa krāsas paraugiem, kas ņemti no dienā saražotās produkcijas.

3.5.2. Rezultāti

Visi rezultāti jāreģistrē.

3.6. **Gaismas caurlaidība**

3.6.1. Testi

Šos testus veic gatavu tonētu stiklu reprezentatīviem paraugiem.

Ja izdara stiklojuma parametru izmaiņas, kas ietekmē testu rezultātus, vismaz katra ražošanas cikla sākumā jāveic pārbaudes.

Ja detaļas tipa apstiprinājuma saņemšanai veiktajos mērījumos konstatēts, ka redzamās gaismas caurlaidība priekšējiem stikliem nav mazāka par 80 % un pārējām stikla rūtīm nav mazāka par 75 %, šādi testi nav jāveic V kategorijas stikla rūtīm.

Stikla piegādātājs var iesniegt apliecību, ka rūdīta stikla rūtis atbilst še iepriekš izklāstītajām prasībām.

3.6.2. Rezultāti

Jāreģistrē gaismas caurlaidības vērtība. Turklāt pēc III A pielikuma 3.2.1.2.2.3. punktā minētajiem rasējumiem jāpārbauda, vai katram priekšējiem stikliem ar ēnojuma vai aptumšošanas joslām šīs joslas atrodas ārpus zonas I'.

3.7. **Optiskās deformācija un sekundārā attēla veidošanās**

3.7.1. Testi

Katram priekšējā stiklam pārbauda vizuālos defektus. Turklāt, lietojot norādītās metodes vai jebkuras citas metodes, pēc kurām iegūst līdzīgus rezultātus, jāizdara mērījumi redzamības zonā vismaz ar šādu biežumu:

— $P_s \leq 200$ – vienam paraugam maiņā, vai

— $P_s > 200$ – diviem paraugiem maiņā,

— 1 % no visa saražotās produkcijas, no tās ņemot reprezentatīvus paraugus.

3.7.2. Rezultāti

Visi rezultāti jāreģistrē.

3.8. **Izturība pret noberšanos**

3.8.1. Testi

Šos testus veic stikla rūtīm ar plastmasas pārklājumu un stikla-plastmasas rūtīm. Mēnesī jāveic vismaz viena katra veida pārklājuma materiāla vai starpslāņa materiāla pārbaude.

3.8.2. Rezultāti

Jāreģistrē gaismas izkliedes mērījumu rezultāti.

3.9. **Mitrumizturība**

3.9.1. Testi

Šos testus veic stikla rūtīm ar plastmasas pārklājumu vai stikla-plastmasas rūtīm. Mēnesī jāveic vismaz viena katra veida pārklājuma materiāla vai starpslāņa materiāla pārbaude.

3.9.2. Rezultāti

Visi rezultāti jāreģistrē.

3.10. **Izturība pret ķīmisko vielu iedarbību**

3.10.1. Testi

Šos testus veic stikla rūtīm ar plastmasas pārklājumu vai stikla-plastmasas rūtīm. Mēnesī jāveic vismaz viena katra veida pārklājuma materiāla vai starpslāņa materiāla pārbaude.

3.10.2. Rezultāti

Visi rezultāti jāreģistrē.

III P PIELIKUMS

PARAUGS

Administratīvās iestādes nosaukums

Traktora EK tipa apstiprinājuma sertifikāta pielikums par priekšējiem stikliem un pārējām stikla rūtīm

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām, 4. panta 2. punkts)

EK tipa apstiprinājuma Nr. Attiecinājuma uz citu tipu Nr.

1. Traktora marka (uzņēmuma nosaukums):

.....

2. Traktora tips un vajadzības gadījumā tirdzniecības nosaukums:

.....

3. Ražotāja nosaukums un adrese:

.....

4. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums un adrese:

.....

5. Priekšējā stikla un citu stikla rūšu apraksts (rūdīts, laminēts, plastmasas, plakans stikla-plastmasas, izliekts u.c.):

.....

6. Priekšējā stikla un citu rūšu EK detaļas tipa apstiprinājuma numurs:

.....

7. Pieteikuma iesniegšanas datums traktora EK tipa apstiprinājuma saņemšanai:

.....

8. Par tipa apstiprināšanu atbildīgais tehniskais dienests:

.....

9. Minētā dienesta izsniegta ziņojuma sastādīšanas diena:

.....

10. Minētā dienesta sastādītā ziņojuma numurs:

.....

11. EK detaļas tipa apstiprinājums priekšējā stiklam un citām stikla rūtīm piešķirts/noraidīts ⁽¹⁾:
12. Vieta:
13. Datums:
14. Paraksts:
15. Sertifikāta pielikumā ir šādi dokumenti ar iepriekš norādīto EK tipa apstiprinājuma numuru:
..... rasējumi ar izmēriem,
..... traktora kabīnes priekšējā stikla un citu stikla rūšu skice vai fotoattēls.

Šos datus pēc pieprasījuma sniedz citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm.

16. Piezīmes:

.....

.....

.....

.....

.....

⁽¹⁾ Atbilstīgi svītrot.

IV PIELIKUMS

Traktora un piekabes mehāniskā sakabe, sakabes punkta vertikālā noslodze

1. DEFINĪCIJAS

- 1.1. "Traktora un piekabes mehāniskā sakabe" ir detaļa, kas uzstādīta traktoram un piekabei un ir nepieciešamas šo transporta līdzekļu mehāniska savienojuma izveidošanai.

Šī direktīva attiecas tikai uz traktoru mehāniskās sakabes detaļām.

Traktoru dažādu tipu mehāniskās sakabes detaļas izšķir pēc:

- skavas veida (sk. 1. un 2. attēlu 1. papildinājumā),
- vilkšanas āķis (skatīt 1. attēlu – "Sakabes āķa izmēri" ISO 6489-1:2001),
- sakabes stieņa (sk. 3. attēlu 1. papildinājumā).

- 1.2. "Traktora un piekabes mehāniskās sakabes tips" ir daļa, kas neatšķiras tādos būtiskos aspektos kā:

- 1.2.1. mehāniskās sakabes detaļas īpašības;
 - 1.2.2. stieņa gredzeni (40 mm un/vai 50 mm diametrā);
 - 1.2.3. ārējā forma, izmēri un lietošanas veids (piemēram, automātiskā vai rokas vadības režīmā);
 - 1.2.4. materiāls;
 - 1.2.5. vērtība D, kā noteikts 2. papildinājumā par testiem, ko veic pēc dinamisko testu metodes, vai piekabes masa, kā noteikts šā pielikuma 3. papildinājumā, testos pēc statisko testu metodes, kā arī sakabes punkta S vertikālā noslodze.
- 1.3. "Mehāniskās sakabes atskaites centrs" ir punkts uz tapas ass, kas ir vienādos attālumos no spārnēm, izmantojot dakšu, un punkts, kas atrodas āķa simetrijas plaknes krustpunktā ar āķa velves daļas pieskari kontakta līmenī ar gredzenu, kad tas ir vilkšanas stāvoklī.
- 1.4. "Mehāniskās sakabes augstums virs zemes (h)" ir attālums horizontālā plaknē starp mehāniskās sakabes atskaites centru un horizontālo plakni, kur atrodas traktora riteņi.
- 1.5. "Mehāniskās sakabes izvirzījums (c)" ir attālums starp mehāniskās sakabes atskaites centru un vertikālo plakni, kas iet caur asi, uz kuras uzmontēti traktora pakalējie riteņi.
- 1.6. "Sakabes punkta (S) vertikālā noslodze" ir statiskos apstākļos uz mehāniskās sakabes atskaites centru pārnestā slodze.
- 1.7. Ar vārdu "automātisks" apzīmē sakabes detaļu, kas, iedarbinot sakabes stieņa riņķu pārvietošanas mehānismu, aizveras un noslēdzas bez papildu darbībām.
- 1.8. "Traktora riteņu bāze (l)" ir attālums starp vertikālām plaknēm, kas ir perpendikulāras traktora garenvirziena plaknei un iet caur traktora asīm.

- 1.9. "Nepiekrauta traktora masa slodze uz priekšējo asi (m_a)" ir traktora masas daļa, ko statiskos apstākļos traktora priekšējā ass pārnēs uz zemi.

2. VISPĀRĪGAS PRASĪBAS

- 2.1. Mehāniskās sakabes detaļas var būt paredzētas darbībai automātiskā režīmā vai rokas vadības režīmā.
- 2.2. Traktora mehāniskās sakabes detaļām jāatbilst prasībām attiecībā uz izmēriem un stiprību, kas noteiktas 3.1. un 3.2. punktā, kā arī 3.3. punkta prasībām attiecībā uz sakabes punkta vertikālo noslodzi.
- 2.3. Mehāniskās sakabes detaļu konstrukcijai jābūt tādai, un tās jāizgatavo tā, lai normālos ekspluatācijas apstākļos tās darbotos labi un saglabātu šajā Direktīvā noteiktos parametrus.
- 2.4. Visām mehāniskās sakabes daļām jābūt izgatavotām no pietiekami augstas kvalitātes materiāliem, lai, veicot 3.2. punktā minētos testus, to rezultāti būtu apmierinoši, un lai minētās daļas ilgstoši saglabātu stiprības parametrus.
- 2.5. Visām sakabēm un noslēgierīcēm jābūt viegli savienojamām un atvienojamām, un to konstrukcijai jābūt tādai, lai parastos ekspluatācijas apstākļos nebūtu iespējama nejauša atkabināšanās.

Automātiskās sakabes detaļām noslēgtā stāvoklī jābūt nodrošinātām ar divām savstarpēji neatkarīgām drošības ierīcēm. Tomēr pēdējās var atvienot ar vienu vadības ierīci.

- 2.6. Sakabes stienim jābūt tādām, lai tas horizontālā virzienā varētu savērties vismaz par 60° uz abām pusēm no neiebūvētas sakabes ierīces garenvirziena ass. Turklāt visos apstākļos tam jābūt kustīgam pa vertikāli 20° uz augšu un uz leju. (sk. arī šā pielikuma 1. papildinājumu.)

Vienlaikus nedrīkst sasniegt šarnīra leņķus.

- 2.7. Spīlēm jāļauj sakabes stieņa gredzeniem grozīties vismaz par 90° pa labi vai pa kreisi ap sakabes garenvirziena asi ar fiksētu bremzēšanas momentu 30 līdz 150 Nm.

Sakabes āķim jāļauj sakabes stieņa gredzeniem grozīties vismaz 20° pa labi un pa kreisi ap āķa garenvirziena asi.

- 2.8. Ar noteikumu, ka vismaz par vienu mehānisko savienojumu saņemts EK detaļas tipa apstiprinājums, citus mehāniskā savienojuma vai sakabes tipus, ko izmanto dalībvalstīs, atļauj izmantot 10 gadus no Direktīvas 89/173/EEK spēkā stāšanās, neatzīstot traktora EK tipa apstiprinājumu par nederīgu, ar noteikumu, ka to uzstādīšana neietekmē daļējus apstiprinājumus.

- 2.9. Lai novērstu nejaušu atkabināšanos no sakabes riņķa, attālums starp vilkšanas āķa galu un saturētāju (fiksējošo ierīci) nepārsniedz 10 mm pie maksimālās slodzes.

3. ĪPAŠAS PRASĪBAS

3.1. Izmēri

Traktora mehāniskās sakabes detaļu izmēriem jāatbilst 1. papildinājuma 1., 2. un 3. attēlā norādītajiem izmēriem. Var izvēlēties citus izmērus, ja tie šajos attēlos nav norādīti.

3.2. Stiprība

- 3.2.1. Lai pārbaudītu mehāniskās sakabes detaļu stiprību, jāveic dinamiskie testi atbilstīgi 2. papildinājumā paredzētajiem nosacījumiem vai statiskie testi atbilstīgi 3. papildinājumā izklāstītajiem nosacījumiem.

3.2.2. Testos nedrīkst rasties pastāvīgas deformācijas, lūzumi vai plīsumi.

3.3. Sakabes punkta (S) vertikālā noslodze

3.3.1. Maksimāli pieļaujamo statisko vertikālo noslodzi nosaka ražotājs. Tomēr nekādā ziņā tā nedrīkst pārsniegt 3 tonnas.

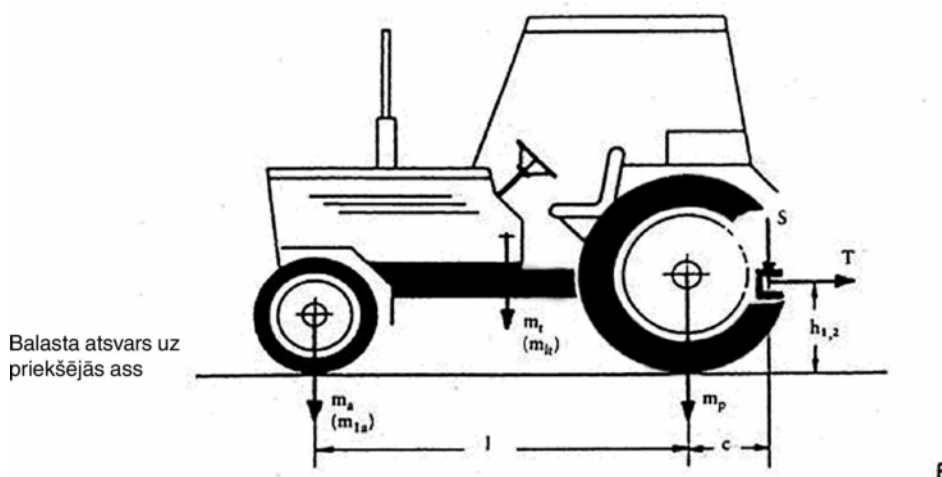
3.3.2. Pieņemšanas nosacījumi:

3.3.2.1. Pieļaujamā statiskā vertikālā noslodze nedrīkst pārsniegt tehniski pieļaujamo statisko vertikālo noslodzi, ko ieteicis traktora ražotājs, un nedrīkst pārsniegt statisko vertikālo noslodzi, kura noteikta vilcējerīcei saskaņā ar EK detaļas tipa apstiprinājumu.

3.3.2.2. Jāievēro Direktīvas 2009/63/EK ⁽¹⁾ I pielikuma 2. punkta prasības, tomēr nedrīkst pārsniegt maksimālo slodzi uz pakalējo asi.

3.4. Sakabes ierīces augstums virs zemes (h)

(skatīt attēlu)

3.4.1. Visiem traktoriem, kam iekrautais svars pārsniedz 2,5 tonnas, jābūt aprīkoti ar sakabi, no kuras atstarpe līdz zemei atbilst vienai no šādām sakarībām:

$$h_1 \leq \frac{(m_a - 0,2 \cdot m_t) \cdot l - (S \cdot c)}{0,6 \cdot (0,8 \cdot m_t + S)}$$

vai

$$h_2 \leq \frac{(m_{la} - 0,2 \cdot m_t) \cdot l - (S \cdot c)}{0,6 \cdot (0,8 \cdot m_{tr} - 0,2 \cdot m_t + S)}$$

kur

m_t: traktora masa (sk. I pielikuma 1.6. punktu),

m_{tr}: traktora masa (sk. I pielikuma 1.6. punktu) ar balasta atsvaru uz priekšējās ass,

m_a: nepiekrauta traktora svars uz priekšējo asi (sk. IV pielikuma 1.9. punktu),

m_{la}: traktora svars uz priekšējo asi (sk. IV pielikuma 1.9. punktu) ar balasta atsvaru uz priekšējās ass,

l: traktora riteņu bāze (sk. IV pielikuma 1.8. punktu),

S: sakabes punkta vertikālā noslodze (sk. IV pielikuma 1.6. punktu),

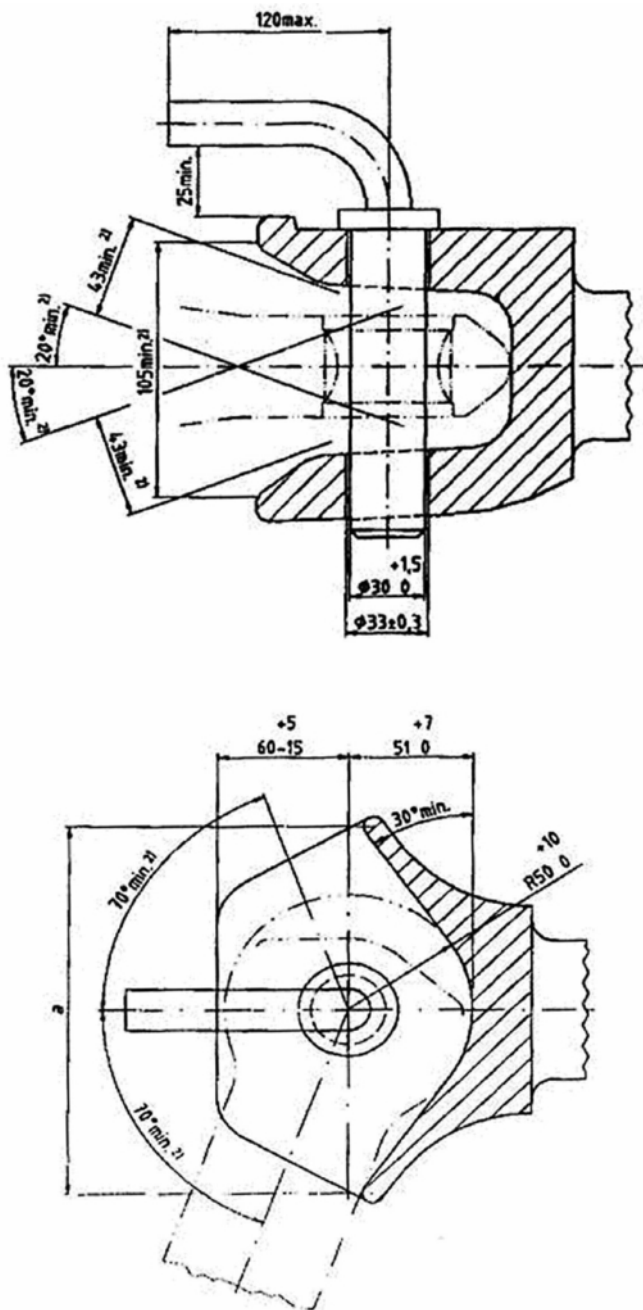
c: Attālums starp mehāniskās sakabes atskaites centru un vertikālo plakni, kas iet caur traktora pakalējo riteņu asi (sk. IV pielikuma 1.5. punktu).

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/63/EK (2009. gada 13. jūlijs) attiecībā uz noteiktām lauksaimniecības vai mežsaimniecības riteņtraktoriem daļām un parametriem (kodificēta versija) (OV L 214, 19.8.2009., 23. lpp.).

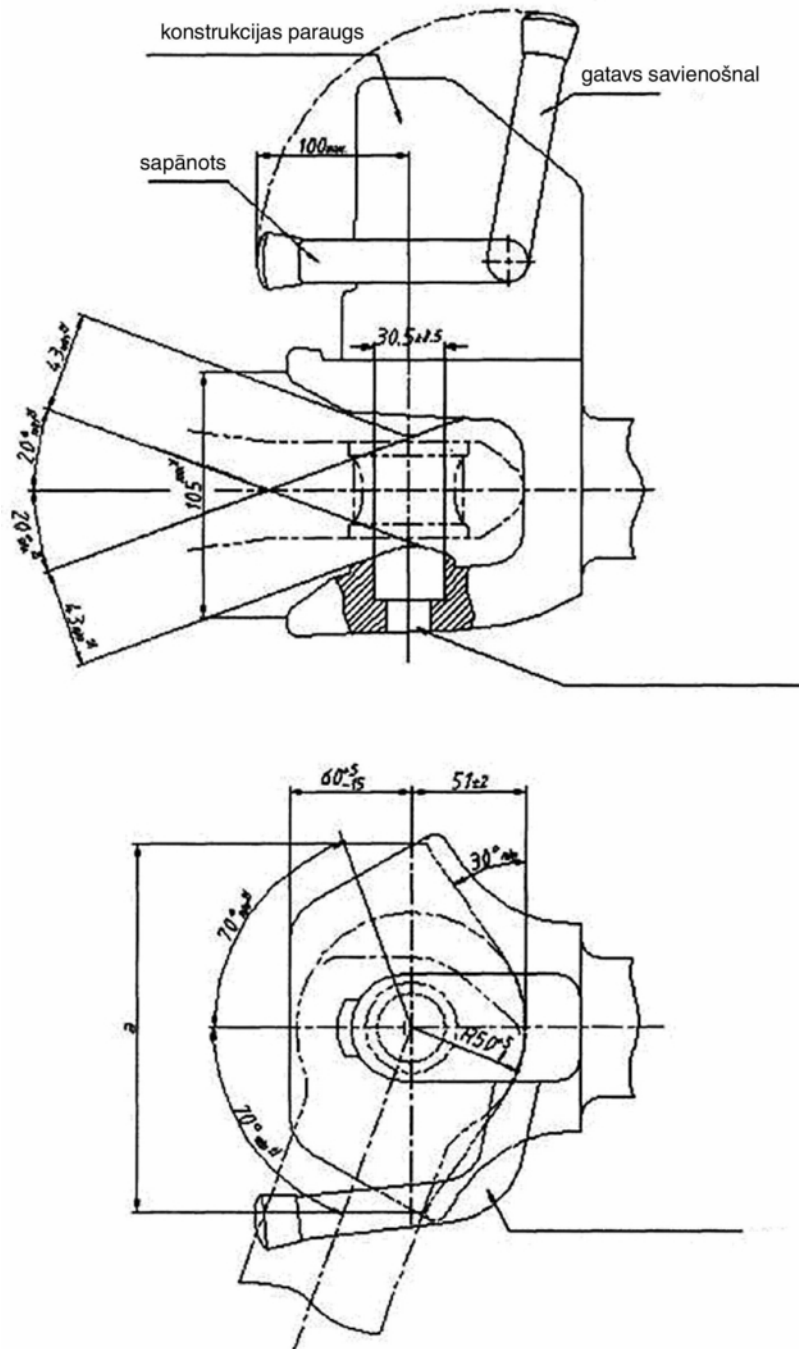
4. EK DETAĻAS TIPA APSTIPRINĀJUMA PIETEIKUMS
- 4.1. Traktora sakabes ierīces EK detaļas tipa apstiprinājuma pieteikumu iesniedz ierīces ražotājs vai tā pilnvarots pārstāvis.
- 4.2. Par katra tipa mehānisko sakabes detaļu pieteikumam pievieno šādus dokumentus un informāciju:
- sakabes ierīces rasējumi (trīs eksemplāros). Šajos rasējumos jo īpaši jābūt sīki parādītiem vajadzīgajiem izmēriem, kā arī montāžas ierīces izmēriem,
 - sakabes ierīces īss tehniskais apraksts, kurā norādīts konstrukcijas veids un izmantotais materiāls,
 - norāde par 2. papildinājumā minēto D vērtību dinamiskajiem testiem vai 3. papildinājumā minēto T vērtību (vilces spēks) statiskajiem testiem, kā arī vertikālā slodze sakabes punktā S,
 - pēc tehniskā dienesta pieprasījuma viens vai vairāki sakabes ierīces paraugi.
5. UZRAKSTI
- 5.1. Uz visām mehāniskās sakabes detaļām, kas atbilst tipam, kuram piešķirts EK detaļas tipa apstiprinājums, jābūt šādiem uzrakstiem:
- 5.1.1. tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;
- 5.1.2. EK detaļas tipa apstiprinājuma zīme, kas atbilst 4. papildinājumā dotajam paraugam;
- 5.1.3. ja stiprība pārbaudīta saskaņā ar 2. papildinājumu (dinamiskajos testos):
pieļaujamā D vērtība,
S statiskās vertikālās slodzes vērtība;
- 5.1.4. ja stiprība pārbaudīta saskaņā ar 3. papildinājumu (statiskajos testos):
vilces masa un sakabes punkta (S) vertikālā noslodze.
- 5.2. Marķējumam jābūt labi redzamam, skaidri salasāmam un izturīgam.
6. EKSPLUATĀCIJAS INSTRUKCIJAS
- Visām mehāniskajām sakabēm jābūt līdzīgai ražotāja sagatavotām ekspluatācijas instrukcijām. Šajās instrukcijās jānorāda EK detaļas tipa apstiprinājuma numurs, kā arī atkarībā no tā, kāds tests sakabei veikts, D vai T vērtība.

1. papildinājums

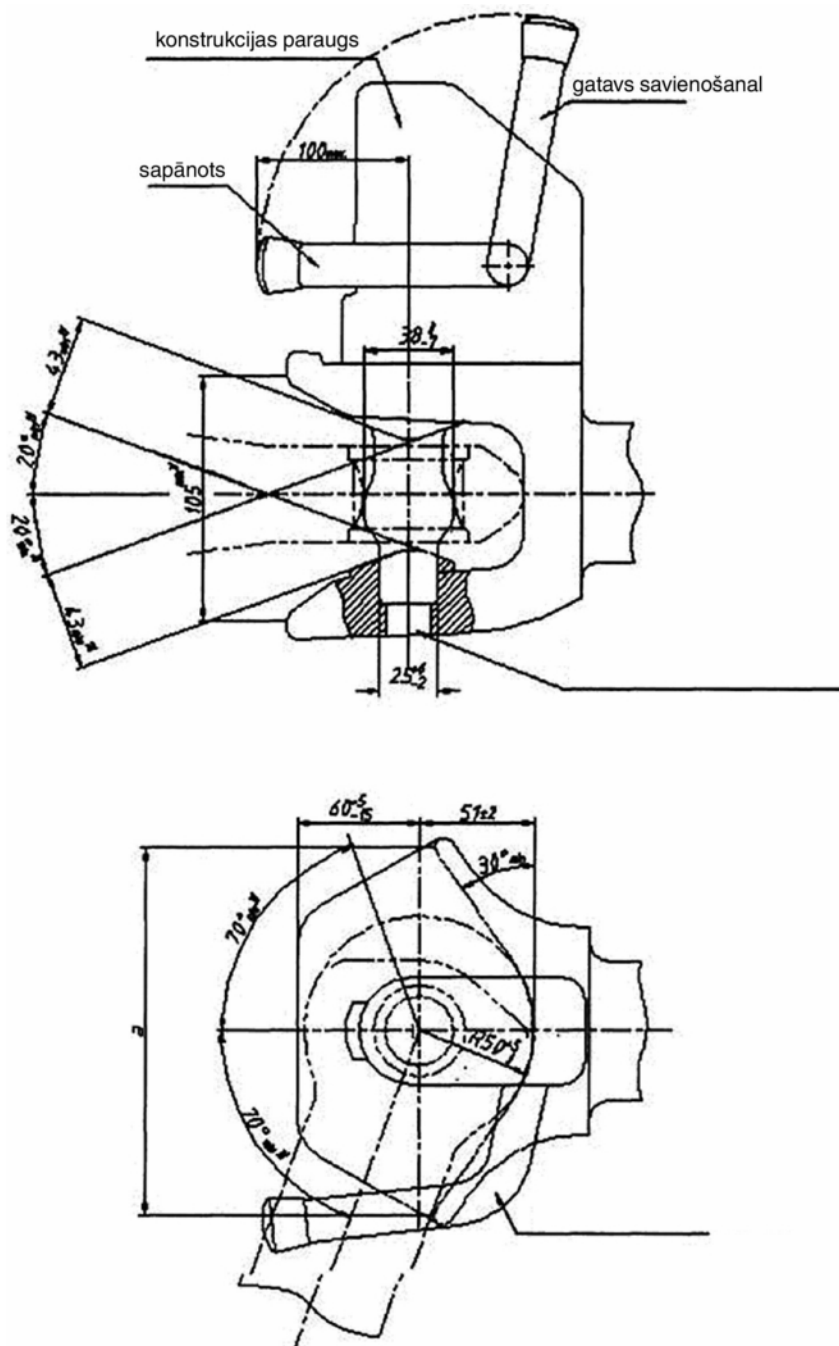
MEHĀNISKĀS SAKABES DETAĻU RASĒJUMI

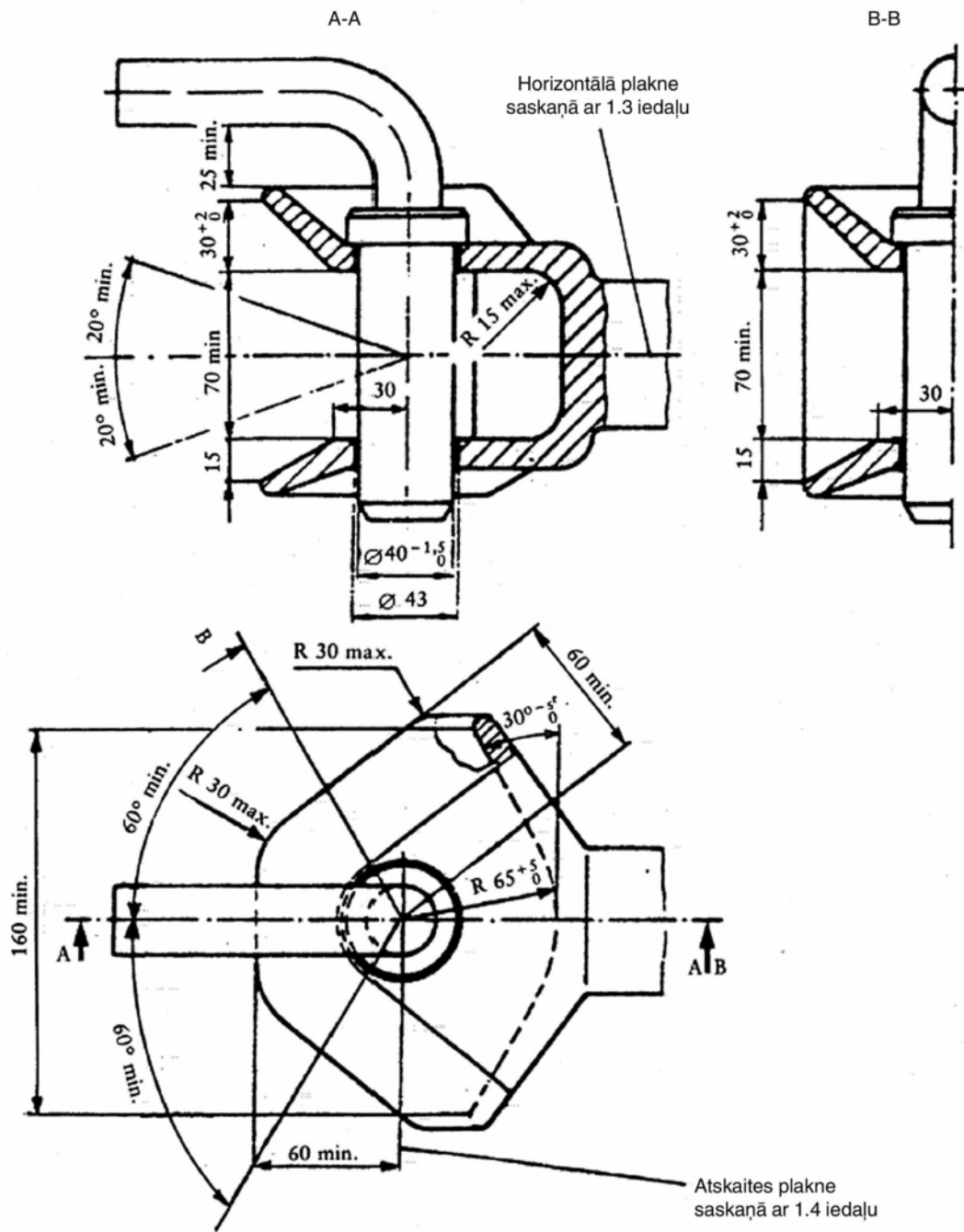
1. a attēls – Neautomātiskā sakabe ar cilindrisku sprostapu

1. b attēls – Automātiskā sakabe ar cilindrisku sprosttapu

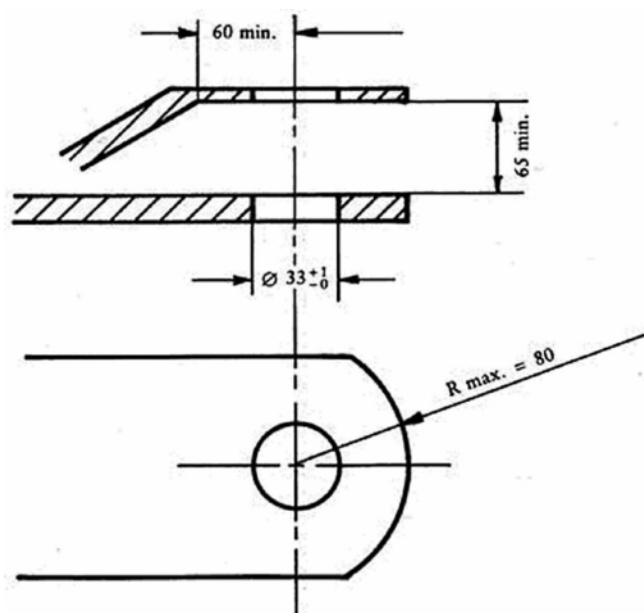

1. c attēls – Automātiskā sakabe ar izliektu sprosttapu

2. attēls – Piekabes sakabe ar rokas vadību

atbilst 2002. gada jūlija ISO 6489 2. daļas standartam

3. attēls – Traktora sakabes stienis

atbilst 2004. gada jūnija ISO 6489 3. daļas standartam

2. papildinājums

DINAMISKĀ TESTA METODE

1. TESTU KĀRTĪBA

Mehāniskās sakabes stiprību nosaka, mainot vilces spēku testa stendā.

Šajā metodē aprakstīts noguruma tests, kas jāizmanto nokomplektētām mehāniskās sakabes ierīcēm, t.i., mehāniskās sakabes ierīce ar visām tās uzstādīšanai vajadzīgajām sastāvdaļām piemontēta, un tai veic testu testa stendā.

Pieliek mainīgu spēku, kas ir iespējami sinusoidāli mainīgs (mainīgs un/vai pieaugošs), ar slodzes ciklu, kas ir atkarīgs no sakabei izmantotā materiāla. Šajos testos nedrīkst rasties lūzumi vai plīsumi.

2. TESTU KRITĒRIJI

Testā slodzes veido horizontālie spēki uz transporta līdzekļa garenvirziena asi kopā ar vertikālajiem spēkiem.

Ciktāl tas ir mazāk svarīgi, horizontālos spēkus taisnā leņķī pret transporta līdzekļa garenvirziena asi, kā arī to momentus neņem vērā.

Horizontālos spēkus uz transporta līdzekļa garenvirziena asi raksturo matemātiski aprēķināts reprezentatīvs spēks, kā lielums ir D .

Mehāniskajai sakabei to aprēķina pēc formulas:

$$D = g \cdot (M_T \cdot M_R / M_T + M_R)$$

kur

M_T = traktora kopējā tehniski pieļaujamā masa,

M_R = velkamā sastāva kopējā tehniski pieļaujamā masa,

g = 9,81 m/s².

Vertikālos spēkus taisnos leņķos pret kustības virzienu izsaka ar statisko vertikālo noslodzi S .

Tehniski pieļaujamo noslodzi norāda ražotājs.

3. TESTU KĀRTĪBA

3.1 Vispārīgas prasības

Testa spēku mehāniskās sakabes ierīcei, kam veic testu, pieliek, izmantojot piemērotu standarta sakabes stieni zem leņķa, ko vertikālā slodze F_v veido ar horizontālo slodzi F_h vidusšķēluma garenvirziena plaknes virzienā, kas iet no priekšējās augšējās daļas uz apakšējo pakalējo daļu.

Testa spēku pieliek parastajā mehāniskās sakabes ierīces un sakabes stienņa gredzena kontakta vietā.

Kustībai starp sakabes ierīci un gredzenu jābūt minimālai.

Pieliktais testa spēks ir mainīgs ap nulles punktu. Mainīgā spēka radītā rezultējošā slodze ir nulle.

Ja sakabes ierīces konstrukcijas dēļ (piemēram, pārāk liela kustība, vilkšanas āķa dēļ) nav iespējams veikt testus ar mainīgu slodzi, testa slodzi var pielikt, to pakāpeniski palielinot vilkšanas vai spiešanas virzienā atkarībā no tā, kas ir lielāks.

Ja testus izdara ar pakāpeniski pieaugošu spēku, testa slodze ir vienāda ar augšējo (lielāko) slodzi, un zemākā (mazākā) slodze nedrīkst būt lielāka par 5 % no augšējās slodzes vērtības.

Testos ar mainīgu spēku jāraugās un ar testu iekārtas pareizu montāžu, kā arī spēka pārvades sistēmu jānodrošina, lai taisnā leņķī pret testa spēku nerastos papildu spēka momenti; testos ar mainīgu spēku spēka pielikšanas virziena kļūda nedrīkst pārsniegt $\pm 1,5^\circ$, un testos ar pieaugošu spēku leņķi iestāda augšējās slodzes pozīcijā.

Testa frekvence nedrīkst pārsniegt 30 Hz.

Sastāvdaļām no tērauda vai tērauda lējumiem slodzes ciklu skaits ir $2 \cdot 10^6$. Pēc tam veic plīšanas testu, izmantojot krāsu penetrācijas vai tamlīdzīgu metodi.

Ja sakabes konstrukcijā ietilpst atsperes un/vai amortizatori, tos testu laikā nenoņem, bet tos var nomainīt, ja testu laikā tos pakļauj slodzei, kādas tiem nebūtu parastos ekspluatācijas apstākļos (piemēram, karstumam), un tādēļ tie tiek bojāti. To uzvedība pirms testu veikšanas, testu laikā un pēc testiem jāapraksta ziņojumā par testiem.

3.2 Testa spēki

Testa spēku geometriski veido horizontālais un vertikālais spēks.

$$F = \sqrt{F_h^2 + F_v^2}$$

kur

$$F_h = \pm 0,6 \cdot D \text{ mainīga spēka gadījumā,}$$

vai

$$F_h = 1,0 \cdot D \text{ pieaugoša spēka gadījumā (vilce vai spiešana),}$$

$$F_v = g \cdot 1,5 \cdot S,$$

$$S = \text{sakabes stieņa noslodze (vertikālais spēks).}$$

3. papildinājums

SAKABES IERĪCE

STATISKĀ TESTA METODE

1. TESTU SPECIFIKĀCIJAS

1.1. **Vispārīgi noteikumi**

1.1.1. Lai pārbaudītu vilcējierīces konstrukcijas parametrus, jāveic statistie testi saskaņā ar 1.2., 1.3. un 1.4. punkta prasībām.

1.2. **Sagatavošanās testiem**

Testi jāveic ar īpašu mašīnu, izmantojot vilcējierīci un konstrukcijas sakabi ar traktora korpusu, kas ar tām pašām sastāvdaļām, ko izmanto, lai minētās ierīces piemontētu pie traktora, piestiprināts pie nekustīgas konstrukcijas.

1.3. **Testu instrumenti**

Instrumentiem, ko lieto pielikto slodžu un kustību reģistrācijai, jābūt ar šādu precizitāti:

— pieliktās slodzes ± 50 daN,

— kustības $\pm 0,01$ mm.

1.4. **Testa kārtība**

1.4.1. Sakabes ierīcei vispirms pieliek pirmsvilkšanas slodzi, kas nepārsniedz 15 % no vilces testu slodzes, kura noteikta 1.4.2. punktā.

1.4.1.1. Darbība, kas aprakstīta 1.4.1. punktā, jāatkārto vismaz divas reizes, sākot ar nulles slodzi, ko pakāpeniski palielina, līdz sasniedz 1.4.1. punktā norādīto vērtību, un pēc tam samazina līdz 500 daN; slodze jāsamazina vismaz 60 sekundes.

1.4.2. Datim, ko reģistrē, lai konstruētu vilces slodzes/deformācijas līkni vai lai izdrukātu šādas līknes diagrammu ar printeri, kas pievienots pie vilces mašīnas, jāizmanto tikai pieaugošas slodzes, sākot no 500 daN attiecībā pret sakabes ierīces atskaites centru.

Nedrīkst būt plīsumu, kamēr nav pielikta vilces testu slodze, un tie nedrīkst rasties, slodzi pieliekot, minēto slodzi nosaka, tehniski pieļaujamo piekabes masu reizinot ar 1,5; turklāt slodzes/deformācijas līknei jābūt vienmērīgai bez straujiem kāpumiem un kritumiem intervālā no 500 daN līdz 1/3 no maksimālās vilces slodzes.

1.4.2.1. Pastāvīgu deformāciju reģistrē ar slodzes/deformācijas līkni attiecībā pret 500 daN slodzi pēc tam, kad testā slodze samazināta līdz šai vērtībai.

1.4.2.2. Reģistrētā pastāvīgā deformācija nedrīkst pārsniegt 25 % no maksimālās elastīgās deformācijas.

1.5. Pirms 1.4.2. punktā minētajiem testiem jāveic tests, kur sākotnējā slodze trīskārt pārsniedz ražotāja noteikto maksimāli pieļaujamo vertikālo slodzi, ko pakāpeniski palielina no 500 daN, to pieliekot sakabes ierīces atskaites punktā.

Testa laikā sakabes ierīces pastāvīgā deformācija nedrīkst pārsniegt 10 % no maksimālās elastīgās deformācijas.

Pēc vertikālās slodzes noņemšanas un, atgriežoties pie sākotnējās slodzes 500 daN, veic pārbaudi.

4. papildinājums

DETAĻAS TIPA APSTIPRINĀJUMA ZĪME

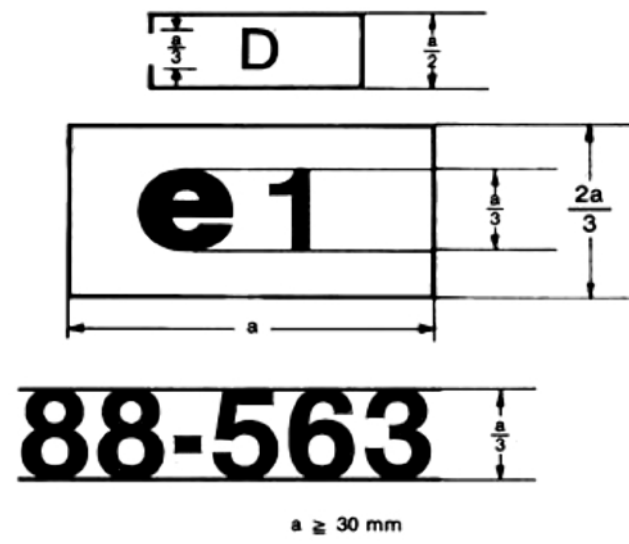
EK detaļas tipa apstiprinājuma zīmi veido

- taisnstūris, kurā atrodas mazais burts "e", kam seko tās dalībvalsts atšķirības zīme, kura piešķirusi detaļas tipa apstiprinājumu:

Vācijai 1, Francijai 2, Itālijai 3, Nīderlandei 4, Zviedrijai 5, Beļģijai 6, Ungārijai 7, Čehijas Republikai 8, Spānijai 9, Apvienotajai Karalistei 11, Austrijai 12, Luksemburgai 13, Somijai 17, Dānijai 18, Rumānijai 19, Polijai 20, Portugālei 21, Grieķijai 23, Īrijai 24, Slovēnijai 26, Slovākijai 27, Igaunijai 29, Latvijai 32, Bulgārijai 34, Lietuvai 36, Kīprai 49 un Maltai 50,

- EK detaļas tipa apstiprinājuma numurs, kas ir tāds pats kā EK detaļas tipa apstiprinājuma sertifikātam, kas izdots par konkrētā tipa sakabes ierīci attiecībā uz tās izmēriem un stiprību un kas atrodas jebkurā ērtā vietā taisnstūra tuvumā,
- lielais burts "D" vai "S" atkarībā no tā, vai veikti mehāniskās sakabes dinamiskie vai statiskie testi (D = dinamiskie un S = statiskie), šis burts atrodas virs taisnstūra, kurā ir mazais burts "e".

EK detaļas tipa apstiprinājuma zīmes paraugs

Sakabei, uz kuras ir attēlā redzamā EK detaļas tipa apstiprinājuma zīme, EK detaļas tipa apstiprinājums piešķirts Vācijā (e 1) ar numuru 88-563, un tai veikti stiprības dinamiskie (D) testi.

5. papildinājums

EK DETAĻAS TIPA APSTIPRINĀJUMA SERTIFIKĀTA PARAUGS

Administratīvās iestādes nosaukums

**PAZIŅOJUMS PAR EK DETAĻAS TIPA APSTIPRINĀJUMA PIEŠĶIRŠANU, NORAI DĪŠANU, ANULĒŠANU
 VAI ATTIECINĀŠANU UZ CITU TIPU SAISTĪBĀ AR SAKABES IERĪCES IZMĒRIEM, STIPRĪBU UN
 VERTIKĀLO SLODZI SAKABES PUNKTA (SKAVAS TIPS, VILKŠANAS ĀĶIS, TRAKTORA SAKABES
 STIENIS)**

EK tipa apstiprinājuma Nr.

.....

..... attiecinājums uz citu tipu ⁽¹⁾

1. Tirdzniecības nosaukums vai preču zīme:

.....

.....

2. Sakabes ierīces tips (skavas veids, vilkšanas āķis, traktora sakabes stienis) ⁽²⁾:

.....

3. Sakabes ierīces ražotāja nosaukums un adrese:

.....

.....

4. Sakabes ierīces ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums un adrese:

.....

5. Sakabes ierīcei izdarīti dinamiskie/statiskie ⁽²⁾ testi, un tā apstiprināta ar šādiem rādītājiem:5.1. *Dinamiskie testi:*

D vērtība:

..... (kN)

vertikālā slodze sakabes punktā:

..... (daN)

5.2. *Statiskie testi:*

vilces masa:

..... (kg)

vertikālā slodze sakabes punktā:

..... (daN)

6. Iesniegts detaļas tipa apstiprinājuma saņemšanai (datums):
.....
7. Par testu veikšanu atbildīgais tehniskais dienests:
.....
8. Ziņojuma par testiem datums un numurs:
.....
9. EK detaļas tipa apstiprinājums mehāniskajai sakabei ir piešķirts/noraidīts (?):
.....
10. Vieta:
11. Datums:
12. Sertifikāta pielikumā ir šādi dokumenti ar iepriekš norādīto EK tipa apstiprinājuma numuru (piemēram, ziņojums par testiem, rasējumi u.c.). Šī informācija jāsniedz tikai pēc pārējo dalībvalstu kompetento dienestu skaidra pieprasījuma:
.....
.....
13. Piezīmes:
.....
14. Paraksts:

(¹) Vajadzības gadījumā norāda, vai šis ir pirmais, otrais u.t.t. sākotnējā EK detaļas tipa apstiprinājuma attiecinājums uz citu tipu.

(²) Atbilstīgi svītrot.

6. papildinājums

EK TIPA APSTIPRINĀJUMA PIEŠĶIRŠANAS NOSACĪJUMI

1. Traktora EK tipa apstiprinājuma pieteikumu attiecībā uz sakabes ierīces izmēriem un stiprību iesniedz traktora ražotājs vai tā pilnvarots pārstāvis.
2. Apstiprināmā tipa reprezentatīvu traktoru, kam piemontēta pienācīgi apstiprināta sakabes ierīce, nodod par testu veikšanu atbildīgajam tehniskajam dienestam.
3. Par tipa apstiprināšanas testu veikšanu atbildīgais tehniskais dienests pārbauda, vai apstiprinātā tipa sakabes ierīce ir piemērota piemontēšanai pie tāda tipa traktora, par kuru saņemts tipa apstiprinājuma pieteikums. Jo īpaši tas pārlicinās, vai sakabes ierīces stiprinājums atbilst stiprinājumam, kam veikti testi, piešķirot tam detaļas tipa apstiprinājumu.
4. EK tipa apstiprinājuma īpašnieks var lūgt to attiecināt uz citiem sakabes ierīču tipiem.
5. Kompetentās iestādes var to piešķirt ar šādiem nosacījumiem:
 - 5.1. jaunā tipa sakabes ierīce saņemusi EK detaļas tipa apstiprinājumu;
 - 5.2. tā ir piemērota piemontēšanai pie tāda tipa traktora, par kuru iesniegts pieteikums par EK tipa apstiprinājuma attiecināšanu uz citiem tipiem;
 - 5.3. sakabes ierīces stiprinājums uz traktora atbilst stiprinājumam, kas norādīts, piešķirot detaļas tipa apstiprinājumu.
6. Šā pielikuma 5. papildinājumā parādīto sertifikātu par katru tipa apstiprinājumu vai tipa apstiprinājuma attiecinājumu uz citiem tipiem, kas piešķirts vai noraidīts, pievieno EK tipa apstiprinājuma sertifikātam.
7. Ja traktora EK tipa apstiprinājuma pieteikums iesniegts vienlaicīgi ar pieteikumu par sakabes ierīces EK detaļas tipa apstiprināšanu traktoram, par kuru iesniegts EK tipa apstiprinājuma pieteikums, 2. un 3. punkts nav jāpiemēro.

7. papildinājums

PARAUGS

Administratīvās iestādes nosaukums

TRAKTORA EK TIPA APSTIPRINĀJUMA SERTIFIKĀTA PIELIKUMS PAR TRAKTORA SAKABES IERĪCI UN TĀS STIPRINĀJUMA STIPRĪBU

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām, 4. panta 2. punkts)

EK tipa apstiprinājuma Nr.

..... attiecinājums uz citu tipu (!)

1. Traktora tirdzniecības nosaukums vai preču zīme:

.....

2. Traktora tips un tirdzniecības zīme:

.....

3. Ražotāja nosaukums un adrese:

.....

.....

4. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums un adrese:

.....

.....

5. Sakabes ierīces tirdzniecības nosaukums vai preču zīme:

.....

.....

6. Sakabes ierīces(-ču) tips(-i):

.....

7. EK zīme un EK detaļas tipa apstiprinājuma numurs:

.....

8. EK tipa apstiprinājuma attiecinājums uz citu(-iem) tipu(-iem) šādam(-iem) sakabes tipam(-iem):

.....

.....

9. Pieļaujamā vertikālā slodze sakabes punktā:
..... daN
10. Traktors nodots EK tipa apstiprinājumam vajadzīgajiem testiem (datums):
.....
11. Tehniskais dienests, kas atbildīgs par tipa apstiprināšanas testiem:
.....
12. Minētā tehniskā dienesta izsniegtā ziņojuma par testiem izsniegšanas diena:
.....
13. Minētā dienesta izsniegtā ziņojuma numurs:
.....
14. EK tipa apstiprinājums sakabes ierīcei un tā stiprinājuma pie traktora izturībai piešķirts/noraidīts (?).
15. EK tipa apstiprinājuma attiecinājums uz citu tipu sakabes ierīcei un tā stiprinājuma pie traktora izturībai piešķirts/noraidīts (?).
.....
16. Vieta:
17. Datums:
18. Paraksts:

(¹) Vajadzības gadījumā atzīmē, vai šis ir pirmais, otrais u.t.t. sākotnējā EK detaļas tipa apstiprinājuma attiecinājums uz citu tipu.

(²) Atbilstīgi svītrot.

V PIELIKUMS

Obligāto izgatavotāja plāksņu atrašanās vieta, stiprinājums un uzraksti uz traktora virsbūves

1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA
 - 1.1. Visiem lauksaimniecības un mežsaimniecības traktoriem ir vajadzīgas turpmākajos punktos aprakstītās plāksnītes un uzraksti. Plāksnītes un uzrakstus piestiprina traktora ražotājs vai tā pilnvarots pārstāvis.
2. RAŽOTĀJA PLĀKSNĪTE
 - 2.1. Ražotāja plāksnītei, kas atbilst šā pielikuma papildinājumā parādītajam paraugam, jābūt cieši piestiprinātai redzamā un viegli pieejamā vietā traktora sastāvdaļai, kuru ekspluatācijas laikā parasti nenomaina. Uz tās skaidri salasāmai un neizdzēšamai šādā kārtībā jābūt šādai informācijai.
 - 2.1.1. Ražotāja nosaukums.
 - 2.1.2. Traktora tips (un versija vajadzības gadījumā).
 - 2.1.3. EK tipa apstiprinājuma numurs:

EK tipa apstiprinājuma numuru veido mazais burts "e", kam seko tās dalībvalsts atšķirības zīme, kas piešķirusi EK tipa apstiprinājumu:

Vācijai 1, Francijai 2, Itālijai 3, Nīderlandei 4, Zviedrijai 5, Beļģijai 6, Ungārijai 7, Čehijas Republikai 8, Spānijai 9, Apvienotajai Karalistei 11, Austrijai 12, Luksemburgai 13, Somijai 17, Dānijai 18, Rumānijai 19, Polijai 20, Portugālei 21, Grieķijai 23, Īrijai 24, Slovēnijai 26, Slovākijai 27, Igaunijai 29, Latvijai 32, Bulgārijai 34, Lietuvai 36, Kiprai 49 un Maltai 50,

kā arī tipa apstiprinājuma numurs, kas atbilst šim transportlīdzekļa tipam piešķirtā tipa apstiprinājuma sertifikāta numuram.

Starp burtu "e", kam seko EK tipa apstiprinājumu piešķirušās dalībvalsts atšķirības zīme, un tipa apstiprinājuma numuru liek zvaigznīti.
 - 2.1.4. Traktora identifikācijas numurs.
 - 2.1.5. Piekrauta traktora maksimāli pieļaujamās masas minimālā un maksimālā vērtība atkarībā no iespējamajiem uzmontējamo riepu tiem.
 - 2.1.6. Transportlīdzekļa maksimāli pieļaujamā masa uz katru traktora asi atbilstīgi iespējamajiem uzmontējamo riepu tiem; šī informācija jānorāda secībā no priekšpuses uz aizmuguri.
 - 2.1.7. Tehniski pieļaujamā vilces masa, kā minēts I pielikuma 1.7. punktā.
 - 2.1.8. Dalībvalstis var noteikt, ka traktoriem, ko laiž to tirgū, papildus ražotāja nosaukumam gadījumos, kad to galīgā montāža netiek veikta ražotāja valstī, tiek norādīta šī valsts, ja tā nav Kopienas dalībvalsts.
 - 2.2. Ražotājs var sniegt papildu informāciju zem obligātajiem uzrakstiem vai tiem blakus ārpus skaidri norobežotam taisnstūrim, kurā ir tikai 2.1.1. līdz 2.1.7. punktā noteiktā informācija (sk. ražotāja plāksnītes paraugu).

3. TRAKTORA IDENTIFIKĀCIJAS NUMURS

Traktora identifikācijas numurs ir noteikta rakstu zīmju kombinācija, ko katram traktoram piešķir tā ražotājs. Tas paredzēts, lai nodrošinātu, ka katrs traktors, un jo īpaši tā tips, ar ražotāja starpniecību būtu precīzi identificējams 30 gadu laikā, bez nepieciešamības uz to turpmāk atsaukties.

Identifikācijas numurs atbilst sekojošām prasībām:

- 3.1. Minētajam numuram jābūt norādītam uz ražotāja plāksnītes, kā arī uz šasijas vai citas līdzīgas konstrukcijas.
- 3.1.1. Ja vien iespējams, minētajam numuram jābūt rakstītam vienā rindā.
- 3.1.2. Minētajam numuram jābūt atzīmētam uz šasijas vai līdzīgas konstrukcijas transportlīdzekļa priekšējā labējā pusē.
- 3.1.3. Minētajam numuram jābūt novietotam tā, lai to varētu labi redzēt un tas būtu viegli pieejams, to piesitot vai iespiežot tā, lai nevarētu izdzēst vai sabojāt.

4. RAKSTUZĪMES

- 4.1. Visam 2. un 3. punktā noteiktajam marķējumam jāizmanto latīņu alfabēta burti un arābu cipari. Turklāt latīņu alfabēta burtiem, ko izmanto 2.1.1. un 3. punktā noteiktajam marķējumam, jābūt lielajiem burtiem.
- 4.2. Traktora identifikācijas numuram:
 - 4.2.1. nedrīkst izmantot burtus "I", "O" un "Q", kā arī domuzīmes, zvaigznītes un citas īpašas zīmes;
 - 4.2.2. burtu un ciparu minimālais augstums ir:
 - 4.2.2.1. 7 mm – rakstuzīmēm, kas tieši marķētas uz šasijas, rāmja vai citas tamlīdzīgas traktora konstrukcijas;
 - 4.2.2.2. 4 mm – rakstuzīmēm uz ražotāja plāksnītes.

Ražotāja plāksnītes paraugs

Dati, kas norādīti šajā paraugā, neietekmē datus, ko var faktiski norādīt ražotāja plāksnītē: paraugs ir dots tikai informācijas nolūkā.

STELLA TRAKTOR WERKE

Tips: 846 E

EK numurs: e * 1* 1 792

Identifikācijas numurs: GBS18041947

Kopējā pieļaujamā masa (*): 4 820 līdz 6 310 kg

Pieļaujamā slodze uz priekšējo asi (*): 2 390 līdz 3 200 kg

Pieļaujamā slodze uz pakaļējo asi (*): 3 130 līdz 4 260 kg

(*) Atkarībā no riepām.

Pieļaujamā vilces masa:

— nebremzēta vilces masa: 3 000 kg

— neatkarīgi bremszēta vilces masa: 6 000 kg

— inerciāli bremszēta vilces masa: 3 000 kg

— ar hidrauliskām vai pneimatiskām bremszēm bremszēta vilces masa: 12 000 kg

Papildinājums

PARAUGS

Administratīvās iestādes nosaukums

Traktora ek tipa apstiprinājuma sertifikāta pielikums par obligāto izgatavotāja plākšņu atrašanās vietu, stiprinājumu un uzrakstiem uz traktora virsbūves

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām, 4. panta 2. punkts)

EK tipa apstiprinājuma numurs:

1. Traktora marka vai ražotāja firma:

.....

2. Traktora tips un vajadzības gadījumā tā tirdzniecības nosaukums:

.....

3. Ražotāja nosaukums un adrese:

.....

4. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums un adrese:

.....

5. Diena, kad traktors nodots EK tipa apstiprināšanai:

.....

6. Tehniskais dienests, kas veicis tipa apstiprināšanas testus:

.....

7. Minētā dienesta izsniegtā ziņojuma sastādīšanas diena:

.....

8. Minētā dienesta izsniegtā ziņojuma numurs:

.....

9. EK tipa apstiprinājuma attiecībā uz obligāto izgatavotāja plākšņu atrašanās vietu un stiprinājumu un par uzrakstiem uz traktora virsbūves piešķirts/noraidīts (*).

10. Vieta:

11. Datums:

12. Paraksts:

13. Sertifikāta pielikumā ir šādi dokumenti ar iepriekš norādīto EK tipa apstiprinājuma numuru:

..... rasējumi ar izmēriem,

..... obligāto izgatavotāja plākšņu un zīmes atrašanās vietas uz traktora korpusa un to stiprinājuma veida skices vai fotoattēli.

Dati pēc pieprasījuma jāsniedz citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm.

14. Piezīmes:

.....

.....

.....

(1) Atbilstīgi svītrot.

VI PIELIKUMS

PIEKABES BREMŽU VADĪBA UN TRAKTORA UN PIEKABES BREMŽU SAVIENOJUMS

1. Ja traktoram ir piekabes bremžu vadība, attiecīgajai svirai jābūt ieslēdzamai ar roku vai ar kāju, un jābūt iespējamam to vadīt un darbināt no vadītāja sēdekļa, tomēr to nedrīkst ietekmēt citu vadības ierīču darbība.

Ja traktors aprīkots ar pneimatisko vai hidraulisko sakabes sistēmu, kas atrodas starp traktoru un velkamo masu, traktora un piekabes darba bremzēm jābūt vienai kopējai vadības svirai.

2. Var izmantot tādas bremžu sistēmas, kuru parametri noteikti Direktīvas [76/432/EEK] par lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoru bremžu iekārtām [I] pielikumā.

To montāžai jābūt projektētai un veiktai tā, lai garantētu, ka traktora darbību nelabvēlīgi neietekmē piekabes bremžu ierīces bojājums vai slikta darbība, kā arī sakabes sarāvums.

3. Ja traktora sakabe ar piekabi ir hidrauliska vai pneimatiska, tai jāatbilst vienai no šādām prasībām.

3.1. Hidrauliskā sakabe:

Hidrauliskajai sakabei jābūt vienkānā sakabei.

Tai jāatbilst 1983. gada ISO 5676 standartam, un izvirzītajām daļām jābūt pie traktora.

Ar vadības sviru jābūt iespējamam miera stāvoklī sakabes galvai pielikt nulles spiedienu; darba spiedienam jābūt ne mazākam par 10 MPa un ne lielākam par 15 MPa.

Nedrīkst būt iespējams atvienot piedziņu no motora.

3.2. Pneimatiskā sakabe:

Sakabe starp traktoru un piekabi ir divkanālu sakabe: automātiskais kanāls un tiešās bremzēšanas kanāls darbojas, palielinot spiedienu.

Sakabes galvai jāatbilst 1980. gada ISO 1728 standartam.

Iedarbinot vadības sviru, jānodrošina ne mazāks par 0,65 MPa un ne lielāks par 0,8 MPa darba spiediens uz sakabes galvu.

Papildinājums

PARAUGS

Administratīvās iestādes nosaukums

TRAKTORA TIPA APSTIPRINĀJUMA SERTIFIKĀTA PIELIKUMS PAR PIEKABES BREMŽU VADĪBU

(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām, 4. panta 2. punkts)

EK tipa apstiprinājuma numurs:

1. Traktora marka (vai ražotāja firma):

.....
.....

2. Traktora tips un vajadzības gadījumā attiecīgais tirdzniecības nosaukums:

.....

3. Ražotāja nosaukums un adrese:

.....

4. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums un adrese:

.....

5. Piekabes bremžu vadības ierīces sastāvdaļas(-u) apraksts un/vai darbības parametrs(-i):

.....

6. Diena, kad traktors nodots EK tipa apstiprināšanai:

.....

7. Tehniskais dienests, kas veic tipa apstiprināšanas testus:

.....

8. Minētā dienesta izsniegtā ziņojuma sastādīšanas diena:

.....

9. Minētā dienesta izsniegtā ziņojuma numurs:

.....

10. EK tipa apstiprinājums piekabes bremžu vadības ierīcei piešķirts/noraidīts ⁽¹⁾:

11. Vieta:
12. Datums:
13. Paraksts:
14. Sertifikāta pielikumā ir šādi dokumenti ar iepriekš norādīto EK tipa apstiprinājuma numuru:
..... traktora attiecīgo daļu skice vai fotoattēls.
Šie dati pēc pieprasījuma jāsniedz citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm.
15. Piezīmes:
.....
.....

(¹) Atbilstīgi svītrot.

VII PIELIKUMS

A DAĻA

Atceltā direktīva ar turpmāko grozījumu sarakstu

(minēta 10. pantā)

Padomes Direktīva 89/173/EEK
(OV L 67, 10.3.1989., 1. lpp.)

1994. gada Pievienošanās akta I pielikuma XI.C.II.7. punkts
(OV C 241, 29.8.1994., 207. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 97/54/EK
(OV L 277, 10.10.1997., 24. lpp.)

Tikai, kas attiecas uz atsauci uz Direktīvu
89/173/EEK 1. panta pirmajā ievilkumā

Komisijas Direktīva 2000/1/EK
(OV L 21, 26.1.2000., 16. lpp.)

2003. gada Pievienošanās akta II pielikuma I.A.33. punkts
(OV L 236, 23.9.2003., 62. lpp.)

Komisijas Direktīva 2006/26/EK
(OV L 65, 7.3.2006., 22. lpp.)

Tikai, kas attiecas uz atsauci uz Direktīvu
89/173/EEK 4. pantā un IV pielikumā

Padomes Direktīva 2006/96/EK
(OV L 363, 20.12.2006., 81. lpp.)

Tikai, kas attiecas uz atsauci uz Direktīvu
89/173/EEK 1. pantā un pielikuma
A.31. punktā

B DAĻA

Termiņu uzskaitījums transponēšanai valsts tiesību aktos un piemērošanai

(minēts 10. pantā)

Direktīva	Termiņš transponēšanai	Piemērošanas datums
89/173/EEK	1989. gada 31. Decembris	—
97/54/EK	1998. gada 22. Septembris	1998. gada 23. septembris
2000/1/EK	2000. gada 30. Jūnijs	—
2006/26/EK	2006. gada 31. Decembris ⁽¹⁾	—
2006/96/EK	2007. gada 1. Janvāris	—

⁽¹⁾ Saskaņā ar Direktīvas 2006/26/EK 5. pantu:

1. No 2007. gada 1. janvāra attiecībā uz transportlīdzekļiem, kas atbilst prasībām, kuras attiecīgi noteiktas ar šo direktīvu grozītajās Direktīvās 74/151/EEK, 78/933/EEK, 77/311/EEK un 89/173/EEK, pamatojoties uz jautājumiem, kas saistīti ar attiecīgās direktīvas priekšmetu, dalībvalstis:
 - a) izsniedz EK tipa apstiprinājumu vai valsts tipa apstiprinājumu;
 - b) neizsniedz šāda transportlīdzekļa reģistrāciju, tirdzniecību vai nodošanu ekspluatācijā.
2. No 2007. gada 1. jūlija attiecībā uz transportlīdzekļiem, kas neatbilst prasībām, kuras attiecīgi noteiktas ar šo direktīvu grozītajās Direktīvās 74/151/EEK, 78/933/EEK, 77/311/EEK un 89/173/EEK, pamatojoties uz jautājumiem, kas saistīti ar attiecīgās direktīvas priekšmetu, dalībvalstis:
 - a) vairs neizsniedz EK tipa apstiprinājumu;
 - b) var neizsniegt valsts tipa apstiprinājumu.
3. No 2009. gada 1. jūlija attiecībā uz transportlīdzekļiem, kas neatbilst prasībām, kuras attiecīgi noteiktas ar šo direktīvu grozītajās Direktīvās 74/151/EEK, 78/933/EEK, 77/311/EEK un 89/173/EEK, pamatojoties uz jautājumiem, kas saistīti ar attiecīgās direktīvas priekšmetu, dalībvalstis:
 - a) uzskata, ka atbilstības sertifikāti, kas ir līdzīgi jauniem transportlīdzekļiem saskaņā ar Direktīvas 2003/37/EK noteikumiem, vairs nav derīgi 7. panta 1. punkta nolūkiem;
 - b) var noraidīt minēto jauno transportlīdzekļu reģistrāciju, tirdzniecību vai nodošanu ekspluatācijā."

VIII PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Direktīva 89/173/EK	Direktīva 2006/26/EG	Šī direktīva
1. pants		1. pants
2. panta 1. punkts, ievadvārdi	5. panta 1. punkts, ievadvārdi	2. panta 1. punkta pirmā daļa
2. panta 1. punkts, pirmais līdz sestais ievilkums		—
2. panta 1. punkts, nobeiguma vārdi		—
2. panta 2. Punkts		2. panta 1. punkta otrā daļa
—	5. panta 2. Punkts	2. panta 2. punkts
—	5. panta 3. Punkts	2. panta 3. punkts
3. un 4. Pants		3. un 4. pants
5. panta 1. Punkts		5. panta pirmā daļa
5. panta 2. Punkts		5. panta otrā un trešā daļa
6. līdz 9. Pants		6. līdz 9. pants
10. panta 1. Punkts		—
10. panta 2. Punkts		10. pants
—		11. un 12. pants
11. pants		13. pants
I līdz VI pielikums		I līdz VI pielikums
—		VII pielikums
—		VIII pielikums

Abonementa cenas 2010. gadā (bez PVN, ieskaitot sūtīšanas izdevumus)

<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 100 gadā
<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , L un C sērija, papīra formātā + CD-ROM, ikgadējs	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 200 gadā
<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 770 gadā
<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , L un C sērija, CD-ROM, ikmēneša (apkopojošs)	22 oficiālajās ES valodās	EUR 400 gadā
<i>ES Oficiālā Vēstneša</i> pielikums (S sērija) – <i>Publiskā iepirkuma līgumu konkursi</i> , CD-ROM, divi izdevumi nedēļā	daudzvalodu: 23 oficiālajās ES valodās	EUR 300 gadā
<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , C sērija – <i>Konkursi</i>	valodā(-ās) saskaņā ar konkursu(-iem)	EUR 50 gadā

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša, kas iznāk oficiālajās Eiropas Savienības valodās, abonements ir pieejams 22 valodās. Tajā ir L sērija ("Tiesību akti") un C sērija ("Paziņojumi un informācija").

Katrai valodas versijai nepieciešams atsevišķs abonements.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 920/2005, kas publicēta 2005. gada 18. jūnija *Oficiālajā Vēstnesī* L 156, Eiropas Savienības iestādes uz zināmu laiku nesaista pienākums visus tiesību aktus sagatavot īru valodā un tos publicēt šajā valodā. Tādēļ *Oficiālā Vēstneša* izdevumus īru valodā var iegādāties atsevišķi.

Oficiālā Vēstneša pielikumu (S sērija – "Publiskā iepirkuma līgumu konkursi") var abonēt 23 oficiālo valodu versijās vienā daudzvalodu CD-ROM formātā.

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša abonentiem ir tiesības saņemt dažādus *Oficiālā Vēstneša* pielikumus bez papildu samaksas. Abonentus informē par pielikumiem ar *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* iekļautiem paziņojumiem lasītājiem.

CD-ROM formāts 2010. gada laikā tiks aizstāts ar DVD formātu.

Pārdošana un abonementi

Dažādus maksas periodiskos izdevumus, tādus kā *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, var abonēt pie mūsu komerciālajiem izplatītājiem. To saraksts ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

